

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת שלח

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il: לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 278

פנינים לפרשת שלח

בן-אחי המתגורר בארה"ב, הרה"ג רבי אברהם יעקב זילברשטיין, שיגר אלי שאלה ובה הוא מספר על יהודי שעמד בשעה מאוחרת בלילה בתחנת הרכבת. המקום היה ריק מאנשים, לפתע מגיעים שני ברנשים, ודורשים ממנו למסור להם את כספו. היהודי לבש עוז ותעצומות, והחליט להתרות בשודדים ב'סגנון יהודי', ואמר להם...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על כוחה של מצוות ציצית

"ועשו להם ציצית" (במדבר ט"ו, ל"ח)

"שורש המצוה נגלה בכתוב, שהיא למען נזכור כל מצוות השם תמיד, ואין דבר בעולם יותר טוב לזיכרון, כמו נושא חותם אדוניו קבוע בכסותו אשר יכסה בו תמיד, ועיניו ולבו עליו כל היום. וזהו שנאמר בו בכתוב (במדבר, ט"ו ל"ט) 'וזכרתם את כל מצוות ה'". ואמרו זכרונם לברכה, כי מילת ציצית תרמוז לתרי"ג מצוות, עם צירוף שמונה חוטין שבציצית וחמשה קשרין שבו. ועוד אומר לי לבי, שיש בו רמז וזכרון שגופו של אדם ונפשו - הכל לה' ברוך הוא, כי הלבן מרמז לגוף שהוא מן הארץ שנבראת מן השלג שהוא לבן, כדאשכחן בפרקי רבי אליעזר (פ"ג), הארץ מהיכן נבראת, משלג שתחת כסא הכבוד. וחוטין רמז אל הגוף, כענין אמרם כי תחילת בריאת הגוף הוא כעין חוטין".

(מתוך ספר החינוך)

וכך ניצל מן החטא. ויכולני לספר על יהודי יקר, ר' צבי-נתן פינקלשטיין ז"ל, שעבר את כל מוראות השואה, ומצוות ציצית שנהרה בה ביותר - הצילתהו כמה וכמה פעמים ממוות בטוח. באחת הפעמים נתקל היהודי החשוב הזה בנאצי ימ"ש שהתכוון להרוג יהודי, וכבר שלף את אקדחו כדי לירות בקורבנו.

ראה ר' צבי נתן כך, ומיהר לעמוד ולחצוץ בין הרשע ליהודי האומלל, תוך שהוא צועק לנאצי באומץ-לב: 'אם אתה רוצה להרוג מישהו, תהרוג אותי!'. הגרמני ההוא התרגז מאד, וכבר כיוון את אקדחו

מצוות ציצית מלפפת אכן את כל גופו של האדם, מעניקה כוח רוחני לכל אברי הגוף ומזכירה לו בכל ימי חייו: 'רמז וזכרון שגופו של אדם ונפשו - הכל לה' ברוך הוא', כמו שכותב רבינו. ובגלל זה, יש בה גם סגולה להצלת האדם מן החטא, וכמו שמובא בגמרא (מנחות, מ"ד א'), על אותו אדם שנסע עד לקצה העולם על מנת לחטוא, ובסופו של דבר "באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו",

הסתפק בשאלה, האם נכון היה ליהנות מהשודד השני, ולקבל את 'שירותי ההסעה' שהציע לו.

שהרי, ההצעה הנדיבה הזו באה רק מאחר ששודד זה סבר, שהחוטאים שהיו בכיסו מלמדים על כך שמדובר באדם עם 'כוחות מופלגים', אבל לו היה יודע שבסך-הכל מדובר בבגד ובחוטאים הנמצאים על גופו של כל יהודי שומר-מצוות, הרי היה ממשיך במעשה-השודד, ובוודאי שלא היה מסייע אותו ממקום למקום. נמצא שהמתנה הזו ניתנה בטעות.

אחינו שליט"א הזכיר בדבריו את דברי חז"ל על הפסוק (זכריה, ח' כ"ג) "... בימים ההמה אשר יחזיק ועשרה אנשים מכל לשונות הגויים, והחזיק ובכנף איש יהודי לאמר נלכה עמם ושמונה מאות עבדים" וברש"י: "יחזיקו בכנף עשרה אנשים מכל לשון, וארבע כנפות יש לו" וכו'.

נמצא אם כן שבזכות מצוות הציצית של היהודי ההוא, מגיע לו אכן שרות מהגוי, והוא מקבל את שלו...

ויש לומר עוד, הוסיף בן-אחי, שאם הגוי היה מבין את כוחו האמיתי של היהודי בעל-הציצית, היה מעניק לו שרות כפול ומשולש...

ואנו השבנו כדלהלן: כשאדם טועה מעצמו, מבלי שמאן-דהו מכון להטעותו, אין בכך חטא, כמבואר במסכת חולין (צ"ד ב') 'אינהו דקא מטעו אנפשיהו', ובתוספות שם.

ולכן, לא מיבעי אם הגוי היה לוקח את היהודי הביתה, שאין בכך חטא, אלא גם אם יתן לו מתנה מתוך טעות, הרי טעות גוי מותרת, ואין בכך כל איסור.

הסגולה למאור העיניים

שאל אותי רופא עיניים בכיר, על טעם הסגולה המובאת במשנה ברורה, שמי שמניח הציציות על עיניו בעת אמירת פרשת ציצית בק"ש - מובטח לו שעינו לא תכהנה.

והשבתי לו על פי החיד"א, הכותב בטעם מכת חושך שבאה על מצרים, בגלל ששכחו את הטובות שעם ישראל עשו להם, בעת שיעקב אבינו היה שם, ולכן מידה כנגד מידה חשכו עיניהם. החיד"א מוסיף ואומר שהדברים רמוזים במילה 'חשך' שהתחלפה במילה 'שכח', ואפשר לכלול בענין זה גם את המילה 'כחש', מי שמתכחש לטובות שעשו איתו.

ואולי זו הסיבה לסגולה הנפלאה המובאת במשנה ברורה. שהרי כאשר יהודי מניח את הציציות על שתי עיניו נעשה כמי שאומר

לעבר פינקלשטיין, שהפריע לו 'במילוי משימתו'. אבל אז פתח היהודי - המציל את פיו, ואמר: "אם תהרוג אותי, מהיכן ימצא הרייך השלישי עובד מסור ונאמן יותר ממני?!", ובניסי ניסים הוריד הנאצי את אצבעו מעל ההדק, ושחרר את ר' צבי-נתן. 'הרייך השלישי' היה כידוע שמו של הצבא הנאצי, אבל לאחר-מכן אמר ר' צבי-נתן, שבאמרו את המשפט ההוא לנאצי, התכוון ל'אדון העולם', שהוא עובדו בנאמנות ובמסירות, ומעל לכל - מוכיח את דבקו במצוות ציצית, אותה קיים גם בתקופות הקשות ביותר שפקדוהו בשואה. ואגב, היהודי שהנאצי ביקש להורגו בתחילה, וניצל על ידי ר' צבי-נתן, חי עד היום במינכן שבגרמניה...

'החוטאים המוזרים' שהפחידו את השודדים

והנה סיפור נוסף הממחיש את השמירה שבמצוות ציצית. בן-אחי המתגורר בארה"ב, הרה"ג רבי אברהם יעקב זילברשטיין, שיגר אלי שאלה, ובה הוא מספר על יהודי שעמד בשעה מאוחרת בלילה בתחנת הרכבת והמתין לרכבת שתבוא. המקום היה ריק מאנשים, ונפש חיה לא נראתה באזור.

לפתע מגיעים שני ברנשים, ודורשים ממנו למסור להם את כספו. היהודי לבש עוז ותעצומות, והחליט להתרות בשודדים ב'סגנון יהודי', ואמר להם: "תראו, יש אלוקים בשמים, והוא יושב ורואה את הכל; אם תגזלו ממני את הכסף, תענשו!"...

הם כמובן לא השגיחו בדבריו, ואחד מהם אף תחב את אצבעותיו לכיסו של היהודי, כדי לשלוף משם את הארנק האישי שלו. פתאום הוא מרגיש ב... חוטאים מוזרים המשתרכים מהכיס, ולא ידע מה החוטאים הללו עושים שם...

באופן בלתי צפוי התחילו השניים להתלחש ביניהם, שאולי החוטאים הללו הם סימני-היכר ל'כוחות עצומים' בהם שולט האיש, ובאמצעותם הוא עלול לפגוע בהם... השודד שהכניס את ידו לכיס, והרגיש בחוטאים המוזרים, שהיו כמובן חוטי הציצית, החליט לברוח מהמקום כל עוד נפשו בו, ואילו השני הכניע את עצמו כלפי היהודי, והציע לו להסיעו לכל מקום שירצה...

האם היה נכון לקבל את

'שירותי ההסעה' של השודד השני?

למדנו גם מכאן על כוחה העצום של מצוות ציצית, אבל אחייני הנ"ל

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

'ועיניכם הרואות, שרדתי! מה הנכם חושבים, שהשבת נשארה חייבת?! 'ברכת ה' היא תעשיר', זה יום השבת! זכיתי להקים כזו משפחה, בלי עין הרע. ולעמוד בראש מוסדות תורה, ולהפיץ תורה. היש ברכה גדולה מזו?!'

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על כוחה של ברכת השבת

"מקשיש עצים ביום השבת" (במדבר ט"ו, ל"ב)

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "בי היה מעשה: ששעטו הגייסות הגרמניים לתוך רוסיה והצבא הסובייטי נסוג מוכה וחבול, ערכו הרוסים גיוס חירום למלא את השורות המדלדלות. לשם כך גייסו את שומרי מחנה הכפיה שלנו סיביר, ופיזרו אותנו ישובים סביב תחת השגחה קפדנית. פעמיים בשבוע חילקו מזון, שהספיק אך בקושי להחזיקנו בחיים, ולמעון היה עלינו לדאוג בעצמנו. מצאתי מקלט בבית יהודי שרחוק היה מקיום תורה ומצוות, אבל תכונת הרחמנות וגמילות החסד מסממני היהדות היתה טבועה בו. ובעל הבית ייחד לי פניה בביתו. לא מיטה, גם לא מזון, אבל פינה להניח בה את הנפש העייפה - שכבר היתה 'שק עצמות' - וליהנות מחום הבית, בתנור המוסק בתוכו כשמבחוץ שרר קור מקפיא, פשוטו כמשמעו, בחורף הסיבירי הנורא.

"בעל הבית מיטיבי ואיש חסדי, היה גבוה קומה, ענק, מגודל ומגושם, עולמי היה רחוק ממנו כרחוק שמים משאול תחתית. והקב"ה המכין מזון לכל בריותיו אשר ברא, נתן את אכלו בעתו: עובד היה במאפייית לחם המקומית. לא ניתן לתאר איזו עבודה נפלאה ומשרה רמה זו היתה: שכן לשהות כל היום במקום מוסק וחם, ולחם לשובע כאוות נפשו. ואם התמזל מזלו ועלה בידו להבריח כיכר לחם, היה המאושר באדם. רק לסבר את האוזן, ככר לחם במשקל קילוגרם עלתה עשרים קופיקות באופן רשמי, למציגי 'תלושים' בחלוקה הקצובה פעמיים בשבוע. בשוק השחור האמיר מחירה לכדי מאתים רובלים שוותה משקלה בזהב! מובן שמארחי לא זיכני בפיזור מאוצרו, גם לא צפיתי לכך. די היה לי בחסדו, בהעניקו קורת גג ומקלט מאימי החורף המושלג."

"יום אחד חזר מארחי בעל הבית מעבודה שמח וצוהל, מחה כפים בצעדי ריקוד מסורבלים. 'שיחק לי המזל', הרעים לעומתי, 'השגתי לך עבודה', כמה נפלא! וסיפר היכן, ואיזו עבודה - ממש אור בעינים! "מאפייית הלחם עבדה בשיטת 'סרטנע'. כל פועל היה ממונה על קטע בקו היצור. אלו לשו, אלו רדדו, אלו קטפו, אלו ערכו, אלו הכניסו לתנור ואלו רדו. היה שם פועל שתפקידו לשמן את התבניות לפני הכנסת הבצק, שלא ידבק לתחתיתן. היום הפועל גוייס לצבא. האיש שאירח אותי אמר למנהל המאפיה שיש לו מועמד בחור נאמן שיעבוד בהתמדה ולא יתעצל. הסכים, והורה לו שיביאו אותו, כלומר, שיביאו אותי לעבודה במאפייית הלחם.

"איזה אושר! 'הקץ לבטלה' - לא היתה בפיו הגדרה אחת לשוטטות שלנו להיפגש וללמוד בצותא ולאסוף ילדים יהודיים כדי ללמדם אל"ף ב"ת של יהדות - והעבודה קלה אינה דורשת התמחות ומאמץ. ולחם לשובע, מעתה לא אראה כה שדוף. 'מחר אבוא אתו'. הודיע למנהל עבודה. בשמוע את הצעתו, הגבתי ואמרתי לו: 'אני מאד מודה לך'. באמת, כוונתך רצויה. 'אבל לא אוכל לבוא'. האיש עמד מולי, באמת כדוב. עיני רשפו זיקים, לרגע חשבתי שבא לקרוע אותי לגזרים: 'למה', נהם בקול תקיף ועצבני, תוך שזוקר אצבע מאשימה: 'אתה מעדיף את הבטלה, את השוטטות, את

הטפילות הא'?! הצעקה הדהדה, כאילו ביקש לבלעני. התנצלתי: 'לא, אינני מעדיף את הבטלה אבל תבין, איני יכול - המאפיה עובדת בשבת! - 'מה?! שאג, 'איזו חוצפה! צא מביתי, מייד! הסתלק, שלא אראה אותך יותר!' הוא ביקש להיטיב, לספק לי אוכל ומשכורת, ובטחון כלכלי. ואני חשון חסר תקנה, בועט במתנתנו! מיהרתי וליקטתי את צרורי הדל. הכתונת, ותפילין, ויצאתי.

"יצאתי, לאן? אל החשיכה המאיימת. אל השלג העמוק ההולך ומתעבה בעקביות. אל הרוח המייבבת, המצמיחה, והמטיחה בפניך אין ספור מדקרות קרח דקיקות וחדות. לא היה לי לאן ללכת, ולא יכול הייתי לעמוד, הופך הייתי לנציב קרח בתוך דקות. בהבזק פתח הצלתי את חיי. זחלתי והחלקתי לתוך המלונה שבחצר. כלב השמירה הענק כבעליו הכירני. ויחד עם הכלב שרדתי את הלילה הנורא. עם שחר הגחתי רחצתי פני וידי בשלג, ויצאתי לחפש מקום לתפילת שחרית."

עדיין לא תם סיפור הבריחה, המשיך הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

שחכר פונדק מן הפריץ. הפריץ היה קונה אצלו מצרכי משתאותיו, יינות שרף וחביות שכר, גבינות ומליחים, וזוקף על חשבון דמי החכירה השנתיים. כלתה השנה, ולחוכר אין את דמי החכירה. וההוצאות רבות, ולא עלה בידו לחסוך. עלה לטירת הפריץ וביקש ארכה, בשנה הבאה ישלם עבור שנתיים, נאות הפריץ. אבל מה שלא עלה בידו בשנה זו לא הסתייע בשנה האחרת, ושוב עלה לבקש ארכה. אמר הפריץ: 'דע שזו הפעם האחרונה! אם בשנה הבאה יחסר ולו רובל אחד מדמי החכירה לשלוש השנים תושלך לבור הכלא שבחצר ולא תראה אור השמש עד לתשלום החוב במלואו!'

"מאליו יובן, שכל מאמציו לחסוך כשחרב האיום מונפת על ראשו לא הניבו אלא דמי חכירה לשנה, ועוד כמה רובלים, ליבו המה, נפרד בבכיות מבני משפחתו, מי יודע האם ישוב ויראם. אמר וידוי ולבש תכריכים מבעד לבגדיו. נשא בלבו תפילה למרום שהפריץ יאות להסתפק בדמי החכירה לשנה זו ואת החוב יפרוס לתקופה ארוכה, אולי יוכל לעמוד בו - - - נו, מושקה. הבאת את הכסף?! שאל הפריץ בזחיות. המילים נתגלעו בפיו, הפריץ אמר: 'הבנה נעשה חשבון'. לקח דף ניר, ומתח קו לארכו. בחלקו השמאלי רשם את דמי החכירה לשנה הזו, ושנה שלפניה, ולשנה הקודמת לה, וסיכם. בטור הימני רשם את המצרכים שרכשו עבורו בפונדק; כך וכך בקבוקי יי"ש וכך וכך קנקני שכר, כל פריט ומחירו, וסיכם, הפחית את הטור הימני מהטור השמאלי - אולי היה בגילופין אולי פזור דעת. בטעות חשב שהטור הימני הוא חוב החוכך, והשמאלי חובו שלו. סיכם ועינו התעגלו בתמהון והפטיר: 'מה, אני עוד חייב לך?! - וכה הרבה!'

"קילל קללה נמרצת, בחרון אף השליך את הנירות אל אש התנור הבוערת מאחריו, פתח את הכספת והוציא צרור שטרות, מנה והשליך על השולחן: 'קח ולך, הסתלק מנגד עיניו! החוכר גרף את השטרות, ונמלט. נס נעשה לו, נס גלוי. כספו נשאר עמו. ועוד זכה באוצר!

"כרוח סערה פרץ לביתו, בישר על ההצלה המופלאה. אך נו"ב שפכה קיתון מים צוננים על מדורת התלהבותו. וכששופכים מים צוננים על מדורה מתפרץ קיטור: 'ומה, כסבור אתה שהפריץ שוטה וסכל? שלא יעמוד ויתהה, ויחשב מחדש, ויעמוד על הטעות. ויגבה ממך את החוב במלואו, ועוד ייסרך במלקות על שנטלת את הכס וניצלת את טעותו?! צודקת, אין מה לומר. מבחינת ההלכה 'טעות הגוי מותרת' במקום שאין חשש לחילול השם (בבא קמא דף קי"ג ע"ב). אבל כאן, אם יזכר, גם חילול השם יהיה - מה עושים!'

"שם פעמיו אל הרבי, הרה"ק המגיד רבי דוד מטאלנא זי"ע, סח את כל הסיפור ואמר: 'הלא הרבי פועל ישועות. יפעל הרבי שהפריץ לא יהרהר ויזכר ויחשב וימצא, שהענין יוסח מדעתו! ענהו המגיד: 'תנוח דעתך! מה פתאום שיחשוב ויזכר ויהרהר ויחשב - הרי הוא לא עומד שמונה עשרה!'

"כמה פשוט: כלומר, גם יהודי שעומד שמונה עשרה אינו מחשב מחשבות זרות, אבל הגוי שביהודי, בעמדו שמונה עשרה, אינו מסוגל להתנתק מענייני החולין. והוא שמעורר בו את המחשבות ומונע ממנו את הכוונה בתפילה. - סיים רבי יעקב את דרשתו

וסיפר: "בחיפוש פגש בי יהודי חביב. פליט מסטאלניגרד ששהה שם בדירת בתו וחתנו. גם הוא היה רחוק משמירת התורה והמצוות, אבל צרפנו את נכדיו לילדים שחינכנו, ודרכם התקרבו גם הוא. משם הכיר אותי כבחור חייכן ונמרץ, והנה ראני עצוב ונבוך. התעניין ושאל אותי: 'מה קרה?'

סיפרתי לו בקצרה את הסיפור עם מארחי הקודם, על שדאג לי לעבודה במאפיה ולבסוף שלא חפצתי לעבוד שם סילק אותי מביתו. אני מחפש כעת מקום לינה, ואמרת לי, 'אולי ממך תבוא הישועה?'

"התנצל האיש ואמר לי: 'לא אוכל לעזרך, אני בעצמי לנטל על חתני. ואין אורח מכניס אורח. אבל דבר אחד אוכל לומר לך'. זר היה האיש, לא עבד, ועתותיו בידו, וכן היה לו זמן למכור לי מעשה'לאך. וכך סיפר לי: 'אבי היה עגלון, בקושי הרויח את לחמו. לפני פטירתו אמר לי: עני מרוד הייתי. כסף אינני מוריש לך, אבל חכמת חיים אוכל להנחילך. הסכת ושמע אם יבוא אדם ויציע לך את סוסו תמורת סוסך, התייחס אליו בחשדנות: מדוע מבקש הוא להיפטר מסוסו? ולמה תמסור את סוסך? אתה רגיל אליו, והוא אליך. יתכן וכדאי הדבר, אבל אין למהרה בהחלטה - - ברם, אם יבוא אדם ויציע לך להתחלף בסוסים והוא מוכן להוסיף לך כסף עבור הסכמתך, ענהו מיד בשלילה מוחלטת! סימן מובהק הוא, שסוסו עומד להתפגר! - - לעומת זאת, אם תראה עגלון שאינו מוכן למסור את סוסו תמורת כל הון שבעולם, דע לך שהוא סוס טוב מאין כמותו! זו היתה צוואת האב."

וסיים האיש: 'שמע נא, רחוק אני מעולמך. אבל אם היית מסוגל לוותר על עבודה קלה ומכניסה, במקום מוסק, חם עם אוכל ללא הגבלה. ועוד להיות מגורש ממקום מקלטך ולהפוך לנע ונד. מבין אני שהשבת היא אוצר יקר, שווה את ההקרבה!'

רבי יעקב זצ"ל גילה את אשר היה על לבבו עת סיפר לו האיש את צוואת אביו, באמרו: איש שגם הוא היה ללא דירה והתגורר אצל חתנו, בסיפורו האיר את עיני, חימם את ליבי. כי יודעים אתם, בסתר ליבי כבר היצר הרע, חתר חתירה. הלא אין זה חילול שבת, למרוח תבניות, והלחם הוא סם חיים, פיקוח נפש, לא בכדי קרוי היצר הרע 'מלך זקן', שקנה חכמה. פוסק הדור הוא. והנה יהודי שמבין בשבת לא עובדים! בלי פלפולים!

"ועיניכם הרואות, שרדתי! תשע שנים לאחר מכן, בשנת תשי"א, פגשתי בארץ ישראל את ראש הישיבה, הגאון רבי אברהם יפה'ן זצ"ל. סיפרתי לו כל אותו מעשה. הפטיר ואמר: 'א צווייטער משוגענער וואלט דאס נישט געטאהן', - 'משוגע אחר לא היה נוהג כן'. אין מחמאה גדולה מזו בנובהרדוק!

"ומה הנכם חושבים, שהשבת נשארה חייבת?! 'ברכת ה' היא תעשיר', זה יום השבת! זכיתי להקים כזו משפחה, בלי עין הרע. ולעמוד בראש מוסדות תורה, ולהפיץ תורה. היש ברכה גדולה מזו?!"

לבער את הגוי שבקרב ושלא ישבות עמו בשבת
עוד סיפר הגה"צ רבי יעקב זצ"ל במתק שפתותיו: "מעשה ביהודי

המאלפת: - "איי, אבל בשבת, שאני! ומדוע? כי הלכה היא: 'נכרי בשבת, חייב מיתה' (סנהדרין דף נ"ח ע"ב). וכיון שכך, אמר הרה"ק חידושי הרי"מ זי"ע, שחייב היהודי לבער את הגוי שבקרבו לפני שבת, שלא ישבות עמו. ולהתנתק כליל מחיי החולין ושבאמת יהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה".

"מצוה לכבד את השבת בדיבור שנאמר: 'וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר', ופירשו חכמים (שבת דף ק"ג, ע"א): 'שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול'. והכוונה, שלא ידבר אדם בשבת על מה שאסור לו לעשות. לפיכך, לא יאמר מחר אסע למקום פלוני. או אקנה דבר. וקל וחומר שאסור לאדם לבקש מחבירו שלמחרת יסע בשליחותו או יקנה דבר בשבילו (שו"ע סימן ש"ז, ס"א).

"אך יש אנשים שמצאו היתרים להסתדר על הלכה זו, שמקדימים ואומרים 'נישט אין שבת גערעדט' - כאילו לא דיברנו בשבת. מה זה? אם לא: יודעים את בוראם, ומתכוונים למרוד בו חלילה. בדרך כלל אמירה זו היא בחצי בדיחה, אבל מומשיכים... יודעים איך צריך להתפלל, ומה. יודעים מה העונש המפסיק ממשנתו, ומה. והכתוב אומר (מלכים ב' י"ח, כ'): 'על מי בטחת, כי מרדת בי'. על מי בטחו? שם היה להם על מי לבטוח!

"כשהכריזו על המרד נגד הרומאים בטחו בחומות העיר הבצורות ובמחסנים שהכילו תבואה ויין שמן ומלח ועצים לעשרים ואחת שנות מצור, ועם כל זה הזהירום חכמים שלא יעלה בידם (גיטין דף נ"ו ע"א) - והתוצאה ידועה.

"אבל כשאדם, בשר ודם, מוחו עשוי קציפת חלבונים, בכל יום נוצרים בגופו כחמשת אלפים תאים מאירים שבחסידי שמים אינם מתפרצים, שמודה בכל יום 'על נסיך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובוקר וצהרים'. החיים מהבורא והבריאות מהבורא, המזון והלבוש, המעון והריהוט, הפרנסה והנחת והוא - מורד?! נתעלם כרגע מחובת הכרת הטוב. אבל: 'על מי בטחת כי מרדת בי?'! איזו עזות - ועיוורות!

"משל למה הדבר דומה? אני זוכר לאחר המלחמה, מה היה לנו. כמה בגדים, כמה כלים, מעט מטלטלין, אלו היו כל רכושנו עלי אדמות. נשאנו אותם בצרור. והיו גנבים, וגם הם היו חסרי כל. והמלחמה השחיתה את המידות, הרעב והמחסור. היה שם אחד שלעג לנו: 'אתם עם האמתחות, הלא יגנבו מכם הכל!' הלה התהדר במזודה שלו, קשיחה היתה, ומנעול לה. נו, יד מי השיגה לרכוש מזוודה? פעם באיזו תחנה ישב ליד המזודה, ולפתע הגיח אדם בריצה, תפס במזודה ונמלט! האיש נתקף בהלם, אפילו לא קם. ואז צחק. בא לי לבכות כשאני נזכר בצחוק שלו: 'קח, קח - המפתחות אצלי... מה יועיל והמפתחות, אם המזודה נלקחה... ואנו, במה אנו מתגאים? על מה אנו בטוחים? אם יחליט הבורא לקחת את 'המזודה' - ושליו היא, עם מה נשאר, עם המפתחות?...! והמפתחות, הנם בידו?...!

כולנו ביד הבורא יתברך

המשיך הגה"צ רבי יעקב זצ"ל: "אספר מה שמצאתי בספר ישן:

מעשה בעשיר גדול, שכגודל עשרו כן גודל קמצנותו. כולו היה קפוז יד ולב. ביתו ריקם, רק שתי קערות עץ, לו ולנו"ב. שתי כפות ושני מזלגות. אורח לא עבר את סף ביתו. והכל הכירוהו והוקירו רגליהם ממעונו.

"יום אחד אמרה לו נו"ב: 'ראה, הורי הודיעוני שיבואו להתארח בביתנו. ובמה נכבדם? ואין בביתנו כוס וצלחת בעבורם! אמר: 'יאכלו הם בצלחותינו, ואנו נאכל משיירי מאכלם! - - - נפתח מקור דמעותיה ואמר כשהיא מתייפחת: 'הוי בעלי, הן הכל אומרים כי עשיר אתה. להיכן הוליך את חרפתי, כשיראו שכה מעטים כלי ביתנו! חשב הבעל ומצא עצה: 'פלוני נדיב הוא, ומשאל כלים לשמחות. הן ביקור הורייך שמחה הוא לך, אם כן, אשאל ממנו כלים ביד רחבה, ויראו כי ביתנו גדוש בכלים נאים ומרחיבים דעתה של אשה! מחתה את דמעותיה והתרצתה.

"הלך הבעל אל משאיל הכלים, ובחר את היפים והנאים, וחתם על התחייבות לשלם כל כלי שישבר, וביקש לארוז לו את הכלים בארגז. 'מי ישאם לביתי?' שאל את המשאיל. 'בכרך השוק תמצא את יוסף הסבל' ענה האיש. 'תמורת פרוטות מעטות ישא את הארגז', אומר לו המשאיל. התחלחל השואל העשיר הקמצן לשמע ההוצאה הגדולה. אך מה יעשה והארגז כבד מכוחותיו? הלך לשוק ופנה אל הסבל: 'רואה אני שאתה עומד מובטל, והבטלה אם כל חטאת. בביתו של פלוני יש לי ארגז. אם תסכים לשאתו לביתי, אשיא לך שלוש עצות יקרות מפז'!

"התעוררה סקרנותו של הסבל. 'הבה ואשמע', אמר הסבל. 'לא כן' אמר העשיר הקמצן, אשר נהג בחסכנות אף בעצותיו: 'תשא את הארגז, ואני אלך לצדך. בשליש הדרך, אשמיעך את העצה הראשונה. בשליש השני, את העצה השנייה. וכשתגיע לפתח ביתי, אומר לך את השלישית'. אמר הסבל: 'הן בין כה וכה איני עובד היום. מי יודע, אולי עצותיו טובות ונבונות, ואכן יקרות הם מזהב ומפז'. הסכים להצעתו, והלך עמו אל בית המשאיל, ונאנק בנשאו את הארגז הכבד. הלך כפוף תחת משאו, ופלגי זיעה זולגים על פניו, והגביר הקמצן הולך ופוסע לצידו עדינות, שמח וטוב לב על הפרוטות שחסף. כעבור זמן אמר הסבל: 'דומני שהגענו כבר לשליש הדרך! - 'אכן, אישר הגביר בזחיות הדעת: 'והנה עצתי הראשונה: אל תתפתה להאמין - לעולם, שהליכה ברגל דומה לנסיעה!'

"בהנאה ציין לעצמו, שהסבל הגיב בדומיית מבוכה. מצחו נחרש קמטים, כשהשתדל, לשוא, לרדת לעומקה של עצה. דקות אחדות פסעו בדומיה, והסבל הפר אותה באמרו: 'השליש השני הנה עבר'. 'אכן כן' הסכים הגביר: 'ועתה הסכת ושמעף אל תאמין, לעולם, שהרעב דומה לשבע'. האיש חייך לעצמו בראותו שהסבל אינו מגיב, אכן, קמצנותו השתלמה, אך הסיבה לו שעה של הנאה. 'הנה הגענו, סוף סוף', אמר לסבל. 'אם תעלה את הארגז לקומה הרביעית בה אני מתגורר. אעניק לך את העצה השלישית'. הסבל באין אומר ודברים, החל לפסוע במעלה המדרגות העקלתוניות, עלה קומה אחר קומה, סחור סחור, עד שהגיע לקומה הרביעית, כשהוא נושם ונושף, שטוף זיעה... בהגיעו לישורת המדרגות בקומה הרביעית,

וכאן נקט הרבי בצעד יוצא דופן: הוציא מכיס בגדו מכתב ומסרו לידי הרב. כשהסתכל הרב בשורות - חשכו עיניו, וכמעט נפל תחתיו מתעלף. תוכן המכתב היה שורות צפופות, מלאות דברי עלבונות צורבים ולשונות חרופים וגידופים, אשר תצילנה אוזניים משמעם, שכתב איש פוחז נגד הרבי הקדוש...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג, בסיפורי הוד ממסכת חייו של כ"ק אדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל

"וַיְהִי סֵפֶר כָּלֵב אֶת הָעָם" (במדבר י"ג, ל')

קורנות שמחה עילאית, עד שהרואה אותו היה סבור שהוא האדם המאושר ביותר עלי אדמות. היה מקבל כל אדם באשר הוא בפנים שוחקות, באהבה ובחמלה, והאיר פנים לכל ילד יהודי ובחור צעיר, באופן בלתי ניתן לתאור.

מחילה למרות הפשע הנתעב

וכה מסופר בספר 'ראש גולת אריאל', המתאר את תולדות חייו של הרבי הקדוש מגור, סיפור חיים מבהיל על הרעיון ממש: בנו של הרבי, הרה"ק רבי מאיר הי"ד, ראה תקופה אחת שיהודי מסויים, שחזותו העידה עליו שאינו מן החסידים יראי ה', נכנס לחצר הקודש והרבי מקרבו בימין צדקו, ומאיר עליו פנים שוחקות באופן מיוחד, והיה תמוה בעיניו: על מה ולמה זכה אותו יהודי לקרבה גדולה מאת צדיק הדור. כמה פעמים ניסה לעמוד על פשר הדבר - ולא עלה בידו.

עד שביום מן הימים התוודע לסיבה:

באחד הימים הוא נכנס לחדר קדשו של הרבי, וראה אותו מחזיק בידו מכתב מסויים. כשהבין הרבי שבנו רוצה לדעת את תוכן המכתב, פתח וסיפר לו על היהודי הנ"ל, שלפני תקופה לא ארוכה נטפל להוציא עליו דיבה רעה, אצל השלטון הקומוניסטי הידוע ברשעותו, וגם ערך שני מכתבים; מכתב אחד ממוען אליו - דהיינו אל הרבי -

נשיחה נא עתה כמה מילים אודות מעלתה של מידה טובה זו - אהבת ישראל, ועד כמה מחוייב בר ישראל לשנס מתניו, ולהתאמץ בכל מיני מאמצים לשמור על כבוד הזולת, ולהתנהג כהוגן בדברים שבינו לבין חברו, ותקוותנו איתנה שבזכות ההתחזקות באהבת חנים נזכה, שימהר הקב"ה לגאלנו ולבנות לנו את בית מקדשנו. ראש לכל, נעלה סיפורי הוד ממסכת חייו של כ"ק אדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל, שמהם נוכל ללמוד על מדרגה גבוהה ביותר של אהבת ישראל כנה ואמיתית, והלוואי ונזכה ללמוד מארחות צדיק לחיים.

וטרם נספר סיפורי צדיק - שבאמת אינם לפי השגתנו כלל - עלינו לצטט את אמרת קדשו של הרה"ק רבי שלמה מזויעהל זצ"ל, שנשאל פעם אחת על ידי נאמן ביתו הרה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל, מה טעם אנו מספרים סיפורי צדיקים כאלו, שאנו רחוקים מהם מרחק של אלפי שנות אור, הרבה יותר ממרחק מזרח ממערב, הלא ממילא אין אנו יכולים להגיע למדרגות הגבוהות הללו, ואולי מוטב להמנע מלספר זאת, כדי שלא תהא חכמתנו מרובה ממעשינו.

והשיבו הרבי הקדוש מזויעהל זצ"ל, שלדעתו צריך לספר סיפורי צדיקים הרבה מאד, ללא הרף, ואפילו מעשיות כאלו, שאדם מרגיש בחוש שאינו במדרגה זו כלל ועיקר. וטעם פשוט יש בדבר, כי באמת לא ימלט שאחד מהשומעים, או אפילו המספר בעצמו יזכה לקבל איזו הארה של התעוררות, בעקבות סיפורי הצדיקים שהוא שומע או משמיע, ובזכותם ישנה את מעשיו לטובה, יתכן אפוא, שכל הסיפורים שמספרים לפני השומעים במשך שעה ארוכה, נועדו רק כדי לעורר נפש אחת לתשובה ולתיקון המעשים, וכדאית היא אותה התעוררות שיספרו בעבורה סיפורים הרבה לאין שיעור.

וכיון שהזכרנו את הרה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל, מצווה רבה להזכיר מעלותיו והליכותיו של יהודי יקר רוח זה, איש חסיד נעלה ומרומם במלוא מובן המשמעות, ירא אלוקים ותלמיד חכם מופלג, מלא וגדוש בתורה, יראת שמים וחסידות. כל ימי חייו היה מקשה אחת של ייסורים מרים, בגוף ובנפש. ידוע חולי ומכאוב היה, בכל חלקי גופו השבור והנדכה, ועם כל זה התהלך תמיד בהארת פנים, פניו

מאחר ואנו מבינים שהשעות האלו, שלפני התפילה, הוקדשו בוודאי לעבודה נעלית ומרוממת, מה שאין הפה יכול להגדיר, ואין המחשבה יכולה להבין, ולמה אם כן, בחר לעשות פעולה זו אז? והגם שלאחיו, הרה"ק רבי משה בצלאל הי"ד, אמר פעם, שכוונתו בקריאת מכתב זה היא כדי שיעמוד על טיבו באמת, לדעת מי הוא ומה מעשיו, אמנם זה ניחא לדידיה, שמחמת גודל ענוותנותו אמר כך, אבל לדידן שידעו ומכירים ברום ערכו - הדרא קושיא לדוכתא ואולי ניתן לומר בדרך אפשר, שהיות ושעת התפילה של הרבי, היתה מיוחדת להעתיר ולבקש רחמי שמים מרובים, עבור צרכי עם ישראל הנתונים בצרה ובמצוקה, לכן הקדים מעשה זה לפני התפילה, כדי להיות בא בטענה צודקת כלפי שמיא, ולומר לפניו: "ריבוננו של עולם! כמו שאני מחלתי בלב שלם לאיש זה שפשע נגדי על לא עוול בכפי, ואף מוסיף להתפלל עליו שלא תאונה לו רעה- כך עשה נא אתה למען בניך אהוביך. ואפילו יש ביניהם כאלו שנכשלו והמרו את פיך בשוגג או במזיד, אנא מחל להם על עוונותיהם מחילה, סליחה וכפרה, והמצא להם פדות ורווחה מאוצר מתנת חינם."

לימוד מהמעשים הלכה למעשה

חושבני, שדבר שפתיים אך למחסור, אם נרצה להתבונן בעומק הסיפורים הללו, הלא נשגבים הם מבינת אנוש, להבין מדרגה גבוהה ובלתי נתפסת כזו, שלא די שלא העניש את האנשים המופקרים על מעשיהם החמורים, ומה גם שאותו אדם, שבמעשהו עלול היה להמיט צרות צרורות עליו ועל בני ביתו, אלא חלף כך קרב את היהודי הזה בסימני קרבה מיוחדת, והרעיף עליו אהבה באופן יוצא מן הכלל, ועל השני אף העתיר בתפילה מיוחדת שלא יענש בסיבתו כלום.

בוודאי שלא כל מוחא סביל דא, וזוהי מדרגה נעלה, שאין אנו יכולים להשיג, אבל מידי לימוד לא נפטרנו!

ומה גם, אשר עתה אנו יושבים בגלות ארוכה ונוראה, על חורבן בית המקדש שנחרב בעוון שנאת חנם, בוודאי שחובה כפולה ומכופלת מוטלת עלינו, לשים לב ולידע שמעשיות אלו צריכות להיות נר להגלינו ואור לנתיבותינו, שכאשר יהודי נמצא בניסיון הנוגע לבין אדם לחברו, כשאחד פוגע בו באיזה אופן שיהיה - לא ימהר לשפוט את הפוגע בדין, ולא ימהר להשיבו מנה אחת אפיים, אלא ישתדל בכל עוז לשלוט על רוחו ולהתאפק מלהשיב לחורפו דבר.

ובאותה עת יעלה לנגד עינינו סיפור מפעים זה, ויאמר בליבו: 'אם הרבי הקדוש היה יכול להבליג, על מעשהו של איש רע מעללים שפל ונבזה, גם אני יכול להבליג על איזה מעשה שובבות קטן ובלתי מורגש כמעט'.

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

שם הרעיף דברי חנופה לרוב, ומכתב שני ממוען אל פקיד השלטון בפטרבורג הבירה, שם משתלח בשצף קצף, ומעליל עלילות שווא והלשנות חמורות, שאין להן בסיס אמת.

אבל מזלו של האיש לא שפר עליו, וכשעמד לשלוח את המכתבים בדואר, החליף את המעטפות, ואת המכתב הממוען לגור שלח לפטרבורג, ואת המכתב הממוען לפטרבורג שלח לגור...

וכאן פנה הרבי ואמר לבנו: "כשראיתי את המכתב הזה מגיע לשולחני, הבנתי מיד את הטעות החמורה שקרתה כאן. ידעתי שנס גדול נעשה לי, כי אילו היה מכתב זה מגיע ליעדו, לכאורה הייתי נלקח אחר כבוד לבית המעצר.

"אבל יודע אני שהאיש הזה לא עשה שום דבר מעצמו, אלא אלוקים אמר לו 'קלל', ולכן הסירותי מלבי כל טינה עליו, ובגלל כן אני משתדל בכל עת לקרבו בכל מיני קרובים, כדי לשרש את הטענות והתרעומת שהיו עולים בליבי עליו, לגלות בדעתי, שבאמת אין לי עליו כלום!..."

לא רק מוחל אלא אף מתפלל עליו!

עוד מסופר שם - על זו הדרך - סיפור מבהיל נוסף:

פעם נכנס אל הרבי יהודי נכבד, ששימש כרב בעיירה אחת בפולין, והתלונן בפניו על אדם מאנשי קהילתו, שירד לחייו באופן מבהיל ואינו נותן לו מנוחה, ורדיפותיו גורמות לו חלישות הדעת גדולה.

כשניסה הרבי להרגיעו ולדבר על ליבו דברי תנחומין, ראה שאין הדברים מתקבלים על הלב, והרב אינו מסוגל למחול לאיש הזה על מעשיו.

וכאן נקט הרבי בצעד יוצא דופן: הוציא מכיס בגדו מכתב ומסרו לידי הרב, תוך שהוא מבקש ממנו לקרוא את המכתב הזה עד תומו. כשהסתכל הרב בשורות - חשכו עיניו, וכמעט נפל תחתיו מתעלף, כי תוכן המכתב היה שורות צפופות מלאות דברי עלבונות צורבים ולשונות חרופים וגידופים, אשר תצילנה אוזניים משמעם, שכתב איש פוחז נגד הרבי הקדוש.

כשגמר לקרוא את המכתב אמר לו הרבי: "דע לך שבכל יום ויום בשעות הבוקר לפני התפילה, אני מוציא מכתב זה מחיקי, וקורא את שורותיו כמה פעמים, ובשעה זו אני מגלה דעתי לפני הקב"ה, שלא זו בלבד שהנני מוחל לו בלב שלם, אלא אף מתפלל ומבקש מלפני השי"ת שלא יאונה לאיש זה כל אוון, ולא ינזק כלום על המעשה הרע שעשה".

והנה, אף שאין אני הקטן ראוי להעריך את עוצם מדרגותיו של הרבי הקדוש מגור זצ"ל, אבל ידוע שהנהגותיהם של הצדיקים "תורה היא" ולימוד הן צריכות, לכן מן הסתם מותר לנו להתבונן בטעמו של דבר: למה בחר הרבי לקרוא מכתב זה דווקא לפני התפילה? וכי חסרות שעות אחרות במשך היום לעריכת חשבון זה? והתמיהה מתעצמת,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

במקום בו התגוררתי, בטבריה, לא היה אפילו בן ישיבה אחד, ואני הייתי יחידי. בעיצומו של הקיץ, בחום הלוהט ביותר, הסתובבתי אני בחליפה ובקסקט. אנשים הציעו לי, שלכל הפחות אלך רק עם חולצה, אבל אני אמרתי שאלו 'מדי הצבא' שלי. אני חייל בצבא ה'

פנינים על הפרשה מהגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

"וַיְהִי סָבִיב לָךְ אֶת הָעָם" (במדבר י"ג, ל')

בכל העולם כולו אין נוף כנופי ארץ ישראל. בכל ארצות תבל אין אוויר צח ומצוחצח כאווירה של ארץ ישראל. חז"ל (בבא בתרא קנח ע"ב) אומרים: "אורא דארץ ישראל מחכים!" אפילו האוויר נותן חכמה. אבל את זאת מרגיש רק מי שלא נסתמו רגשותיו. אדם הרואה עצמו כפיקח גדול, ותוהה אחר צווי ה', אין בידו היכולת לחוש ביופיה ובקדושתה של הארץ הטובה. המרגלים ביסודם היו אנשים צדיקים, אולם הם סמכו על פקחותם כשהיה להם לבטוח בה'.

בארצות הברית נערך מחקר, שקבע כי האנשים בעלי האי קיו הגבוה ביותר, הצלחתם פחותה בעשרים אחוזים מאנשים בעלי אי קיו בינוני.

הסיבה לכך היא, שהאנשים בעלי האי קיו הבינוני - יותר רגישים ובעלי מידות טובות. הם מסתמכים לא רק על השכל, אלא גם על הרגש, ולכן הם מצליחים יותר בניהול המדינה ובכל התחומים. הם מרגישים את העם, שומעים לו, ולכן הם חודרים ללב סובביהם. לעומת זאת הגאונים, בעלי ההשכלה הגבוהה, לא מסתכלים ולא מתחשבים באנשים הרגילים והפשוטים. הרגש שלהם נסתם, ולכן הצלחתם פחותה ביחס לאנשים בעלי האי קיו הבינוני.

בורא העולם מבקש מאיתנו: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג). ישנן פילוסופיות רבות בעולם, אך כולן נחלו כישלון. לעומת זאת יראי ה', אינם תוהים אחר מצוות ה' יתברך, ומאמינים בקב"ה באמונה תמימה!

ארץ ישראל היא פלטרין של מלך, לפיכך נדרשת מכל אדם המתגורר בה זהירות גדולה בשמירת התורה והמצוות.

מאידך גיסא, צדיקים ואנשי מעשה, אשר הכירו בקדושתה העצומה, חיפשו כל דרך אפשרית כדי לעלות אליה ולחונן את עפרה. הם אפילו מסרו נפשם עבור ענין זה, ביודעם את ערכה הגדול של הארץ, אשר עיני ה' אלוֹקֵיךְ בה.

רוח אפינו, הנר המערבי, ה'אור החיים' הקדוש, עלה לארץ הקודש ברגליו, כשהוא עובר בדרכו במקום חיות טורפות, אריות ונמרים, ובמקום סכנת שודדים, העומדים בדרכים ומלסטמים את הבריות. הוא ועוד רבים, לא חסו על טרחתם, ואפילו לא על חייהם, מתוך רצונם העז לחונן את עפרה של הארץ הקדושה.

בענין כבוד ארץ ישראל נדרשת זהירות רבה. ישנם אנשים היוצאים לחוץ לארץ, רואים נופים יפים ומפלים גועשים, וכשבאים חזרה ארצה, הם משבחים ומפארים את ארצות העמים: "היינו בשווייץ, לא תאמינו אלו הרים ואלו אגמים, איזה נוף נפלא, איזה אוויר זך!". מתוך דבריהם משתמע, שכביכול ארץ ישראל היא כאין וכאפס לעמת חוץ לארץ. וקרובים הם להיות כמוציאים את דיבת הארץ רעה.

לפני מספר שנים, נסעתי לחוץ לארץ לצורך מסירת הרצאה ועריכת קידושין. אחד היהודים, תושב חוץ לארץ, בקש להפנות את תשומת לבי ליופי המקום. "אלו הרים יפים, איזה נוף נפלא!", אמרתי לו: "בוא איתי מחר לארץ ישראל, אעלה איתך להר מירון, ואראה לך משם את רכסי ההרים בצפון, איזה מראה מרחיב עין ולב. למה אתה מראה לי את הנופים כאן, מדוע אתה כה מתלהב מארץ ניכר, הרי ארץ ישראל היא חמדת הלבבות, חמדת העולם!".

ארץ ישראל מלבלבת בעצים ובפירות. בארץ ישראל יש כל טוב. האוויר שלה ממוזג, לא חם ביותר ולא קר. "ארץ הרים ובקעות, למטר השמים תשתה מים" (דברים יא, יא). אין בעולם כמו ארץ ישראל! לא במיאמי ולא בלוס אנג'לס!

בני אדם מחפשים לצאת ולטייל בחו"ל, לחוות את העולם. מה אתה מחפש בניכר? יש לנו ארץ אשר לא תחסר כל בה. "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוֹקֵיךְ על הארץ הטובה אשר נתן לך" - זו ארץ ישראל.

תחשבו לעצמכם, בן ישיבה המתגורר בסביבה שאין בה כמעט בני תורה, כיצד נראה הוא בעיני הסובבים, כאשר הוא הולך עם חליפה וקסקט, גם בעיצומו של הקיץ?...

במקום בו התגוררתי, בטבריה, לא היה אפילו בן ישיבה אחד, ואני הייתי יחיד. בעיצומו של הקיץ, בחום הלוהט ביותר, כאשר כולם מסביב הולכים עם גופיות, הסתובבתי אני בחליפה ובקסקט. אנשים הציעו לי שלכל הפחות אלך רק עם חולצה, אבל אני אמרתי שאלו 'מדי הצבא' שלי. אני חייל בצבא ה'.

הייתי, כאמור, בחור צעיר, ואנשים אמרו לי שזה מתאים לזקנים ולא לצעירים, אבל בחסדי שמים עמדתי על שלי. הייתה לי אמונה שאני חייל, עבד של בורא עולם.

זוהי, אפוא, כוונת התורה באמרה: "והיה לכם לציצית". אדם חייב לדעת לאן הוא שייך. אם הוא עבד של בורא עולם, יש כללי לבוש, כללי הנהגה. הציצית שהוא לובש, היא החותם של המלך, היא העדות על כך שהוא עבד המלך, עבדו של מלך מלכי המלכים, וזו גאוה ללכת עם החותם הזה, לתפוס את הציציות ביד ולהכריז קבל עם ועולם: "אנא עבדא דקודשא בריך הוא", אני עבדו של הקב"ה.

הגנה ושמירה מכל פגע

מכללם של דברים למדים אנו על גדל מעלת מצוות ציצית, השומרת ומגנה על האדם, וגורמת שהשכינה תשרה עליו. הציצית היא, כביכול, השכפ"ץ שלנו, ועלינו להתחזק ולחזק את אחינו בית ישראל במצווה זו, בפרט בזמנים אלו שאויבנו המסובבים אותנו מכל פינה, מאיימים להזיק ולהרע לנו, חלילה.

יהודים רבים באמריקה ספרו לי, שעל אף שקשה להם להתהלך עם כיפה מחמת הסביבה בה הם עובדים, מכל מקום מקפידים הם ללבוש ציצית על גופם, כיון שהם מרגישים שהיא מגנה ושומרת עליהם.

מצוות הציצית מעידה עלינו, שאנו עבדי ה' ואיננו בני חורין לעשות כחפצנו ורצוננו, אלא עלינו לעשות את אשר חפץ ה', "לעשות רצונך אלוקי חפצתי" (תהלים מ, ט).

בגמרא (מנחות מד ע"א) מסופר: מעשה באדם אחד (ובמדרש הגדול פרשת שלח איתא ששמו היה נתן) שהיה זהיר במצוות ציצית, אך גברו עליו יצרו ותאוותו, וחסך ארבע מאות זהובים כדי לנסוע למדינת הים, ולעבור שם עברה חמורה. אולם ברגע האחרון באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו, ונמלט מעשות העבירה. אף אותה אישה שחפץ לחטוא עימה, התגיירה בראותה את הנס הגדול שנעשה עמו, בזכות מצוה קטנה שדקדק בעשייתה.

הרי לנו גודל מעלתה של מצוה יקרה זו, שבכוחה להגן ולהציל את האדם מן החטא, ועל כן ראוי להקפיד מאד על קיומה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני אחרך')

צריך להבין, לאחר שצוותה התורה לעשות ציצית - "ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם", ושעליהם לתת פתיל תכלת על הציצית, מה פשר התוספת: "והיה לכם לציצית"?

בגמרא (מנחות מג ע"ב) הובאו דברי רבי מאיר: "גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת, משל למלך שאמר לשני עבדיו, לאחד אמר הבא לי חותם של טיט, ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב, ופשעו שניהם ולא הביאו. איזה מהם ענשו מרבה? הווי אומר: זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט - ולא הביא".

כתבו שם התוספות (ד"ה חותם): "מה שמדמה חותם של טיט לציצית, שכך עושים לעבדים, והציצית מעיד על ישראל שהם עבדי הקדוש ברוך הוא, כדאיתא במסכת שבת (נז ע"ב) כבלא דעבדא תנן". פרש רש"י שם במסכת שבת: "חותם שעושים לעבד בכסותו, לסימן הוכחה שהוא עבד".

כלומר, התורה באה ואומרת: "והיה לכם לציצית", כי הציצית אותה יעשה האדם, תהיה כמו 'כבלא דעבדא' - החותם שעושים בבגדו של העבד להוכחה שהוא עבד, כך הציצית תהיה החותם ליהודי, שהוא עבדו של השי"ת.

מוסיפה התורה ואומרת: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצוות ה'". כתב האור החיים הקדוש: "פרוש, כשיביטו בסימן עבדותם יתנו לב שאינם בני חורין, לעשות כחפצם במלאכם, במלבושם, בדבורם ובכל מעשיהם, כעבד שאימת רבו עליו. ולעמוד בשעה שהאדון מצוה לעמוד, ולעשות כל מלאכות אשר צווה ה' לעשות".

מצוות ציצית אינה מצוה ככל המצוות, שיש בה מעלה ושכר, אלא זהו החותם המעיד שאנו עבדיו של בורא עולם. כאשר האדם מסתכל על הציצית, עליו לזכור שאין הוא בן חורין לעשות ככל העולה על רוחו, אלא כל העת הוא עבד הבורא שאימת רבו עליו, ולכן עליו לנהוג כמו עבד, לדעת שעליו לעשות כל מה שיצווה עליו הבורא יתברך.

המלבוש מעיד על פנימיות האדם

ישנם אנשים המתלבשים ככל העולה על רוחם, עם מיני בגדים שונים ומשונים, ולצערנו יש מהם שאף באים לבית המדרש עם בגדים אלו. אמנם אין איסור בדבר, אבל הבגד שלובש האדם - משפיע על מהותו. אם אדם לובש בגדים לבנים, צחורים, זה מחנך אותו להיות דבוק במשהו עליון. המלבוש מעיד על האדם, על פנימיות נפשו. אדם הלבוש בבגדים מכובדים, יתקשה לעשות עבירות שאדם הלבוש כמו חיית השדה עלול לחטוא בהן.

זכורני שבצעירותי היה מקובל שבחורים היו חובשים על ראשם קסקט. רק כשהגיעו לגיל נישואין היו מתחילים לחבוש מגבעות.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיפר לי שכני וידידי, שאביו הגאון הצדיק רבי וועלוול צ'צ'יק זצ"ל, תלמידו ומקורבו של הבריסקער רב, אמר פעם לפניו, שאילו היה בא לכאן עשיר אחד, ותורם תרומה נכבדה של רבע מיליון לירות, ניתן לסגור את הכסף בתכנית היסכון טובה, ובפירות אחוזי הרווח החודשיים אפשר לכסות הוצאות הכולל, כך לא יצטרך הרב להיות מוטרד מידי חודש בהשגת הסכום, ענה לו הרב בגודל אמונתו...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על האמונה והבטחון בהקב"ה

"וַיְהִי סֵפֶר פְּלֶבֶת אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֶה נַעֲלֶה וַיִּרְשְׁנוּ אֹתָהּ פִּי יְכוֹל נוֹכַח לָהּ" (במדבר י"ג, ל')

בספר הקדוש 'באר מים חיים' מפרש כאן יפה המחבר זצוק"ל, זכותו תגן עלינו, פנימיות כוונת מאמר כלב וזעקתו, בהסתות את העם 'אל משה'. נעתיק כאן מתק לשונו הזהב, שהוא כקילורין לעיניים בקנין מידת הביטחון בהשם יתברך, בכל עת ומצב וזה לשון קדשו: "ויהי כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וגו' כלומר, השתיק את כולם והראם 'אל משה', לומר הן זה ודאי אמת, אשר תוקף העמים וחוזקם גדולה עד מאד. אבל הביטו אל משה, וכי יש דבר בעולם שיצמוד נגדו, הלא הוא המשדד ומשבר בכוחו של שמו יתברך, את כל מערכת השמים וכוכביהם, ומכל שכן את כל טבע עולם הזה.

"מה עשה בפרעה ובכל עבדיו, להכותם עשר מכות שלא בטבע העולם, וגער בים סוף ויחרב, וכו'. וכיון שהוא עושה דברים שלא בטבע העולם, כי אם במאמר פיו יתברך, ודאי הלא כל הגויים כאין נגדו, כאפס ותוהו נחשבו לו, וכל דיירי ארעה כלא חשובין, ובה ודאי עלה נעלה וירשנו אותה וכו'. והנה בדברים האלה השתיק כל העם, כי מי מהם לא ראה את מעשה ה' הגדול והנורא, אשר עשה עמהם מעת צאתם ממצרים עד היום הזה, ומה יענו כל הדבר מה שלמעלה מהטבע" וכו' עד כאן לשונו הטהור.

למדנו אם כן, פרק חשוב בדרכי אמונה וביטחון בצור עולמים ברוך הוא, המנהיג ומשגיח בעולמו בכל רגע, אפילו בניקוף אצבע קטנה (חולין ז:), 'והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים'. והרי הוא 'כל יכול', תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, וכל דיירי ארעה כלא חשובין לפניו. ובקנין מידת הביטחון 'עלה נעלה' במסילה הישרה, 'וירשנו אותה' בקרבת אלוקים חיים, ודבקות תורה ויראת שמים, בהצלחה נכונה ברוחניות ובגשמיות ובכל העניינים לטובה, אמון".

בבית מדרשו 'כולל אברכים' של תלמידי חכמים חשובים. הוא הקפיד מאוד שלא לאחר בתשלום המילגות, והיה משלם לכולם עד הפרוטה האחרונה ביום ראש חודש עצמו! כיצד השיג את הכסף ובמה התבטאה השתדלותו לכך? הוא היה מפורסם בשלמות מידת האמונה והביטחון שבו [כפי שהעיד פעם על עצמו, שבכח הביטחון עבר את מוראות השואה האיזומה וניצלו חייו, על פי מה שכתב זקנו הקדוש ב'נפש החיים' (שער ג פרק יב) 'ענין גדול וסגולה נפלאה' בזה, עיין שם] ולפיכך עד אחר תפילת מעריב דראש חודש, לא נתן אל ליבו ולא היה חושב ודואג כלל להמציא המומן.

אולם בהגיעו לביתו אחר מעריב, היו תכף מתחילים בעסק השתדלות נמרצת, לחשוב ולחשב כיצד להשיג תכף ומיד סכומים רבים ונכבדים, הכל בתוך שעות ספורות... באותן שעות היו אנשי שלומו ובעיקר בנו הגאון ר' רפאל זצ"ל, נחלצים מאד לעזרתו. הם לא נחו ולא שקטו עד אשר הושג כל הסכום, ובכל חודש ראו נפלאות עין בעין השגחת הבורא, וברוב רחמיו וחסדיו אל ייראו ומייחלים לחסדו.

סיפר לי שכני וידידי הרב ר' שמואל צ'צ'יק שליט"א, שאביו הגאון הצדיק רבי וועלוול צ'צ'יק זצ"ל, תלמידו ומקורבו של הבריסקער רב, אמר פעם לפניו, שאילו היה בא לכאן עשיר אחד ותורם תרומה

מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצוק"ל - הבריסקער רב, החזיק כידוע

ומי יכול לתאר גודל מידת בטחונו בהשם יתברך. בכל יום הם היו גומרים את כל האוכל שבבית, בלא להשאיר שום דבר לצורך מחר! בגודל הביטחון בחסדו יתברך, שודאי ימציא להם למחר כל צרכם

מנין יש לו לחמור כח לנסיעות ארוכות שכאלו, ולנסוע קילומטרים רבים בדהירה רצופה?
אמר האיש: "הלא בשביל כך עוצרים אנו בתחנות שעל אם הדרך ונכנסים לפוש קמעא באכסניות ובפונדקי דרכים, שם יש גם מקום מיוחד לתזונת הבהמות. מכניסים, אפוא, את החמור אל האורווה, תולים לו על צוארו שק מלא שעורים, וכך משביע הוא רעבונו וצובר כוחות להמשך הדרך..."
- "ומה עם השתיה?"

- "לשם כך לוקחים את החמור אל הנהרות ואל האגמים שבדרך, שם מרווה החמור את צמאונו!"

- "האם שמת לב אולי, מה עושה החמור ברגליו כשהוא שותה מן הנהר?"

"כן" עונה האיש, "אמנם שמת לב לתופעה משונה, בכל פעם שמרכין החמור את ראשו אל הנהר לשתות, מיד מתחיל הוא לרקוע ברגליו על המים. מתחילה היה זה מוזר לי, חששתי שמא קורה לו משהו, אבל עם הזמן הכרתי שכך היא דרך שתיית החמור, וכך נוהגים כל החמורים בשתייתם!"

אמר הרבי: "וכי מדוע לא תבין? הרי זה פשוט ביותר - כשמגיע החמור אל הנהר, רואה הוא במים הצלולים המשקפים הכל כמו מראה, שמתחתיו ממש ניצב לו חמור נוסף, הבא גם הוא לשתות מאותם מים... חושש הוא מאוד שמא חלילה יגמור החמור שמתחתיו [שאינו אלא הוא בעצמו...] את כל המים כולם, ולא ישאיר לו כלום! לכן רוקע עליו ברגליו כדי לדחותו..."

"ברם אין החמור הטיפש מבין, שאף אם יש כאן חמור נוסף כטעותו - על אף שהגיע אותו חמור מסיג גבול לשתות דווקא בתחום טריטוריית המים שלו, הרי יש בנהר מים די והותר, בשביל כל החמורים כולם!"

אבל חמור נשאר חמור, ובבערותו הוא אינו קולט זאת, ורוקע כל העת ברגליו על חברו [על עצמו...] ומלכלך לעצמו את מימיו בטיט. עד שלבסוף שותה בוץ... והכל מחמת דמיון בעלמא".

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

נכבדה של רבע מיליון לירות, היתה לו זכות גדולה, שכן ניתן לסגור את הכסף בתכנית חיסכון טובה, ובפירות אחוזי הרווח החודשיים אפשר לכסות חלק גדול מן הסכום מידי חודש חדשו, כשהקרן כולה שמורה ועומדת לימים רבים! כך לא יצטרך הרב להיות מוטרד מידי חודש בהשגת הסכום, עבודה שלפעמים לקחה לו לילה שלם.

ענה לו הרב בגודל אמונתו: "גם אם תבוא לפני הצעה כזו, לא אסכים לקבל את התרומה! שהרי כך מרוויח אני מידי חודש, לחזק יותר ויותר את מצוות הבטחון בהשם יתברך!"

ומי יכול לתאר גודל מידת בטחונו בהשם יתברך. בכל יום הם היו גומרים את כל האוכל שבבית, בלא להשאיר שום דבר לצורך מחר! בגודל הביטחון בחסדו יתברך, שודאי ימציא להם למחר כל צרכם. [כדאיתא להדיא בזוהר הקודש ח"ב דף סב.]: "לא לבעי ליה לאיניש לבשלא מזונא מן יומא ליומא אחרינא, ולא לעכב מיומא ליומא אחרא" וכו' עד כאן לשון קדשו עיין שם. וכן מנהג הרבה צדיקים, עיין מה שכתו בזה במשנה ברורה (סימן ר"נ סעיף קטן ב) עיין שם]. קרה פעם, ביום שלפני ערב יום הכיפורים, אמרו לו שאולי ביום זה מן הראוי להשאיר מעט אוכל למחר - ערב יום הכיפורים, שאכילתו מצוה כאילו התענה תשיעי ועשירי (יומא פא.). חכך הרב בדעתו, והחליט להשאיר כזית אחד של פת למצוות אכילת ערב יום הכיפורים. והנה למחרת נודע שאותו כזית, שהכינו לסעודת היום - נשרף בתנור... אמר הרב שהוא סימן מן השמים שלא היה צריך להשאיר הפת לצורך מחר.

אחד מחסידיו של הרב הקדוש בעל 'דברי חיים' מצאנו זצוק"ל היה איש אמיד, מגדולי התומכים בחצר הקודש. תדיר היה מביא אל הרבי ממון רב, בשביל ענייני הצדקה הרבים והמסועפים שהיה עוסק בהם, כידוע.

באחד מביקוריו בצאנו, בהכנסו בקודש פנימה, לאחר שהגיש 'פתקא' (קויטל) עם 'פדיון נפש' הגון כנהוג, היתה בפיו בקשה מוזרה מעט, היות שיהודי אחד בעירו פתח לאחרונה חנות סמוך לחנות שלו, והרי זו ממש הסגת גבול - הוא מקלקל לו את פרנסתו, לפיכך מבקש הוא שהרבי יקלל את אותו יהודי!

"סהדי במרומים" - הוסיף הגביר - "שכל כוונתי היא רק לשם שמים... כדי שתהיה הפרנסה מצויה ברווח לבני ביתי, וגם להחזיק כאן את חצר הקודש כמנהגי מימים ימימה..."

תמה ה'דברי חיים' והתפלא: "וכי עולה על דעתך שהצאנזער-רב יקלל יהודי?"

אמר האיש: "אם כן, שיקלל נא הרבי לפחות את הפרנסה שלו, אם לא אותו בעצמו... ואם לא את פרנסתו, לפחות את החנות הזאת שפתח על ידי, שהורסת לי את כל הפרנסה!"

אבל הרבי באחת: "כיצד יתכן לקלל ממנו של איש יהודי?" כראות הרבי שהאיש אינו מניח, ומודאג מאוד על פרנסתו, פנה ואמר לו: "הסכת ושמע, ואסביר לך הענין לאשורו:

"תאמר נא לי יהודי יקר, הרי נוסע אתה רבות בדרכים עם חמורך,

החליטו הבחורים כי כאשר יזמן לידם קרש קטן - יישאו אותו בשניים, ואם גדול הוא - יוסיפו גם עצירה מידי שלוש אמות. באופן הזה נהגו כל השבת, וסבורים היו כי אין בכך כל בעיה. ואולם לא ידעו, כי פעילותם זו נצפתה ממגדל התצפית של המחנה

הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל, על הסיפור המיוחד של מסירות נפש לשמירת השבת

"מקשיש עצים ביום השבת" (במדבר ט"ו, ל"ב)

מיד התקבלה החלטה להעמידם לדין. הושיבו אותם על ספסל הנאשמים, והמשפט נמשך ונמשך. אחד הבחורים שלא יכול היה עוד להתאפק, קרא: "אנחנו דתיים! פעלנו כך על מנת להקטין את חטא המלאכה בשבת!".

כוונתו היתה טובה, הוא חשב להקל את המצב. אך התוצאה היתה גרועה ביותר. המנהל התפרץ: "את מי בדעתכם לרמות? מכיר אני את דתכם, דברי שטות מן הסוג הזה, דבריכם הם שקר גס!".

הכל היה נראה אבוד לחלוטין. מה יהיה? והנה, לפתע הגיעו למחנה שישה אנשים - היו אלה אנשים מההנהלה ממוסקבה. היה זה די מוזר, שכן בדרך כלל כאשר הגיעו היה זה בשלוש-ארבע בצהריים, ואילו כעת היתה השעה כבר אחרי שש בערב.

אחד המבקרים ניגש אליהם, לקח עמו את אחד הבחורים הצידה, כביכול כדי לברר את הפרטים ובשקט, כך שאיש מסביב לא שמע, אמר לו בידיש: "א גוטע וואך (- שבוע טוב) גם אני יהודי. היכן למדתם?"

כאשר הזכיר הבחור את שמו של הרב ברוך-בער מקמניץ, פתח המבקר בסיפור מדהים:

"אמי ילידת סלוצק. תמיד נהגה לומר לי על עבודת בני. ק.ו.ד. הרוסי: 'דיןך שתישרף לעד בגיהנום, אז אנא ממך, עשה פעם מעשה טוב ליהודי שומר מצוות'. עד היום הזה לא הזדמן לי לקיים את ציוויה. כפי הנראה, הגיע כעת הזמן, ולא בכדי נקלענו לכאן בשעה כה מאוחרת. מעולם לא קרה לי, שמכונתי התקלקלה בדרך. הדבר

כאשר חולקה פולין בין רוסיה הסובייטית לבין גרמניה, במסגרת הסכם מולוטוב-ריבנטרופ, ברחו ישיבות רבות לשטח ליטא, שם עדיין לא שלטו לא הגרמנים ואף לא ברית המועצות. אך בשנות ה-40 הגיע השלטון הסובייטי גם למדינות הבלטיות, ובהן ליטא. כך אירע שבשנת תש"א (1941) נקלעו למחנה העבודה בקומי מספר בחורי ישיבה. היו אלו בחורים שלמדו תחילה אצל הרב אלחנן וסרמן בברנוביץ', ולאחר מכן אצל הרב ברוך-בער ליבוביץ' בקמניץ. האמת היא, כי את סיפור המעשה שמעתי לפני זמן רב, אך העדפתי לברר את העובדות. כאשר שהיתי בניו יורק, הצלחתי לאתר את אחד מגיבורי הסיפור - הרב טוביה גולדשטיין. נפגשתי עימו והוא סיפר לי את הסיפור ממקור ראשון.

באביב תש"א, הגיעו הבחורים למחנה העבודה. במהלך השבוע הראשון עבדו כראוי - סחבו קרשים. כאשר הגיעה שבת נתקלו בבעיה: כיצד יוכלו להתחמק מעשיית מלאכה? על פי הדין, אם המשא מתאים לאדם אחד, אזי כאשר סוחבים אותו שני אנשים זו אינה מלאכה גמורה, ואין בה משום חילול שבת גמור. ואם המשא כבד ויש צורך בקבוצת אנשים לשאתו, כדי למנוע חילול שבת גמור - על ידי העברתו בכל פעם למרחק של פחות מארבע אמות (אמה - כחצי מטר).

החליטו הבחורים כי כאשר יזמן לידם קרש קטן - יישאו אותו בשניים, ואם גדול הוא - יוסיפו גם עצירה מידי שלוש אמות. באופן הזה נהגו כל השבת, וסבורים היו כי אין בכך כל בעיה. ואולם לא ידעו, כי פעילותם זו נצפתה ממגדל התצפית של המחנה.

היה זה בסיומו של יום העבודה. הרב טוביה סיפר לי, כי זוכר הוא את הערב ההוא כמו היה זה היום. עיפיים ורעבים התכוננו ללכת יחד עם כולם לחדר האוכל, לאכול מעט לחם ולשתות מים חמים (הם לא אכלו במחנה דבר מלבד לחם ומים). באותו רגע עצרו אותם השומרים, קראו לאנשי ההנהלה של המחנה ודווחו: "האנשים הללו נותרו בחיים רק בזכותנו. את קרוביהם מן הסתם כבר לקחו הנאצים. הענקנו להם מגורים וגם עבודה, והנה הם משלמים לנו בכפיות טובה ממדרגה ראשונה. רואים את הקרשים הקטנים הללו? בעבורם הם גדולים מידי. הם עוצרים כל שלושה צעדים בנושאם אותם, זוהי חבלת עבודה טיפוסית!".

4 ימים אחרונים למבצע הגדול השתתפו עכשיו במבצע הגדול של 'אחינו' ו'דרשו'

**המבצע הגדול של
'דרשו' ו'אחינו' חוזר
לתקופה קצרה.
תורמים לפעילות
הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים
במתנות מ'דרשו'.
זכייה מיידית של
הספרים שכבשו
את העולם היהודי**

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על מסכת אבות,
ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3 עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

כאשר נזכרתי בכך, היה מאוחר מידי. לא ניתן לתאר במילים את גודל הצער ואת שברון הלב שאחזני. נפשי היתה עגומה עלי עד כדי כך, שגמלה החלטה בלבי, שמאחר שעבודתי הציבורית הביאה אותי למצב, שאשכח לומר קדיש על אבי, עלי להסיק את המסקנה ולפרוש ממנה לאלתר. היתה זו החלטה ברורה וסופית

הרב שלמה לורניץ, על פעילותו בחזית הציבורית בשליחותו מרן החזו"א זצ"ל

"שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים" (במדבר י"ג, ב')

"וכשם שאיברי האדם מתחלקים לפעולותיהם, עין רואה ואוזן שומעת וידיים עסקניות, כן העם כולו הוא כגוף אחד ואישים נפרדים בו, וכל איש צריך למלא תעודתו" (קובץ אגרות ג, סב).

למרות שעיקר מעייניו של מרן החזו"א, היו נתונים לטיפוח תלמידי חכמים השקועים אך ורק בתורה, אשר כל העולם לא נברא אלא בשבילם, יחד עם זאת היה מרן מודע לכך, שאנחנו נמצאים במצב מלחמה עם ההנהגה החילונית, ואם ברצוננו להקים ולבנות את עולם התורה, אין מנוס מגיוס חיילים נאמנים שיעמדו בחזית, ויתרמו את כשרונם למלחמת קודש זו. מרן דאג לכך, שיהיו עסקני ציבור העוסקים בצרכי הכלל והפרט, הנשמעים לדעת תורה. והוא עצמו הדריך את כולם, וליווה את פעולותיהם לכל אורך הדרך.

זוכר אני כמה זמן וכמה עבודה השקיע מרן, כדי שאסכים לקבל את התפקיד, ולאחר מכן בליווי עבודתי והדרכת. **בראשית דרכי היה מרן עובר על כל נאום שהכנתי, העיר הערות, שינה מה שצריך לשנות, לימדני מה צריך לומר ומה לא.**

מרן דאג אף להימצאותם של אנשי חסד. הוא מינה את האנשים המתאימים לתפקידים שונים בתחומים הללו, כאשר הבין שהנשמה שלהם מתאימה לכך. הוא השתדל שגבאי בתי הכנסת יהיו אנשים יראים ושלמים, שכן גבאי שהשקפותיו פסולות עלול להזיק מבחינה רוחנית למתפללים.

"הלא אמרת קדיש!"

בראשית שנת תשי"ג נסעתי לאנגליה, כדי לשהות בימי ראש השנה ויום הכיפורים בעיר בורנמות' - עיר נופש ידועה, שבתקופה זו התרכזו בה עשירים רבים. מטרת הנסיעה היתה גיוס כספים עבור כפר הנוער 'חזון יחזקאל'.

בהתקדש החג, לפני תפילת ערבית, דרשתי בפני הקהל בבית המלון שם, והצלחה האירה לי פנים. כך עשיתי בבתי מלון נוספים שהיו במקום. אולם, כאשר הגיעה שעת התפילה, וראיתי את טיב המחיצה המפרידה בין גברים לנשים, שספק אם היה ניתן לכנותה

שם 'מחיצה', ואולי היתה כשרה בדיעבד, העדפתי להתפלל לבדי בחדרי.

יום הזיכרון ('אהרצייט') של אבי זצ"ל חל בראש השנה, וכמוכן התכוונתי לומר קדיש כבכל שנה, אולם מאחר שבאותו ערב לא התפללתי בציבור, שכחתי לומר את הקדיש, ונשכח ממני עניין היאהרצייט של אבי בכלל. עובדה זו גרמה לכך, שגם למחרת, כאשר התפללתי בציבור במקום כשר, נשכח ממני שעלי לומר קדיש. כך עבר עלי ראש השנה, בלי שאגיד קדיש אחרי אבי.

כאשר נזכרתי בכך, היה מאוחר מידי. לא ניתן לתאר במילים את גודל הצער ואת שברון הלב שאחזני. נפשי היתה עגומה עלי עד כדי כך, שגמלה החלטה בלבי, שמאחר שעבודתי הציבורית הביאה אותי למצב שאשכח לומר קדיש על אבי, עלי להסיק את המסקנה ולפרוש ממנה לאלתר. היתה זו החלטה ברורה וסופית.

חזרתי לארץ ישראל, ומיד פניתי למרן, על מנת להודיע לו על החלטתי הנחושה והסופית, לחזור ללימודי כמאז ומקדם, מאחר שנכשלת בדבר חמור כל כך, והזנחתי את יום הזיכרון של אבי בעקבות התמסרותי לעבודת הציבור.

להפתעתי, אמר לי מרן: "איני מבין מה אתה שח! הלא אמרת קדיש!" חשבתי לרגע שמרן לא הבין אותי, וחזרתי ואמרתי לו: "לא כן, לא אמרתי קדיש!"

חזר והשיב לי מרן: "טועה אתה, אכן אמרת קדיש!!!"

"אין לי רשות להטריד"...

למרות שמרן הטיל עלי את עול הציבור, הוא לא רצה להכביד עלי יתר על המידה, כפי שנראה מתוך העובדה דלהלן, שסיפרה לי אחותו של מרן, הרבנית קנייבסקי ע"ה.

מרן יום וניהל באמצעותי מהלכים שונים, להשגת חנינה לאנשים שהואשמו בשוגג. אחותו הרבנית ראתה, שהדבר גזל ממנו זמן רב - אמם של האחים נכנסה אליו פעמים רבות, כדי לברר האם ישנה התקדמות במצב, ובכל פעם אמר לה מרן: "אשאל את מי שמוטפל בדבר, ותבואי מחר לקבל תשובה". בשום אופן לא הסכים מרן לגלות לה מי האיש המוטפל בדבר. הרבנית שאלה אותו: "מדוע אתה צריך לשמש כמתווך? תשלח את האם, למי שמוטפל בזה, והוא יעדכן אותה בכל פעם במצב!".

אך מרן השיב לה שאסור לו לעשות זאת. מאחר ואשה זו, כאם לבניה, הרי היא טרדנית ביותר. "אני" - הסביר לה - "צריך לסבול ממנה, אבל אין לי רשות לגרום טרדה וסבל לר' שלמה לורנץ בשל העניין הזה"...

סיפור זה צריך לפקוח עיניים לכל אחד. ה'חזון איש' - גדול הדור, זקן וחלש, אינו רוצה להטריד ולהטריח אדם צעיר לימים בשיא כוחותיו; על אף שאני, ברצון רב, הייתי שמח להסיר ממנו את הטרדה הזאת, נטל על שכמו את כל המעמסה והיה המכניס, המוציא והמביא, ובלבד שלא יגרום לי טרחה והטרדה.

בדומה לזה סיפר לי הגרש"פ שטיינברג, שפעם קרא לו מרן, וביקש למסור לי הצעה מסויימת בענין המאבק נגד חוק השרות הלאומי. כיון שהענין היה מסובך, הציע ר' פייבל שיקרא לי לביתו של מרן, והוא ימסור לי את הענין מכלי ראשון.

אך מרן לא הסכים לכך, ואמר: "אני יכול להטריחו עוד פעם אלי, הוא כבר היה היום פעם אחת אצלי"...

ידוע כמה מרן מסר נפשו - פשוטו כמשמעו, על ענין השרות הלאומי, וברור לי שהמאמץ וההתרגשות שהיו כרוכים במאבק זה קירבו את הסתלקותו, אולם אותי הוא נמנע מלהטריד כאשר חשב ומצא, כי יש כאן הטרדה יתר על המידה.

(מתוך הספר 'במחיצתם')

"וכי מה עניינו של קדיש ביום היאהרצייט? - הוסיף מרן - כאשר הבן מקדש את שמו של הקב"ה ברבים, עושה הוא נחת רוח לנשמת הוריו. וכי יכולה להיות נחת רוח גדולה מזו, שויתרת על נוחיותך הפרטית, נסעת למרחקים, התפללת בראש השנה ביחידות ללא מנין - הכל כדי לשאת בעול הציבור?! אין לך קדיש גדול מזה!!!".

אין צורך לומר, שמילים אלה שיצאו מפי מרן, השפיעו עלי וחזרת בי מכוונתי לפרוש מעבודת הציבור, ואכן בזכות מרן זכיתי להמשיך ולשמש בעבודה זו במשך שלושים ושלוש שנים נוספות.

עובדה מעין זו שמעתי מפי הגר"ח קמיל, ראש ישיבת אופקים: מרן ביקש מאברך אחד שילך לטפל באשה חולנית, אך הלה השיב כי תחילה עליו להתפלל מנחה, כיון שיש לו באותו יום יאהרצייט. אמר לו רבינו: "גם חסד הוא עילוי לנשמה!".

"היא מסכימה בלב שלם?"

לפני נסיעתי הראשונה לחו"ל בשליחות צא"י, בחודש מרחשון תש"ט, נכנסתי למרן, ושאלתי אם אכן עלי לנסוע. מרן שאל אותי, מה הם המניעים השוללים את נסיעתי? הסברתי לו, שהימים ימי מלחמה (מלחמת השחרור) וקיימת סכנה שאתנתק ממשפחתי. מניע נוסף היה מצב בריאותי הרופף.

מרן ענה לי כך: "צרכי הכלל עולים על סכנת הפרט, ובאשר לבריאותך - אתפלל לשלומך ותהיה בריא... אך דבר אחד אני רוצה לשאול אותך: האם אתה בטוח שרעייתך מסכימה לנסיעה זו בלב שלם?", והוא חזר והדגיש: "בלב שלם?!".

מרן ידע שרעייתי הסכימה לנסיעתי, שהרי אם היא לא היתה מסכימה - הייתי מציין את אי הסכמתה כסיבה לשלול את נסיעתי. אולם מרן ביקש לדעת אם היא מסכימה בלב שלם, שכן אם אין היא מסכימה בלב שלם - אין כל אפשרות להתיר את הנסיעה, גם כאשר מדובר בעבודה למען הכלל.

לימוד גדול יש כאן. למען הכלל חייב אדם להכניס את עצמו למצב של סכנה, בשאלה של בריאת צרכים לסמוך שהתפילה תעזור, אבל פגיעה במשהו ברגש של הרעה - עולה על הכל.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באחד ממסעותי בדרום אמריקה, העזתי לבקר בשמורה אינדיאנית אותנטית נידחת, מקום שרגל אדם נורמלי כמעט לא דורכת שם. ראיתי למולי מבנה פרימיטיבי מחימר, כשעל דלתותיו הגסות והגדולות חרוט סמל 'מגן דוד'. שאלתי את אחד הילידים, האם ידוע להם למה משמש מבנה זה? השיב לי שכל מה שידוע לו, הוא שאחת לשבוע באים לכאן אנשים ומתפללים, חבושים כיפה לראשם

הרב הגאון רבי דוד שאול גרינפלד שליט"א, על קירוב רחוקים במקומות נדחים

יהושע לייבזון

"וְגַם יְלֵדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם" (במדבר י"ג, כ"ח)

מזה כמה שבועות, ארגון 'אחינו' מוציא לאור מדי יום ראשון, מגזין מרתק בשם 'בית היין', ובו ראינות מרתקים, סיפורים מיוחדים ומאמרים לחיזוק ודרכי החינוך.

בגיליון שיו"ל אי"ה ביום א' הקרוב, מובא סיפורו המרתק של הרב הגאון רבי דוד שאול גרינפלד שליט"א מאלעד. לפניכם הצצה לחלק מהדברים.

במשך שנים ארוכות מילא הרב גרינפלד שורה של תפקידים חינוכיים - בארץ ובשליחות בגולה. לצד זאת צעד במשכנות הרועים - גדולי ישראל וצוק"ל ויבדלחט"א, בין השאר כמחותנו של מרן הגראמ"מ שך וצוק"ל. גנזו מלאים ברעיונות, לקחים וסיפורים. את חלקם חרט בסדרת ספריו 'בנאות דשא' על התורה.

הרב הגאון רבי דוד שאול גרינפלד שליט"א, הינו תלמיד חכם מזן מרתק. חיו, מאז ומעולם, צבעוניים. מסתבר שזה התחיל כבר מברית המילה:

הסנדק שלו היה מרן ה'חזון איש' וצוק"ל. כאשר נשמעו המילים 'ויקרא שמו בישראל דוד שאול' ניבטה מפניו הטהורות של מרן וצוק"ל אי-נוחות. אמו הבחינה בדבר, ומיד לאחר הברית ניגשה לשאול "צדיק!" [כך כינו אותו ותיקי העיר בימים ההם] מה רע בשם של התינוק?!. הרגיע מרן החזון"א: "יהיה בסדר!" וכדומה מילים כאלו.

ניגש אליו אדם אחר לברר את הדבר, ומרן החזון"א אמר שמובא בספרים, לא לקרוא בצירוף השמות הלזה. ומה תקנתו? יעסוק בתורה כל ימי חייו - הוא ילמד תורה כל חייו ויהיה בסדר!

"מאז - הוא מספר - מצאתי את עצמי פעמים לא מעטות, נאלץ להתמודד עם עצמי לחזור לסטנדר בלא חכמות. פעם חשף אותי ידיד לתעשיית היהלומים, שם הרווחתי סכומים גדולים בזמן קצר. ברור שזה מסייע לשלוות הנפש לתורה, אבל תורה עצמה מה תהא עליה...? בהמשך הקמתי תזמורת לניגון באירועים - וזה אמנם היה

בהוראת מרן הגראמ"מ שך וצוק"ל - אך שוב מצאי את עצמי באותה תהיה של תורה מה תהא עליה?"

במשך שנים ארוכות, מילא שורה של משרות תורניות ותפקידים חינוכיים, בארץ ובשליחות בכמה ארצות בגולה. כתוצאה מכך הצטברו אצלו חידושים אותם תכנן להדפיס: "התכנית המקורית שלי היתה להוציא תחילה חידושים קצרים על סדר הדף. אך באותה תקופה התחלתי ללמד בצרפת, ועיתותי לא היו פנויים. בכל יום חמישי הייתי דורש בפניהם, אז רעייתי שתחי' דאגה להקליט - שלא בידיעתי - את הדרשות. לאחר מכן דאגה שיכינו את החומר לדפוס, וכך בעצם 'הכריחה' אותי לקדם ולהוציא אותם לאור.

"בליל שבת אחד נרדמתי. לפנות בוקר חלמתי שאדם זקן ניצב מולי ואומר 'בנאות דשא, בנאות דשא', לא הבנתי ושאלתי: 'מה? למה?' והוא השיב: 'אחר כך תבין'. התעוררתי ושמתי לב שדש"א זה ראשי תיבות של שמותי הפרטיים: דוד שאול, ואילו נאות-דשא זה תרגום של שם משפחתי: 'גרינפלד'. אז גם אם חלומות שווא ידברון, שם קולע לספר כבר היה לי..."

דומה שפרק השליחויות בחו"ל, המרתק ביותר בחייכם מתרחש

"ברזיל. אהו!... מדובר בהורים שהגיעו מאירופה. דור ראשון או שני לניצולי שואה שביקשו להתנתק מכל העבר הכואב. הזמינו אותם לשמוע שיעור, זה היה על הפרשה הנוכחית פרשת נח, שיעור שבנוי רובו ככולו על סיפורים מעניינים. הם התמוגגו מנחת. השיעור שהיה אמור להמשך כעשרים דקות, נמתח על פני כשעתיים...

"סיימתי את השיעור והסברתי להם שאני צריך את הילדים שלהם, את דור ההמשך! הישיבה הוקמה אז הרחק משאון-הכרך, סמוך לג'ונגל. הזמנו את ההורים להגיע יחד עם ילדיהם להירשם לישיבה החדשה. הם הגיעו בהמוניהם, אולי 70 צעירים מלווים באבות, אמהות וסבתות. הם התעניינו אודות תוכנית הלימודים. כאשר שמעו שרוב השעות - ובעיקר האיותיות שבהן - יוקדשו ללימוד תורה נדהמו והחלו להשמיע קולות של שלילה.

"הבנתי: עם המוח לא ננצח. חייבים את הלב. הוצאנו את כולם החוצה, לאוויר הפסגות. שלפתי קלרינט והתחלתי לנגן ניגונים יהודיים נוגים ומשמחים מה'שטעטל'. הלבבות נפתחו והתלמידים נרשמו..."

מה סיפרתם להם על פרשת נח כפי שצינינתם?

"מי המבול מכונים בישעי' (נד, ט) 'מי נח' - מה פשר הדבר שנקראו על שמו של אותו צדיק? אומר הזוהר הק' 'על שלא התפלל על דורו'. 'ועלינו להבין, הכיצד נתלה חיסרון כזה בצדיק - ומה מהותו של החיסרון? וכי לא היה אכפת לו מבני דורו חלילה?

"באחד ממסעותי בדרום אמריקה, העזתי לבקר בשמורה אינדיאנית אותנטית נידחת שבצפון ברזיל. מקום שרגל אדם נורמלי כמעט לא דורכת שם. ראיתי למולי מבנה פרימיטיבי מחומר, כשעל דלתותיו הגסות והגדולות חרוט סמל 'מגן דוד'. שאלתי את אחד הילידים: האם ידוע להם למה משמש מבנה זה? השיב לי שכל מה שידוע לו הוא, שאחת לשבוע באים לכאן אנשים ומתפללים, חבושים כיפה לראשם. "סיפור נוסף: חיפשנו מקום מתאים להקים כולל, באחד מהרי הנופש של 'ריו דה ז'ניירו' שבברזיל. יצאנו אני ועוד מספר אברכים, ונתקלנו ביהודי מקומי שלא ידע עד היום, כי העולם היהודי חי וקיים מאז השואה! עד כדי כך שבתו בת השש עשרה, מעולם לא יצאה את פתח ביתה מחשש להשפעת הסביבה הנוכרית. היא שמרה על צניעות למופת, ככל בת בוגרת סמינר חרדי בני ברק! בסייעתא דשמיא נשלחה לסמינר בירושלים, ושם מצאה את זיווגה - בן תורה למופת.

"היריעה קצרה מהכיל, עד לאיזה מחוזות ומצבים נידחים הגיעו עם ישראל בגלות. והנה, מידי יום אנו משבחים את הקב"ה במילותיו של דוד המלך 'נדחי ישראל יכנס' וזה אכן שבח עצום, איום ונורא, כי עם ישראל הופץ בחורים הנידחים ביותר!

"לאחר השבח הנורא הזה מוסיף דוד המלך שבח נוסף: 'הרופא לשבורי לב' הקב"ה הוא ה'פסיכולוג' הטוב שלנו! והאמת, ביחס לשבח הגרנדיזי של קיבוץ נדחי ישראל, דומה ש'מחבש לעצבותם' זה שבח קטן יותר. אתמהה.

"פעם נכחתי בטקס קבלת רופאים מומחים לבית חולים 'השרון'. ידידי, שהיה רב בית החולים, הזמין אותי לשם. במהלך הטקס קם

"הבנתי: עם המוח לא ננצח. חייבים את הלב. הוצאנו את כולם החוצה, לאוויר הפסגות. שלפתי קלרינט והתחלתי לנגן ניגונים יהודיים נוגים ומשמחים מה'שטעטל'. הלבבות נפתחו והתלמידים נרשמו..."

אחד הרופאים, והסביר את מומחיותו הטכנית בהשתלת שיניים. באותה תקופה זה היה תחום חדשני ומהפכני, שמעטים התמחו בו. הקהל הריע לו ממושכות.

"לאחר נאומו התכבד שר הבריאות [פוליטיקאי שהבין ברפואה כמוני...] לשאת דברים. אבל הוא שכח או לא קלט, מה תחום מומחיותו של הרופא שדיבר לפניו. הרופא המובך הזכיר לו 'השתלת שיניים'. תמה השר שלא קלט את העניין, וכי בסתימת שיניים כבודו מתמחה? והוא התחיל לדבר על סתימת שיניים - תחום שבו כמובן לא עסק המומחה, אלא הותיר אותו לאסיסטנט שלו... אזי כיצד משבחים את הקב"ה בשבח גדול, ולאחר מכן בשבח קטן יותר?

"נמשיך. 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא' - ביליוני גלקסיות של כוכבים, מפוזרים במרחב עצום של אין-סוף. אין אסטרונום שמכיר אפילו מעט מזעיר מן הכוכבים ברקיע, וודאי שלא מכיר את שמותיהם אף לא של חלק זעיר מן הכוכבים. ואילו הקב"ה לא רק סופר את הכוכבים אלא קורא להם בשמות. קריאת שם פירושו, עפ"י התכונה הפנימית שמאפיינת את הכוכב! האם יש שבח גדל מזה להביע עוצמת הקב"ה?

"ומה השבח הבא ברשימה? 'מעודד ענוים השם'. הקב"ה הוא שוב ה'פסיכולוג' הטוב שלנו! ואותה תמיהה עולה שוב: וכי שבח זה מטפס ועולה לאחר השבח הקודם הבלתי נתפס?

"התשובה היא: גדלותו של הקב"ה מתבטאת דווקא בכך, שלמרות שמצד אחד שבחיו בלתי נתפסים כלל וכלל. 'נדחי ישראל יכנס', 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא', למרות זאת וביחד עם זאת הוא גם 'הרופא לשבורי לב', 'מעודד ענוים השם'. זוהי גדלותו - שעיסוקו בגבהי מרומים לא מסיר ממנו את המבט לצרתו של העניו ושבור הלב! זו גם התשובה לגבי נח. נח היה צדיק נשגב, אך לפום דרגא דיליה ציפו ממנו להשפיל את המבט, גם למצבם הירוד של בני דורו. להתפלל עליהם, לנסות להציל..."

"זה סוד הגדלות. להידבק במידותיו של הקב"ה, גם כאשר אתה בבחינת 'המגביהי לשבת' - אל תחדל 'המשפילי לראות!'"

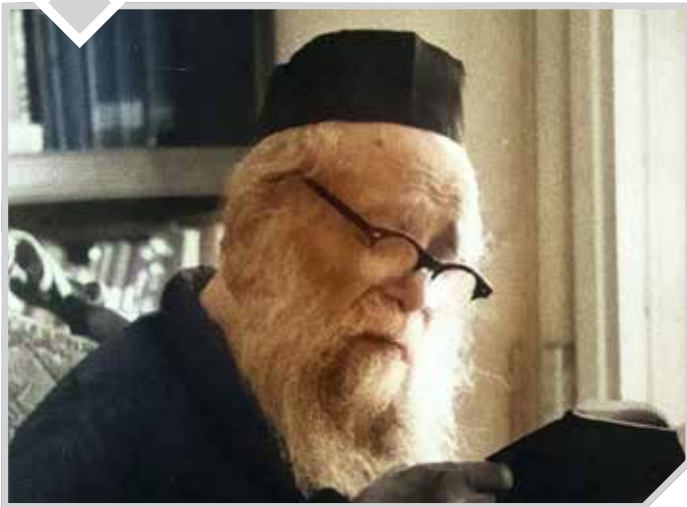
(מתוך הכתבה המקורית, שפורסמה ביתד נאמן מוסף שבת קודש חשוון תשע"ח)

תלמידיו של המשגיח, הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זצ"ל, ביקשו ממנו פעם שימסור להם 'ועד' על איסור לשון הרע. רבי מאיר הסכים ומסר להם שיחה ארוכה בנושא 'טוב לב'. התלמידים היו בטוחים שבשלב כלשהו של השיחה, הוא יעבור לדבר על הנושא שעליו ביקשו שידבר, אבל להפתעתם כל השיחה נסבה אך ורק על ענין טוב לב

"אם תהיו אנשים טובים, לעולם לא תדברו לשון הרע"- מדור מיוחד על כוחה של מילה

הרב יהושע לייבזון

"יְיָ צִיָּאנוּ דְּפִת הָאָרְצִין" (במדבר י"ג, ל"ב)

כשהתחלתי לעיין בספרים, כדי למצוא משהו מעניין שקשור לפרשת השבוע, נתפסתי דווקא לנושא שנראה, שכאילו כבר הכל נכתב עליו. 'לשון הרע'. נו... חשבת'י מה כבר ניתן לומר שלא נאמר. אז הנה דווקא מצאתי משהו מעניין, מהגה"צ רבי יצחק פינחס גולדווסר שליט"א, וכך מובא בשמו, בספר 'שוחר טוב':

תלמידיו של המשגיח, הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זצ"ל, ביקשו ממנו פעם שימסור להם 'ועד' על איסור לשון הרע. רבי מאיר הסכים ומסר להם שיחה ארוכה בנושא 'טוב לב'. התלמידים היו בטוחים שבשלב כלשהו של השיחה, הוא יעבור לדבר על הנושא שעליו ביקשו שידבר, אבל להפתעתם כל השיחה נסבה אך ורק על ענין 'טוב לב'.

כאשר סיים את השיחה, העלו השומעים בפניו את תמיהתם, מדוע לא דיבר על הנושא עליו ביקשו שידבר? השיב להם רבי מאיר: "על לשון הרע ביקשתם שאדבר? וכי מי הוא זה המדבר לשון הרע? רק אדם רע מדבר לשון הרע, אם תהיו אנשים טובים, לעולם לא תדברו לשון הרע!"

הרי שהמדבר לשון הרע הוא אדם רע בעצמותו, איש אכזר, וכיצד יכול אדם שכזה לצפות לטוב ה' ורחמי? והרי אם הקב"ה לא יחוס עליו, אנה הוא בא? איזה סיכוי יש לו?

אין עוד עבירה, שאפשר לקרוא על העובר עליה בקביעות את התואר 'אדם רע', כמו לשון הרע.

חז"ל (סוטה מב ע"ב) אומרים, שכת מספרי לשון הרע אינם מקבלים פני שכניה, ומביאים ראיה מהפסוק "לא יגרך רע". מי שמוגדר בתואר 'רע', אינו נמצא במחיצתו של הקב"ה.

מי אמר לחז"ל שמדובר במדברי לשון הרע? אולי מדובר על רוצחים, גזלנים, או מחללי שבת?

התשובה היא, שכל החוטאים הללו, עם כל החומרה שבחטאייהם, אינם עסוקים ב'רע', ורצונם הוא להיטיב עם עצמם, גם אם בדרך אסורה ומכוערת. אבל בעל לשון הרע, רבותינו השוו אותו לנחש. בשונה מכל בעלי החיים, הנחש אינו טורף את הקרבן שלו, הוא

לא נהנה הנאת החיך או הנאת הגרון, הוא לא שבע, אלא רק נושך את הקרבן עם שיניו, ומטיל בו את ארסו. הוא הורג אותו סתם כך, בלי כל תועלת. זו אכזריות 'לשמה'. כך גם בעל הלשון, הוא עוסק בלהרע לזולת, מבלי שלו עצמו יש איזו תועלת מכך.

פעם אמר לי יהודי פשוט פשוט, בתפילה שאנו מתפללים מדי יום ביזמו. אומרים אנו בברכות השחר: "שתצילני היום ובכל יום מאדם רע, מחבר רע, משכן רע, מפגע רע, מלשון הרע...". ולכאורה צריך להבין, כל הבקשות אומרים בלי ה"א הידיעה - "אדם רע, חבר רע", מדוע אין אומרים גם 'לשון רע' אלא 'לשון הרע'? והתשובה פשוטה: הלשון אינה יכולה להיות 'רעה', היא סך הכל חתיכת בשר. בעל הלשון - הוא 'הרע'! לכן אומרים 'לשון' של האיש 'הרע'. מי שמדבר על הזולת, הריהו איש רע בעצמותו!

ה'חפץ חיים' מונה בעבירות הדיבור י"ז לאוין, י"ד עשין וג' ארורים. אמנם לא בכל דיבור יש את כל האיסורים הללו, אבל בכללות, כל דיבור ודיבור כולל כמה וכמה איסורים חמורים. הגאון מוילנא אומר שבכל מילה ומילה של תורה, מקיימים מצוות תלמוד תורה, ומנגד - בכל מילה של לשון הרע, עוברים על כל האיסורים הכלולים בה. ה'חפץ חיים' עושה חשבון, שאפשר לדבר בדקה אחת מאתיים

המעשה הזה כל כך ריגש אותה, עד שאמרה: "אם זו הרמה המוסרית שלהם, אני רוצה להיות אחת כמותם!". והתוצאות? משפחה שלימה של בני תורה! משפחה חרדית - בארבעה שקלים ושמונים אגורות!...

שעמדו לעשות לו פאות, ילדים עדינים, יופי של משפחה. הוא בן למדען מרמת גן, היא בת באר שבע - מאזור יוקרה. הוא סיפר שהיה רחוק כל כך, עד שאפילו לא ידע שצריך לשנוא דתיים... מה בכל זאת קרה שגרם לו לשנות את כל אורחות חייו? אשתו היתה חיילת בבסיס צבאי ליד רמלה, ובשלב מסוים סבלה מבעיה כלשהי. חברתה לחדר, חילונית לגמרי, אמרה לה: "את סובלת והעניין מציק לך, שמעתי שאומרים שליד רמת גן, בבני ברק, גרה אשה שנקראת הרבנית קנייבסקי, והיא נותנת עצות וברכות. בואי ניסע אליה!".

היא החליטה לנסות. עלתה על האוטובוס שלקח אותה מרמלה עד רחוב ז'בוטינסקי, משם אמרו לה לעלות על קו 54 שמגיע עד בית הרבנית.

היה יום קיצי חם. שתי החיילות, שנראו כמו שתי חיילות בקיץ, עולות על קו האוטובוס, ומגלות אוטובוס מלא באנשים מזורים, כולם לבושים שחור למרות הקיץ והחום, וכולם עם משהו שחור על הראש. הכל מוזר, הכל משונה - אבל מה אפשר לעשות? כך מגיעים לרבנית קנייבסקי.

האוטובוס מתחיל לנסוע, ואחרי זמן מה הן מחליטות שעליהן לשאול איפה לרדת. את מי ישאלו? כל אחד באוטובוס נראה מפחד יותר מהשני. הביטו בכולם, עד שמצאו בחור שנראה כמעט נורמאלי. הן החליטו לשאול אותו: "איפה צריך לרדת לרבנית קנייבסקי?". הבחור לא טרח להגביה את עפעפיו והפטיר: "תרדו כאן, בתחנה הקרובה". האוטובוס עצר ושתי החיילות ירדו בתחנה הקרובה. עברה שם אשה הן ניגשו אליה: "איפה גרה הרבנית קנייבסקי?"

"אתן צריכות לרבנית קנייבסקי?" - התפלאה - "למה ירדתן עכשיו? הייתן צריכות להמשיך באוטובוס. הוא היה מביא אתכן בדיוק עד הבית שלה. אתן צריכות ללכת כמעט חצי בני ברק... מה עשיתן?" היא כל כך לא הבינה, עד שהן התחילו להתנצל שכך אמרו להן, והבטיחו שעוד פעם לא יעשו את זה... בסופו של דבר הן קיבלו ממנה הדרכה, והתחילו בצעידה קשה עד שנכנסו אל בית הרבנית.

מילים, ואם, חלילה, מדברים לשון הרע, אפשר לעבור בדקה אחת מאתיים עברות של לשון הרע, שכל אחת מהן כוללת כמה לאוין, עשין וארורים. וכל זה כאשר מדברים על אדם אחד, ואם חלילה מדברים על ציבור, הרי צריך להכפיל את האיסורים על פי מספר האנשים עליהם דיברו.

נורא נוראות! כמה מאות או אלפי איסורים, אפשר לעבור בדקה אחת! אין מציאות כזאת בעבירות אחרות. כל עברה צריכה תנאים מסויימים, כדי שניתן יהיה לעבור עליה. אי אפשר לחלל שבת ביום ראשון או שני, צריך דווקא בשבת. גם לא ניתן לאכול נבילות בלי הגבלה, צריך קודם כל למצוא בשר לא שחוט, וגם אז, כמה 'כזיתים' כבר יכול אדם לאכול ממנו? אפילו רציחה מוגבלת, וכי כמה אנשים כבר יכול אדם לרצוח בלי שיעצרו אותו? לעומת זאת, דיבור לשון הרע אינו מוגבל בזמן, בשעה, בכמות. אין כל תנאים מוקדמים לכך, ובכל עת וזמן אפשר, חלילה לעבור על רבבות איסורים באין מפריע. הרי מול המצוות שאדם מקיים, ניצבות העבירות הללו בהמוניהן והן עלולות להכריע את כף החובה. ואף שאנו רואים בעינינו בעלי לשון הרע חיים וקיימים, צריך להבין כי עיקר הזכיה בדין היא לחיי נצח. יכול אדם להכרת מחיי הנצח ולהמשיך לחיות בעולם הזה, כדי לקבל את השכר על מעט המצוות שעשה. הקב"ה 'משלם לשונאיו אל פניו להאבידו' חלילה, כך שגם אם לא רואים את הדין, לא ניתן להשאר שווה-נפש לנוכח הידיעה על כמות האיסורים שעוברים בעת דיבור לשון הרע, ועל הסכנה המוחשית שעברות אלו תכרענה את האדם לכף חובה ה' ישמרנו'.

ואם כבר דיברנו על כוחה של מילה וכוחו של מעשה, הנה סיפור מיוחד שמצאתי, שמובא גם הוא בספר 'שוחר טוב' אלול, מרבי משה פרידמן שליט"א:

ישנו פסוק מבהיל בנביא - פחד לומר אותו, אבל לשתוק זהו פחד גדול יותר.

הפסוק אומר: "ארור עושה מלאכת ה' רמיה" (ירמיה מח, י) - אדם שלא ממלא את היעוד שלו ומי שלא עושה את תפקידו הוא ארור! ומה לגבי מי שכן עושה את תפקידו? כתוב שמידה טובה מרובה ממידת פורענות פי חמש מאות. אם התורה אומרת ארור על מי שאינו עושה מלאכתו, מה צפוי למי שכן עושה מלאכתו? - הוא יהיה ברוך פי חמש מאות!

כל אדם יכול להיות בבחינת 'עושה מלאכתו באמונה' ולהתברך פי חמש מאות!

לא די לנסוע לצפון או לדרום כדי לקבל ברכות! צריך לעשות את המלאכה באמונה!

כדי להבין מה פירוש לעשות את המלאכה באמונה אתן דוגמא אחת, שמבטאת הרבה -

ב'רמת אלחנן' בבני ברק, גרה משפחה צעירה מאד נחמדה, בעלי תשובה. האיש מלא בחן ובעדינות, לאשה יש טוהר מיוחד על פניה. כשהכרתי אותם הם היו הורים לשניים - בת שעולה לגן חובה וכן

הגאון רבי יעקב טרייצקי זצ"ל, סיפר פעם אודות סבו הגדול, הגאון הצדיק רבי ישעיהו חשין זצ"ל, כי פעם אירע שאחד הילדים בבית אחז בידו כוס זכוכית, ולפתע היא החליקה מידו והתנפצה לרסיסים. במקום להתרגז ולהתרעם, הגיב רבי ישעיהו בחיוך: "נו, מוטב שהכוס נשברה, הרי בלאו הכי איני חפץ להחזיק בביתי חפצים כה ופשוטים שעלולים להישבר מכל נפילה..."

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וְשֵׁם רְאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים" (במדבר י"ג, ל"ג)

סיפור נפלא, המפורסם בעולם החסידות, שמעתי מהגאון רבי אביעזר שפירא שליט"א, משגיח ישיבת 'קול תורה' לצעירים: מעשה ביהודי זקן שנכנס אצל רבו והתייפח בבכי על מר גורלו. "רבי, אינני מסוגל יותר" - אמר בקול נסער. "הרבי ודאי יודע כי כל ימי התפרנסתי מעבודת הסבלות בעמל ובקושי, ומעולם לא התלוננתי על כך. אדרבה, שמחתי בחלקי. אולם עתה כשהתבגרת, וזקנה קפצה עלי, כוחותי כבר אינם עומדים לרשותי כמו בעבר. קשה לי לראות את עצמי ממשיך בעבודה מייגעת כזאת, לשבר את גופי בסחיבת משאות כבדים".

"באתי איפוא לבקש את ברכתו של הרבי", הפטיר החסיד, "שלא אצטרך עוד להתאמץ כל כך עבור מחייתי, כי נפשי חפצה לבלות את שארית חיי בשלוה".

הרבי הקשיב לדבריו בכובד ראש, ובסיומם בירך את החסיד בחום ובלבביות: "הי רצון שתהיה מרוצה מעבודתך!".

החסיד השתומם בליבו על נוסח הברכה, מדוע לא בירכו הרבי שיפטר לגמרי מעבודתו. אך כמו חסיד אמיתי חיזק את עצמו באמונת חכמים, והחליט לא לפקפק ולהרהר אחר רבו, והמשיך את שגרת עבודתו בסבלות כמימים ימימה.

כעבור תקופה שוב נכנס החסיד לקודש פנימה, אך הפעם כאיש בשורה: "רבי!" אמר החסיד בעינים בורקות, "ברוך השם מצבי הוטב!".

"מה השתנה?", שאל הרבי בפליאה, "הרי רק לפני תקופה טענת כי אינך איש צעיר, ואינך מסוגל עוד לסחוב משאות כבדים, כפי שהיה באומנה איתך בימים עברו, ורצונך איפוא לבלות את שארית ימך בטוב ובנעימים?".

"נכון!", הודה החסיד, "הנתונים לא השתנו כלל, אך הראיה שלי עליהם השתנתה. התקיימה בי ברכתו של הרבי - להיות מרוצה מעבודתי. אם עד אז הסתכלתי על העבודה בצורה של עמל וקושי, הרי שהיום פי מלא שבח והודאה להשם יתברך על כל יום נוסף

שאני מסוגל להמשיך לעבוד כמו אדם צעיר למרות גילי המתבגר. מאז הוטב מצבי והשתפרו תחושותי לאין ערוך". מפליא! אותה עבודה, אותו מצב, אך כשהסתכלת שונה הכל משתנה!

ניתן להדגים זאת בהמחשה המוכרת לכולנו; כל אחד מכיר סביבו אנשים ששקועים עד צוואר בחובות גדולים. אלו שמחננים את צאצאיהם בשעה טובה, וזקוקים להשיג בטווח זמן קצר הון עתק. משפחות ברוכות ילדים שזקוקים מידי חודש בחודשו להשיג סכום כספי גבוה, כדי להחזיק את כלכלת הבית. זה בהחלט לא קל, ופעמים יש מקרים מסויימים שזקוקים להרבה אמונה ובטחון כדי להחזיק בהם מעמד.

אולם מצד שני, מי שהוא בעל עין טובה, ולא נרגן ומתאונן סדרתי, יכול בהחלט לראות בזה חסד וטובה מן השמים, כיצד בכל פעם מחדש הוא מצליח להסתדר בדרך לא דרך. כל פעם השם יתברך מושיע אותו באופן שכלל לא עלה על דעתו שיוכל להיוושע. צורת ההסתכלות מאד קובעת בדברים אלו!

הגאון רבי יעקב טרייצקי זצ"ל, סיפר פעם אודות סבו הגדול, אחד מנקיי הדעת ומאורי התורה שבירושלים, הגאון הצדיק רבי ישעיהו חשין זצ"ל, תלמיד קרוב לשרף מבריסק, הגאון הקדוש מהרי"ל

כאשר האדם מסתכל על כל פרט ומאורע בחייו בעין טובה, חייו הם חיי אושר ושלוה. הוא רואה הכל חיובי, הוא לא חושד במישהו שמחפש להרע או להציק לו, וכמובן לא מחפש להרע או להציק לאחרים

"אָה!", אמר רבי שמואל בהתרגשות, "כמה צריך להודות לה' יתברך על קורת הגג שהעניק לנו. כך יש לנו מגן מפני הרוחות הסוערות והגשמים העזים, ויכולים אנו לעסוק בתורה ובקיום המצוות מתוך שלווה ומנוחת הדעת."

"תאר לעצמך", המשיך רבי שמואל לומר לחתנו, "אילו לא היינו זוכים לבית שישמש לנו כמחסה ומסתור מפני הרוחות והגשמים, הרי היינו נאלצים להישאר תחת כיפת השמים, כשהמטר צולף על ראשנו ללא הרף, והרוחות מפרקות ההרים חודרות לעצמותינו. כמה נורא היה יכול להיות המצב. כמה אומללים היינו עלולים להיות לולי השם שהיה לנו. והנה עתה זה ממש גן עדן... באים הביתה ופשוט שוכחים ממזג האוויר הסוער שפוקד את האיזור..."

זוהי הצלחת האדם בחייו, לראות בכל דבר את הטוב. כך אומר דוד המלך בתהילים: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב" (תהילים, לד, יג). הדברים אמורים הן במילי דשמיא והן במילי דארעא. האדם צריך להרגיל את עצמו לראות טוב ואך טוב.

אופי ראיית העינים תלוי אך ורק ברצון הלב. אם הוא מעוניין באמת לראות טוב, והוא חושב טוב על השני, אוטומטית עיניו רואות טוב.

(חלק ממאמר נרחב על המרגלים, מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

דיסקין זצ"ל, אשר זכה לצקת מים על ידו ולשמשו. כי פעם אירע שאחד הילדים בבית אחז בידו כוס זכוכית, ולפתע היא החליקה מיידו והתנפצה לרסיסים בקול רעש גדול.

במקום להתרגז ולהתרעם, הגיב רבי ישעיהו בחיך: "נו, מוטב שהכוס נשברה, הרי בלאו הכי איני חפץ להחזיק בביתי חפצים כה מוזלים ופשוטים שעלולים להישבר מכל נפילה..."

כך, בעינו הטובה הצליח רבי ישעיהו לקחת מקרה לא מזהיר במיוחד, שהיה עלול להביאו באופן טבעי לידי כעס ורגזנות על רשלנות הילד, או לידי צער על איבוד ממונו, בזמנים כה קשים ודחוקים שהיו אז בירושלים. אך בהסתכלותו החיובית הפך את הקערה על פיה, ונתן לילד תחושה כאילו הוא בכלל היטיב עמו, ואין כאן מקום לכעס, צער או בהלה, ובכך הותיר את השלוה בבית.

זוהי הדרך הישרה, עליה המליץ רבי אליעזר במשנה באבות (ב, ט): "צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם, רבי אליעזר אומר עין טובה". אדם שחפץ לעבור את חייו בעולם הזה מתוך אושר ושלוה, מוכרח לרכוש מידה זו, מידת עין טובה.

כאשר האדם מסתכל על כל פרט ומאורע בחייו בעין טובה, חייו הם חיי אושר ושלוה. הוא רואה הכל חיובי, הוא לא חושד במישהו שמחפש להרע או להציק לו, וכמובן לא מחפש להרע או להציק לאחרים. כך גם את מה שעובר עליו הוא מקבל בטוב ובאמונה, ורואה בזה חסדי השם שמלויים אותו כל העת.

מורנו הגאון רבי יהושע דוד טורצ'ין שליט"א, רב קהילות 'פרושים', מביא לכך המחשה נפלאה, שראה אצל חותנו הגדול, הגאון הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל, בעל 'עבד המלך':

היה זה ביום חורפי גשום מאוד, מן הסוערים שידעה ירושלים, נקישות עדינות נשמעו בבית משפחת טורצ'ין, ובפתח עמד הסבא רבי שמואל הומינר קפוא כולו, בגדיו ספוגים בגשם, ומראהו עורר חמלה.

בתקופה הדחוקה ההיא עדיין לא היו לו אמצעים הולמים, כמו מטריה, מגפיים ומעיל גשם עבה, שבאמצעותם יכול היה להגן על עצמו מהגשמים העזים. כך שלאחר דקות אחדות של הליכה בגשם בא רבי שמואל לבית חתנו רטוב, מקורר כהוגן, נושם ומתנשף בכבדות.

אך במקום שתהיה ניכרת עליו תחושת אי נוחות מסויימת מהחוויה שעבר, או שתשמע מפיו איזו שהיא אנחת רווחה, פיו מלמל תודה לקדוש ברוך הוא אשר זימן לו כעת קורת גג לראשו בשעה זו:

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כמדי יום ביומו, גם באותו יום הגיע הראל אטיאס למלאכתו במבשלת הערק בקריית שמונה, עליה הוא מופקד. הפעיל את המכונות, ווידא שהכל כשורה, והמשיך בשגרת היום. לפתע שמע 'בום' אימתני מכיוון הבית האלכוהול הענקית, הבניין כולו רעד והתנועע, והוא התקרב במתח כדי לבדוק מה קרה...

אפוד הגנה מאלכוהול רותח

Yossi Zeliger/Flash90

מה, ולפיכך הוא כורך גומי על אצבעות ידיו, כדי שבכל עת שיביט בידיו יבחין בגומי הכרוך עליהן, ויזכר במשימה המוטלת עליו. כל זאת נכון, אם בעת שהוא כורך את הגומי - הוא חושב מדוע הוא עושה זאת, מה זה אמור להזכיר לו, מה מטרת הגומי המתוח על אצבעותיו - ואזי כל אימת שיתבונן יזכר במוטל עליו. אולם אם הוא כלל לא חושב מה מטרת הגומי שעל ידיו, אם הוא כורך אותו סתם כך, כבדרך אגב - איך יזכיר לו הגומי דבר שלא התבונן בו בשעת כריכתו?!

כן הדבר גם במצוות ציצית: כדי שמצוות ציצית אכן תכלול בתוכה את כל התורה כולה, ובקיומה נזכה לקיים את כל התורה כולה, ישנו תנאי: שנדע מה אנחנו עושים בלבישת הציצית, שנכוון למטרת הציצית ולהשפעותיה, שנתבונן בפעולת הציצית ונרצה שהיא תשפיע עלינו את ההשפעות הברוכות של כל מצוות ה'.

כי חוטי הציצית אינם חוטים בלבד, יש בהם מסר, והוא 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוות השם'. אם אנחנו רוצים שלבישת הציצית תיחשב כקיום התורה צריך להיזכר במסר שבה - במצוות התורה, להבין מה אנו עושים בלבישת הציצית, ולחפוף שהיא תזכיר לנו את מצוות השם. רק כך הציצית אכן תישא אלינו ועלינו את מצוות התורה כולן!

אחים יקרים, ציציות בכשרויות מהודרות נפוצות בשוק במחירים

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית" (במדבר ט"ו, ל"ט)

שיא השלימות שכל אדם נכסף להגיע אליו, הוא ללא ספק לזכות לעשות את רצון הבורא במלואו, לקיים את מצוות התורה כולן. אנו יודעים ומאמינים כי מצוות התורה הן מתנות קסומות ונפלאות המרוממות את נפשנו ומקדשות את ליבנו, ואנו חפצים להשלים את מלאכת הקודש במלואה, ולקיים את כל מצוות התורה - בלי להחמיץ אף אחת מהן.

הבעיה היא שהשאיפה הזו אינה ברת מימוש. יש מצוות הנוגעות לכהנים בלבד, ויש אחרות הנוהגות רק בזמן שבית המקדש קיים. יש יהודים המתגוררים בחו"ל ונבצר מהם לקיים מצוות התלויות בארץ, ויש מי שזכו במשפחה ברוכת ילדים - ולמרות זאת לא זכו לבכור החייב בפדיון הבן. יש עוד עשרות דוגמאות של מצוות שעם כל הרצון הטוב - פשוט איננו יכולים לקיימן.

אז מה עושים? האם באמת לא כל יהודי יכול לזכות את כל התורה בשלימות? האם ישנה דרך, בה אנו יכולים לקיים מצוה אחת - ולזכות בכך בזכות קיום כל המצוות כולן? האם משמים העניקו לנו 'מסלול מיוחד', המאפשר לקיים את כל מצוות ה' - בלי לקיים אותן למעשה?!

הבשורה היא שכן. בפרשת השבוע ניתנת לנו מצוה, שבתוכה טמון האוצר הנפלא הזה, הזכות לקיים את כל מצוות התורה בלבישת בגד אחד. זו המצוה ללבוש בגד ארבע כנפות, לעטרו בחוטי ציצית מהודרים, והמצוה הכה שגרתית ופשוטה לכאורה - היא המצוה שיש בה את נוסחת הקסם, היא השקולה כנגד כל מצוות התורה. כשאדם לובש ציצית - הוא כמקיים את כל התורה כולה, מדהים!

אם אדם הוא כהן הפטור מפדיון הבן, אם יהודי חפץ להקריב קרבן פסח אולם מפני חטאינו גלינו מארצנו והדבר בלתי אפשרי, אם יהודי שאינו כהן רוצה לאכול תרומה בקדושה ובטהרה - מסתבר שיש דרך, והיא לבישת הציצית. כשלושים ציצית - זוכים במצוה השקולה כנגד כל התורה כולה!

האם זה קורה באופן אוטומטי? - בוודאי שלא. האלשיך הקדוש זי"ע בפרשתנו, ממשיך את העניין במתק לשון, לאדם שחפץ לזכור דבר

עממיים, ואין ספק שכל יהודי יכול, רוצה, שואף ולובש ציצית. ובכל זאת, כדי שנזכה לכל המתנות הכרוכות בחוטי הציצית, כדי שלבישת הציצית תיחשב לנו כאילו קיימנו את כל מצוות ה' - הבה ניחד מחשבה בעת עיטוף הטלית או לבישת הטלית קטן להבנה שאנו לובשים ציצית כדי לזכור לקיים את כל מצוות בוראנו, נקדיש את זמן הלבישה להתבוננות במהות זכירת מצוות ה', וכך ייחשב הדבר כאילו קיימנו את כל מצוות התורה!

הבה נייקר את מצוות ציצית, הבה נוודא ונבדוק שהיא כשירה לחלוטין ומהודרת, זכה ומושלמת. הבה נעניק גם לילדינו את הזכות להקפיד על לבישת ציצית כבר מגיל ילדות, כי כך הם יסגלו להם הנהגה מבורכת של לבישת ציצית תמיד, תוך הבנה והתבוננות במהות המצוה, ואז הציצית תגן עליהם תמיד.

וככל שנעניק לנו ולילדינו את מצוות ציצית בהידור, ככל שנקפיד לקיימה כראוי - בכל עת ובכל שעה, ככל שהציצית תהיה על גופנו תמיד ונבין מה היא מסמלת - כך נזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו מכל צרה וצוקה רוחניות או גשמיות, ונזכה לחיים טובים ומאושרים, מוארים בעסק המצוות באהבה!

הציצית שהצילה

דמותו של ר' נטע תפסה את תשומת הלב של המבקרים בביה"ח בתל אביב. שני הבדלים היו בינו לבין שאר שוכני המקום: הראשון - שהוא היה מדבר ומדבר בלי סוף, מספר את סיפורו האישי לכל אורח. השני - סימן ההיכר שלו. על בגדיו תמיד התנוסס בגאווה בגד ציצית גדול, שחוטיו התבדרו לכל עבר...

באחד הימים, הגיע יהודי בשם ר' אריה לבקר את קרוב משפחתו ששהה במחלקה, אולם אותו קרוב ישן באותה עת, והוא פגש בר' נטע. כבר אמרנו שר' נטע נהג לספר את סיפורו באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע, והפעם - היה זה ר' אריה. ר' נטע פתח את סיפורו בשאלה: 'לבטח אתה תמיה מה פשר הציצית המתנופפת עלי בצורה כה בולטת...' - וכך ניתן האות שיספר את סיפורו האישי, וזה דבר המעשה:

היה זה לפני מלחמת העולם השנייה. ר' נטע זה, אז - נער יהודי צעיר בשם נטע, בן למשפחה הונגרית מעוטת אמצעים, נשלח לעיירה אחרת על מנת לעבוד ולהתפרנס קמעא, ובכך לסייע לבני המשפחה. מעת לעת היה מבקר בבית, ואביו ניצל את הביקורים כדי להשמיע באוזניו פניני חכמה ומוסר, לחנכו על ברכי התורה והמצוות, ולהטמיע בנפשו את החשיבות של קיום המצוות בכל מצב ובכל תנאי, ככל האפשר.

אז, עוד לא ידעו האב והבן ששיחות אלה הן צידה לדרך, לקראת הימים הקודרים שעוד עתידים לעבור על ארופה. לימים, כשהנאצים עלו לשלטון, גויס נטע לצבא ההונגרי, בתקופה בה ההונגרים נכנעו לגרמניה. כך, על כורחו, הפך לחייל בצבא שעשה את דברו של הצבא שאנטישמיות ושנאת יהודים היו המאפיינים הבולטים שלו.

סביבתו המתה חיילים גויים, שכל העת דיברו בגנות היהודים. והוא -

יהודי, שהשתדל להסתיר את יהדותו כדי לא לעורר את חמת חבריו לפלוגה, אולם בעיניו דלק זיק של יהדות והוא חפץ בכל מאודו לקיים מצוות - ככל שיוכל. כאן עמדה לרשותו מצוה אחת מיוחדת ועילאית כל כך: הציצית.

את הציצית לבש מתחת לבגדיו, כשהוא מחביא את החוטים עמוק במכנסיים. איש לא ידע, חבריו לא העלו על דעתם, שמדי יום הוא ניגש לפינה חבויה, מברך על הציצית בעיניים עצומות, ולובש אותה בהתרגשות ובדבקות. הוא חש כי זו המצוה היחידה שהוא יכול לקיים מבלי להסתכן בנפשו, ולכן דבק בה בכל מחיר וללא לאות, והיא היתה עליו ואתו, חבקה אותו והוא חבק אותה, מדי יום ביומו... הגיעו הימים הקשים. צבא רוסיה הנחית מהלומות קרב על צבא הונגריה שהלך ונכתש, והאספקה לחיילים שבשדה הקרב - הלכה ונחלשה. החורף כיסה את אירופה בקור מקפיא וברובד מושלג מבהיק, והחיילים ההונגרים האומללים התקשו לקבל אספקת מעילים לימים כה קרים. חבריו לפלוגה קפאו מקור, והוא זכה בשכבת צמר נוספת שחיממה את לבו - תרתי משמע, הגינה עליו מן הקור השורר בחוצות...

חלפו כמה שבועות. הפלוגה שלו עושה את דרכה ביער, הוא נשאר חלק מקבוצה קטנה, שבשלב מסוים פגשה ביערות פלוגת חיילים רוסיים, שלקחו את כולם בשבי. השבי הרוסי לא היה קל, כחלק מתהליך הקליטה בכלא השבויים, נשלחו החיילים לבדיקה רפואית, בידי רופא מהצבא הרוסי. נטע חשש קמעא מהמפגש של הרופא הרוסי כשהציצית שעליו, אולם הרגיע את עצמו כי לבטח הלה לא יבין מהו הבגד הלו, ויאפשר לו להמשיך ללבושו. עם כל זאת, כשנכנס לרופא חש חרדה עזה בלבו, מי יודע מה יעלה בגורלו ובגורל הבגד היקר כל כך שנשא עמו בכל אימי המלחמה, שמא הרופא הרוסי יחליט לקחתו ממנו...

ואז, כך הרגיש, את אשר יגור ממנו בא לו. כשהתייצב מול הרופא, התגלה בגד הציצית במלוא הדרו. הרופא הביט בבגד מבט עמוק, נשא עיניו אל נטע החרד ושב והביט אל הציצית. נטע היה בטוח גורלו נחרץ, ואז גחן אליו הרופא ולחש באוזניו: 'שמע ישראל?'

נטע החוויר והסמיק חליפות, לא ידע איך לפרש את ההתפתחות האחרונה. לבו הלם בחוזקה והוא חש כי ראשו סחרחר עליו, אולם מיד התעשת והשיב בהנהון רפה את המשך הפסוק. אז הבין כי הרופא - שהיה דובר רוסית בלבד - לא מצא דרך לשאול אותו אם הוא יהודי, ובחר בפסוק המלווה את עם ישראל, בכדי לברר אם החייל שלפניו הוא יהודי...

כשהרופא הבין כי אכן כן, ובגד הציצית מגלה כי לפניו יהודי כשר, מלאו עיניו דמעות והוא הרגיע את נטע המודאג, והסביר לו בסימני ידיים כי גם הוא יהודי, ומעתה - הוא לוקח אותו תחת חסותו, הוא יפעל להבריאו, וגם ידאג לכל מחסורו...

עיניו של נטע אורו בחדווה, ולפתע הבין: בגד הציצית, שהגן עליו מהקור, שהתעקש ללבוש בכל מצב ובכל תנאי, הוא הבגד שהציל את חייו. כשכל חבריו לפלוגה נשלחו לכלא השבויים ורק מתי מעט שבו ממנו, הוא זכה לתנאים נוחים, כשהרופא היהודי-רוסי דואג לו

עקב תקלה טכנית התפוצצה חבית האלכוהול בהגיעה לנקודת הרתיחה, והאלכוהול הרוחת שטף אותה בגל אימתני

למרבה הנס, בעת ששאר בגדיו נמסו מהחום וגופו לקה בכוויות - הרי שהציצית המשיכה להגן עליו. בקריית שמונה עיר מגוריו התפללו לרפואתו, הרופאים היו המומים מגודל הנס, והוא ידע את הסוד: זו הציצית שהגנה עליו!

לימים, כשהתאושש, ערך סעודת הודיה, ואז הזמין את כל חבריו ובני קהילתו. כשנשא את דבריו הנרגשים, הציב את הציצית בגאווה מעל חולצתו, וסיפר כי אף שלא גדל על ברכי התורה והמצוות, כשהחל ללמוד במדרשה לנוער מתחזק בקריית שמונה - החליט לאמץ את הציצית אל לבו, ומאז הוא לובש אותה בכל עת...

'והיא' - אמר ונופף בציצית שעליו - 'היא גיבורת הנס שלי. לא אני. היא הצילה את חיי, ספגה את הכוויות במקומי! אם הייתי נטול ציצית - לא היו לי סיכוי... הציצית ספגה את גל החום, והותירה לי את חיי לשלל!'

עדותו המופלאה של הראל, שפורסמה בספר 'האמנתי ואזמרה', מאירה באלומת אור נפלאה: לא תמיד אנו יכולים לדעת כיצד ועד כמה הציצית מגינה עלינו. ישמי שזוכים להתוודע לכך, רובנו לא תמיד יודעים. ובכל זאת, את בגד הציצית ספוג האלכוהול הרוחת כדאי לנו להכיר ולזכור, כדי לדעת:

הציצית היא שכבת הגנה, אפוד שומר ומציל, מפגעים רוחניים וגשמיים, מיצר הרע וממיתה משונה. הבה נאמץ את הציצית בכל לב, נקפיד ללבושה בכל עת, נהדר לבדוקה כראוי ונתבונן במשמעותה העמוקה - להזכירנו את כל מצוות ה'. כך היא תשמור עלינו לאורך ימים, וכך נזכה בהבטחה הכתובה בסוף פרשת ציצית: 'והייתם קדושים לאלוקיכם!'

מונעת כאבים ומזיקים!

לצד הזכות והחובה ללבוש את הציצית, הרי שבחוטיה כרוכים עוד אוצרות וסגולות יקרים, שכדאי כל כך להכירם. ב'שער הכוונות' דרושי הלילה מובא בשם האר"י הקדוש, ששנת לילה עם ציצית - היא סגולה להצלה ממזיקי הלילה. אמת, מצוות ציצית היא ביום, אבל הציצית - כסגולה - פועלת גם בלילה, שומרת על האדם הישן מכל פגעי הלילה!

עוד סגולה יקרה שכדאי לדעת, היא מה שגילה בספר 'דרך ישרה': בארבע כנפות הציצית - יש 32 חוטים, 8 בכל כנף, וכך גם לאדם מצוי יש 32 שיניים. ללמדך, שסגולת הציצית להקל על כאבי שיניים!

אחים יקרים, לציצית סגולות ומעלות יקרות רבות, כאן הבאנו רק את מקצתן. היא מזכירה לנו את כל מצוות ה', שומרת עלינו מכל יצר רע, מגינה גם בלילות מכל מזיק, ומונעת כאבי שיניים מיותרים. כל זאת - בלבישת בגד בן ארבע כנפות מצוייד בחוטים קדושים, אשרינו מה טוב חלקנו!

לתנאי שהות טובים ונוחים, מכלכל אותנו, מבריא אותנו ולמעשה מחיה אותנו ממש!

ככל הסיפור הזה סיפר ר' נטע בעיניים דומעות, לר' אריה העומד ומאזין מרותק לסיפור הנפלא שלפניו. ואז המשיך ר' נטע ואמר: 'הלא תבין לפיכך, שגם עתה, בגיל זקנה מופלגת, כשכוחותיי בל עמי ואני בבית החולים, לובש אני את הציצית על גופי בגאווה אין קץ. הן בזכות הציצית זכיתי לחיים, הציצית הגנה עליי כל חיי!'

סיפור מופלא זה, אשר הופיע בקונטרס רב התוכן 'כולנו יודעי שמך' להרה"ג רבי שכנא וגנר שליט"א מפי ר' אריה, חושף טפח מיכולת הציצית להקנות שמירה והגנה - רוחנית וגשמית גם יחד - ללבושה. הנה כי כן, בכל תהפוכות העולם, זכה ר' נטע לשמור על חיו ולהישאר יהודי, והציצית היא שהצילה אותו גם במצבים הקשים ביותר, שמרה והגנה עליו באופן מיטבי!

אחים יקרים, הציצית היא כמו שכפ"ץ, אפוד מגן. לא תמיד אנחנו מבינים איך ולמה, אבל תמיד יש בה סגולות נפלאות של שמירה והגנה מכל פגע רע, רוחני וגשמי. אולי זו הסיבה לכך שבעל ה'פלא יועץ' בערך 'ציצית' ממליץ להורים להקפיד כי גם ילדיהם הקטנים יעטו ציצית כל העת, בהסבירו כי בכח הציצית לשמור ולהגן על הילדים מכל פגע רע.

הרי אין דבר החשוב לנו מילדינו, אין דבר יקר לנו מהם. הקפדה על כך שילבשו את הציצית בכל עת ושהיא כשירה ומהודרת, היא הדרך שלנו להעניק להם 'אפוד הגנה' שישמור עליהם מכל פגע רוחני ומכל נזק גשמי. הבה נהדר במצוות ציצית, ללבושה תמיד, לוודא שהיא תקינה ומהודרת, להתבונן באוצר הטמון בה לזכור את כל מצוות ה' - ונזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו, ותלווה אותנו לחיים ארוכים וטובים!

אפוד הגנה מאלכוהול רותח!

כמדי יום ביומו, גם באותו יום הגיע הראל אטיאס למלאכתו במבשלת הערק בקריית שמונה, עליה הוא מופקד. הפעיל את המכונות, ווידא שהכל כשורה, והמשיך בשגרת היום. לפתע שמע 'בום' אימתני מכיוון חבית האלכוהול הענקית, הבניין כולו רעד והתנועע, והוא התקרב במתח כדי לבדוק מה קרה...

לחרדתו התברר כי חבית האלכוהול הרוחת התפוצצה, וגל ענק של אלכוהול זרם בעוצמה לכיוונו. הוא ניסה לברוח, אך הגל היה מהיר ממנו פי כמה. תוך שברירי שניות שטף אותו גל אלכוהול רותח, והוא הניח את ידיו על ראשו, ומתחיל לנוס על נפשו כשבגדיו וכל גופו נספגים באלכוהול בטמפרטורת רתיחה...

הוא הצליח להימלט לחצר סמוכה, ואז הבחין כי הבגדים שעליו פשוט נמסו מחום הרתיחה, רק בגד אחד נותר לפליטה - הוא בגד הציצית. יתר הבגדים המורכבים מפוליאסטר - נמסו והתפוררו, כשרק הציצית לגופו. בניסי ניסים, מסוק שחלף באזור, קיבל הוראה לנחות בקריית שמונה ולאסוף את הפצוע, לבית החולים רמב"ם שבחיפה

שבוע ימים שכב ללא הכרה, עד שהרופאים החליטו להעיר אותו ולנסות להשיב את נפשו. או אז שמע את כל פרטי התקלה שקרתה:

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

דף היומי בבהירות וברבנה

« בעברית ובאידיש

שיעורו הבהיר והמתומצת של הרה"ג רבי
אפרים סגל שליט"א עכשיו לצפיה ולהאזנה
בקו השיעורים של דרשו 077-2222666 שלוחה 2

מוקלט באולפן מקצועי עבור מאזיני הקו
שיעורים קצרים וברורים במיוחד,
כ-20 דקות בלבד והדף מובן

דף יומי מתעדכן לפי סדר הדף היומי העולמי,
ניתן גם לבחור שיעורים ממסכתות קודמות

קו השיעורים של דרשו - ללמוד, להבין, לדעת

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

מלאך ה' שליווה את הרבנים בדרכם לקיסר • טיפות המים שהצילו בחורים מגיוס לצבא • הדובדבנים שהופיעו לפתע שלא בעונתן

הרב ישראל ליוש

ביום כ"ג בסיון חל היא"צ של הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, אב"ד סערדאהעל, בעל שו"ת 'יהודה יעלה', דברי מהרי"א וחידושי מהרי"א.

רבי יהודה נולד בשנת תקנ"ז בעיירה 'אסאד', לאביו רבי ישראל שהיה חייט, והיה ירא שמים מרבים, מסופר עליו שדקדק מאוד בממונם של לקוחותיו ולא השתמש משאריות הבד שלהם לעצמו, ולאחר מותו ציוה שיעשו את ארון קבורתו מעצי שולחנו, שיעידו עליו שנהג בישרות.

רבי יהודה התייתם בהיותו נער, ואמו שלחה אותו ללמוד שחיטה אצל הגאון רבי יהושע פאלק ביכלר, כדי להכשירו להיות שוחט וכך יוכל לעזור בפרנסת הבית. אלא שרבי יהושע גילה את כישרונותיו, ושכנע את אמו שלא ילמד שחיטה אלא ילך ללמוד אצל אחיו הגאון רבי אהרן ביכלר זצ"ל בסערדאהעל. לאחר מכן הלך ללמוד בישיבתו של הגאון רבי מרדכי בנעט זצ"ל בניקלשבורג, והוה מגדולי תלמידיו.

שימש ברבנות בעיר 'ראגנדורף', ובין השנים תקצ"ד - תרי"ד, שימש ברבנות בעיר 'סעמניטץ' וניהל בה ישיבה גדולה, לאחר מכן כיהן כרב הכולל בעיר 'דונהסרדהעל' וגם שם ניהל ישיבה עד סוף ימיו.

כל חייו נתמסר רבות להפר עצת המשכילים, ופעל הרבה להרמת קרן התורה במחוזות הונגריה.

נלב"ע בכ"ג בסיון תרכ"ו, והשאיר אחריו ברכה את ספריו: דברי מהרי"א וחידושי מהרי"א.

על ענוותנותו של רבי יהודה אסאד, ועל כך שלא הכיר בגדולת עצמו כלל, יעיד הסיפור הבא:

גזירות קשות גזרו השלטונות נגד יהדות הונגריה, בהשראת המשכילים. אחת מהן, שהרבנים מחויבים ללמוד ב'סמינר' מטעם הממשלה, ועוד גזירות שונות ומשונות, לכולם כוונה אחת, לחתור נגד דת ישראל.

משלחת רבנים יצאה להיפגש עם הקיסר, כדי לשכנע אותו לבטל את הגזירות ולאפשר ליהודים לשמור על דתם בלא התערבות ממשלתית, ביניהם הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל.

קודם לכן נערכו תפילות רבות בקהילות ישראל, וגם בנסיעה התפללו הרבנים להצלחת שליחותם, ומספרים שמושבו של רב יהודה אסאד נרטב מארוב דמעות.

קומת הכניסה בארמון הקיסר היה מחופה כולה במראות, ורבי יהודה שנזהר כל חייו שלא להביט במראה, ראה עתה לראשונה את דמותו... הוא נרעד כולו, ואמר לחבריו הרבנים: "הביטו באיש ההולך עמנו, הלא מלאך ה' צבקות הוא... אני בטוח שבעזרת ה' נצליח בשליחותנו... הרי מלאך ה' מתלווה עמנו...", ולא ידע שהמלאך זהו הוא עצמו.

בכניסתם, בירכו הרבנים 'שחלק מכבודו למלך בשר ודם', לאחר שהסבירו הרבנים לקיסר את פירוש הברכה, התרגש מאוד וענה 'אמן', וקיבלם בסבר פנים יפות.

הרבנים ביקשו ממנו לבטל את הגזירות ולא להיגרר אחר הצעותיהם של המשכילים, והקיסר נענה לבקשתם והבטיח שפעל מיידית לביטול הגזירות.

"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון הַיְשׁוּעַ" (במדבר י"ג, ט"ז)

ובתרגום יונתן בן עזיאל אי': 'וְכִדְיָ חָמָא מֹשֶׁה עֲנֻוֹתָנוּתִיהָ קָרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון הַיְשׁוּעַ', וביאר הגאון רבי יהודה אסאד ז"ע, שהרי אינו מן הראוי שאדם גדול יתברך ממי שהוא קטן ממנו, והנה משה רבינו בענוותנותו חשב שיהושע עניו ממנו, ועל כן אין ראוי שיברכו, אבל כשראה שהתורה כותבת עליו 'והאיש משה עניו מכל האדם' שפיר יכול לברך את יהושע, ואם כן דברי התרגום יונתן יתפרשו כך: כשראה משה את ענוותנותו שלו עצמו, בירך את יהושע ואמר 'קה יושיעך מעצת המרגלים'.

**ורבי יהודה שנוהר כל חייו
שלא להביט במראה, ראה עתה
לראשונה את דמותו... הוא נרעד
כולו, ואמר לחבריו הרבנים:
"הביטו באיש ההולך עמנו,
הלא מלאך ה' צבקות הוא..."**

למרתף. בעל בית המרזח רגז עליו על שהטריף יינו באיסור יין נסך, הכהו מכות נמרצות עד שנפל ומת.
היהודי חשש מאוד על שהרג את הגוי, ובפחדו רץ אל ביתו של רבי יהודה וסיפר לו אשר אירע. רבי יהודה הרגיעו והלך עמו אל מרתף היין. כשהגיעו, ניגש רבי יהודה אל פגרת הגוי ואמר לו בהונגריה: "עמוד על רגליך..." מיד נעמד הגוי, הלך לביתו, ושם מת...
ועוד סיפר: פעם, באחד מימי החנוכה, בא מושל המחוז מפרשבורג לסערדאהעלי לבקר את רבי יהודה אסאד, ולא היו בביתו פירות לכבדו כראוי, באה הרבנית ולחשה באזנו שאינה יודעת מה לעשות, כי אין לה במה לכבד את האדון הנכבד. ענה לה רבי יהודה: "אני אביא פירות..." ומיד ניגש לארון, והוציא משם דובדבנים טריים, כאילו נקטפו זה עתה מן האילן...
האורח נשתומם: "מאין לכם דובדבנים טריים בעונה כזו...?"

הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל סיפר שמקובל אצלו איש מפי איש, שפעם אחת נכנס אל מופת הדור הגאון רבי יהודה אסאד ז"ע אדם אחד, ורבי יהודה רגז עליו על שלא התפלל ולא הניח תפילין באותו יום, ולא אבה לדבר עימו ושלח אותו ממנו.
הנוכחים התפלאו כיצד יודע הוא שלא התפלל ולא הניח תפילין? והוא הסביר להם: "יהודי המתפלל ומניח תפילין רואים איזה שמחה על פניו, על אותו יהודי לא ראיתי שום שמחה, משמע לא התפלל ולא הניח תפילין היום..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

לפני שיצאו, ביקש המלך להתברך מפי הגדול והחשוב מבין הרבנים, וכולם הצביעו על הגאון רבי יהודה אסאד. בתחילה סירב לברכו, ולאחר מכן, הסכים וברכו שיזכה לאריכות ימים, ואכן הקיסר ישב על כסאו שנים רבות עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

עוד נוכל ללמוד על ענוותנותו מלשונו בשו"ת יהודה יעלה (או"ח סי' ל"ט) "בכן אחיי ורעי, הנכם יודעים אותי שאיני חסיד וצדיק, רק אדם פשוט ישר ונאמן רוח, אני אוהב את המקום ואוהב את הבריות..."

"וְיִזְכְּרֶתֶם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (במדבר ט"ו, ל"ט)

וביאר הגאון רבי יהודה אסאד ז"ע, דהנה האדם מצד עצמו אין בכוחו לעבוד את הבורא ית' בלי סיוע מהקב"ה, שהרי גשמיות החומר ותאוותיו מעכבים ומחלישים את עבודת בוראו. אלא האדם מצד עצמו צריך לרצות בכל לב לעבוד את הקב"ה, וכשרואה הקב"ה שהאדם עובד ועמל בכל כוחו לעבודתו ית', הוא מסייע בעדו לעמוד בניסיונות החומר והגשם.
וכבר אי' בגמ' (מנחות מג ב) 'זכריה מביאה לידי מעשה', היינו אדם שזוכר מעצמו שהוא מחויב לעבוד את בוראו, יסייעו הקב"ה שיבוא אף לידי מעשה, ואם כן יש לבאר כך גם את הפסוק הנ"ל: ע"י שתזכרו את מצוות ה' ותמצו בלב שלם לעשותם, אזי תוכלו באמת לעשותם בפועל, כי הקב"ה יסייע בידיכם.

מן שמיא סייעו בידו של הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, ופעל ישועות בקרב הארץ, ורבים נושעו ממנו.
הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל סיפר שהיה ידוע שכמי שהיה צריך לילך לעמוד בפני הצבא, היה נכנס תחילה לקבל ברכתו של רבי יהודה אסאד, והיה נותן לו מבקבוק מים שהיה אצלו, והמבקש היה שותה ממנו כמה טיפות, וניצול מהגיוס.
אותן טיפות היו מדמעות בכיותיו של רבי יהודה בשעת תיקון חצות, והיה אוספן לבקבוק, והן הצילו בחורים רבים מגיוס לשירות הצבא.

הגאון רבי ישראל טויסיג ז"ע ממאטרסדארף סיפר בשם בעל ה'תפארת יוסף' זצ"ל שני סיפורים נפלאים על כוחו של רבי יהודה אסאד ז"ע:
גוי הופיע בבית המרזח של יהודי מתושבי 'סערדאהעלי' וירד

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

ולפתע אומר רבי אלחנן לרבי יחזקאל, נכון שיצאתם מהכלא בסיביר בערב יום כיפור? השיב לו רבי יחזקאל אמת ונכון הדבר! אבל מנין לכם זאת? והלא אפילו בביתי לא ידעו מכל זה? השיב רבי אלחנן, מה פירוש מנין אני יודע?! בערב יום כיפור בבוקר, הלכתי עם החפץ חיים...

מי שמאמין בדרך זו, זוכה אך לראות בחוש דרכו והנהגתו יתברך בכל עת

הרב בנימין בירנצוויג

"שִׁלַּח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" (במדבר י"ג, ב')

המרגלים שהיו אנשים רמי מעלה מנכדי בני ישראל, כיצד לא האמינו בדברי הקב"ה, על טובת הארץ, ורצו לראותה בעיניהם כדי לדעת האם טובה היא או לא, ועד כדי כך שנכשלו בעון החמור של הוצאת דיבת הארץ רעה?

מרון הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בספרו דרש משה, מבאר, שבני ישראל בלכתם בצאתם ממצרים ובלכתם במדבר, זכו לגלויי שכניה נוראים, ניסים ונפלאות לעיני כל העמים, הם בהחלט היו בדרגה גבוהה עד מאד, בהכרתם בעוצם הנהגתו של הקב"ה בעולם ואת בני ישראל בפרט,

אלא! שמעלה גדולה זו, גם חסרון היה בה, כי כדי להגיע לאמונה תמימה ושלימה בהקב"ה, זה א"א באמונה הנרכשת על ידי ניסים ונפלאות גדולים ככל שיהיו, אדם שהתרגל לראות את הנהגתו של הקב"ה באופן מופלא בניסים ונפלאות לעיני כל, חסר לו בדרגת האמונה השלימה, אמונה כזאת בזמנים שא"א לראותה בחוש.

כשהמרגלים שמעו דבר ה' על טוב הארץ, כיון שלא ראו זאת בעיניהם, לא האמינו! כי אמונה שתלויה רק בדברים מוחשיים, הרי כשהם מתפוגגים או במקרים שאינם נראים, הרי האמונה נחלשת. המרגלים אכן זכו לדרגה גבוהה והיו רמי מעלה, אבל מידת האמונה שלהם היתה בה חסרון בגלל שהתרגלו לאמונה חושית, ובמקום שזה היה חסר, נחסרה מידת אמונתם בהקב"ה.

יסוד מוסד זה, הוא מצוי בכל עת וזמן, ישנם אנשים שחזרו בתשובה בזכות הארה שמימית שהיתה להם בדמות נס גדול והצלה מאסון וכדו', ובזה ראו יד ה', ולבם נשאם להתקרב אליו, אבל אם הם לא ימשיכו בכל עוז לחזק אמונתם, אזי כשיתפוגג רושם המקרה שהביאם לאמונה בה', הרי שגם חיזוקם התרופף.

אמונה בה' היא מידה שיש לעמול עליה, לחזקה ולבצרה בכל עת! בהתבוננות תמידיה בגודל הנהגתו יתברך בעולם, בעוצם מערכות השמים האין סופיות, בתוקף מערכות הטבע האדירות והאמתניות, שכל אלו מחשלים וחזקים את אמונתנו בברוא העולם אחד יחיד ומיוחד!!!

מי שמאמין בדרך זו, זוכה אך לראות בחוש דרכו והנהגתו יתברך בכל עת, בבחינת 'סוד ה' ליראיו'.

מרנא החפץ חיים זיע"א, שהיה אבי האומה בדור שלפני השואה, זכה בתוקף אמונתו התמימה והשלימה בבורא העולם, לחזות ולראות בהנהגתו, גם בדברים שבני אדם אינם רואים בהם כלל, ורבו בזה המעשים, ונביא מעשה מרטיט המלמד על כי 'סוד ה' ליראיו' לאלו המאמינים בו בכל נפשם ובכל ליבם:

מספרים על מרון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שכאשר היה כלוא בסיביר, היה מרון החפץ חיים זיע"א אומר כל יום ארבעה פרקי תהלים לשלומו, כחלק מהמאמץ הגדול שהתקיים בעולם היהודי בניסיון לשחררו.

והנה למרובה ההפתעה, בהגיע ערב יום כפור, נכנס לתאו של הגר"י אברמסקי, אחד הסוהרים ובפיו בשורה, אתה חופשי לדרכך! הסוהר אף צייד את רבנו בכרטיס נסיעה לרכבת, לקח הגר"י אברמסקי את מעט המטלטלים שהיו עימו ויצא לעבר תחנת הרכבת.

בעודו עומד בתחנה שהייתה ריקה מאדם באותה שעה, הגיע אליו לפתע המפקד הראשי של מתנה המעצר שהיה יהודי ששמו יצא לשמצה, אחרי שהתבונן מסביב וראה שאיש אינו מבחין בו, שאל המפקד את הגר"י אברמסקי זצ"ל, אתה עומד לנסוע ברכבת? רבי יחזקאל השיב בחיוב, המפקד שב ושאל, אתה רב? וגם על זה השיב לו, המפקד ביקש לראות את כרטיס הנסיעה, הגר"י זצ"ל חשש שהוא זומם לקחתו, אולם לא הייתה בידו ברירה והוא הגיש את כרטיס הנסיעה שלו למפקד, לאחר שהתבונן בו, אמר המפקד

המפקד התבונן שוב מסביב וכאשר הבחין שאיש אינו מביט בהם, שלף מכיסו כרטיס חלופי לקרון חמים יותר, והגישו לרבי יחזקאל אברמסקי

רבי אלחנן לרבי יחזקאל נכון שיצאתם מסיביר בערב יום כיפור, השיב לו רבי יחזקאל אמת ונכון הדבר! אבל מנין לכם זאת? והלא אפילו בביתי לא ידעו מכל זה? השיב רבי אלחנן, מה פירוש מנין אני יודע? בערב יום כיפור בבוקר, הלכתי עם החפץ חיים מן הישיבה לאחר התפילה, ובאמצע הדרך הוא נעצר ואמר, נו הבולשביקים לא הצליחו, עכשיו שיחררו את הרב דסלוצק מבית האסורים. לחפץ חיים הייתה אמונה שלמה ותמימה בהקב"ה, הוא עבד על בכל כוחו וגם בדברים שהיו נראים שבלתי אפשריים, תמיד האמין בהקב"ה, והוא זכה לראות באמונה חושית לראות את הנהגת הקב"ה גם בדברים שאין בני אדם זוכים לראות. הוא האמין שהקב"ה ידאג לשחרר את הגר"י אברמסקי ממאסרו, והוא זכה לראות בזה בחוש אמונתו ממרחק של אלפי קילומטרים! [אור דניאל]

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

להגר"י זצ"ל, יודע אתה, נתנו לך כרטיס לקרון קר מאוד, ואם תסע בקרון זה אין סיכוי שתגיע הביתה, כי אתה עלול לקפוא באמצע הדרך, שכן כך היו עושים הסובייטים לאסירים שרצו להמיתם, המפקד התבונן שוב מסביב וכאשר הבחין שאיש אינו מביט בהם, שלף מכיסו כרטיס חלופי לקרון חמים יותר, והגישו לרבי יחזקאל אברמסקי.

המפקד לא הסתפק בכך, אלא אף עמד וביקש ממנו סליחה על כל מה שפגע בו בזמן שהותו בכלא, כשהוא מציין שהוא אנוס לפעול כך, גם אני יהודי! סיים המפקד את דבריו, ואני מבקש ממך מחילה. המפקד נפרד מהגר"י זצ"ל שהמתין עד לבואה של הרכבת, משזו הגיעה, אכן קיבל הגר"י זצ"ל מקום בקרון מחומם, ובמהלך הנסיעה הבחין כיצד משליכים מהקרונות האחוריים הקפואים, אנשים שקפאו בגלל הקור העז ששרר באותם ימים.

כאמור, היה זה ערב יום כיפור, והוא לא הספיק להגיע לביתו בו ביום, וכדי לא לחלל את היום הקדוש, ירד הגר"י זצ"ל מהרכבת באחת העיירות הקטנות בטרם תשקע השמש, הוא אפילו לא הספיק לאכול סעודה מפסקת כי מיד עשה את דרכו לבית הכנסת, שם הניח את צרורו, ובו עשה את כל יום הכיפורים. רק למחרת יום הכיפורים יצא בדרכו לביתו, אולם נכוננו לו תלאות רבות בדרך מאחר והשלטונות הסובייטים שנענו למסע השתדלנות של יהודי העולם לשחרר את הגר"י, הסכימו לשחררו, אולם עשו כל שביכולתם למנוע ממנו להגיע בריא ושלם לביתו, אולם יושב בשמים ישחק למו יד ההשגחה העליונה ליוותה את הגר"י זצ"ל לכל אורך המסע.

והנה בעודו על הרכבת שעשתה את דרכה מאחת העיירות בליטא בדרכה לעיר הגדולה וורשא, פגש הגר"י אברמסקי את מרן רבי אלחנן ווסרמן הי"ד, שני הגדולים הופתעו מהמפגש האקראי ונפלו חבוקים זה בזרועות זה, ובפרט הופתע עד מאד ר' אלחנן שהיה מודע למסע חובק העולם לשחרר את הרב אברמסקי, והנה הוא כאן לפניו! הם הודו להקב"ה על השחרור מהמאסר, ולפתע אומר

המשך מעמוד 19 | הרב יהושע לייבזון

חדר ההמתנה שאליו הוכנסו היה משונה - שום מסך לא היה על הקיר, שום סלסילה עם עיתונים. הן עמדו וחיכו לתורן. עברו דקות אחדות, ופתאום מגיע לחדר בחור. הן הביטו בו, הוא היה מוכר להן מאיזשהו מקום... הבחור עוצר לידן, מבקש מהן לפתוח את היד וזורק להן כמה מטבעות על כף היד.

הן מבקשות להבין את פשר התרומה הזאת, והוא מסביר להן: "יש כאן ארבע שקלים ושמונים אגורות. אתן שאלתן אותי איפה גרה הרבנית קנייבסקי, לא שמתי לב איפה אנחנו נמצאים, ובטעות אמרתי לכן לרדת. אחר כך חשבת: הוי מה עשיתי? המסכנות האלו צריכות לקחת עוד אוטובוס. נסיעה כזו עולה שני שקל וארבעים אגורות לכל אחת. זה גזל! נכשלתי בגזל! לכן באתי לכאן והבאתי

לכן ארבע שמונים".

המעשה הזה כל כך ריגש את אותה חיילת, עד שאמרה: "אם זו הרמה המוסרית שלהם, אני רוצה להיות אחת כמותם!"

והתנצאות? משפחה שלימה של בני תורה!

משפחה חרדית - בארבעה שקלים ושמונים אגורות!...

אם אנשים מבקשים לדעת מה הם מסוגלים לעשות בהתנהגות שלהם, מה הם מסוגלים לעשות בתור לאוטובוס, או בסופר, מה הם יכולים לחולל בלבוש שלהם, בעדינות ובכל האישיות שלהם - כדאי להם לתת את הדעת לסיפור הזה!

מי שעושה מלאכתו רמיה הוא ארור, ומי שממלא את תפקידו ברוך לה!

מים אחרונים, ולכן הוא סובל מ'כתף' שהיא היפוכה של המילה 'תכף'.

יתכן שהבחור נעקץ, כי 'עקץ' את חבריו

ובאותו ענין:

תופעה משונה אירעה פעם בטיול של בחורים בימי בין הזמנים. אחד הבחורים הותקף עשרות פעמים על ידי דבורים, וכמעט שהתעלף, ואילו יתר המטיילים לא נעקצו. שאלוני, מה יכולה להיות הסיבה לכך? והשבת, שיתכן שהוא 'עקץ' את חבריו, ולכן הקב"ה הביא עליו את הדבורים במידה כנגד מידה, ויעוין במסכת מגילה (י"ד ב').

ויתכן גם שהוא דיבר בזלזול על תלמידי חכמים, שעקיצתן עקיצת עקרב, והשי"ת המיר את העקרב לדבור.

(מתוך 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

להקב"ה, שהוא, היהודי, לא מתנהג כמו המצרים, אלא זוכר את יציאת מצרים ואת הטובות שעשה עמנו הקב"ה, ואם כן מגיע לו שלא תכהינה עיניו כמו במצרים, אלא יראה אור גדול בזכות ה'למען תזכרו'.

ובענין החלפת האותיות, מצינו עוד מספר דוגמאות. המקובל רבי שמשון מאוסטרופולי, שחמי הגרי"ש אלישיב הוא מצאצאיו, הסביר שמדוע קוראים לרב בשם 'רבי', כדי ששם זה ירחיק ממנו את הקליפה הקרויה 'ריב', ובאותיות הפוכות 'רבי'. כלומר: העושה לו רבי, מונע עצמו מריב בינו לאשתו ובינו לחבריו.

רבי חיים ויטאל, תלמידו של האר"י, סיפר על יהודי שהתלונן על כאבים בכתפיו והרופאים לא מצאו כל סיבה לכך. הביאו רבי חיים ויטאל בפני האר"י ז"ל, והנה לאחר שהביט בו אמר, שיהודי זה אינו מקיים את מצות 'תיכף', ואינו מסמיך את ברכת המזון שלו לנטילת

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

כשארגו כליו ביד הסבל? איך הרשה לעצמו להתעלל כך ברגשותיו, ולא פחד מנקמה מוחצת?! ושאלה זו נשאל, למעשה כלפינו! הרי 'כולנו' ביד הבורא יתברך! בריאותנו בידיו, חיינו בידיו, משפחתנו בידיו, עבודתנו בידיו, פרנסתנו בידיו, כבודנו בידיו, ואושרנו בידיו. על מה בטחנו כשעברנו על מצוותיו, כשהמרנו את פיו?! כלום יש לכך תשובה, מלבד זחיחות רוח בלא כל הצדקה?...!"

(מתוך נועם שיח, הרב טוביה פריינד, המודיע, כ"א שבט תשע"ז)

השעין את הארגו הכבד על המעקה מוחה מצחו ואמר לגביר-הקמצן: 'אל תטרח להשמיע באזני את העצה השלישית, הנח לי להשמיעה באזנך, הסכת ושמע: אל תאמין לעולם, כי בארגו הזה יש כלים שלמים!' ובאמרו זאת, גחן ושטמ ארצה את הארגו מגובה ארבע קומות - - -

עד כאן הסיפור של הקמצן שהגדיש את הסאה. ועד כאן, הסיפור עלינו - - - איי, 'על מי בטחת, בי מרדת!' על מה בטח הקמצן,

המשך מעמוד 12 | הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל

"כנ"ל. ביום חמישי אף אירעה לנו תקלה והם פשוט הצילו את המצב!".

"ואם כך, ברור שלא מדובר בחבלת עבודה מכוונת. אולי הם נחלשו. לפי החלטתי יש להמשיך במעקב שלושה ימים - בימים ראשון, שני ושלישי. אם יעצרו כל שלושה צעדים - יש לדון אותם לפי חומרת החוק. אך אם יעבדו בצורה סבירה - יש להוסיף למנת האוכל היומית שלהם מאתיים גרם לחם..."

מני אז נהגו הבחורים הללו לחגוג את היום הזה, י"ב בתמוז, כיום הצלתם.

(מתוך הספר 'להשאר יהודי')

נראה מכוון, ואפשר לראות בכך את ידו של אלוקים. אנא, ספר לי מהו העניין ואשתדל לעזור!".

לאחר ששמע את הסיפור כולו, פנה המבקר אל מנהל המחנה וביקש: "התרשה לי לערוך את המשפט בעצמי?"

הלה הנהן, כמובן, בראשו. והמבקר פתח: "מתי הובאו האסירים למחנה?"

"ביום שלישי".

"ואיך הם עבדו?"

"כראוי!".

"וביום רביעי?"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ **מדוע לא אוכלים מאכלים חריפים בראש השנה?**
- ◆ **חולה שאינו צם ביום הכיפורים - האם מצווה לאכול בערב יום הכיפורים?**
- ◆ **מהו האופן העיקרי שבו פועלת התורה כ'תבלין' ליצר הרע?**

מהלכות ראש השנה

- בראש השנה ויום הכיפורים שחלים בשבת, לדעת השולחן ערוך, אומרים את פסוקי 'צדקתך' במנחה, ולדעת הרמ"א, אין אומרים.
- מי ששכח בליל ראש השנה לומר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, עליו לברך שנית, אולם, בנוגע למי ששכח זאת ביום ראש השנה - נחלקו הפוסקים אם יברך שנית.
- שני הימים של ראש השנה נחשבים כ'קדושה אחת', כלומר, כיום אחד ארוך, ויש לכך משמעות הלכתית לענינים מסוימים; ונחלקו הראשונים אם הם נחשבים כ'קדושה אחת' גם לקולא.
- יש אומרים, שבראש השנה אין לברך 'שהחיינו' כי אם בלילה הראשון, ולא בשני. ולכתחילה יש לחשוש לדבריהם, ולהכין מראש בגד חדש, או פרי חדש, ולכוון בברכת שהחיינו גם עליו.
- נוהגים שלא לאכול בראש השנה מאכלים חמוצים או חריפים, לסימן טוב, שתתחדש עלינו שנה מתוקה, וכן ראוי להימנע מאכילת פרי בוסר, שאינה סימן טוב.

מהלכות עשרת ימי תשובה

- בעשרת ימי תשובה, יש להרבות בתפילות ובתחנונים, ומנהג ישראל עוד מימות הראשונים לומר 'סליחות'. וכן מוסיפים בימים אלו את תפילת 'אבינו מלכנו' לאחר תפילות שחרית ומנחה.
- בעשרת ימי תשובה, ראוי יותר מבכל השנה להחמיר בדברים שמעיקר הדין ניתן להקל בהם אך יש מקום להחמיר בהם; מפני שבימים אלו נכון להתרחק יותר מהרגיל מחשש איסור.

מהלכות ערב יום הכיפורים

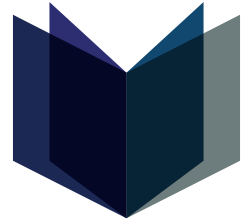
- מצוה לאכול בערב יום הכיפורים, והראשונים כתבו טעמים רבים למצוה זו. והיו מגדולי הדורות שנהגו לאכול ברציפות במשך כל היום. ונחלקו הפוסקים אם נשים חייבות במצוה זו, וכן נחלקו בנוגע לחולה שאינו מתעתד לצום ביום הכיפורים, אם הוא חייב במצוה זו.
- מנהג ישראל כבר מימות הגאונים, שכל אדם לוקח בערב יום הכיפורים תרנגול, מסבב אותו מעל ראשו, ואומר "זה חליפתי, זה תמורתך, זה כפרתי", ונותן את בשר העוף לעניים.
- מי שתרגול ה'כפרות' שלו נמצא 'טריפה' - נחלקו הפוסקים אם צריך לשוב ולעשות כפרות על תרנגול אחר, ויש אומרים שישוב ויעשה כפרות בכסף.
- בערב יום הכיפורים לא אומרים בפסוקי דזמרה את 'מזמור לתודה', משום שאמירתו נחשבת כהקרבת קרבן תודה, וביום זה אסור להקריבו.

הלכות שונות

- ברכת 'מאורי האש', יש אומרים שהיא ברכה על ההנאה מאור האש, ולדעתם אין להנות מאור האש מצאת השבת עד שמברכים עליה. ורבים חולקים, אך בכמה מקומות החמירו הפוסקים לכתחילה כדעה הראשונה.
- חכמינו ז"ל אסרו לאכול פת שנאפתה בידי גוי, אף אם ישראל השגיח על תהליך אפייתה ואין ספק על כשרותה, מחשש שקירוב הדעת הנוצר מכך יגרום להתערבות ישראל בגויים.
- חכמינו ז"ל אומרים: "ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע, ברא לו תורה תבלין", כלומר, שהתורה מצילה מהיצר הרע ומבטלת אותו. וכתבו הפוסקים, שעיקר פעולת התורה כ'תבלין' ליצר הרע, באה על ידי לימוד בספרי מוסר בקביעות.

"אתן לך שלושה דברים שכדאי לנקוט בהם, כדי להקנות לבחור את ה'גישמאק' בלימוד"

מתיקות התורה

הדרך שלך להצלחה
בלימוד תורתנו הקדושה

הרה"ג ר' אהרן הרשטיין, פעיל בכיר ב'פרויקט הגישמאק', עם עצות קצרות לאב הלומד עם בניו, כיצד להחדיר בהם את תחושת ה'גישמאק' בלימוד'

יעקב א. לוסטיגמן

"אתן לך 3 נקודות הכוונה, שיכולות להעניק תחושת 'מתיקות התורה' ו'גישמאק' בלימוד", אומר לי הרה"ג ר' אהרן הרשטיין, שמכוון רבים ב'פרויקט הגישמאק' של ארגון 'אחינו'.

"אבל קודם כמה מילים, שאני חייב להסביר. אחד הדברים שכל בחור ישיבה שואף אליו, הוא היכולת לחוש טעם והנאה בלימוד. יש בחורים שמרגישים הנאה מסוימת, יש כאלו שמרגישים הנאה גדולה ויש כאלו שלצערנו, לא כ"כ מצליחים ליהנות מהלימוד.

"כשמספרים להם על ההנאה המיוחדת הזאת, הם חושבים שמדובר כנראה במשהו ששייך לעולמות העליונים או לדורות קודמים. זה לא משהו עכשווי שיכול להתחולל כאן ועכשיו, בוודאי לא אצל בחור צעיר הלומד בישיבה.

"יש שתי דרכים שבהן אפשר וגם צריך להתמודד עם הבעיה הזאת", מסביר.

"הדרך הראשונה היא חידוד הנקודה של 'מה חובת האדם בעולמו'. נכון, אתה לא נהנה ללמוד, אבל זה לא פוטר אותך מהצורך ללמוד. יש לנו תפקיד בעולם הזה, ולכן אנחנו עושים מה שצריך לעשות.

"אבל קח בחשבון, שאם תתאמץ שנה או שנתיים או אולי קצת יותר, ותתמיד בלימוד למרות שאתה לא נהנה, בהמשך תתחיל בעזרת ה' לחוש טעם של הנאה, ובשונה מכל הדברים הגשמיים, שכשאנחנו מתרגלים אליהם הטעם שלהם פוחת, בלימוד זה עובד הפוך. ככל שאתה מתרגל יותר ללמוד ושוקע יותר בלימוד, כך אתה נהנה ממנו יותר ויותר. חשוב גם לדבר על הסיפוק הגדול שיש לאדם ממה שהלימוד פועל אצלו: 'בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין', תכלית הבריאה כולה שיהודי יעסוק בתורה, כל צמיחת האדם יושבת על החיבור שלו לתורה, התורה היא האוכל והחמצן של הנשמה, ואוכל חייבים לאכול גם אין תיאבון...

"אחרי שהנקודה הזאת ברורה ומוחלטת אצל הבחור, אפשר להתחיל לדבר על השלב השני, שגם הוא חשוב לא פחות. השלב שבו אנחנו מנסים לעזור לו להרגיש את הגישמאק, וחייבים לדעת שזה אפשרי. אפשר לגרום לכל בחור באשר הוא, ליהנות מהלימוד. צריך רק למצוא את הדרך והמסילה הנכונה אל לבו.

"כפי שפתחת, אתן לך שלושה דברים שכדאי לנקוט בהם, כדי להקנות לבחור את הגישמאק בלימוד:

1. מי שרוצה לבנות את עצמו או את בנו בלימוד, צריך לכוון אותו לחשיבה עצמאית: שהלומד לא ינסה רק להבין מה הגמרא אומרת, אלא ינסה להבין בראש שלו, מה צריך להיות כתוב בגמרא במקרה כזה וכזה. אחרי זה להראות לו שהוא כיוון לדעת הגמרא, ואו רש"י או התוספות והראשונים, זה סיפוק אדיר שאין כמותו. הוא שש ושמה שהקב"ה נתן לו להגיע (לפחות בחלק כלשהוא) לאותו קו מחשבה

של אחד הראשונים, או אחד מגדולי האחרונים, זה יכול להפוך למנוע צמיחה חזק מאוד לבחור, להמשיך וללמוד.

2. חשוב שתהיה לבחור מסילה משלו בלימוד, שמתאימה לו. לפעמים יושב האב עם בנו הבחור, ומנסה לגרום לו ליהנות מסברא עמוקה ועיונית של רבי שמעון שקופ, אבל הבחור שלו לא כל כך אוהב עמקות, הוא יותר בחור של היקפים וידע רחב. תנסה לחזור איתו במהירות על כל מסכת מגילה, במהירות גדולה של סיכום מהיר של הדפים, ותראה שהוא נהנה מכל רגע בצורה נפלאה.

"אני לא אומר שהבחור צריך ללמוד רק בצורה כזאת או אחרת, בוודאי שאפשר וגם צריך לשלב בין הסגנונות, אבל כמו שאתה נהנה יותר מסוג לימוד כזה, גם הוא יש לו את סוג הלימוד המועדף עליו, וצריכים להכיר בזה ולהתאים את הלימוד עד כמה שאפשר לסגנון המועדף על הבחור.

"הרי חז"ל כבר אמרו שאין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ, במה שלבו חפץ ואצל רב שלבו חפץ. אי אפשר להכריח מישהו ליהנות ממהו, שהוא לא מתחבר אליו בחיבור פנימי ואמיתי. אם הוא אוהב להתווכח, תן לו להתווכח בלימוד, אם הוא אוהב לפלפל ולחשב חשבונות, למה להכריח אותו דווקא ללמוד בסגנון אחר?

3. "אדם רוצה סיפוק הוא רוצה להרגיש שהוא עושה משהו, שנשאר לו משהו פיזי מכל העמל והיגיעה. ולכן מומלץ לנקוט בשיטת 'קנה לך חבר', קנה כלומר קולמוס - עט, כשבחור עושה את העט לחבר הכי טוב שלו, ורושם סיכומים של מה שהוא לומד הוא מרוויח שלושה דברים עיקריים: א. הוא חייב להבין טוב כדי להתנסח כראוי. ב. נשאר לו משהו פיזי ביד. ג. הכתיבה מייצרת חיבור של החומר הכתוב לנפש של האדם. הכתיבה עושה פלאים לזיכרון ולתחושת החיבור וההנאה!".

גליון 469
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם מעשה ברבי יהושע בן לוי, שהיה מתאוה ללכת עם אליהו הנביא ולראות את מעשיו, הלכו למקום מסויים שהיו כולם עשירים, כיון שראו אותם מרוב גאותם וגובה לבם לא קיבלו אותם בסבר פנים יפות, ולא האכילום ולא השקום. בבקר השכים אליהו ואמר להם, הקדוש ברוך הוא יעשה שתהיו כולכם ראשים. הלכו למקום אחר של עניים, כיון שראו אותם אנשי המקום, הסבירו להם פנים יפות והאכילום והשקום וכבודם כבוד גדול. בבקר השכים אליהו ואמר להם, לא יתן לכם הקדוש ברוך הוא אלא ראש אחד. אמר לו רבי יהושע איני יכול להבין אותך, אותם עשירים שלא כיבדו אותנו ברכת אותם שיהיו כולם ראשים, ואותם עניים שכיבדו אותנו אמרת שיהיה להם ראש אחד. אמר לו אליהו הנביא, אותם עשירים, התפללתי שכולם יהיו ראשים, שכל מקום שיש שם הרבה ראשים, סופו ליחרב, כיון שברוב חובלים תטבענה האניות. ואותם העניים שכיבדו אותנו, התפללתי שיהיה ראש אחד, כיון שכל מקום שיש ראש אחד הרי זה ברכה גדולה.

פרשת השבוע

במחיצתו. בעת עריכת השלחן אמר, שפעם בא הרה"ק בעל התניא זיע"א אל סבו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א, אמר לו הרה"ק מקאריץ, ששבע שנים עבד להכיר את השקר, ושבע שנים להרחיק את השקר. ורק אח"כ עבד עוד שבע שנים לקנות לעצמו את מדת האמת. השיב לו הרה"ק בעל התניא, שדרך זו קשה מאד, והוא שייך רק למלאכים וליחידי סגולה, אולם אני סבור שצריכים מקודם לקנות את מדת האמת, ורק אח"כ להרחיק את השקר. ואמר הרה"ק מאוסטילא ששתי הדרכים האלו מרומזים בפרשת השבוע, דכתיב "וראיתם אותו וזכרתם" ורק אח"כ כתיב "ולא תתורו", לרמז על דרכו של הרה"ק בעל התניא לעבוד על עשה טוב לפני סור מרע. ואילו דרכו של הרה"ק מקאריץ ג"כ מרומז בפרשה, שאחרי "ולא תתורו" כתיב "למען תזכרו ועשיתם", דהיינו עשה טוב אחר סור מרע, ולכן מתרגם שם היונתן "ותהוון קדישין הי כמלאכיא" שדרך זו שייך רק למלאכים ויחידי סגולה.

מראשית עריסותיכם תתנו לה' (ט"ו - כ"א)

מסופר על הרה"ק רבי משה סופר בעל ה"חתם סופר" זיע"א, שהיה מרבה לכתוב ולדרוש ברבים על החשיבות של חינוך הילדים הרכים לתורה וליראת שמים. בין השאר היה דורש על הכתוב שלפנינו, "מראשית עריסותיכם תתנו לה'", בעוד ילדכם נמצא בראשית חייו ומוטל בעריסה, דאגו נא לנטוע בלבו אהבת תורה ויראת שמים, ואל תדחו זאת לעתיד קרוב או רחוק. כי בחינוך הילדים תופס הכלל, יפה שעה אחת קודם, וככל שמקדימים לפעול ולהשפיע על הילד הרך, רב הסיכוי שהחינוך יניב פרי היוללים לשם ולתפארת.

וראיתם אותו וזכרתם וגו' ולא תתורו וגו' למען תזכרו ועשיתם (ט"ו - ל"ט)

מסופר: פעם הגיע הרה"ק רבי פינחס מאוסטילא זיע"א (חתן הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א) לשבות בשבת פרשת שלח באזור העיר 'סאנוק', וחסידיו בעלזא מהסביבה נתקבצו ובאו לשבות

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:24 ת"א: 8:27 ר"ת: 8:57

פרשת שלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:06 ת"א: 7:21

ומכאן ואילך אני אחלק לכל אחד מנת מים ליום, עד שנמצא מים או עד שנגיע למקום ישוב, אני מזהיר לבל ינסה מישהו להחביא מים, אם נמצא אצל מישהו טיפת מים מעל המכסה, דמו בראשו.

כל הנוסעים הביאו את מיכלי המים שלהם אל מנהיג השיירה, אשר העמיד שני שומרים עם כלי נשק שתפקידם היה לשמור על מלאי המים המשותף, מצליח היה האחרון שהביא את נאד המים שלו אל ראש השיירה, תחילה הוא חשב לא למסור את כמות המים שברשותו, כדי לשמור לעצמו מים לנטילת ידיים, אולם עד כדי כך ישים נפשו בכפו? מנהיג השיירה בטח יהרגו אם יימצא בידו המים האסורים, הוא החליט איפוא למסור את המים שברשותו לידי מנהיג השיירה כשאר בני השיירה, ולנסות להסתדר עם המנה היומית שתספיק לו גם לנטילת ידיים, הוא הביא איפוא את כמות המים שברשותו אל ראש השיירה, ובקשו לתת לו את מנת המים של מחר מיד כדי שיוכל ליטול את ידיו כאשר יקום בבוקר, ראש השיירה נתן לו כד קטן של מים.

למחרת כאשר מצליח קם משנתו, נטל את ידיו והמים הספיקו אך בקושי למשימה זו, כל היום הסתובב מצליח בלי טיפת מים עד שכמעט התעלף מצמא, הוא הכיר בכך שבצורה כזו לא יוכל להמשיך זמן רב, בא איפוא אל ראש השיירה ואמר לו כי הוא מוכרח לקבל מנה נוספת של מים, אחת לשתייה ואחרת לנטילת ידיים, בשומעו זאת פרץ מנהיג השיירה בצחוק קולני, עתה נזכר מצליח במה שהבטיח לאביו, והוא אמר לראש השיירה כי אם אין ברירה אחרת, הוא מוכן לתת לו את כל הכסף שיש בידו כדי לקבל כל יום מנה יתירה של מים לצרכי נטילת ידיים. ראש השיירה המשיך לצחוק ואמר למצליח להביא את הכסף, כעבור רגעים אחדים הביא מצליח שקיק מלא מטבעות זהב, והניחו לפני ראש השיירה.

הלה קפץ כנשוך נחש: מה אתה משוגע, יצאת מדעתך, כל כך הרבה כסף תמורת קצת מים לנטילת ידיים? סוחרים לעולם אינם מתחרטים, השיב מצליח בנחת, עשינו עסק הבאתי לך את כל הכסף שברשותי ואתה תתן לי מים כפי שנדברנו, חכה רגע, אני מוכרח לקבל את הסכמתם של שאר הנוסעים, אני הרי חשבתי שאתה חמדת לך לצון ואינך מדבר ברצינות, ראש השיירה כינס את כל הנוסעים ושח להם את הענין, הוא הציע להם להתחלק חלק כחלק בכספו של היהודי, ותמורת זאת יוותר כל אחד על קצת מים כדי שהיהודי יוכל ליטול ידיו כחפצו, הנוסעים חשבו שהחום והצמא ושאר חלאות הדרך העבירו את היהודי על דעתו, אולם אם הוא מוכן לתת את כל רכשו כדי שיוכל לשפוך קצת מים על אצבעותיו, אדרבא שיבושם לו, בינתיים הם יעשו עסק טוב ויזכו בכספו, הסכימו כולם בדעה אחת למלא את משאלתו של היהודי. מצליח היה מאושר, הוא יוכל מעתה לקיים את מצוות נטילת ידיים כהלכתה, ולאחר מכן לאמר את הברכות, להניח תפילין, ללמוד ולהתפלל אשר בלעדי כל אלה חייו אינם חיים.

זכות קיום מצוות נטילת ידיים

בבגדד העתיקה חי פעם יהודי צעיר ששמו היה מצליח, אביו של מצליח זה הצליח מאד בעסקיו והיה עשיר גדול וגם תלמיד חכם, את בנו מצליח הוא שלח לשיבה כדי שיקנה תורה וחכמה, וגם אחרי שהוא נשא אשה, פרנס אביו אותו ואת זוג' בכבוד, כדי שיוכל להמשיך ללמוד ולעלות במעלות התורה והמידות הטובות. כעבור שנים אחדות נפטר אביו של מצליח בשיבה טובה, והוא הוריש לבנו ירושה גדולה, שכללה בין היתר חנות של בשמים וכל מיני תבלינים. לפני פטירתו אמר האב לבנו, הנה הגיעה שעת להיפרד מן העולם הזה, הבורא יתברך שמו היה בעזרי ויש באפשרותי להשאיר לך ירושה הן בגשמיות והן ברוחניות, ירושה שאין להתבייש בה כלל, בטוחני שתדע לכלכל את מעשיך על הצד הטוב ביותר. דבר אחד ברצוני לאמר לך, דבר שגם אבי זכרונו לברכה אמר לי לפני מותו: בחר לך מצוה אותה תקיים ביתר הידור ובמסירות נפש יותר משאר כל המצוות, למרות שידוע לך כי את כל המצוות יש לקיים מתוך מסירות נפש, אולם מצווה מיוחדת זו שתבחר לעצמך תקיים בכל מצב ובכל הנסיבות, ואפילו זה יעלה בכל רכושך, ובזכות זו יעזור לך השם, שתצליח בכל דרכיך והוא יתברך ישמור אותך מכל רע. כשדמעות עומדות בעיניו הבטיח מצליח לאביו שינצור את דבריו האחרונים, וכי הוא מתכוון להדר במיוחד בקיום מצוות נטילת ידיים של שחרית.

מצליח קיים את הבטחתו, לפני לכתו לישון היה מכין ליד מיטתו כלי עם מים, כדי שיוכל בבוקר מיד שהתעורר ואמר מודה אני, ליטול את ידיו שלש פעמים כל אחת כפי שהדין מחייב, מיד אחרי כן היה מברך את הברכה על לבישת הטלית קטן, כך שמעולם לא הלך ארבע אמות בלי נטילת ידיים. ויהי היום ומצליח כבר מכר את כל מלאי הסחורה שהשאיר לו אביו, הוא נטל בידיו סכום כסף גדול ויצא למסע כדי לקנות מלאי חדש של סחורה, באותם הימים היו הדרכים בחוקת סכנה, ואנשים השתדלו לא לנסוע לבד, הם התארגנו בשיירות, שכרו שומרים ונסעו ביחד, מצליח הצטרף לשיירה של סוחרים שיצאה לדרך על גבי גמלים וחמורים, כשמגמת פניהם לארצות המזרח, דרכה של השיירה עברה במדבר, יום אחד פרצה רוח סערה והאבק כיסה וטשטש את נתיב הגמלים שעבר במדבר. השיירה נעצרה לימים אחדים וכתה עד שתעבור הסערה.

סוף סוף אחרי צפיה מורטת עצבים, נתנו ראשי השיירה את ההוראה להמשיך הנסיעה, כאשר השמש החלה לשקוע בצד מערב והשיירה נעצרה ללילת לילה, כינס מנהיג השיירה את הנוסעים ואמר להם: אני מצטער מאד אבל חייב אני להגיד לכם, כי בגלל הסערה איבדנו ימי מסע אחדים וגם ירדנו מדרך המלך, אני מקווה שלא נצטרך לתעות הרבה זמן, אולם דבר אחד כבר ברור, אנו עתידים לסבול מחסור במים וכוונתי למי שתיה לנו ולבהמתינו, לכן אני מבקש מכם להביא אלי את כל מיכלי המים שברשותכם,

מישל ונמשל

המצוות מתגלגלות צריך רק להרימם

משל לאדם מחוסר פרנסה שניסה את מזלו עשרות פעמים, שלח את ידו במקצועות שונים, והגיע למסקנה כי מיצה את כל האפשרויות שמקום מגוריו יכול להציע לו. "ביש-מול" הפך להיות שמו השני, ותקווה אינה מפציעה באופק הקרוב. הוא לוהה כספים מאנשים טובים שהיו מוכנים לסכן את כספם ולעזור לו, נפרד ממשפחתו ומידידיו המועטים, ויצא לדרך ארוכה לזמן בלתי ידוע. ההצלחה האירה לו פנים במקום שאליו הגיע. הוא נכנס לעסקי בשר ודגים, תחילה כשולית קצבים, ומאוחר יותר בחנות משר האיש הלך והתעשר, העסק שיגשג ופרח, וסכומי כסף נאים נכנסו לקופת החסכונות שלו. שנים חלפו, הגעגועים אל משפחתו החלו מציקים לו, המחשבות אודות העוני שבו הם חיים, הקשו עליו גם הן. הגיע הזמן לשוב הביתה. חיסל האיש את עסקיו, והחל מתכנן את דרכו חזרה. את הכסף שצבר במשך השנים לא היה טעם לקחת עמו, לא היו אלו מטבעות עוברים לסוחר במדינתו. עליו לרכוש בכסף סחורה שיוכל לקחת עמו לארצו ולפדות אותה שם בכסף, בתקווה להרוויח עליה סכום יפה. בבשר ודגים הוא מתמצא היטב. השנים בהן עשה בעסק הבשר השכילו אותו בנושא. שם הוא ישקיע את כספו. אלפי ארגוני בשר ודגים נרכשו, עשרות פועלים עמלו להוריד את כל התכולה למחסניה של ספינת ענק שנשכרה במיוחד למטרה זו. מלווה בסחורה היקרה שבה הושקע כל כספו, יצא האיש לדרכו, מצפה בהתרגשות למפגש עם אשתו וילדיו,

הם חיכו לו בנמל, עמדו שם לבושים בלויי סחבות, גופם רוה ופניהם חיזורות, מחכים לראות מה הביא להם, האם השתנה מזלו? האם היו כדאיים ימי הניתוק הארוכים? העיירה הקטנה הייתה נרגשת. השמועות אודות "ביש המול" ששב כאיש עשיר עשו להן כנפיים. כולם ביקשו להיות שותפים לשמחה והתגייסו לעזור בפריקת הסחורה. המחסנים נפתחו, הארגונים האטומים הועלו אל החוף ונפתחו בידיים להוטות של ההמון המתגודד. הסרחון היה נורא. והביון היה גדול הרבה יותר. אבל חפוי ראש נכנס האיש לביתו, נשכב על מיטתו במטרה להשכיח את צרותיו, נרדם בעייפות מתוך תקווה שכשיקום יתברר לו הכל כחלום רע. בעודו ישן לקחה אשתו את בגדי בעלה המאובקים לנקות אותם ולהסיר את הכתמים שדבקו בהם בדרך. מבחינתה לא השתנה דבר, מלבד הבושה הגדולה שליוותה אותה כעת. ואז הבחינה בכפתורים התפורים על בגדו. היו אלו כפתורי זהב משובצים באבני חן זעירות, שנצצו מול קרני השמש באלפי נקודות אור. תלשה אחד מהם, ורצה במהירות אל הצורף המקומי. היא שבה לאחר שעה קלה, מעירה את בעלה מתרדמתו העמוקה: "נושענו! התעשרנו!" קראה בקול, מחזיקה בידה את כפתור הזהב, "הצורף טוען שמדובר באבנים יקרות ביותר". האיש התעלף. כשהתעורר מירר בבכי: "המקום שממנו באתי מלא באבנים אלו. מושלכות הן בחוצות כאילו היו אבני חצץ, במקרה קניתי מעיל שמשובצים בכפתוריו כמה מאלו. אילו רק ידעתי? "

והנמשל: כאן בעולמנו מתגלגלות המצוות, ויש רק צורך להרימן. שם, בעולם האמיתי, אין גבול לשוויה של כל מצווה, לערכו של כל מעשה טוב.

(בשם הגה"ק "חפץ חיים זיע"א)

לאחר תלאות רבות עברה השיירה את המדבר, הגיעה למקומות מיושבים יותר, ועלתה על דרך המלך, עתה הגיע מצליח למסקנה כי אין כל טעם בדבר שהוא ימשיך את מסעו בשיירה זו, לאחר שלא נותר בידיו כל כסף, הוא הודה איפוא לראש השיירה על שעמד בדיבורו, ולא נסע בשבת כפי שסוכם מראש, וכן על כך שסיפק לו מים לנטילת ידיים בהתאם למוסכם, הוא איחל לשאר הנוסעים נסיעה טובה ופרש מהם. בשבתו בצילו של עץ הביט מצליח אחרי השיירה עד שהיא נעלמה מעיניו, עתה נותר הוא לבדו, את גמלו ושאר החפצים הוא מכר לאחד הנוסעים כדי שלא יצטרך לדאוג לזמון ומים לבהמה, והוא בעצמו החליט להמשיך ברגל, בידו היה שקיק הטלית והתפילין שבו היה גם סידור וספר משניות.

הוא יצא לדרך ועד מהרה הגיע ליער, נכנס בתוכו וקווה להגיע בקרוב לישוב יהודי, בלכתו ביער ניוון מצליח מכל מיני פירות ואגוזי בר, כשליבו מלא תקווה שהשם יעזור לו ויביאו הביתה בשלום, ככל שהמשיך ללכת הוא העמיק להיכנס לתוך היער, ועד מהרה נוכח לדעת כי הוא תועה בדרכו, השמש נטתה לערוב ומצליח חיפש מקום בטוח ללינת לילה, הוא מצא קרחת יער שהיתה מוקפת עצים עבותים, בקרחת היער היו גחלים עוממות במחפורת והיה ברור שזמן לא ארוך לפני כן, היו כאן אנשים שבשלו משהו על האש או התחממו לאורה, מצליח שם גיורי עץ על הגחלים ונפח בהם, עד שהאש התלקחה מחדש, הוא החליט ללון בקרבת מקום כדי שהאש תגן עליו מפני חיות הפרא, אולם הוא רגיל היה לא ללכת לישון בלי שיכין לעצמו מים לנטילת ידיים, ועתה הוא מצא כי אם המים שלו ריק לגמרי, ישב מצליח וחשב והגיע למסקנה כי אם אנשים רגילים לחנות כאן ולהדליק אש לצרכיהם, סימן הוא כי בקרבת מקום חייבים להימצא מים, הלך איפוא לחפש מים ולאחר שהסתובב לא מעט, מצא מעיין שמימיו זכים וקרירים, התרחץ מצליח, שתה לרוויה, מלא את נאד המים והחל ללכת חזרה אל קרחת היער.

לפתע שמע צעדים כבדים וקולות של אנשים שהתקרבו כנראה כמוהו אל קרחת היער, מצליח התחבא בין העצים והבחין לתדהמתו בכנופיה גדולה של שורדים מזויינים, שנשאו בידם שלל רב והובילו אתם שבוי, הם עברו כל כך קרוב על ידו שמצליח חשש שישמעו את פעימות ליבו, בהביטו באנשים שעברו לידו לא האמין מצליח למראה עיניו, גם בחשכה שירדה לפתע הוא הצליח להכיר בשבוי המובל בכבלים, את ראש השיירה שממנו הוא נפרד לשלום רק הבוקר.

(המשך בשבוע הבא א"ה)

צ'ין אדם לחברו

איך להתגבר על מידת הכעס מסופר על הרה"ק ה"תולדות יעקב יוסף" זיע"א, שדיבר פעם עם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זיע"א על ענין הכעס המגונה, ושאל את רבי מנחם מענדל, מה העצה לעקרה ולשרשה? הרה"ק מוויטעבסק לא ענה ולא כלום. כעבור ימים אחדים נסע ה"תולדות" יחד עם תלמידיו בעגלה, על אם הדרך עצר אותם יהודי אחד וביקש להצטרף עמם לנסיעה, הרבי ה"תולדות" הורה להכניסו, אך מחוסר מקום הושיבוהו אחורי העגלה במקום המשאות והחביות, מקום שאינו נוח כלל לשיבת בני אדם. במשך הנסיעה שאלו הצדיק כמה פעמים האם אין המקום צר לו מידי? ועין היהודי ויאמר שאין דוחקו גדול וטוב לו במקומו, אך הרבי לא הרפה ממנו, והמשיך לשאלו שוב ושוב, האם מקומו טוב לזו? ובתוך כך ענהו היהודי "אשרי העם שככה לו", אשרי חלקו של האיש אשר "ככה" לו, כלומר באיזה אופן שמתנהג עמו ה' טוב לו, כי יודע שמה יצא לו כך, ואין לו טענות כלל על מצבו ומעמדו. נהנו חבורת החסידים למשמע דברי ההילך, אך הרה"ק ה"תולדות" החל לבעור בלבת אש - כי הבין שדבר זה רמו הוא לו מן השמים, כי אם יזכור וידע שכל המתרחש הכל לטובה בלבד, לא יכעס לעולמים ויקבל את הכל בשובה ונחת. כעבור ימים אחדים פגש שוב את הרה"ק מוויטעבסק, נענה רמ"מ ואמר לו: רואה אתה, מן השמים שלחו לך את אליהו הנביא שיענה לך את התשובה לשאלתך, האיך ניתן לתקן את מידת הכעס.

מצוות הצדקה ביטלה את הניתוח מסופר: יום אחד הגיע יהודי אל המקובל הרה"ק רבי מרדכי שרעבי זיע"א, וסיפר לו, שלא חש בטוב, ולאחר סדרת צילומי רנטגן שערכו לו הרופאים, התברר שמצב בריאותו חמור, ורופאים קבעו כי אין מנוס מלעבור ניתוח בדחיפות, רק כך יוכל להתרפאות אמרו לו הרופאים. שאלו הרב על סמך מה קבעו הרופאים את הניתוח? השיב החולה הצילומים הם שהכריעו את הכף לעשות הניתוח, וכדי לאמת את דבריו הוציא החולה את הצילומים מחיקו והראם לרב. הרב קם ממקומו והביט בצילומים אל מול האור ואחר כך אמר לחולה: התבונן אף אתה בצילומים, לפי ראות עיני אין לך מאומה, ישנה רק נקודה קטנה של קרישת דם אם תשמע לי תן שתיים עשרה אלף לירות עבור צדקה, וכדאית מצוה זו שעל ידה תיוושע ולא תודקק לניתוח. החולה שהאמין ברב באמונה שלמה העביר לרב את הסך העצום שנקב, ונפטר ממנו לשלום. עוד באותו יום חילק הרב את כל הכסף לצדקה והתפלל לרפואת החולה. למחרת היום אושפו האיש בבית הרפואה, והרופא שבדק אותו שוב לפני הניתוח, נוכח לראות כי ביצוע הניתוח מיותר לחלוטין, הוא קרא לרופא נוסף, ויחדיו התבוננו בצילומים שהראו הפעם כי מצבו של החולה תקין, ובעקבות כך הוחלט לשחררו לביתו. החולה בידוע כי יד הרב הייתה בזה, בא אליו בשמחה והודה לו על אשר הבריא בזכות תפילותיו למענו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה סיון
 רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)
 רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע (ג"א - תתע"ה)
 הרה"ק רבי דוב בעריש מביאלא ב"ר אברהם מטשעכיניוב (תרל"ז)
 הרה"ק רבי חיים סופר אב"ד פעסט ב"ר מרדכי אפרים פישל (מחנה חיים - תרמ"ו)
יום ראשון כ"ז סיון
 הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא ב"ר צבי מנחם מאניפאלע (תרט"ז)
יום שני כ"ז סיון
 רבי חנינא בן תרדיון (ג"א - תת"ל)
 הרה"ק רבי מאיר מאייזנשטאט ב"ר יצחק (פנים מאירות - תק"ד)
 הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מחוסט ב"ר ישראל יעקב (תרצ"ד)
יום שלישי כ"ח סיון
 הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)
יום רביעי כ"ט סיון
 הרה"ק רבי שמואל שמריה מאוסטרובצה (תלמיד ה"חווה") ב"ר יעקב (תר"ז)
יום חמישי ל' סיון
 הגה"ק רבי שלמה קלוגער ב"ר יהודה אהרן (תרכ"ט)
 הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח)
יום שישי א' תמוז
 הרה"ק רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן (מאור ושמש - תקפ"ז)
 (הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר מאיר נתן תרס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
 מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף חרש" על המצוות.

הגבהת התורה (ד')

א) אם לאחר ההגבהה שמו לב שאין הספר תורה גלול למקום הקריאה, אין צריך להגביה שוב אחר שגללוהו למקום הקריאה. (פסקי תשובות סימן קל"ד, בהערה 15)
 ב) יש נוהגים להצביע באצבע הזרת לעבר הספר תורה כשאומרים וזאת התורה ולנשקה. (ספר החיים, למהר"ח פלאגי וצ"ל, סימן ג', אות ו', ילקוט מעם לועז, פרשת כי תבוא, כ"ו, כ"ז, כ"ח, כ"ט, סד"ה וכמה מנהגים) ויש נוהגים לאחוזו בציציות הטלית ולהראות נגד הספר תורה, ולנשק הציציות. (ספר החיים, שם)

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

מברכים חודש תמוז

המולד ביום חמישי בשעה 9:15 בבוקר

8 חלקים

ראש חודש ביום חמישי ושישי

פני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מהלכת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁלַח לָךְ - הַשְּׁפָעַת הַחֲבֵרָה

"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֶׁע בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ" (במדבר יג, טז)

חוששים על עצמנו אפילו כאשר אנחנו נמצאים בקרב בני אדם שסכנת השפעתם השלילית עלינו היא גדולה ואנחנו עלולים להיגרר אחרי מעשיהם הרעים.

אם כן, מדוע משה רבינו ע"ה חשש על יהושע, שלו מסר את כל התורה, פן יכשל חלילה בחטא גדול שכזה - עד שהיה צריך להתפלל עליו: "י-ה יושעך מעצת המרגלים?"

המסקנה המתבקשת מכאן היא שאת מה שטחו עינינו מראות, ראו אותם גדולי עולם כמשה רבינו ע"ה, יהושע בן-נון וכלב בן יפונה.

הם הבינו היטב, שגם האדם הגדול ביותר עלול חלילה ליפול בנקל ולהיכשל בחטא החמור ביותר! לפיכך משה רבינו ע"ה התפלל על תלמידו יהושע בן נון שלא יצטרף לעצת המרגלים ועלול חלילה יכשל איתם.

מכאן עלינו ללמוד, עד כמה אנחנו צריכים לחשוש מפני סכנה של השפעה רעה. לכן, יש להתמיד בתפילה לסייעתא דשמיא שבורא עולם יצילנו מפח יוקשים. בעז"ה נזכה להינצל מסביבה רעה של אנשים חוטאים, שמעשיהם ח"ו לא ישפיעו עלינו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שְׁנֵי לֵבַת

7"י	כנסת לבת 3א לבת	רבניו תפ
19:07	20:19	21:14
19:24	20:17	21:11
19:28	20:20	21:15
19:24	20:17	21:11

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רוני מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

על הפסוק: "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֶׁע בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ" (במדבר יג, טז), רש"י הקדוש כותב: "התפלל עליו: י-ה יושעך מעצת המרגלים."

הגאון הרב שמחה מרדכי זיסקינד זיו זצ"ל (הידוע בכינויו ה'סבא מקלם') בספרו 'חכמה ומוסר' (ח"א, עמוד רמז) שואל:

מדוע היה חשש שמא יהושע יכשל ללמוד מהמרגלים? הרי חטא המרגלים עצמו היה כה עד שקשה להבין כיצד נכשלו בו אנשי רמי מעלה.

מי היה מעלה בדעתו שהמרגלים שהיו הנשיאים וענקי רוח הם אלו שחטאו והחטיאו את העם כולו. הם גרמו במעשה זה שכל העם בכה באותו הלילה, שנאמר: "וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלַיְלָה הַהוּא" (במדבר יד, א)

בעקבות מעשה זה בורא עולם גזר עלינו שנבכה בכיה לדורות (שכן המרגלים חזרו לביל תשעה באב- ובתשעה באב של כל שנה ושנה אנחנו בוכים בעקבות חורבן שני בתי המקדש) גם נגזרה מיתה על דור המדבר ושהם לא יזכו להיכנס לארץ ישראל. בעקבות זאת בני ישראל הסתובבו במדבר במשך ארבעים שנה!

כל זה רק בגלל מעט כבוד- הנשיאים חששו שמא כאשר יכנסו לארץ הם לא יהיו נשיאים בארץ ישראל.

הפלא הוא גם על משה רבינו ע"ה, שחשש על בחיר תלמידיו, יהושע בן-נון שלא יכשל חלילה בחטא חמור זה ויצטרף לעצת המרגלים.

הפלא הזה גדול שבעתיים, שכן אנחנו לא

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק כ"ד

האם בדג טונה הנמכר בקופסאות שימורים יש בישולי גויים?

Ice ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה !

דג טונה, הנמצא בקופסאות שימורים, יש להחמיר לקנותו רק בכשרות שמקפידים על 'בישול ישראל', מכיוון שהדג עולה על שולחן מלכים. **מקורות:** דעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכח) מפני שהגויים מבשלים אותם ברותחים, מבלי שיקדימו לעשנם כלל. וכיוון שהם דגים גדולים, הם עולים על שולחן מלכים ושרים בלי ספק. ע"ש. דלא כמ"ש בשו"ת 'שכיל עבדי' ח"ז (חיו"ד סימן ו ס"ד). נאמר לי מבד"ץ עדה החרדית, שהם מקפידים על 'בישול ישראל' לדעת הספרדים. בכשרות U.O (אולי עוד) המשגיח שאינו בשטח כל הזמן, מנמיך בתחילת היום את המעלות של הקיטור, ולאחר מכן חוזר ומגביר את החום. זה מועיל לדעת הרמ"א.

הנוהל בהכשרים המהודרים, שמקפידים שרק לאחר שהעובדים מכניסים את תבניות הדגים לתנור, המשגיח פותח את כניסת הקיטור אל התנור. כך נחשב בישול ישראל לדעת הספרדים.

דגי סרדין, הנמצאים בקופסאות שימורים, אין בהם משום בישולי גויים, מפני שאינם עולים על שולחן מלכים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיג ס"ב). כ"פ הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכד) וכתב את סדר תהליך בישולם: קודם בישול הדגים הקטנים בקופסאות מכניסים אותם בתוך כלים גדולים כעין סלים, ומעשנים אותם בקיטור ועל ידי כך מתבשלים מעט עד שראויים לאכילה. רק אח"כ חוזרים ומניחים אותם כשהם בקופסאותיהם בתוך דוד גדול מלא מים רותחים, ושם נגמר בישולם. אף השמן הנמצא בקופסא אין לחשוש לכשרותו, מכיוון שהדבר נעשה על ידי בעלי תעשייה מפורסמים, המעידים על גבי הקופסא, שהשמן שבו הוא שמן זית, אין לחוש בו לתערובת שמן טמא, ואומן לא מרע אומנותיה. ע"ש. לכן דעת הגר"מ פיינשטיין הובא בשו"ת 'רבבות אפרים' ח"ה (סימן תקצו), מכיוון שלא שייך בהם גזירת חתנות, שהרי לא יבואו האוכלים להתקרב לאלו שהתעסקו בבישולם. כ"ה בשו"ת 'ביע אומר' ח"ה (חיו"ד סימן ט).

יש מחמירים. **מקורות:** הגר"ש וואזנר בקובץ 'מבית לוי' (ח"ח ס"ד). עיין בשו"ת 'שבט הלוי' ח"ו (סימן קח). כן דעת החזון אי"ש במכתביו הובא בקובץ 'צפונות' (שנת תש"ן).

יש לדעת, שאותם דגים הנמצאים בקופסאות שימורים, שאין עליהם כשרות, יתכן מאוד שמעורב בהם שמן ושאר תוספים אסורים.

חֶסֶד מִפְּלֵא

להלן סיפור מופלא על הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל, המעובד מתוך 'מאן מלכי רבנן'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה הצדיק הבלוי על מידותיו גם כשפגעו בו. אדרבה, כאשר הפוגע הזדקק לסיועו של הרב פיינשטיין, הצדיק מיד נחלץ לעזרתו ועזר לו עד כמה שידו מגעת. להלן פרטי הסיפור:

אחרי שהתמנה מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל לעמוד בראש אגודת ישראל בארה"ב, וכן כיו"ר מועצת גדולי התורה, היו רבנים מחוג מסוים, שהחליטו להתקיף את הגאון רבי משה ולהביע התנגדות עזה לדעותיו והשקפותיו. הם אף יצאו בפומבי בהתקפה נחרצת נגד תשובות מסוימות, שכתב בספרו 'אגרות משה'.

רק לסבר את האוזן, הגאון סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך עד גיל חמש-עשרה. בנו, הגאון הגדול ר' ראובן, סיפר כי רבינו היה מסיים מדי שבת בשבתו את מסכת שבת. כמו כן היה חוזר מדי יום על חמישים דפי גמרא! רבינו סיים את השולחן-ערוך לכל הפחות שבע מאות פעמים! והיה מסוגל לפסוק הלכה מתוך הסוגיות עצמן! למרות זאת, הם לא חששו להתקיף את רבינו.

מחלוקת זו, שהתעוררה נגדו, גרמה לו עוגמת נפש מרובה. התקפות אלו לא הסתכמו רק במאמרים אלא גם בהתקפות אישיות, חירופים וגידופים, מעשה אלימות, הטרדות טלפוניות ושריפת ספריו! האחדות והשלום היו אהובים עליו מאוד והוא רדף אחריהם כל ימיו. גם כשפגעו בו במילים קשות ביותר - הרב שתק ולא הוציא הגה.

יום אחד אחד הרבנים, שהשתתפו בהתקפות עליו, נתפס בתרמית מס. כתוצאה מכך הוא היה עלול להיות נידון לתקופת מאסר ממושכת. הוא חשב רבות, כיצד יוכל להקל בדינו. לבסוף הוא הגיע לביתו של מרן רבי משה פיינשטיין וביקש ממנו לכתוב מכתב אל השופט ולבקש ממנו לרחם עליו ולהקל בדינו.

רבי משה כתב מיד את המכתב המבוקש בסגנון נלהב, כאילו מדובר בידיד קרוב ונערץ. בני המשפחה השתוממו למראה הדבר. לאחר שאותו רב עזב את הבית, כשהמכתב בידו, הם הביעו את פליאתם על הסיוע, שרבינו העניק לאדם שרדף אותו וגרם לו עוגמת נפש רבה. הצדיק רבי משה לא הבין, מדוע הם תמהים על מעשהו ואמר: "וכי אפשר לסרב לאדם הזקוק לעזרה ולא לעזור לו, חלילה?".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל

הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל - נולד בליטא בשנת ה'תר"ע (1910). כבר בצעירותו נודע כעילוי מופלג. הגאון ר' חיים עוזר גרודז'נסקי מוילנא הגיע יום אחד לישיבה. הרב התרשם מאוד מרבינו ומחידושו (אחד מחידושיו שימש כבסיס לפתרון סוגיה סבוכה בבית הדין הגדול- ואיפשר להתיר עגונה). כשהיה בן 21 שנים בלבד מונה לדיין בבית הדין הגדול בוילנא (במקום חמוי שנפטר בין אירוסיו לנישואיו). בנוסף שימש כ"מ בישיבת רמיילס. בשנת ה'תרצ"ט (1939) פרצה מלחמת העולם השנייה.

הנאצים כבשו את וילנא ורדפו את היהודים ובמיוחד התעללו ברבנים ובדיינים והם עונו עד מוות. גם רבינו הוכה קשות עד שאיבד את הכרתו והתעלף. הרשעים הארורים חשבו, שהוא נפטר, ולכן עזבו אותו. רבינו היה הרב האחרון שנותר בגטו והוא נדרש להכריע בשאלות קשות ביותר. עסק בקבורה של למעלה מחמשת אלפים יהודים! בדרך נס רבינו הצליח להימלט עם אשתו ובתו ליערות. הם הסתתרו במקומות שונים. במשך חצי שנה הם הסתתרו במערה שבה לא היה ניתן לעמוד זקוף.

לאחר תום המלחמה חזר לוילנא כדי לסייע בשיקום שארית הפליטה. טיפל בענייני הדת, נישואין והתרת עגונות, שבת וכשרות. כל זאת כמעט ללא ספרים ובהסתמך על זכרונו המופלא. כשנה לאחר המלחמה, ביום ראשון של פסח, קומיסר יהודי הגיע לביתו וסיפר שקיימת נגדו פקודת גירוש לסיביר והם מתכוננים לעצור אותו מחר. עוד באותו הלילה ברח עם משפחתו. רבינו הגיע לצרפת דרך צ'כיה לאחר תלאות רבות.

מאחר ולא ניתן לו אישור עליה לארץ ישראל (סרטיפיקט), עבר עם אשתו ובתו לארה"ב. שם התמנה לראש ישיבת 'תומכי תמימים' בניו-יורק. בשנת ה'תשל"א (1971) עלה לארץ ישראל. בעצת הגאון ר' דב בעריש יודנפלד מטשעבין הקים את ישיבת 'נצח ישראל- וילנא רמיילס' (לזכר הישיבה בוילנא) בשכונת רחביה בירושלים. שיעוריו נודעו כעמוקים במיוחד. שיעורו ביום שני נמשך כארבע שעות! תלמידי חכמים רבים התקבצו סביב הישיבה, והיו משומעי לקחו. נפטר ב-כ"ח סיוון ה'תשנ"א (1991). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-הזיתים. חתנו, ר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'.

אביו: ר' אברהם צבי הי"ד. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' מאיר באסו - ראש ישיבת רמיילס בוילנא, וחבר בית-הדין של ר' חיים עוזר גרודז'נסקי ורבה של שניפשוף. נישא בהיותו בגיל 21). **מרבתי:** ר' שמעון שקופ (ראש ישיבת גרונדה). **חברותא:** ר' חיים שמואלביץ. **ילדיו:** מאיר הי"ד (הנאצים ימ"ש לקחו אותו מתוך ידיו ורצחו אותו בשואה), בתו (נישאה לר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'). **מתלמידי:** ר' דוד ביגמן (ראש ישיבת 'מעלה גלבע'), ר' מנחם ולדמן (ראש מכון שבות עם), ר' שמואל טל (ראש ישיבת תורת החיים), ר' צבי קושלבסקי (ראש ישיבת 'היכל התורה – פרשבורג'). **מספריו:** **יקונטרסי שיעורים** - סדרת ספרים על מסכתות התלמוד: גיטין, קידושין, בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים וכתובות.

פעם בעת ישיבה חשובה במועצת הרבנות הראשית, רבינו התקשר למשרדי הרבנות שבהיכל שלמה' וביקש לדבר עם הרב הראשי הגאון רבי אברהם שפירא זצ"ל. המזכירה התנצלה ואמרה כי יש עתה ישיבה של מועצת הרבנות הראשית, ואי אפשר לדבר כרגע עם הרב הראשי. רבינו אמר למזכירה: "תגידי בבקשה לרב שפירא, שהרב גוסטמן צריך אותו דחוף!".

המזכירה נבהלה והעבירה את תוכן ההודעה לחדר הישיבות. כהגאון הרב שפירא קיבל את ההודעה, הוא יצא במהירות לשוחח עם הרב גוסטמן, לדעת מה קרה. הרב שפירא שמע בטלפון שהרב גוסטמן אמר לו: "רבי אברום, בשיחה שהיתה לנו הסתפקנו בדברי רש"י איך להבינם. עתה, לעניות דעתי, עלה בדעתי ביאור נכון בדבריו".

אז החל הרב גוסטמן להרצות את הדברים. הרב שפירא הקשיב עד לסוף דבריו והקשה וניסה להפריך. הרב גוסטמן הסביר לשיטתו והוא הסביר אחרת וכן הלאה. כך נשאבו שני הגדולים לעולם של לימוד תורה, שהוא עולמם באמת, ושכחו מכל הסובב אותם. לאחר שהסתיימה השיחה, הרב שפירא חזר לחדר הישיבות והתנצל על השתתותו.

הוא סיפר ליושבים מה שקרה: "הרב גוסטמן קרא לי בדחופות. כך הוא הודיע למזכירה, שזה דחוף ביותר. מה היה דחוף? הוא התקשה בדברי רש"י מסוימים ולא יכול להמשיך ללמוד. בשבילו זה הדבר הכי דחוף בעולם והכי חשוב. לכן אמר למזכירה, שזה דחוף. מה דעתכם? תדעו לכם שהוא צודק! באמת זה הדבר הכי דחוף בעולם, לתרץ את דברי רש"י ולהמשיך ללמוד".

אחת החברות המופלאות בישיבת גרודנה היתה בין הגאונים רבי חיים שמואלביץ ורבי ישראל זאב גוסטמן. הם הניחו מראש אוכל בסטנדר, כך שיוכלו ללמוד רצוף בלי שיצטרכו ללכת לאכול. פעם אחת למדו ברציפות מיום חמישי בבוקר עד כניסת השבת את כל מסכת סוטה בעיון. התמדתו של החברותא, ר' חיים, היתה בישיבה לשם דבר, כהתמדה שלא תיאמן. היה שכיח שבבוקר היה סועד את ליבו בפת לחם ודג מלוח, וצולל בים התלמוד במשך שלושים שעות רצופות בלהט וביגיעה מפרכת. ('תורה יבקשו מפיאו')

ודר יומו היה מסודר ומתוכנן בדיוקנות. כל דקה נוצלה כראוי. משום כך הרב התקשה למצוא פנאי לדברים נוספים. פעם אחת ניגשו אליו בחורים, וביקשו ממנו שיכתוב חידושי תורה לקובץ תורני. הם היו בטוחים שבקשתם תענה בחיוב, אולם להפתעתם הרב ענה להם: "לו היה לי זמן, הייתי מכין לעצמי כוס תה!". פעם כשנכנס למטבח, הרב אמר לנוכחים: "לא התבטלתי מלימוד התורה. בדרכי לכאן, ישבתי מהרש"א פלוני..."

כשרבינו היה מספר לתלמידיו על אותו יום גורלי שבו חתם על החוזה לקניית בניין הישיבה בירושלים, טרח להדגיש באוזניהם, שבאותו יום למד שעה נוספת מהרגיל אצלו, כדי להשלים את השעה שהפסיד בלימוד תורה עקב חתימת החוזה!

זְכוּת מְצוֹת צִיצִית

בשלוש אל רבו, היה מודה לה' על חסדיו.

פעם אחת, כשהלך ביער שקוע ברעיונותיו, יצאו שלושה שודדים גברתנים מבין העצים, ובידיהם סכינים ופגיונות. "לרגע נפל עלי פחד גדול", הצדיק מרימנוב סיפר.

"חשבת כי בדרך הטבע אין לי שום סיכוי להינצל. אני הייתי צעיר וכחוש, ומולי התייצבו שלושה בריונים מצויידים בנשק. גם לברוח לא יכולתי, כי הם היו מהירים ממני והם הכירו את היער יותר טוב ממני".

"מה אעשה, ריבוננו של עולם?". עלה בדעתי רעיון. "הרמתי את שולי הטלית קטן ואחזתי בשתי הציציות הקדמיות. התחלתי לנפנף בהן במרץ אל מול עיניהם המשתאות של השודדים.

הלא יאומן קרה, השודדים קפאו על מקומם באימה, וכעבור רגע נעלמו כלעומת שבאו", הצדיק סיים את סיפורו הראשון.

לימים, הרה"ק מרימנוב קבע את מגוריו בעיר פריסטיק. שמו הלך לפניו ומצבו התבסס. כבר התאפשר לו לשכור עגלה שתסיע אותו לליז'נסק. יום אחד, כשנסעו במשעול צר במעלה הר גבוה, נפלטה לפתע זעקה מפי העגלון.

"מה קרה?!", הצדיק נחרד. "ראה, רבי", העגלון אמר בקול רועד. "מתקרבת לעברנו כרכרה רתומה לארבעה סוסים אבירים. אין לנו לאן לסטות כדי לפנות לה דרך". ניכר היה, כי יושב בכרכרה אחד מאנשי האצולה או אפולו שר בממשלה.

על פי החוקים שהיו מקובלים אז, היה על העגלון להסיט את עגלתו הצידה מפני מרכבת האדון, כדי שלא להפריע לנסיעתו. אולם הדרך עברה בנתיב צר, ומשני הצדדים היתה פעורה תהום. כל סטייה הצידה היתה עלולה להמיט עליהם אסון גדול.

"כשראיתי את העגלה הדוהרת לעברנו, קמתי מתוך אמונה וביטחון בקב"ה. כמו באותו אירוע ביער, הרמתי את שולי הטלית קטן, עם שתי הציציות שלפניה, ונופפתי בה לעבר האדון היושב בכרכרה ומביט בנו בזעם", הצדיק סיפר.

"באותו רגע פני האדון השתנו באורח פלא. כאילו כאב חד עבר בכל גופו. הוא התחיל להתפתל ולגנוח. הוא צעק לעגלון שיפנה מיד לאחור ויחזור על עקבותיו מהר ככל האפשר".

משולם זאב נותר משתומם למשמע הדברים, שהותירו בו חותם עמוק. בו במקום קנה טלית קטן כזאת בעבורו, והטילו בה ציציות 'לשם מצוות ציצית', כדן.

ר' משולם זאב התגורר בעיר פעסט שבהונגריה. הוא הגיע לרגל עסקיו לרימנוב שבגליציה. מארחו, שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי מנחם מנדל (טארים) מרימנוב זיע"א, תיאר לפניו את גדולתו וקדושתו של רבו וסיפורי המופתים עליו.

כשגברה התעניינותו, ביקש ממארחו לבוא איתו לצדיק ולהציג אותו לפניו. האורח לא ייחל לקבלת פנים כזאת. הוא רצה בכל מאודו לפגוש את הצדיק פנים אל פנים.

הוא התקבל אצל הצדיק במאור פנים וברוח של ידידות. אולם בתוך שיחתם נשאל פעמיים ושלוש שאלה מביכה, שהיתה מוזרה בעיניו.

"האם אתה נושא עליך טלית קטן?", הצדיק שאל. בפעם הראשונה והשניה. הוא לא השיב על השאלה, מתוך מחשבה שהתעלמותו תבהיר כי הדבר מובן מאליו.

לאחר שנשאל גם בפעם השלישית, ענה בחיוב. לתדהמתו הצדיק ביקש לראות את הטלית קטן. האורח הרים את חולצתו והציג את הטלית הקטנה עם ציציותיה.

הצדיק הביט בו בחיבה ואמר: "לא לשווא שאלתי אותך שוב ושוב. הבגד שלך קטן ואין בו את השיעור הנדרש. על פי ההלכה הוא פטור מציצית, ואי אפשר לקיים בו מצוות ציצית. כדאי מאוד שתקפיד מכאן ולהבא על לבישת בגד רחב, כפי השיעור הנדרש".

הצדיק הביט במשולם זאב, כבוחן את השפעת דבריו. אחר כך המשיך: "אספר לך שני סיפורים, שאירעו לי בצעירותי. תוכל ללמוד מהם על כוחה של מצוות ציצית, ועד כמה עלינו להדר בה ולקיימה כהלכתה".

"בנעורי, הסתופפתי בצילו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א. הורי גרו בעיר מרוחקת מליז'נסק. הדבר הקשה עלי מאוד את הנסיעה אל הרבי".

"לא היה לי כסף לשלם בעד נסיעה בעגלה. בלית ברירה, כיתתי את רגלי מעיירה לעיירה, בשדות וביערות, עד שהגעתי לאחר הליכה ממושכת אל חצר הרבי".

"סכנה גדולה ריחפה על ההולכים בין הכפרים והיערות. שודדי דרכים היו אורבים בצידי הדרך וממתינים לעוברי אורח תמימים".

"גם רועי צאן משבטים פראיים נודדים, שנקראו 'היידמקים', היו מתנפלים על עוברי הדרכים. בנוסף, אנשי הכפרים יצאו מדי פעם בפעם לגיחות קצרות לעבר היערות והיו חומסים את רכוש ההולכים בדרך".

מנחם מנדל הצעיר לא נרתע מכל אלה. הוא האמין, כי ההליכה להקביל פני רבו היא מצווה, ולא חשש. פעם אחר פעם היה יוצא אל הדרך כשתרמיל קטן על גבו. כאשר הגיע

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגיניה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקוב דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירוס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	חי יזיז בן קלרה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	דוד יצחק בן פרחה ז"ל	
גורג'ה בת נעימה ע"ה	גורג'ה בת נעימה ע"ה	

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שלח

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת שלח

- א ..... ממעייני הישועה - האמונה תחיש ישועתו
- ב ..... ה' שמעה תפילתי - כוחה של תפילה
- ג ..... והייתם קדושים לאלוקיכם - שמירת עיניים ומעלת המקדש עצמו
- ד ..... הננו ועלינו - התחזקות כנגד ייאוש וענווה הפסולה
- ה ..... הקטנים עם הגדולים - חשיבות כל פעולה קטנה לפני המקום
- ו ..... יום לשנה - התחזקות למלא הימים בעבודת ה'
- ז ..... כבוד חברך - זהירות בכבוד הבריות

פרשת שלח

ממעייני הישועה - האמונה תחיש ישועתו

אשר שם, מדוע לא התווכח כלב לסתור טענותיהם, אלא סתם ולא פירש עלה נעלה... והרי הוא נחשב כ'מודה שלא ממין הטענה'.

בפרשתן (יג כח-ל) הובא באריכות כיצד התלוננו בני ישראל ובכו מרוב פחדם על שאין בכוחם לערוך מלחמה כנגד הגיבורים 'ילידי הענק' מוז' העמים היושבים בארץ כנען, לעומתם טען כלב בן יפונה ויאמר עלה נעלה, וברש"י, עלה נעלה - אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו. ולכאורה תמיהה מילתא, וכי זו תשובה היא על טענתם, והרי הם טענו 'דברים של טעם' - כי גיבורים הם הענקים

ביאור אור יקרות ביאר הרה"ק מפיאסצנא זי"ע הי"ד (בספרו אש קודש - אמרים שדרש לפני עם ה' שבורי לבב בשנות המלחמה), וז"ל. אבל כך צריכה להיות אמונת איש הישראלי, לא בלבד בשעה שרואה מבוא ודרך לישועתו גם ע"פ שכלו ודרך הטבע - יאמין בה' שיושיעוהו

א. כה אמר הרה"ק היסוד העבודה זי"ע, בפסוק בפרשתן (טו לו) 'וזכרתם את כל מצוות ה', וזכרתם - זכרו היטב, את כל - כל אשר יארע ויקרה אתכם, הכל מצוות ה' - נעשה בציווי הבורא יתב"ש ובמצוות המלך, בהשגחה פרטית ומיוחדת (תורת אבות, בשם כתבי הגה"צ רבי משה מידנער זצ"ל).

ומעתה כאשר ישים האדם אל ליבו שכל אשר יש לו, גופו ונפשו וחייו ובניו וכל נכסיו הכל הוא מאת ה', אז ימלא פיו בשבח והודאה לבורא ית"ש על כל החסד אשר עשה ועושה ויעשה עמו בכל עת ובכל שעה. וכך פירשו בחטא המרגלים, שהנה אין לך אדם שאין לו על מה להודות, וכמאמר העולם שלכל אחד יש 'חצי כוס מלאה', לעומת זאת תמיד נדמה לאדם שחסר לו ויש לו 'חצי כוס ריקנית'. ה'חכם' יביט על החצי המלא, ויגל וישמח בחלקו, לעומתו הכסיל תמיד יראה לנגד עיניו את החצי החסר, ועל כן תמיד הוא מתלונן ומתאונן וממורמר, ורמז לדבר כי 'חכם' ר"ת חצי כוס מלאה... ועל כגון דא נאמר (תהלים קז מג) 'מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה', שה'חכם' הרואה חצי כוס מלאה תמיד מתבונן בחסדי ה', וחילופיהן ב...

ובזאת נכשלו המרגלים, אשר במקום להודות לה' העדיפו להסתכל רק על ה'חסרון' (המדומה) - אפס כי עז העם, והתלוננו ובכו בכייה של חנינם (תענית כט.), ולו 'חכמו' היו מביטים על הטוב והחסד אשר הקב"ה מפליא לעשות עמנו תמיד, וממילא היו בוטחים בו שיעזור להם להיכנס לארץ בהשקט ובטח. ובזה יתבאר מה שכתב ה'בעל הטורים' על הפסוק בריש פרשתן 'שלח לך אנשים', שסופי התיבות עולה לתיבת 'חכם', כי כך אמר הקב"ה למשה, שלח לך רק אנשים חכמים היודעים לשמוח בחצי כוס מלאה...

בדרך צחות פירשו במנהג ישראל תורה אשר מניחים כוס מתחת לרגלי החתן העומד בחופתו בכדי שישבור אותה, כי רמז יש כאן בדברי הדרכה לחתן העומד בתחילת דרכו בחיים, שבור נא את הכוס הריקנית, ותחדל מלהביט על החצי החסר והריק, ומעתה תעמיד לנגד עיניך רק 'כוס מלא בברכת ה'', ובכך יהי הששון והשמחה, השלום והברכה מנת חלקך כל הימים.

וכבר אמרו חכמים (ברכות פ"ה מ"ט) 'בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד', ובפשוטו של מקרא הכוונה, כי צריך להודות לקב"ה בכל מדה ומדה, הן כשנוהג עמך במידת הטוב והן להיפך ח"ו, והנה מילתא דפשיטא היא, שיותר נקל להודות להקב"ה כשהוא מודד במידת הטוב מכאשר נוהג במידת הדין ל"ע, אם כן לכל הפחות נקיים דברי חז"ל באופן הקל יותר...

אך דא עקא שהאדם 'שוכח' להודות... וכבר מצינו אזהרה מיוחדת בתורה (דברים ח יב-יז) 'פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרר וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך וגו', ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', כי הדבר מצוי ביותר, כאשר שמש ההצלחה זורחת על האדם, ובכל אשר יעשה יצליח, שהוא שוכח שרק הקב"ה הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

וכמו שרמזו בקרא בריש פרשתן (יג יא) 'למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי', שפעמים שהקב"ה מטָה ופוסק דינו של אדם ליוסף - להוסיף עליו השפעות טובות ושיזכה להרחבה גדולה, אכן האדם נוטה לשכוח את ה', וכרמזו בשם 'מנשה' שהוא לשון שכחה [שהרי נקרא בשם זה, על 'כי נשני אלוקים את כל עמלי' (בראשית מא נא)], ועל כך

באר הפרשה - פרשת שלח

ויתחזק, רק גם בשעה שאינו רואה ח"ו שום מבוא ע"פ שכל ודרך הטבע לישועתו - 'אמין בה' שיושיעהו ויתחזק באמונתו ובטחונו². אדרבה, בשעה זו טוב שלא יתעקש למצוא איזה שכל ומבוא בדרך הטבע, כי מכיוון שע"פ פשוט לא ימצא, אז ח"ו תוכל אמונתו עי"ז להיפגם, ופגם באמונתו ובטחונו בה' יכול לעצור את ישועתו

ח"ו, רק צריך לאמר - הכל אמת שעז העם היושב בה, כנים הדברים שהערים בצורות וכו', מ"מ הנני מאמין בה' שהוא למעלה מהגבול והטבע שיושיענו, 'עלה נעלה וירשנו אותה' - בלא שכל ובלא סברה, אמונה ובטחון בה' באופן כזה תקרב את ישועתו³. ובוה מבאר את דברי בלב, אמנם, אף אם עפ"י דרך

אמר הכתוב גדי - הגד לי, וכי אינך בן סוסי... כי זה טבעו של הסוס הנועט באדונו בשעה שמיטיב עמו, וכמו שפירש רש"י מה שנאמר (תהלים לב ט) 'אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג ורסן עדין לבלום בל קרוב אליך', שכה אמר דוד, אל תהיו כסוס אשר גם בשעה שהאדון רוצה לייפות אותו ב'עדי' ותכשיט אזי צריך לקשור אותו במתג ורסן לבל יקרב אליו להזיקו... אלא צריך ה'אדם' להכיר בטובתו של מקום, ולזכור היטב מי הוא שהביא לו את הטובה.

ועל כגון דא רמז הגאון רבי משה סאלאווייטשיק זצ"ל בדברי הגמ' הנודעים (ברכות לה.) שהקשו סתירה בלשונות הפסוקים, שמצד אחד כתיב (תהלים כד א) 'לה' הארץ ומלואה', ומאידך כתיב (שם קטו טז) 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם', ותירצו 'כאן קודם ברכה, כאן לאחר ברכה' [וכפשוטו, קודם שהאדם מברך על המזון אזי לה' הארץ ומלואה ואין לו רשות להנות כי אין המאכל שלו, ולאחר שמברך נותן הקב"ה את הארץ לבני אדם], ונרמז כאן כי 'קודם ברכה' - בטרם זכה האדם לברכה ה', ועדיין הוא שרוי בצער ובדוחק אז זוכר הוא היטב כי לה' הארץ ומלואה, אך 'לאחר ברכה', כשכבר הרחיב ה' את גבולו נדמה לו כי 'הארץ נתן לבני אדם', ורח"ל שוכח שהקב"ה הוא הנותן, אלא בטוח בעצמו ובכוחותיו.

כיוצא בדבר כתב ב'שבט סופר' (להג"ר ישעיה עהרנפעלד זצ"ל אב"ד שוראן, בן בתו של החתם סופר זי"ע) לפרש בלשון הכתוב במגילת רות (א כא) 'אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה'', שכשהאדם מצליח ומלאה הלכתי הוא חושב אני פעלתי כל זאת, אבל כשאינו מצליח וריקם השיבני אז אומר ה', רק אז מודה ומכיר שה' הוא המוריש והמעשיר... וכן אפשר לרמז בלשון השגור בפי הבריות, שכאשר ישאלו איש לשלום רעהו - אם טוב לו יענה ויאמר בסייעתא דשמיא הכל בסדר, ואילו אם הוא סובל צרות ויסורים יאמר הכל מן השמים, והחילוק ביניהם, כי בשעה שאדם מצליח נדמה בעיניו שמעשה ידיו גרמו לו להצליח, אלא שאינו כופר בעיקר, על כן אומר בסייעתא דשמיא הכל בסדר, כלומר שהקב"ה רק עוזר ומסייע בעדו, אבל בעת צער ודוחק אומר שכל הצרה - 'הכל מן השמים'...

ולא זו דרכה של תורה, אלא כשם שהקב"ה נמצא בהסתרה שבתוך ההסתרה כך נמצא גם בהצלחה שבתוך ההצלחה... וכמו שרימז אחד מצדיקי דורנו שליט"א בלשון הכתוב (תהלים צב ג) 'להגיד בבוקר חסדך', שבשעה שהכל 'הולך' כשורה והאדם נמצא ושרוי 'בבוקר' - גם אז יגיד חסדך, שהכל הוא מחסדי ה' ולא מכוחי ועוצם ידי ח"ו, ואין זה 'חיוב' פחות מאשר 'אמונתך בלילות'...

ב. וגם זה נרמז בדברי ה'בעל הטורים' הנ"ל על הפסוק 'שלח לך אנשים', ש'סופי תיבות' עולה לתיבת 'חכם', וכלומר, שלח לך והרחק ממך את ה'חכם' המתחכם, ולמד ממעשה המרגלים שע"י החכמה יתירה - אויבער חכם'קייט, קלקלו הכל, אלא ה'לף באמונה פשוטה 'בלי שכל'...

ג. ובהאי עניינא, כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שמייה"ל ח"ב פי"ט) במה שאמרו המרגלים לבני ישראל 'ושם ראינו את הנפילים וגו' ונהי בעינינו כחגבים' (יג לג), ומבאר כי כך אמרו המרגלים, אנו ראינו את הנפילים ונמס לבבנו, ואף אתם אם תבואו שמה ימס לבבכם מפני הפחד, 'וממילא שמירה העליונה תסור גם כן מכם, כי שמירתו היא לפי גדר בטחונו של האדם כידוע'.

וכך מצינו ב'נביא' (מלכים א' כ יג) שעלה מלך ארם להילחם עם אחאב מלך ישראל, 'והנה נביא אחד (הוא מיכה הנביא) ניגש אל אחאב מלך ישראל ויאמר כה אמר ה' הראית את כל ההמון הגדול הזה הנני נותנו בידך היום וידעת כי אני ה'', ומבאר ה'מלבי"ם' שכל זמן שחושב שיוכל לנצח בכוחו אין הקב"ה עושה עמו נס, על כן אמר לו 'הראית את כל ההמון' והתבונן בשכלך שאי אפשר שתנצח אותם בדרך הטבע, ואז תזכה שהקב"ה יעשה לך את הנס להושיע אותך מן האויבים.

בני ישראל יכולים להיכנס עתה לארץ ישראל, וכמו שכך היה לבסוף), אבל אם היו מאמינים ומבטלים הסתכלותם לרצון השי"ת היה זה עצמו מסייע להם לצאת מהטבע, כמו שאמר הקב"ה לאברהם 'צא מאצטגנינות שלך' (בר"ר מד יב) דכתיב ביה (בראשית טו ו) 'והאמין בה' (שעל ידי שהאמין אברהם בהקב"ה היה בידו לצאת מגבולות הטבע ומשלישת המזל).

כי הקב"ה הוא 'יוצר המאורות ומצמיח ישועות' להאיר לכל איש מישראל, לכל חד וחד בדיליה, ואף אם 'נראה' לו כי גדול החושך החופף עליו יומם ולילה, ידע כי באמת אין כאן כל חושך אלא אור ה'מוסתר' בהסתרה גדולה, אלא שעליו לפקוח עיניו או יתגלה לנגד עיניו אור גדול, שהרי 'הטוב כי לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיו', א"כ, בוודאי שהכל לטובה

הטבע אין בידנו לכבוש את הארץ, כי עז העם... והערים בצורות גדולות מאד... מכל מקום מבלי כל שכל נחזק את האמונה, אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו.

יתר על כן מצינו בדברי הרה"ק השפת אמת זי"ע (תרל"א ד"ה ולא) שהמרגלים ראו ברוח הקודש שאין בכוחם להיכנס לארץ בדרכי הטבע, אך אם היו מתחזקים בשלמות האמונה בהקב"ה היו יוצאים מחוץ לדרך הטבע וזוכים להיכנס, כי גדול כוחה של האמונה לבטל כל כוחות הטבע. וז"ל, ובאמת גם חטא המרגלים היה חסרון אמונה, כמו שאמר א"ז מו"ל (החידושי הרי"ם), כי ודאי היה נראה לעין שכלם שאין בכוחם לבנום שהרי לא נכנסו (וכלומר שראו בעין שכלם וברוח הקודש, שאין

ד. וכבר אמרו (חת"ס, תר"מ השלם ריש ויצא ד"ה במדרש, חיים וחסד על תהלים לר"ח פלאג'י, ועוד ספרים) לפרש בפסוק (תהלים קכא א) אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי - כלומר שהאדם מתבונן ורואה כי אין לו כל דרך ישועה הנראית לעין, במה יתחזק - עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ - אף הוא ברא את השמים ואת הארץ 'יש מאין', אם כן מה לך כי תבהל על נפשך, אף אם נראה לך כי ישועתך איננה קיימת במציאות, מ"מ היא כבר תבוא ותצמח דוגמת בריאת השמים והארץ אף אם יש צורך לבוראה יש מאין.

ה. הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע היה רגיל לומר על הפסוק ב'פרשת המן' (שמות טז טו) 'ויאמרו איש אל אחיו מן הוא', כי הנה מן הוא הרי זה אותיות אמונה, ללמד, שכשם שהיה ניתן להרגיש במן כל הטעמים שבעולם כפי שעלה ברצונו ובדעתו, כך גם בכח ה'אמונה' ניתן להשיג כל אשר תאוה נפשו...

בא וראה עד היכן הדברים מגיעים, ממעשה נורא שמביא הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (וישלה ד"ה עו"ל כי) על זקנו מרן הבעש"ט הק' זי"ע שפעם אחת היה צריך לעבור את נהר הדנעסטער והניח חגורו על הנהר ועמד עליו, ולא היה זה על ידי שימוש בשמות הקדושים אלא רק בכח האמונה. פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו שייכות למדרגה נשגבה כזו כמו הבעש"ט הק' שהיתה האמונה הטהורה חקוקה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, אך עכ"פ יש ללמוד מכאן עד כמה גדול כוחה של האמונה לשדד כל מערכות הטבע, איש איש כפי מדרגתו.

ו. פעם נסע הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע יחד עם הרה"ק רבי נחמן מהורודנקא זי"ע לשבות במעז'בוז' אצל מרן הבעש"ט הק' זי"ע, שני הצדיקים יצאו לדרכם בערש"ק מיד אחר תפילת וותיקין, אך בהגיע 'חצות' היום ראו שעדיין ארוכה הדרך להגיע עד מעז'בוז', ובאם ימשיכו בדרכם לא יספיקו לשמור 'תוספת שבת' כמנהגם מידי שבת בשבתו, על כן דחקו בעגלון שימהר את הסוסים. ואכן הלה החל להזדרז בדרכו, בדרך הקיף את כל העגלות שעמדו לו בדרכו בזה אחר זה, עד שהגיעו לראש השיירה שם הבחינו כי העגלה הראשונה היא מרכבת השר המושל על כל המחוז, ועל פי חוקי המדינה היה זה עוון פלילי להקדים מרכבת השר, ובעל כרחם נזקקו ליסע לאיטם מאחורי מרכבת השר. נענה ה'תולדות' שהנה אפסה תקוותם לשבות בצל אור שבעת הימים, נענה רבי נחמן ואמר לו, הנה כל ימי חלדי עבדתי בעצמי להאמין בכל לבבי כי כל מאן דעביד רחמנא אפילו מה שנראה לאדם שהיא רעה מזה גופא תצמח הטובה, אמר לו ה'תולדות' לו יהי כדברך, 'נזכה ונחיה ונראה' איזה טובה תצמח לנו מעכבה זו.

ואכן, אותו היום היה 'יום השוק' ולצידם נראו שיירות רבות של עגלות המשרכים דרכם לאיטם, עד שנוצר טרעפיק (פקק) גדול ולא יכלו לנוע ימין או שמאל, וכאן ראו תוקפו של נס - כי לכבוד ה'שר' התרחקו כל ה'עגלות' לצדי הדרך ופינו מקום עבורו, וממילא אף הני תרי רבוותא המשיכו בדרכם תיכף אחר מרכבת השר. ויהי כאשר כילו לעבור בין כל העגלות, הגיעו לפרשת דרכים, ופנה השר לשביל השמאלי ואילו דרכם היתה לצד ימין, ובמהרה הגיעו למעז'בוז' זמן רב קודם שקיעת החמה של שבת קודש. או אז הבינו כי משמיא סבבו שמרכבת השר תעמוד לפנייהם בכדי שיוכלו לצאת מן המיצר - מבין כל השיירות, ואלמלא כן היו נשארים על אם הדרך עדי כניסת השבת ועד בכלל.

באר הפרשה - פרשת שלח

של שבט מנשה, אך יהושע שהוא משבט אפרים נשאר ללא עיבור שבט, וסכנתו הייתה גדולה, כראות משה כי כך עלה לתלמידו יהושע, עמד והתפלל עליו שלא יכשל בדבר, ובזכות תפילתו נתעברה בו נשמת 'לוי' (שהרי לא היה 'מרגל' משבט לוי).

ומוסיף האריז"ל, שסוף דבר היה שכל הנשיאים הרעו מעשיהם, ואז נסתלק מכל אחד מהם נשמת

השבט (ומוסיף שם בשעה"פ, כי אפילו נשמת האדם עצמו מסתלקת בעת שחוטא ל"ע, וכ"ש נשמת צדיק השוכנת בקרבו בסוד העיבור), וזלתי כלב ויהושע שניצולו בזכות התפילה. כלב - כדאיתא בגמרא (סוטה לד): 'אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות, אמר להן, אבותי - בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים' (עיי' בזה"ק קנח); יהושע - כי משה התפלל עליו 'י-ה יושיעך מעצת מרגלים' (ורק עי"ז זכה לעיבור של 'לוי').¹

מבאן נלמד במעלת התפילה², שהרי כל כך גדולה הייתה סכנת המרגלים עד שאפילו 'עיבור השבט הקדוש' לא הועיל להם להצילם מעצת רשעים, ואפילו

ולברכה (אף אם אינה נראית מיד ישמח לבו כי קרובה ישועתו לבוא בעזה"ש"ת). ואף כשאנו רואה ישועה בדרכי הטבע יעצום עינינו מלחפש אחר הדרך' שמשם תבוא ישועתו, ובקרוב ימצא כי הישועה כבר מצאה את דרכה אליו...

ה' שמעה תפילתי - כוחה של תפילה

בפרשתן (יג ה-יא), 'למטה אפרים הושע בן נון... למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי'. ומבאר האריז"ל (בשער הפסוקים) הטעם שלגבי מנשה נזכר גם 'למטה יוסף' (כמו שמוזכר בן בכל שאר השבטים, למטה ראובן וכו') ואילו באפרים לא כתיב בן, אלא, מאחר שרצה הקב"ה למנוע אותם מחטא ולהצילם מרדת שאול תחתיה, על בן עמר וצירף לכל אחד מהם (בעיבור נשמה) את ראש שבטו, וכגון, לנשיאם של שבט ראובן 'שמוע בן זכור' צירף את נשמת ראובן בן יעקב, ולשפט בן חורי נשיא השמעוני את נשמת שמעון בן יעקב, וכן לכל נשיא ונשיא. והנה, בהגיעו ל'שבט יוסף' שנתחלק לשני שלוחים, עיבר את נשמת 'יוסף' בשליחו

ז. כבר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע בלשון הפסוק (משלי כא ל) 'אין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה', כי 'אין' בשפת האידיש הוא 'אחד', 'אין' חכמה ו'אין' תבונה - ר"ל חכמה אחת ועצה אחת ותבונה אחת יש, והיא נגד ה' - לשפוך לפניו שיחו בכל עת מצוא.

כה סיפר הגה"צ רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל ברצותו לבאר מהותה של תפילה, פעם ראיתי אברכים 'לומדים' בשעה שהם עוסקים בסוגיות החמורות שבש"ס, ואחד מהם נתייגע ליישב את קושיית הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע, ואחר שעות ארוכות האיר ה' עיניו בתירוץ נפלא, ממש פלאי פלאות 'כפתור ופרח', והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתם בסיני, עד שהיה התירוץ שווה בעיניהם \$ 1,000,000 (מיליון דולר), ויהי כי כן מיהר אחד האברכים וירד למכולת (גראסערי) לשלם בזה את חובו הגדול ועוד לקבל מהמוכר את העודף (כ980,000 \$), וכן עשה, בעל המכולת הביט עליו כמי שנטרפה דעתו, באמרו, אכן תירוץ זה שווה מיליון דולר, אבל כאן במכולת משלמים בכסף ממש... כיו"ב ביאר הגר"י, אף שבאודאי גדולה מעלת התורה מעל הכל וכמו שאמרו (פאה פ"א מ"א) 'ותלמוד תורה כנגד כולם', אבל אי אפשר לשלם עי"ז על השפע אשר אנו רוצים לקבל מן השמים, אלא התשלום רק בתפילה ורק כך אפשר להמשיך שפע רב בכל העולמות...

ח. דבר נפלא מצינו ב'מלבי"ם' על הפסוק (תהלים ק ב) 'בואו לפני ברננה, וז"ל, הבא לפני בשר ודם לבקש דבר יבא בבכי ובזעקה, ורק יציאתו תהיה ברננה אם מילא שאלתו, אבל הבא לפני ה' יבא ברננה כי בודאי ימלא שאלתו, עכ"ל. כלומר שבגשתו לתפילה כבר יש לו לגשת בשמחה מתוך בטחון וידיעה ברורה שהקב"ה השומע תפילת כל פה ימלא משאלותיו לטובה ולברכה.

ט. ומעניין לעניין באותו עניין, מקום איתנו להרחיב קצת בעניין אמירת נפילת אפיים, אשר היא מהדברים העומדים ברומו של עולם, ובני אדם מזלזלים בהם...

וכבר מובא בשם תלמידי הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע כי מה שנראה התעוררות גדולה בבכיות ותשובה בימים נוראים בקיבוץ אצל רבנים גדולים וקדושים, עוד ביותר היה אצל רבינו הגאון בעל חתם סופר ז"ל כל שבוע פעמיים באמירת והוא רחום בתחנון, ורושם גדול נשאר בזה גם אצל תלמידיו (הגאון ר"א פריעדמאן ז"ל אב"ד נירעדהאז, בזכרון למשה' סיפורים ומנהגים מהגאון בעל חתם סופר ז"ל סו"ס כ"א גרוו"ד תר"צ).

באר הפרשה - פרשת שלח

ה

הבי ניצולו יהושע ובלב על ידי התפילה ללמדך שהתפילה ודע כי אין תפילה החוזרת ריקם מבלי שתפעל פעולתה מועילה אף יותר מזכות אבות'.

פעם פרצה מגפה באחת העיירות על יד קארלין, ורח"ל נפטרו אנשים צעירים לימים בזה אחר זה, והורה הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע לשלוח טעלגרמא שיקבלו על עצמם להיזהר באמירת תחנון, ואכן התחילו להקפיד בכך והמגפה נעצרה. ידוע שפעם גילה הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע לחסידי קארלין שבעיה"ק ירושלים, שהרה"ק ה'בית אהרן' נגלה אליו בחלום ליל, וביקש ממנו לאמר לחסידיו שיקפידו על אמירת 'תחנון' במנחה גם אם כבר שקעה החמה (ושאלו החסיד המפורסם רבי יהושע העשיל הלטובסקי זצ"ל מניין לו למר שהיה זה הבית אהרן... השיב לו, כי ראיתי אותו בהיותי רך בשנים כבן שלוש, ומני אז חקוקה דמותו הק' בזכרוני).

מעשה פלא הובא ב'נפלאות הסבא קדישא' (ראדושיץ, עמוד כב), שפעם הגיע אחד מחסידי קאצק אל הס"ק מראדושיץ זי"ע, ושפך בפניו מר לבו, על 'מזלו' שנתהפך, וירד מטה מטה הן בבני הן בחיי הן במזוני שנעשה 'יורד' ל"ע, שאלו הרה"ק האם הוא מקפיד על אמירת תחנון, ונתבייש מלענות, שאלו הרה"ק בשנית, בלית ברירה ענה, שאכן אינו אומר תחנון, וכל ימיו הם כיומא דפגרי... אמר לו הרה"ק עליך להשלים את כל ה'תחנונים' שהחסרת, שמא תדע ממתי החסרת את ה'תחנון', וענה לא ידעתי, עד שנזכר כי מימי נעוריו ולזל בזה, ציווהו הסבא קדישא לערוך חשבון כמה תחנונים חיסר מאז, עשה האיש חשבון, ומצא שחסרים לו כמה אלפים, אמר לו הרה"ק, תשלים את כל הסכום 'תחנונים' שחיסרת, ובזה תלוי ישועתך, כי כל עוד שתחסיר אפי' אחת מהסכום לא תוכל להושע בשום אופן, וגם בתנאי זה שתקבל ע"ע מהיום והלאה שלא לגרוע מלומר תחנון בכל יום, האיש הנ"ל בשמעו כי ישועתו תלוי בזה קיבל עליו תיכף את ה'פסק', והבטיח לסב"ק שמעתה לא יחסר מלומר תחנון, ומיד החל ב'עבודה' הזאת, עד שבגמר כמה שבועות גמר כל הסכום שחיסר, ומיד, בו ביום שגמר הסכום התחיל להצליח ולעלות מעלה מעלה עד שנתעשר וראה פלאות. ובזה ביאר מה דאיתא בגמ' (ברכות לה:) 'אמר להו רבא לרבנן, במטותא מינייכו, ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא', ובפשוטו, הכוונה כי ביומי ניסן ותשרי הם ימי זריעת השדה וקצירתה, אך עפ"י האמור יש לומר הרמז בזה, כי בימים אלו אין אומרים תחנון, ואם כן אין מקור ודרך להשפעת הפרנסה אלא אם יעבוד ויתייגע בפועל ממש.

כיוצא בדבר שמעתי מספרים על הרה"ק משינאווא זי"ע, שנכנס אליו 'יורד' מנכסיו לבכות על מר מצבו, שאלו הרה"ק אם מקפיד על אמירת 'תפילה לדוד' (שקודם 'שיר של יום'), וכשנענה בלאו, אמר לו שישלים אמירת מזמור זה כפי הפעמים שחיסר מעודו, וחזר לגדולתו כבראשונה, וכן הווה.

י. וכך ביאר הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה בפרשתו) בלשון הכתוב (יג טז) 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע', שמכיוון שראה משה שתמיד הולך הוא ואומר 'הושע, הושע' – אנא ה' הושיעה נא, שכן הוא פירוש תיבת הושע (לשון בקשה), נענה משה ואמר 'הושע' – מובטחני שיושיעו הבורא, כי מי שעניו נשואות תמיד אל ה' בתפילה אין ספק שישמע קל ויענהו.

כתב בספר בית יעקב (למורה"ר רבי יעקב אהרן יאנאווסקי זצ"ל, בפר' ויצא) בשם הרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע, וז"ל, 'עצה לכל בר ישראל שלא יחסר לו מחסורו ולהיות תמיד דבוק בעבודתו ית', הוא שירגיל תמיד עצמו להתפלל ולבקש ממנו ית' על כל דבר מקטן ועד גדול, ואל יחשוב אדם שצריך לזה התבודדות בטלית ותפילין, רק בכל מקום שעומד אז אפילו בשוק, יראה אם הוא מקום נקי, ויבקש מהשי"ת, ובוודאי ימלא שאלתו, שומע תפילת כל פה'.

והיינו כי עיקר מעלת התפילה כשהיא באה מתוך ההכרה שבלא התפילה אין בידו מאומה אף אם ירבה ל'השתדל' בכל כוחו. ובזה ביארו בעלי המוסר בדברי המדרש (דב"ר ב יב) על הפסוק (תהלים כז יד) 'קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך', הוי מתפלל וחוזר ומתפלל, כלומר, המתפלל ורואה שלא נענתה תפילתו יחזור להתפלל, כי הרואה שתפילתו לא נענתה והוא פונה ל'רופא', לעסקנים או לדודו שבאמריקה, הרי"ז מורה שהוא סומך על עוד מקורות ישועה מלבד התפילה, אבל אם הוא פונה שוב להתפלל, הרי זה כמכריז רבש"ע, אף אחרי שלא נענית, מ"מ אין לי אדרעס (כתובת) אחר, אנה אפנה אם לא לעזרתך... ואכן, משנראה שאינו סומך אלא על ה' לבדו, אז יעזרהו ה' וישמע לקול תפילתו ברחמים וברצון.

יא. בא וראה כמה גדול כוחה של תפילה, וכה היה מעשה כפי ששמעתי ממעלי המעשה, אחד האברכים בבית שמש חיתן את בתו הכלה בכ' סיון תשע"ח באולמי פאראנד שבבית שמש, אותו אברך אין הפרוטה מצויה בכיסו ובקושי גדול הכין עצמו להוצאות הנישואין. מגודל הלחץ זו הדחק הודיע לבתו שלא יוכל לשכור כיסא-כבוד

באר הפרשה - פרשת שלח

שימותו במשך ארבעים שנה], ונמצא שהועילו התפילות הרבה לאריכות ימיהם², ומכאן נלמד על כל גזר דין שיש עמו שבועה שבכח התפילה לדחות את הפורענות, וכגון אם אף נגזר מיתה ח"ו אזי עדיין יש מקום להתפלל לאריכות ימיו ושנותיו, ושיתבצע הדין לאחר זמן³.

והייתם קדושים לאלוקיכם – שמירת עיניים ומעלת המקדש עצמו

בפרשתן (טו לט), 'ולא תתורו' אחרי לבבכם ואחרי עיניכם^{טו} וגו'^{טז}. ה'בית יוסף' (אבהע"ז סי' כא)

אותם התפילות שהרבה משה רבינו לעורר רחמים על ישראל אחר הטא המרגלים, ולכאורה נראה שלא נתקבלו, אך שמע נא למה שכתב 'רבינו בחיי' (יד לה), שבאמת היה כאן 'גזר דין שיש עמו שבועה' שכל הדור ההוא ימותו, וכדכתיב (שם) 'אני ה' דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו', וגזר דין שיש עמו שבועה אינו נקרע, אולם משה רבינו בכח תפילותיו דחה את ביצוע הדין בארבעים שנה [ור"ל], כי בעצם היו צריכים כולם למות כאחד בבת אחת תיכף ומיד, אלא שנדחה הדין

לכלה כנהוג, התחננה אליו הכלה באומרה כי היא מתביישת שלא תהא ככל חברותיה, אך האב שנשאר בצריך עיון גדול בשאלת כסף מנלן... הודיע לה שתם הכסף ולא נשאר בלתי גווייתנו לעורנו, אך זאת אומר לך, עד עתה דיברת עם האבא שלך שבארץ שאין בידו לעזור, מעתה דברי עם אביך שבשמים אשר לו הכח והיכולת... ואכן בשבת שקודם הנישואין נטלה הכלה ספר תהילים לידיה והתחננה בדמעות שלישי, אבי שבשמים, הזמן לי כיסא מכובד ליום נישואיי.

בהגיע יום המיועד הגיעו לאולם והנה מוכן כיסא לכלה מעוטר ומעוצב בפרחים ססגוניים אשר לא שזפתם עין ומקושט בבלונים, כמנהג בעלי בתים חשובים שבחשובים. והיה לפלא מאין 'נחת' לכאן כיסא זה, ומי הזמינו הנה. עד שנתברר גופו של דבר, שהנה באותו אולם יש שתי קומות, שמחת נישואי הכלה דנן נערכה בקומה התחתונה ואילו בקומה למעלה חיתן יהודי תושב חו"ל אשר איש אמיד הוא. הלה הכין חתונה ברוב פאר והדר כברכת ה' אשר נתן לו, אף לא שכח להזמין כיסא מפואר לכלה, ולא זו בלבד אלא ששכר בכסף מלא 'מפיק אירועים', אחד שתפקידו ומקצועו לארגן את השמחה על הצד היותר טוב ולבדוק שלא חסר מאומה.

והנה אותו היום כ' בסיון היה, ויש הנוהגים שלא לערוך נישואין ביום זה ויש שאין מקפידים על כך, 'דידינו' מבית שמש אינו מהנוהגים להקפיד ועל כן תיכנן להעמיד את החופה קודם השקיעה, ואילו בקהילתו של היהודי מחו"ל מקפידים שלא לחתן בו ביום על כן היה בדעתו להעמיד את החופה בלילה לאחר זמן רבינו תם. שעתיים קודם החופה שלאחר זמן ר"ת שלח המחותן מחו"ל את בנו לבדוק שהכל מתנהל כשורה, שולחנות ערוכים וכו', הלה הגיע לאולם ומה מאוד השתומם שאין זכר לכיסא, וכדי ביזיון וקצף, מיד התקשר לאביו לספר לו על ה'אסון' הנורא... הלה הרים טלפון נזעם אל המארגן בטענת למה רימיתני... ואיה הכסא, השיב לו המארגן איני יודע מה אתה סח, הכסא עומד על מקומו ועל מכונו, מוכן ומזומן לצורך הכלה המהוללה, גערו ב'קולות' זה על זה... עד שנתברר שהעמידו את הכסא בטעות בקומה התחתונה.. שלחו מיד להוציא אותו מהאולם למטה ולהעלותו למקומו המיועד, אך כשהגיעו ראו כבר את הכלה מגיעה לאולם (שהרי חופתה נערכה קודם השקיעה, שעתיים לפני החופה השנייה), כמובן שלא היה שום 'טעם' להשבית את השמחה ולבייש כלה בחופתה, אלא תיכף ומיד הזמין המחותן מחו"ל כסא נוסף, והכל על מקומו בא בשלום. אתה הראית לדעת כיצד דמעותיה לא שבו ריקם ופעלו עבורה כסא הראוי למלכים... אמנם שומה עלינו ללמוד ממעשה זה שלא להסתפק במועט... שהרי הייתה יכולה לפעול לעצמה דירה שלימה לצורך מגוריה לאורך ימים ולא רק כסא לכמה שעות, היום כאן ומחר... אך בתנאי שאכן נתפלל...

יב. ולכשנתבונן בדבר נמצא שלא היה בזה רק 'דחייה' ותועלת לאותו דור בלבד, שכן אותם האנשים שהיו צריכים למות מיד והתארכו ימיהם על ידי התפילה הולידו במשך הזמן בנים שמהם נברא המון בריות לאין תכלית עד סוף כל הדורות, והרי שאותה תפילה פעלה לעולם ועד.

יג. והגע עצמך, אדם שנגזר עליו להסתלק מן העולם בקיצור ימים ושנים בהיותו כבן שלושים שנה בלבד רח"ל, ושפך ליבו כמים עד שהוסיפו לו עוד שלושים שנה, ולבסוף מת בן שלושים שנה, האם נוכל לומר שלא התקבלו התפילות... והרי חי עוד שלושים שנה... בהם הספיק הרבה ברוח ובגשם.

יד. וכבר אמרו, שבריש הפרשה אנו מוצאים שהקב"ה אמר לו למשה רבינו 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען', ואף על פי שמאת ה' היתה זאת, מכל מקום כמה מכשול וכאב יצא מאותו 'ויתורו'. ומכאן קל וחומר, אם בעת

צריכים ביאור, היכן מצא כן בקרא לרמו שקדושתם של בני ישראל הינה כמלאכים (והתירוץ בפשטות הוא, דכאן כתוב והייתם קדושים 'אלוקיכם', משא"כ בשאר מקומות דכתיב 'קדושים תהיו' דלא כתיב לאלוקיכם).

ומבאר הרה"ק המהרי"ד, דכבר שאלו תלמידי הבעש"ט - מדוע מצינו כי אף הצדיקים הגדולים ביותר שכבר קידשו עצמן עם רמ"ח איבריהם ושם"ה גידיהם בלתי לה' לברו - עדיין עומדים הם בפני 'נסיונות' קשים ולא תמה מלחמתם עם היצר, אלא כי אחר שיהיה לו מלחמה גדולה להכניע היצר - לפי רוב העבודה יתעלה למעלה למעלה עד שיזכה גם בעוה"ז בעודו בגוף לקדושת המלאכים, ולכן אמר הקרא, אפילו אחר שכבר 'זכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם' עדיין תצטרכו להתייגע על 'ולא תתורו...' ורק כך תזכו לקדושת המלאכים 'והייתם קדושים לאלוקיכם'.

מאריך הרבה בחומר האיסור ועונש מי שעובר עליו (עיי"ש בכל לשונו), ומביא לשונו של רבינו יונה (אגרת התשובה יט כ) 'ואשר לא נשא עיניו זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה' מדה בנגד מדה, שכך אמרו רז"ל (ויק"ר כג יג) כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיה לג טו) עוצם עיניו מראות ברע, ונאמר אחריו (פסוק יז) מלך ביופיו תחזינה עיניך'.

ובהמשך העניין (פסוק ז) כתיב, 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלוקיכם', ובתרגום יהונתן 'תתהוון קדישין הי כמלאכי דמשמשין קדם ה' אלקבון'. הנה מכאן למדנו יסוד נפלא - לבל יפול לב האדם בקרבו בראותו באלו נסיונות הוא מתנסה מדברים הפחותים והנכזים ביותר - איש איש בנסיונותיו, כי אדרבה, דווקא על ידם יתקדש להיות כמלאך ה'. וכך מבאר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע (לקט אמרי קודש בפרשתן) דלכאורה דברי ה'תרגום יונתן

שציווה הקב"ה 'ויתורו' יצא מה שיצא, אם כן מה נוראות הם תוצאותיו של ולא תתורו - אם יתור האדם חלילה אחר לבו ועיניו.

טו. נוראות אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (חנוכה נר ד ד"ה ולא) שאיסור הסתכלות נאמר בתורה בלשון 'אשר אתם זונים', והוא גם מלשון 'מזונות', כי המזין עצמו בהסתכלות אסורה רח"ל 'מזיק לו לפרנסה', ורמז זאת במה שאמרו (סוטה מח.) שמשבטלה טהרה ניטל טעם הפירות, כי הא בהא תליא [ולכן נקרא בחז"ל (ברכות כ. זבחים קיח:), 'זן' עיניו מדבר עבירה, שלא נאמר כן על המדבר לה"ר 'זן' פיו וכיו"ב].

עוד אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בהעלותך ד"ה והמן) לפרש בלשון הכתוב (יא ז) 'והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח', כי 'המן' רומז לשפע הפרנסה, ואימתי זוכה ל'מן' כשעיניו עין הבדולח בשמירתו על טוהר העיניים, וזה כלל גדול, הפרנסה היא לפי שמירת טהרת העיניים, וככל מה שממלא תאוותו ועיניו בראיות אסורות ומילוי תאוותיו כן מנכים לו מפרנסתו והנאותו ורווחיו של היתר, ומידה טובה מרובה בשמירת עיניים תרבה פרנסתו.

טז. כתב ה'מגיד מבריסק' (גי'א חזיון בתוך 'מחזה עינים') אשר אחד בא לפני אחד מגדולי דורו וביקש ממנו עצה וסגולה לזכרון, כי מרגיש בעצמו אשר חוש הזכרון הולך ונחלש מיום ליום ל"ע, נענה לו אותו גדול, מה לך לבקש ממני עצות כאשר אתה בעצמך אומר 'פעמיים באהבה' בכל יום תמיד את העצה הטובה לזכרון, והיא 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' למען תזכרו...' ומביא שם 'כי ההסתכלות בעבירה והרהורי עבירה הם המה מאבדים כח הזכרון מכל אדם, ודבר זה ברור ומוסכם מכל חכמי הרפואה'. [וכעין זה הובא ב'סיפורי חסידים' על אחד שביקש מהרה"ק מקאצק זי"ע סגולה לזכור תלמודו].

וכתב עוד כמין ראייה וזכר לדבר, שהנה מצינו בגמ' שני אמוראים שהיו מופלגים בכח זכרונם, והם המה רב יוסף וכמו שמצינו (ברכות סד.) שנקרא 'סיני', ופירש רש"י על שם 'שהיה בקי בברייתות הרבה', וכן רב ששת וכדאיתא בגמ' (עירובין סז.) שרב חסדא היה נרתע מבקיאותו של רב ששת, ושניהם היו סומים בשתי עיניהם...

יז. הקשה הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע שהלא כבר בפסוק הקודם (פסוק ט) כתיב 'וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם', ומדוע לא נאמר שם 'והייתם קדושים לאלוקיכם', והוכיח מכאן דבר נורא, כי קיום כל המצוות כולם אינם מקדשים את האדם אם אינו נזהר בגדרי הקדושה, ורק אחר שאמר הכתוב (בפסוק מ) 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' אז ניתן לומר כי יזכה להיות קדוש לאלוקיו (שביבי לב להגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל ששמע מפ"ק של החפץ חיים).

באר הפרשה - פרשת שלח

מדוע נקרא בשם 'עבדי' עקב - כשכר על אשר היתה רוח אחרת עמו. הגם שאף יהושע לא חטא כשאר המרגלים, לא קראוהו 'עבדי' כי היה לו סיוע, שהרי זכה לזה בזכות תפלת משה, וממילא לא בא לידי נסיון כלל, משא"כ כלב שנכנס תחת סכנת יצר הרע ותחל רוח רעה לפעמו, והראיה - שהלך ונשתמח על קברי האבות, כמו שאמר רוח אחרת עמו, ואעפ"כ - וימלא אחרי, פירוש השלים אחר רצונו יתברך, לזה זכה להקרא עבד ה' כמשה רבינו".

ואף תפילתו מקובלת ביותר, וכפי שתרגם בתרגום יהונתן מזה שנאמר (ויקרא כ ז) 'והתקדשתם והייתם

ומבאן ילמד כל חד בדיליה, שלא להתעצב אל לבו ולא יתייאש בראותו כי נסיונות פוקדים אותו ללא הרף", כי אדרבה הם באים להעלותו למעלה למעלה, וירגיע את עצמו כי אף צדיקי עולם ושרפי קודש עומדים בפני נסיונות קשים, ומשם כל מעלתם וגדולתם.

וכך כתיב בפרשתן (יד כד) 'ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי'. ומבאר ה'אור החיים' הק' (אחר כמה קושיות בפסוק) כי כאן למדנו חשיבותם של העובדים את הבורא מתוך קושי ונסיונות, והעושה כן זוכה להיקרא עבד ה'. וזהו אומרו 'ועבדי כלב', התדע

יח. ואל תבהל נפשך בראותך כי ה'עבודה' עולה לך בקושי, כי אדרבה סימן זה יהיה מסור בידך, כל דבר מצוה והתעלות כרוך בנסיונות וקושי, וכך נלמד מדברי הגמרא (שבת ט:) שאם התחיל בסעודה אינו צריך להפסיק לתפילה, והקשו 'מאימתי התחלת סעודה, רבי חנינא אמר משיתיר חגורו [שהיו נוהגים לחגור עצמם בחוזק וקודם האכילה התיירו ופתחו את החגורה], מתקיף לה רב ששת טריחותא למיסר המייניה [מדוע אינו צריך להפסיק ולהתפלל, וכי טירחא היא זו שצריך לאסור ולקשור חגורו], ועוד ליקו הכי וליצלי [שיעמוד בלא חגורה ויתפלל], ותירצו, משום שנאמר (עמוס ד יב) 'הכון לקראת אלוקיך ישראל' על כן צריך לחגור עצמו קודם התפילה. עכ"ד הגמ'. ולכאורה צ"ב, שהרי לא נזכר כאן שום תירוץ ויישוב על הקושיא הראשונה 'טריחותא למיסר המייניה' [עיי"ש בתוס' (ד"ה טריחותא) שכתבו 'ולא חייש לשנויי קושיא קמייתא']. וביאר הרה"ק ה'יהודי הקדוש' זי"ע (היהודי הק' עה"ת פר' משפטים) שאכן בזה שאמרו 'משום שנאמר הכון לקראת אלוקיך ישראל' תירצו גם את הקושיא הראשונה, כי אם מצווה היא להכין עצמו לתפילה ועליו לאסור חגורו, אם כן יש בזה טירחא רבתי... שהרי דרכו של היצר הרע להקשות כל עשיית מצווה, ואפילו פעולה קטנה שמצד עצמה אין בה שום טורח ומאמץ, אך אם יש מצווה בדבר ממילא נדרש יגיעה לעשותה, וכל קושיית הגמ' שאין בזה טירחא היינו רק לפי ההו"א שאין כאן מצווה.

ועומק הדברים הוא, כמו שכתב הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בשם חותנו הרה"ק מקאצק זי"ע, שהיצר הרע הינו כ'אריה' אך באמת אינו אלא אריה מנייר, כלומר, שכל כוחו של היצר אינו אלא בדמיון, שנדמה הוא לאדם כאריה המטיל אימתו וחיתתו על פני כל הארץ, וככה מכניס מחשבות הבל בלב האדם שקשה לעשות את המצוות, ואין בידו לכבוש את יצרו ולהימנע מן העבירה, אמנם אם יגש להילחם עמו יוכל לנצחו בנקל, ו'לקרוע' אותו כאילו היה עשוי מנייר...

על פי הדברים האלה ביארו מה שמצינו בפרשתן (יד מ) 'וישכימו בבוקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה', ולכאורה יש לתמוה שהרי אמרו להם המרגלים 'לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו' (פסוק לא), והכוונה היא כלפי מעלה [כדרשת חז"ל המובאת ברש"י], וגרמו לכל העם שלא להאמין בהקב"ה אשר ביכולתו להביאם אל הארץ, ואם כן מניין שב להם הבטחון והאמונה בהקב"ה עד שאמרו 'הננו ועלינו', אלא ש'אמש' היה מצווים לעלות לארץ ישראל, וממילא באותה שעה היתה התגברות היצר להטעות אותם 'כי חזק הוא ממנו', אכן ברגע שכבר נתבטל הציווי לעלות לארץ ישראל, אלא אדרבה היה עליהם להישאר במדבר, שוב נעלם כל הקושי, וכבר היה בכוחם לעלות לארץ...

וכבר אמר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע שאם החזזית (פינטל) באתרוג הייתה מצוה והידור באתרוג, לא היו מוצאים על האתרוגים חזזיות בנקל אלא בקושי רב ואחרי בדיקות וחקירות מרובות...

יט. ולעומת זאת, הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע היה דורש את הכתוב בפרשתן (יג יא) 'למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי' כמין חומר, שהנה תכלית ירידת האדם למטה לעולם הזה הוא בכדי להוסיף לנשמתו עוד תורה ומעשים טובים, והנה כאשר ירד למטה שכח מכל המטרה והתכלית ונהיה בבחי' מנשה - כי נשני אלוקים, גדי - הגד נא, וכי אינך אלא בן סוסי, במה עדיף אתה על פני הסוס... והרי שביד האדם להיות 'עבדי' או 'בן סוסי'...

קדושים' בזה הלשון ותתקדשו ותהיו קדושים כגופיכם מטה ארץ וקדושים. ועל דרך זה פירש

מעשה בגנב שפרץ באישון ליל למשכן הסוסים, גנב משם סוס והטמינו במקום סתר, משחזר לגנוב סוס נוסף הורע מזלו ופגע בו בעל הסוסים, הלה שאלו ב' שאלות, א. היכן הסוס שחסר ממנין הסוסים. ב. מה מעשיך כאן באורוות הסוסים. נענה לו הגנב, הנה תשובה אחת לשתי השאלות, מלפנים בגלגול הקודם עבדת אצלי, אך לא נהגתי כך ביושר והעבדתך מעל הכוחות, ואף לא קיימתי 'ביומו תתן שכרו', על כן נגזר עלי שארד בגלגול לזה העולם בדמות סוס, בכדי שאעבוד אותך ובזה אבוא אל תיקון נפשי, ואכן ירדה נשמתו בדמות סוס ועבדתך זמן רב, ועתה נשלם תיקוני ונהפכתי להיות בן אדם כשורש נשמתו בתחילה. ובזה מיושבים כל קושיותיך, מה ששאלת הנה הסוס החסר, הרי הוא עומד לפניך, וזהו פשר מעשי באורווה, שממש זה עתה נהפכתי לאדם ועדיין לא הספקתי לצאת מהאורווה עד שהזדמנת הנה. שאל אותו בעל הסוסים לשמו, השיב לו שעדיין לא נקרא שמו בישראל, שהרי זה עתה נהפך להיות אדם ועדיין לא היה סיפק לקרוא לו בשם, שלחו בעל הסוסים לשלום, והוסיף להזהירו שמיום זה והלאה ינהג כראוי לבל יצטרך לירד שוב בדמות סוס. לאחר זמן הלך בעל הסוסים בשוק והנה רואה לנגד עיניו את אותו הגנב כשהוא מעמיד את הסוס הגנוב למכירה לכל המרבה במחיר, זעק עליו בעל הסוס, וכי חזרת להיות סוס... ישמע חכם ויוסף לקח לבל יהא כאותו הסוס וכאותו בן סוסי, אלא ימלא את התפקיד אשר עברו נשלח לזה העולם.

כ. והדברים אמורים ביותר בעת שיצרו בוער והוא מתגבר לכבוש אותו שאז התפילה מתקבלת ביותר, והיא 'עת רצון' המסוגלת לדבר ישועה ורחמים.

מעשה פלא אירע בעיה"ק ירושלים לפני כמה וכמה שנים, נער קטן מבני העברים שיחק עם חבריו ושכניו ובתוך המשחק נתהדק חבל סביב צווארו וכמעט שנחנק ל"ע... ועד שהספיקו 'אנשי הצלה' לבוא לעזרתו כבר אבד הילד את הכרתו, ויבהילוהו לבית החולים בנסיון להציל את חייו, אכן, גדולי המומחים שבדקוהו אמרו בצער רב לאבי הילד ואמו כי קצרה ידם מהושיע ואי אפשר להם להחזירו לאיתנו (כי הידוק החבל סביב צווארו זמן רב כל כך מנע מהם לעלות לראשו - כפי הנדרש, וממילא ניזוק המוח באופן קשה ביותר), כך שכב הילד מחוסר הכרה במשך ימים מספר רח"ל. ויהי אחר כמה ימים לפנות הבוקר נשמע 'צלצול' הטלפון שבביתם ב'קול רעש גדול', האב שנחרד לקול הטלפון הבוקע ועולה בשעה שכזו ענה מיד לטלפון, ומצד השני נשמע קולו של הרה"ג רבי דוד פרנקל זצ"ל (מבאי ביתו של החזו"א זצ"ל) - ידידו של אבי הילד, שפתח לספר לו על חלומו אשר חלם בזה הלילה שהוא עולה השמימה והוא עומד בפני 'בית דין של מעלה', והנה הוא רואה שעל שולחנם נמצאת תיבה מלאה ב'פתקאות' שנכתב בהם 'שמות אנשים' החיים עדיין בזה העולם... וכל שם ושם נידון - מה מעשיו בעולם, והאם הוא ראוי להישאר בין החיים או להיפך ח"ו... והנה... עלה פתקו של בנכם זה השוכב מחוסר הכרה, והחלו הדיינים לדון בדינו, הללו מימיניים בלימודי זכות עליו, והללו משמאילים ומצדדים להעלותו משיבה של מטה לישיבה של מעלה, ולפתע, עולה 'מספריים' (Scissors) צבועות בתכלת לפני הדיינים וחתך את פתקו של הילד וממילא 'נגמר הדין' וחייו ניתנו לו במתנה, ואיקץ והנה חלום...

אחר רגעים ספורים - בעוד שקוע אבי הילד במחשבותיו על דבר החלום לדעת פתרונו מהו, שוב בוקע ועולה קול צלצול הטלפון, ומצד השני עומדים הרופאים השוהים בסמוך למיטת בנו, הללו לא האריכו בדיבור אלא פקדו עליו לבוא במהירות לבית החולים יחד עם בני ביתו, ולא היה סיפק בידו לברר מה קרה, כי הרופאים כבר הניחו ועזבו את הטלפון בבהלה... וימהרו האב והאם לבית החולים ברוב חשש ובהלה כי לא ידעו מה ממתין להם שם... בהגיעם 'כמעט שלא פרחו נשמתם' בראותם 'תחיית המתים' כפשוטה, שבנם פקח את עיניו והחל מדבר מעט, גם ביקש קצת מים ומשקה, והיו הרופאים עומדים ממעל למיטת חוליו ומביטים בו בתמהון, ומשתהים לגודל הנס שאירע מתחת ידם.

אחר הדברים האלה, כשחזרו ההורים לביתם, סיפר האב לבני ביתו, על דבר החלום שחלם ר' דוד הנ"ל, והוסיף לומר שעד לרגע זה עדיין לא ירד לסוף דעתו ואינו מבין את פתרון החלום, לשמע דבריו נבהלה והחלה לספר, ביום האתמול הייתי מהלכת בשוק 'מחנה יהודה' (כי לפרנסתה עסקה בעבודת התפירה ובתיקון בגדים קרועים) לקנות מסוחרים הבדים מידה מסוימת של בד שהייתה חסרה לי, הביאני המוכר אל חדריו וניסיתי לחתוך את הבד כדי מידתו ולא עלה בידי לחתכו יפה, על כן ביקשתי מהמוכר שיחתוך בעדי, והוספתי לדקדק במעשי יותר מהרגלי ולא מסרתי

באר הפרשה - פרשת שלח

ויבטלו מלבם תענוגי עולם הזה והנאותיהם, כי בשיטהרו לבם מהבלי עולם הזה ויהיה כוונתם ברוממות השם תהיה תפלתם רצויה ומקובלת לפני המקום'.

הננו ועלינו – התחזקות כנגד ייאוש וענווה הפסולה
בפרשתן (טו לט), 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', הנה 'מכת מדינה' היא הייאוש -

רבינו יונה (מס' ברכות ר"פ אין עומדין) מה שאמרו (ברכות ל): חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם למקום, שאין הכוונה שהיו שוהים שעה אחת כדי שיפנו טרדת המחשבות ויכוונו בתפילה, שאם כן לא היה לו לומר 'כדי שיכוונו ליבם למקום' אלא 'כדי שיכוונו ליבם בתפילתם', 'אלא ודאי כך הוא הפירוש, כדי שיכוונו שיהיה לבם שלם בעבודת המקום

את המספריים מידי לידו אלא הנחתים על השולחן כדי שהמוכר יקחנו משם – ואותם המספריים בצבע תכלת היו... באותה שעה צרפתי תפילה בלבי לפני הקב"ה הבוחן כליות ולב יודע כל תעלומות, שבשכר זה ישלח רפואה שלימה לבננו השוכב ללא הכרה, עתה ראיתי כי אכן שמע אלוקים לקול תפילתי - כי אלו המספריים שעל ידם הוספתי בגדרי הקדושה עלו מן החנות לפני כסא הכבוד והם הם קרעו את רוע גזר דיננו, והחישו ישועה לבננו זה מעל לדרך הטבע.

ומעניין לעניין, סיפר הרבני החסיד המפואר רבי קאפיל שענברוין שליט"א, מחשובי תושבי קריית יואל מאנארא יצ"ו, כי לפני כשנתיים ימים בערב פסח תשע"ט חש לפנות בוקר בכאבים עזים בליבו, מיד קרא לבנו ר' בעריש שליט"א המתנדב בארגון 'הצלה', רבי בעריש בדק את אביו ומצא שכל המדידות מראים שהמספרים גבוהים באופן נורא ואיום, במהירות עצומה החישו את רבי קאפיל לבית החולים, שם החלו לעשות לו סדרת בדיקות ולתת לו תרופות לסדר את מצבו החמור ל"ע. והנה תיכף בבואו לבית החולים פנה אל הרופא ואמר לו, שמע נא, עלי להתייצב בשעה 1 בצהריים בקריית יואל לצורך אפיית מצת מצוה... שחק עליו הרופא, ואמר לו, מה הינך סח, עדיין הנך שרוי בסכנת חיים כיצד תדבר מ'מצות', אולם 'הוא באחד ומי ישיבנו'... עד שאמר לו הרופא, דע לך, כי לפי הנראה כעת יש ספק גדול כמה שעות נשארו לך לחיות ואתה 'חולם' להשתחרר בצהריים... ואכן, רבי קאפיל ראה את ה'בהלה' הגדולה סביב מיטתו, כשעוד ועוד רופאים באים לנסות להציל אותו... ומטפלים בו בכל מיני טיפולים.

בשעה 11 יצא בנו מהחדר לזמן מה להספיק להתפלל 'שחרית', ואמר ר' קאפיל לב"ב חוששני שהגיע הזמן לעשות 'תשובה' – אני רואה שהמצב לא פשוט, ה'חברה' אינם מצליחים... והכריז בקול שהוא מקבל על עצמו מעתה שלא לדבר כלל בקריאת התורה מתחילה ועד סוף, אמרה לו, והרי בעצמך אמרת לי שמעודך ועד היום לא דברת באמצע קריאת התורה, וכי עתה כשיזכיר לו יום המיתה נודעים לי 'סודות' שלא ידעתים עד היום... השיב לה, אכן מעולם לא דברתי בקריאת התורה, אלא שעד עתה לא קיבלתי זאת על עצמי ב'קבלה', רק הייתי נזהר בכך לחומר האיסור שבדבר, כידוע מפי ספרים וסופרים, ועתה לרגל המצב הריני מתחייב עצמי ב'קבלה' שלא לדבר מתחילת התפילה ועד סופה, וביותר בעת קריאת התורה. תוך כדי דיבור ממש נכנס הרופא ב'נשימה אחת', שאל ותמה – מה היה כאן, ברגע זה נפלו כל ה'מספרים' וירדו מטה מטה עד שה'לב' פועל כאחד האדם, רבי קאפיל שה'מצות מצוה' בערו בקרבו נענה מיד אל הרופא, אולי תשלחני לביתי מאחר שב"ה כבר התייצב הלב, החזיר לו הרופא, לא ולא, מאחר שעד לפני רגעים ממש היית בסכנת חיים, עלינו להשאיר אותך כאן תחת השגחה ו'שמירה מעולה' לראות שהכל פועל כשורה, ואם תמשיך להרגיש טוב תוכל לחזור אל ביתך בחצות הלילה, אבל לא רגע אחד קודם לכן. אך רבי קאפיל שעז היה רצונו להספיק לאפות מצות כדת היום נענה ואמר - הריני מקבל על עצמי לפרסם את הנס שהיה לי בזכות הקבלה שלא לדבר בקריאת התורה, כדי לעורר את הרבים ולהפרישם מאיסורא...

מה עשה הקב"ה, כעבור זמן מועט, הובהל לאותו בית חולים איזה נכרי שהיה שרוי במצב קשה ומסוכן ביותר, מרוב 'בהלה' סביב אותו גוי הוציאו את רבי קאפיל מחדרו עם המיטה אשר שכב עליה כשאינו לבוש כהוגן רק מכוסה באיזה כיסוי דק, והניחוהו בפרוזדור – כי היו צריכים את החדר 'פנוי' לאותו גוי, התרעם ר' קאפיל, וגער ברופאים – וכי כך מביישים אותי להניחני ב'רשות הרבים'... הבו לי את בגדי וכו', הללו שלא היה להם 'סבלנות' אליו ולבקשותיו, נענו לעברו, אם ברצונך – לך לך מכאן... ואכן בשעה 1 בצהריים כבר היה בקריית יואל כשהוא בריא ושלם. להודיעך כוחה של קבלה טובה שבוקעת רקיעים ומבטלת גזירות קשות ורעות.

זמן רצו לעלות לארץ ישראל אל מקום הכנעני והעמלקי - להראות רוב בטחונם בה', אך הקב"ה שלח ביד משה עבדו לומר להם לא תעלו ולא תלחמו. והם חשבו שהבורא דוחה אותם מתשובה, ולא אבו לשמוע בקול דברים אלו, כפירוש ה'של"ה' הק' (שער האותיות אות ק' בשם אביו הק') בדברי חז"ל (פסחים פו:): 'כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא', כל מה שיאמר לך הקב"ה שהוא בעל הבית בעולם הזה עשה וקיים, חוץ מצא - אם יאמר לך הקב"ה צא ממחיצתי, אינני מקבל תשובתך, בזה לא ישמע לקולו כלל, אלא ישוב אל הבורא ביתר שאת ויתר עז. וכך נמי אמרו המעפילים - לא נשמע להקב"ה האומר שאבדה תקוותנו, אלא נתגבר לשוב בתשובה, לעלות אל ארץ הקודש מתוך אמונה ובטחון בה', ואכן, בדרך עלייתם מתו, ובאו בזה לדרגת 'מת מתוך תשובה סימן יפה לו', ואין לך תשובה גדולה מזו, כי הקב"ה קיבל אותם ואת תשובתם השלימה.

עפי"ז מבאר ה'חתם סופר' הא דאמרו חז"ל (שבת צו: צו:) 'תנו רבנן מקושש זה צלפחד דברי רבי עקיבא, אמר לו רבי יהודה בן בתירא, עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין, אם כדבריך (שהמקושש הוא צלפחד) - התורה כסתו ואתה מגלה אותו. ואם לאו - אתה מוציא לעז על אותו צדיק (צלפחד). אלא מהיכא הוה מויעפילו (היינו שצלפחד מת בהיותו מהמעפילים)'. והנה, אם נאמר כפי הנראה בפשטות שהמעפילים רשעים היו שהלכו נגד רצונו של מקום, אם כן אף רבי יהודה בן בתירא האומר שצלפחד מן המעפילים היה, הרי הוא מוציא לעז עליו או מגלה מה שהתורה כסתה. ובע"כ תאמר, כי המעפילים אכן היו צדיקים וקדושים, וכל העפלתם לא הייתה אלא מתוך מטרה לשוב בתשובה, ואכן, מתו מתוך תשובה, ולזה אמרו בנותיו שאביהם בחטאו מת - היינו מתוך תשובה על חטאו.

למדנו מכאן - שלעולם לא יתייאש אדם, אלא תדיר בכל עת ובכל מקום ימשיך בעבודת התשובה,

שהאדם מתייאש מעצמו, ואחר שנפל ונכשל בחטא חותם עצמו ב'חותמו של...'. בהחלטה כי כבר איננו שווה מאומה... וממילא כבר מותר לו הכל, כי ממילא כבר רחוק הוא מן הקדושה. וכה ביאר הרה"ק מזידיששוב זי"ע בספר 'סור מרע ועשה טוב' (בהקדמה לדרך עץ החיים) בשם הרה"ק ה'חזוה' מלובלין זי"ע 'ולא תתורו אחרי... ואחרי... - אף אם נכשלת בעוונות החמורים ביותר אל תתיר את הקשר, עמוד עמוד על משמרתך, ויחשב לך כמי שלא נכשלת מעולם (ואף הפוגם עדיין נחשב 'נוטר' כשיחזור בתשובה)'.^{כא}

וכמבואר בספה"ק (עי' להרה"ק רבי פנחס מדינאוויץ זי"ע ד"ה או יאמר הנ' עה"פ ועתה, ישמח ישראל אות א) שבהא גופא נכשלו המרגלים, כי סברו שאחר שכבר נפלו בחטא העגל והמתלוננים לא יוכלו לזכות להיכנס לארץ ישראל ולהיות שם כפי הראוי לקדושתה, אלא שלא היה להם להתייאש, וכלשונו של הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע 'וענוה צדק' כתיב (תהילים מה ה), כי עיקר הבנעה וענוה הוא שיתלהב לבו על ידי זה לעבודת השי"ת ולא שהענוה יביאו למרות רצון השי"ת, עכ"ל.

נוראות מצינו במשנת הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ת"מ שלח ד"ה בענין שילוח מרגלים) המבאר את כל השתלשלות פרשת המעפילים, שנאמר (יד ט) 'וישכימו בבוקר ויאמרו הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו'. ומשה הזהירם שלא ימהרו לעלות אל ארץ ישראל, ואכן בדרך עלייתם מתו. ולכאורה צריך ביאור מה חשבו אותם מעפילים בהמרותם את פי ה', הרי כבר ראו ביום האתמול שנענשו המרגלים בהמרותם את פי ה'.

ומבאר החתם סופר, כי כל חטאם של מרגלים היה בהסרת בטחונם מה', כי אכן אמת היה הדבר 'כי עז העם היושב בה', אבל היה להם לבטוח בה', והם לא בטחו בישועתו. ויהי ממחרת, התעוררו לשוב בתשובה שלימה, וכתשובת המשקל 'באותו מקום ובאותו

כא. וכה דקדק הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שהלא הפסוק מזהיר את האדם שלא לילך אחר לבבו ואחר עיניו, וכדרשת חז"ל שהכוונה היא למינות ולזנות, נמצא שדברי הכתוב נאמרו כלפי פחות ערך שצריך להזהירו על העבירות החמורות ביותר, ואם כן מהו שמסיים לומר 'והייתם קדושים לאלוקיכם', והרי אינו שייך כלל למדרגה גבוהה כזו... אלא שבא הכתוב לומר לאותו הנאבק ביצרו אל תתייאש ח"ו, הנני מאמין בך שהינך יכול להתגבר ולהתעלות עד למדרגת 'והייתם קדושים', ואף אסייע בידך להתקדש, רק אל תיכנע לאותו יצר הרע המרמה אותך שכבר אין לך כח להילחם, ואתה כבר 'אבוד'... (שיחות החפץ חיים).

באר הפרשה - פרשת שלח

בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בבל דבריו^ג. ובא ללמדנו, כי ביד האדם להעפיל למדרגות גבוהות ביותר עד גבהי מרומים (וכלשון בני אדם - ביו העם הימעל, עד השמים), אך בתנאי שילך צעד אחר צעד, כי א"א לעלות בפעם אחת עד שמי השמים^ג. מה יעשה, יחשיב כל פעולה קטנה, וחס מלומר ממילא רחוק אנכי מן השמים ברחוק שמים מארץ, מה ארוזיה בעליית

ואף אם נראה לו שאפסה כל תקוה וכל שערי מעלה ננעלו בפניו, עדיין עליו להמשיך בתשובתו כי לסוף יקבלוהו ברחמים וברצון^ג.

הקטנים עם הגדולים - חשיבות כל פעולה קטנה לפני המקום בפרשתן (יג ל), 'ויהם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה', וברש"י, עלה נעלה - אפילו

כב. עוד חיזוק עצום מצינו בתורתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) המבאר מה שאמר הכתוב (יד כד) 'ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאותיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורישנה', מפני מה זכה כלב לאותו שכר גדול, אלא, שבאותה שעה שהיטה כלב את העם באומרו 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה' (יג ל) - אכן קיבלו כולם את דבריו וחזרו בהם ממחשבתם הרעה, אלא ששבו המרגלים להסית את העם, וכדכתיב (פסוק לא) 'והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו', ונמצא שהצליח כלב להחזיר את העם בתשובה לרגע אחד, ועל כך בדין הוא שיקבל שכרו משלם, כי אין ערוך לרגע אחד של הרהור תשובה. וכמו שמסיים שם בזה"ל, ושמעין מזה דכמו בחיי הגוף הלכה שאף חיי שעה קטנה מחויבים לראות שיחיה, ואף הותר לחלל שבת בשביל זמן משהו, כך הוא גם בחיי הנפש, אף שהועיל לזמן קצר נמי הוא דבר גדול. מעשה היה אצל הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע שאמר לאחד מחסידיו שילך לשמוע דרשת התעוררות, אך החסיד נענה ואמר, רבי, מדוע אלך אם ממילא אחר רגע כמימריה לא יישאר בי מאומה מכל ההתעוררות שתאחזני בשעת הדרשה, אמר לו הרה"ק, הגידה נא לי המוצא את עצמו טובע ח"ו בלב ים, ולפתע בא אי מי ואמר לו, בידי להצילך אך ורק לשעה מועטת... ולאחר מכן שוב תיפול ח"ו... וכי לא יחפוץ הטובע להינצל לכל הפחות לשעה קלה זו. כמו כן מה לך לחשוב חשבונות האם תישאר ההתעוררות בקרבך לאחר דברי הכיבושין, די לך בזה המעט שיתעורר ליבך בשעת מעשה לשוב אל כור מחצבתך.

כג. שמא תאמר, וכי יש 'סולמות' המגיעים עד לשמים... ומבאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה), כי בא הכתוב ללמדנו שאין לו לאדם לישיב בחיבוק ידיים ולצפות לישועת ה' מבלי לעשות מאומה, אלא תחילה וראש יעשה מה שבידו, 'ויציב את הסולם' שביכולתו לעשות, ואז יעזרהו הקב"ה וירוממו עד לשמים... כה אמרו בעלי הרמז בהלכה הפסוקה (מג"א א"ח קלא ד בשם השל"ה) שיש לומר (אחר נפילת אפיים) 'ואנחנו לא נדע' - בישיבה, 'מה נעשה' - בעמידה, והיינו שאין לו לאדם לומר בעודו יושב בעצלתיים מה נעשה, אלא תחילה יעמוד ממקומו כמי שמוכן לזוז מקומו - לעשות איזה פעולה טובה, ולאחר שכבר נעמד ישאל 'מה נעשה'...

מעשה הובא במדרש (קה"ר א א) ברבי חנינא בן דוסא 'שראה בני עירו מעלין נדרים ונדבות לירושלים, אמר הכל מעלין לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה דבר, מה עשה, יצא למדברה של עירו וראה שם אבן אחת, ושבבה וסיתתה ומירקה, ואמר הרי עלי להעלותה לירושלים, ביקש לשכור לו פועלים, נזדמנו לו חמשה בני אדם, אמר להן מעלים לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים וכיון שלא היה לו הניחוהו והלכו להם, זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם מעלים לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו וכו' ובלבד שתתן ירך ואצבעך עמנו, נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים, ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן, נכנס ללשכת הגזית ושאל בשבילם, אמרו לו, דומה רבינו, שמלאכי השרת העלו אבן לירושלים.'

וב'שפתי צדיק' (לפסח אות לו) מדקדק בשם זקנו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, מדוע ניגש רבי חנינא בן דוסא אל המלאכה לסתת את האבן בידעו שאין בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, והלא ידע ששום בשר ודם לא יטרח להעלות את האבן עבורו לירושלים חנם אין כסף, ולמה אם כן טרח והתייגע לסתת ולהכין את האבן לבית המקדש. אלא היינו טעמא, כי על ידי גודל התשוקה שיגע בעצמו בסיתות ונקיון האבן, עי"ז נפתחה לו ישועה משמים לצוות למלאכי השרת להעלות האבן וגם אותו לירושלים, כן תמיד בכל עובד השי"ת יהיה קודם מלא התלהבות ותשוקה בענייני עבודת השי"ת, אף שרחוק מהשכל שיוכל לגמור. ומוסיף עוד (אות לו) 'אמר זקיני הק' ז"ל הלימוד מזה, שעל ידי התשוקה לעבודת הקודש יוכל אדם לעבוד אף מה שאין מבין בשכלו איך וכיצד יגיע לזה, כשהוא עושה את שלו בא לו סיוע משמים יותר מהבנת האדם ונגמר הפעולה טובה', ובמקום אחר כתב ה'שפתי צדיק' (פר' שמוות אות

באר הפרשה - פרשת שלח

ג

אינו נחשב בעיניהם למאומה, וסופם שיישארו ללא שום קנין בידם.

יום לשנה - התחזקות למלא הימים בעבודת ה'

בפרשתן (יד לה), 'יום לשנה יום לשנה', והיינו שעל כל יום מארבעים היום שהילכו המרגלים בכוונה רעה נענשו להישאר עוד שנה שלימה במדבר. עוד מצינו (הגיגה ה:)'כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה - מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה'. איתא ב'חתם סופר' ז"ע (תו"מ סוף פר' נשא, אבות ו, חת"ס ואתחנן ד"ה עוד שם במדרש) שהרי 'מידה טובה מרובה על מידת פורענות חמש מאות פעמים' (תנחומא בשלח כא, ועוד). ואם במידת פורענות נחשב יום לשנה תמימה, הרי שבמידת הטוב - הממלא יום אחד בתורה ועבודה ומעשים טובים², ייחשב זה היום לפני הקב"ה

מדריגה אחת, אלא ילמד מהעליה בסולם - שעולים עליו מדריגה אחר מדריגה עד שבוא יבוא ברינה למעלה למעלה. כן נמי בעבודת ה', ילך צעד צעד ויחשיב כל פסיעה קטנה, ועי"ז יבוא אל תכלית השלימות³.

וידע, שאי אפשר לאדם לעלות בסולם העבודה אם לא יחשיב כל פעולה קטנה, כמו שאמרו לרמו בדברי הגמרא (סוכה נב). 'דרש רבי יהודה, לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. והיינו שהצדיקים מחשיבים כל מעט עבודה כאילו היה הר גבוה, על כן יעבדו אפילו מעט מעט, ולבסוף יגיעו לתכליתם. משא"כ הרשעים - נדמה להם כחוט השערה - שאינם מחשיבים כי אם עבודות גדולות, אבל להלך בהדרגה 'במדרגה אחר מדרגה'

יד) 'אף שעל פי דרך הטבע לא היה לו מבוא איך יעלה לירושלים, מכל מקום בגודל התלהבות התשוקה עשה מה שבאפשרות לו לעשות, והשאר מסייעין משמים, וכן לכל הרוצה באמת לעבוד השי"ת, אחר שמייגע בכל יכולתו מסייעים משמים'.

כד. וכך יש ללמוד ממה שאמרו חז"ל (מנחות מג): בטעם מצות נתינת תכלת בציצית, כי 'תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד', ועל ידי לבישת ה'תכלת' יזכר ב'כסא הכבוד'. ולכאורה יש להקשות מדוע לא אמרו ש'תכלת דומה לכסא הכבוד', ומה הוצרכו לדמיון לים ולרקיע באמצע, אלא ללמדנו כלל גדול בדרכי העבודה, כי בל יקפוץ אדם ישר ל'כסא הכבוד' ולמדרגות שאין לו שייכות אליהם, אלא יעלה בסולם במתינות מדרגה אחר מדרגה, יתחיל מ'תכלת' וימשיך 'לים' משם יעלה ל'רקיע', כל אחד לפני עניינו ומצבו, ומבטח לו שלבסוף יגיע עד 'כסא הכבוד'...

כה. והעיקר להחשיב כל פעולה קטנה בידיעה ש'קובץ על יד ירבה', ידועים דבריו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (עיי' אמרי פנחס בפרשתן) על הנאמר בפרשתן (יד לה) 'במדבר הזה יתמו ושם ימותו', כי יתמו מלשון 'תם' ושלם, והנה תיבות 'יתמו' ו'ימותו' נכתבים באותם אותיות, וכל החילוק ביניהם אינו כי אם נקודה אחת קטנה שבאות תי"ו [המודגשת] ותו לא. מכאן ילמד האדם כמה יש ביד דבר אחד קטן להועיל או להפחית - להעלותו ממיתה לתמימות.

כה אמר הרה"ק השרף מסטרליק זי"ע (אמרי קדוש אות ע') - מעלה עשן כל שהוא... שגם 'כל שהוא', אף מי שאין בידו אלא ל'חטוף' חמש דקות תורה יחטפנו וידע כי גם כל שהוא 'מעלה עשן' נח"ר להקב"ה.

ידוע דבר העובדא כי פעם פרצה שריפה גדולה בבית מדרשו של הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע בגור, ועלה כולו באש, לאחר מעשה שאל ה'שפת אמת' מה גרם לשריפה, ויענוהו, שהיא נוצרה מסיגרי' שזרקה בעליה בטרם כיבויה, נענה ה'שפת אמת' ואמר, ראו נא, איך שבכוחה של אש כה קטנה להבעיר אש גדולה המכלה כל הנקרה בדרכה, אם כן מידה טובה מרובה - כמה אפשר להועיל עם כל מעט אש של תורה ומצוות.

כו. והעיקר שישמור האדם עתיו ורגעיו למלאותם בדברי תורה, ובאמת הרבה הרבה שעות ורגעים הולכים לאבדון אם אינו מתבונן כראוי למלאותם, ואדרבה במעט התבוננות והבנה ראויה - מה עיקר בחייו ומה טפל בו יזכה לקנות קנין נצח ועוד שעות של עסקי תורה - אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעוה"ב.

איש יהודי עמד לו בערב שבת קודש בבוקרו של יום בתחנת הרכבת הגדולה שבמדינת שווייץ - בה נוסעים רכבות רבות מהכא להתם ומהתם להכא, פגש בו חברו ושאלו להיכן פניך מועדות, ענהו למקום פלוני ופלוני, ואכן, כבר עומדת כאן הרכבת שפניה מועדות למחוז חפצי, אבל הנני מחכה לרכבת הבאה אחריה שהיא נוחה פי כמה

באר הפרשה - פרשת שלח

שנין' - ששת אלפים שנים, לכך יוסיף הקב"ה לנו שנים בחיי העולם הבא לאין ערוך.

ביסוד זה כתב ה'חיד"א' (נחל אשכול איכה ה כא) לבאר את הכתוב (תהלים ז טו) 'שמחנו כימות עיניתנו שנות ראינו רעה', כי מידה טובה מרובה ממידת פורענות. וע"כ כשננאל צריך שיהיו הימים ארוכים וגדולים הרבה, וכך פירש הר"ש פרימו ז"ל שמחנו

בחמש מאות שנים תמימות של עבודת ה', ובוה יבואר הפסוק (דברים יא כא) 'למען ירבו ימיכם וגו' כימי השמים על הארץ', כי המרחק שמן הארץ עד לרקיע הוא מהלך חמש מאות שנה (פסחים צד:). נמצא שכל יום המלא וגדוש בתורה ומצוות חשוב כדי הילוך מהארץ עד לשמים.

וזוסיף ה'חתם סופר' דמכיוון שאין בעולם כל כך הרבה שנים לשלם לנו, שהרי 'שית אלפי

וכמה, עם שולחנות ומיטות נוחות שם תתענג בדשן נפשי, בה אוכל לסעוד לבי ולתת תנומה לעפעפי, שאלו ידידו, הרי זמנה של אותה רכבת בעוד כמה שעות, אמר לו האיש, אעפ"כ, כדאי לי להמתין, אחר כמה שעות הגיעה הרכבת המיוחלת, עלה האיש ברוב שמחה וצהלה כשהוא מותש וחלש מהשעות הארוכות שהמתין בחום השמש, ואכן, הלה נסע כשאיפת לבו, תחילה סעד לבו בסמוך לאותם שולחנות שבמשך כמה שעות 'חלם' עליהם, אחר סעודתו שקע בשינה עמוקה, עד שבהגיע הרכבת למחוז חפצה גילה האיש כי אויה, שוד ושבר, כי נסיעת הרכבת הייתה בכיוון ההפוך, ואך בקושי מצא לעצמו אכסניה לקראת שבת (כשאין לו אלא בגדי חול עמו), וכיצד בא לידי כך, בהיותו להוט, שקוע עד למעלה ראש בטרדתו אחר צרכי גופו שיהיו בשלימות הגמור, בנוח ובקל, לכן שכח לבדוק את מטרת נסיעתו ומחוז חפצו היכן הוא... והנמשל, פשוט, החיפוש אחר נוחותו וצרכי גופו מבלבלים דעתו של אדם עד שהוא שוכח את תפקידו ומטרת שליחותו לעולם הזה...

וכבר אמרו לרמז ב'מעשר בהמה' מדוע ה'עשירי קודש' ודינו בשחיטה, כי אומרים לו לשה, מדוע לא יצאת קודם ולא עברת בשער בחמישי או בשישי וכו', רק (היית 'קראצער') ונשאת בעדר ברצותך לרעות בדשא לאכול עוד ועוד עשב, על כן דינק ל...

כתב הגה"ק ה'בן איש חי' (בן איש חיל ח"ד עמו' קס"א), מעשה שהיה בשני עשירים באותה העיר שהיה ביניהם וויכוח עשירותו של מי גדולה יותר, והנפק"מ, כי כגודל עשירותו של אדם כן גדולה בעלותו על אנשי העיר והנעשה בה... מטבע הדברים חיו השניים כל ימיהם בקנאה ותחרות, עד שהוחלט ביניהם, שביום פלוני יבואו השנים ויעמדו על שפת הנהר, יזרקו לתוכו מטבעות זהב בזה אחר זה, וכל מי מהם שיעצור ראשון הרי"ז מורה שעשירותו פחותה משל רעהו - שהרי הוא חס על מטבעותיו בשעה שהשני עדיין משליך מטבעות לנהר בשאט נפש, ואכן כך עשו, השניים החלו להשליך מטבעות זו אחר זו עד שהאחד חדל כי חס על כספו שלא ירד לטמיון ולמצולות ים, לעומתו השני המשיך לזרוק בלא מספר, כשהכל משתוממים לנוכח עשירותו המופלגת. אמנם אחר הבדיקה נתגלה כי זה השני השליך מטבעות מזויפות ולכן לא חשש מאומה מזריקתם למצולות ים, כיו"ב ייאמר למי שמשליך את המתנה הגדולה ששמה 'זמן' לאשפתות ע"י ביטול הזמן בדברים בטלים ושאר שטויות, הרי זה מורה כי בעיניו הזמן הוא 'מזויף', כלומר שאינו מחשיב את הזמן ואת הקניינים שאפשר לקנות בו...

פעם נכנס בחור מחובשי ספסלי ד'בית המדרש' אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ושאל את חוות דעת קדשו אודות סדרי הלימוד, יעץ לו הגרשז"א שיקבע סדר חזרה במה שלמד בזמנים הקודמים... אמר לו הבחור, אין עיתותי פנויות דיי להוסיף על שיעורי התורה, על השולחן היה מונח באותה השעה ספר של מתנת בר מצוה כשהוא מעוטף ב'נייר נאה' וסגור ב'גומי', הוריד הגרשז"א את הגומי והראהו איך שהגומי שהקיף את כל אורך ורוחב הספר הוקטן ועתה הוא כעשירית בגדלו, אמר לו הגרשז"א, ראית כל דבר קטן - עם קצת רצון אפשר להרחיבו פי כמה וכמה... כך גם אתה עם רצון הטוב תוכל 'להרחיב' את ה'מעט לעת' שלך להכניס בו עוד תורה ועבודה לזכות לך בזה ובבא.

הגאון רבי אליהו לאפייאן זצ"ל הדריך פעם בחור שנסע לישיבה - שילמד מדרכו של עולם בבואו לסדר חבילתו לקראת הנסיעה לישיבה - אם יכניס מנעליו ובגדיו ללא כל סדר הרי בתוך כמה רגעים תהא החבילה מלאה עד אפס מקום וכמעט שלא יכנס בה מאומה, מה יעשה יכניס מתחילה דבר דבור על אופניו ב'סדר', או אז יראה כי הכל נכנס ועוד יישאר מקום פנוי, כך הוא נמי זה ה'מסדר' את יומו בסדרים ראויים וכיו"ב ימצא מקום ורווח הרבה ללמוד עוד ועוד, ומי שאינו מסדר יומו כראוי יעבור כל יומו מבלי הספק מאומה ל"ע.

שבטו של יוסף - על שני חלקים שבו, מנשה ואפרים. פעמים יקדים את אפרים וגם מייחסו ע"ש יוסף, כגון בריש פרשת במדבר שכתב תחילה 'לבני יוסף לבני אפרים' ורק לאחמ"כ 'לבני מנשה' מבלי לייחסו על יוסף, ופעמים להיפך. וכאן (פרשת שלח) שינתה התורה והקדימה את שבט אפרים אלא שלא ייחסו אחר יוסף, ולאחמ"כ כתב את שבט מנשה וייחסו אחר יוסף, וטעם הדבר, כי בכך חלק כבוד לשניהם, כבודו של אפרים בזה שהקדימו למנשה, וכבודו של מנשה בכך שייחסו אחר יוסף.

כימות עיניתנו שנות שאנו מבקשים מהקב"ה שישמחנו שנה אחת כנגד כל יום שהיינו מעונים בגלות, ודבר זה נלמד ממה שראינו רעה - שראינו כי בענין הרעה בימי המרגלים - נענשנו שנה כנגד כל יום, ומידה טובה מרובה ממידת פורענות, ומכיון דרך שית אלפי שנים הוה עלמא על כן צריך שיהיו הימים ארוכים מאד.

לדין ייאמר, כי המשכיל ימלא ימיו בתורה ומצוות¹⁹, וישולם לו שכר רב בעלמא דאתא, שהרי מכל יום שמילאו הראוי נעשה שנים רבות וארוכות לחיים טובים ולשלום.

ואם כה חס המקום על כבודם של אפרים ומנשה שלא תחלש דעתם כלל, הרי על אחת כמה וכמה שעלינו לחלוק כבוד לבריות²⁰ ב'זמן הזה', כשאנו חלושי דעת, וצרכי עמך מרובים ודעתם קצרה²¹. ואף אם פגע בו מאן דהו לא ישיב לו כגמולו, כי לעולם

כבוד חברך - זהירות בכבוד הבריות

בפרשתן (יג ה-יא), 'למטה אפרים וכו', למטה יוסף למטה מנשה', כתב הרמב"ן (במדבר א לב) כי מצינו בתורה כמה וכמה אופנים למנות ולייחס את

כז. בהיות הרה"ק מסאטמאר זי"ע בארץ הקודש נכנס פעם לבקר בת"ת 'עץ חיים' ובחן את הילדים על לימודם, בעת הבחינה שאל את אחד התלמידים מהו פירוש המקרא האמור בפרשת במדבר בעניין סדר מסע המחנות במדבר 'ושנים יסעו' (ב טז), השיב הילד 'די יארען פארען' (- השנים נוסעות)... נענה לו הרה"ק ואמר, אכן לך מגיע 'פסק' (תוכחה) על שאינך יודע להשיב כהלכה, אך לדידי היה כדאי כל הנסיעה מארה"ב עד לכאן בשביל לשמוע 'מוסר' זה, שהשנים נוסעות והזמן חולף במהירות... (מובא באמרות טהורות).

כח. מענין לענין, בפרשתן (יג כ), 'ומה הארץ השמנה היא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ'. כתב ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה היש בה) כוונת הכתוב באמרו עץ ל'צדיק המגין על דורו כעץ' - והוא בעל גמילות חסדים, שהעולם נהנים מפירותיו כאותו 'עץ פרי עושה פרי' ומהנה בפירותיו את בני העולם, ונקרא עץ כי הוא מגין על דורו כעץ. ואמר היש בה עץ התבוננו לראות, אם תמצאו שם בעל חסד, אל תקחו מפרי הארץ, כי אין בזה שום הוכחה שהארץ מבורכת, כי אולי בזכות הצדיק נתברכו הפירות ולא מצד עצמותה. אך אם אין - אז והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, כי אז יש ראייה מטיבן של פירות על ברכותיה של ארץ ישראל. וללמדנו על מעלת גומלי חסדים אשר כל העולם ניזון בזכותם ומחמתם.

כט. והמפורסמות אינם צריכות ראייה עד כמה מתמלא 'בשר ודם' בכח ומח, בשמחת חיים כשמאן דהו משמיע באזניו דברי חיזוק אפילו בשיעור 'כל שהוא', וק"ו כשהוא במידה טובה מרובה.

ומשנות קדם יסופר, כעשרים שנה אחר שהוציא הגה"ק בעל ה'לשם' זי"ע את חיבורו העמוק בחכמת הקבלה, הגיעה השמועה לאזניו שבשעתו כאשר הגיע הספר לעיר בגדד, יצא הגה"ק בעל ה'בן איש חי' בריקוד ומחול לכבוד הספר, ולא נחה דעתו עד שהעמיד חופה כדרך שעושים בהכנסת ספר תורה.

כשמוע 'הלשם' את כל זאת פרץ בבכי, ולפליאת המספר הראה לו ה'לשם' כי בחדרו יש עוד כתבים רבים בחכמת הקבלה אשר לא ראו אור, ואמר, אם הייתי יודע שכה משבחים את ספרי בעולם הייתי מוציא לאור עוד ספרים רבים...

נמצינו למדים עד כמה משפיע חיזוק אפילו על רמים וענקים כאותו צדיק, ק"ו לאנשים פשוטים, וק"ו בדורנו אנו.

וכבר המליצו בדברי רש"י (ריש פרשת בהעלותך) 'להגיד שבחו של אהרן' - אמור לחברך דברי 'שבח' וריצוי, אף כ'שלא שינה' - שאינך רואה עליו 'שינוי' צורה, ואל תמתין שישבר בקרבו לגמרי עד שכבר יכירו זאת עליו.

מעשה בבחור הלומד באחת הישיבות הקדושות בארה"ק, שנתברך ב'חולשות' רבות עד מאד, לא די שאינו יושב על מקומו ועוסק בתורה אלא אף גם זאת שהוא מפריע לכל סובביו, כמו"כ, בתפילות המתקיימות בהיכל הישיבה תמיד 'שמח' מסביבו, וכן בסדרי אכילה וכו', עד שהגדירו אותו ראש הישיבה עם 'מגידי השיעורים', שמעלה אחת

באר הפרשה - פרשת שלח

מצינו בו – כשאנו מופיע בין כותלי הישיבה הכל נושמים לרווחה... ואכן, כפי הנהוג, היו משלחים אותו רבות חוצה, בכל פעם מחמת סיבה אחרת...

עד, שהגיע ובא ליל ל"ג בעומר תשפ"א, ויהי בחצי הלילה, אין ויהי אלא לשון צער, קיבל ה'מגיד שיעור' שיחת טלפון, בה נאמר לו כי נשמת הבחור עלתה בסערה השמימה בשריפה הנוראה אשר שרף ה'... כמובן שנעתק הדיבור מפיו של ה'מגיד שיעור' מהלם ותדהמה, וכשוך סערת רוחו 'נפל' בליבו שעליו להתחיל להכין 'הספד' מרורים לקראת ההלוויה רווית היגון אשר תיערך למחר, אך כאמור, במחשבה ראשונה לא מצא שום מעלה על הבחור המנוח, על כן החל להעמיק במחשבותיו, אולי מכל מקום ימצא איזה מעלה ושבח, ואכן, פשפש ומצא, שבחודש אלול לפני כשנתיים ימים התפלל פעם אחת בהתלהבות, ובשובבי"ם דאשתקד קם שני ימים רצופים קודם זמן קריאת שמע הראשון, ולפני מחצית השנה שאל ב'שיעור' קושיא הגונה על הנלמד, וכך הצליח ללקט 'עשרה מעלות' על הבחור המנוח... ובעוד שהוא שקוע ומתבודד במחשבותיו נפל צער גדול בליבו, מי יודע, אם הייתי אומר לו 'מקצת שבחיו' ושלל מעלותיו בפניו הרי היה זה מוסיף בו כח ואומץ להתגבר ולהתחיל ללכת על דרך המלך, ו'אמר' במחשבתו לאותה בחור, צר לי עליך נשמה טהורה, בעלותך השמימה תעני ותאמרי לפני בי"ד של מעלה, כי בעצם נשמה טהורה את, אין כל האשמה תלויה בך...

והנה כשעתיים לפני כניסת השבת (ביום ל"ג בעומר אחה"צ) התקשרו להודיע לו כי טעות חמורה חלה כאן – בא הרוג ברגליו, הבחור חי ונושם לאורך ימים ושנים טובות... נשם המגיד שיעור לרווחה על 'תחיית המתים', אך אז אמר בתוכחת מוסר לעצמו, מדוע רק 'אחרי מות קדושים אמור' (משל ומליצה שגור בפי העולם, כי רק אחרי מיתתו של אדם מוצאים ומונים את המעלות אשר בו), עתה בעוד חי, הבה נקרא לו ונספר בשבחיו, ובזה יעלה מעלה מעלה...

וכה אמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס השלם אות שכג) לפרש בלשון הכתוב בפרשתן (יד לה) 'במדבר הזה יתמו ושם ימתו', כי 'במדבר' הוא לשון דיבור, ואילו 'יתמו' מלשון 'תם' ושלם, כי יכול לקנות עולמו בדיבור, וממשיך הכתוב שכן הוא להיפך ושם ימותו על ידי דיבורים רעים ואסורים רח"ל, כי מוות וחיים ביד הלשון. והוסיף לומר כי 'יתמו' ו'ימתו' שווים באותיותיהם כי בתנועה קטנה אחת יכול להיות להיפך. והיינו שבדיבור אחד יכול לקנות עולמו מחד, ולאידך די בדיבור אחד לאבד עולמות ל"ע...

סיפר לי הרה"ח ר' בנימין קאמינער שליט"א על אביו ר' ברוך ז"ל, אשר היה מקורב מאד אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ושימש בתפקידים רבים הנוגעים להנהגת הציבור וכיו"ב, פעם אחת נקרא אל הקודש פנימה, ואותו הלילה ליל ערב ראש השנה היה – לפני אמירת 'זכור ברית' (בפעם הזאת היה הפעם היחידה שהבית ישראל איחר לזכור ברית), פתח הרבי לספר לר"ב שבקרב אנ"ש יש אברך שבלידתו לא נקצב לו מן השמים שכל ודעת ככל אחיו מבני ישראל רק פחות מזה ב'כמות' וגם ב'איכות', על כן, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' הוכרח ג"כ לקחת מי שלא נתברכה בשכל רב ודעת רחבה... ואכן, חייהם זרמו על מי מנוחות, ואף נולדו להם שני בנים בעזהשי"ת. כל זה עד לפני כמה ימים, כי הוצרך ה'שווער' (החותן) לשלוח איזו חבילה לבית ה'איידעם' (החתן), מה עשה השווער, ירד ל'תחנת האוטובוסים' וחיפש אחר הנוסע לעיר מגוריו של חתנו, משמצא ביקש ממנו להעביר חבילתו לחתנו, ולהעמיד דברים על דיוקם שאל את ה'שליח' האם הוא מכיר 'אברך פלוני'... וישאלהו האיש.. מי.. אותו המשוגענער... (פלוני המשוגע), והסכים לקחת החבילה. אחר הדברים האלה, החל השווער לחשוב וכי זה שמי וזה זכרי - 'חותנו של משוגענער'... לא ולא, בשום פנים ואופן לא אתן להיות כן, כי חרפה היא לנו... (מן הנראה שאף שכלו של החותן לא היה יחב' כל כך), 'זה היום עשה ה'' – היום הזה יתן החותן גט פיטורין' וישחרר את בתי מלהיות כפותה בידי משוגענער ל"ע... ובזה ביקש הרבי מר"ב שיראה להשכין שלום ולחבר בין הניצים.

משיצא את פני הקודש מיהר ר"ב לטפל בענין, ולא עלה בידו, שהרי 'שלושה שותפים' היו נתונים תחת 'טיפולו' הבת - 'אשת המשוגענער', אביה ואמה... על שנים מהם הצליח ועל אחד לא הצליח, לא ארכו הימים ואותו האיש נתן גט פיטורין ואיגרת שבוקין לעולמי עד, מה עלה בגורל הבנים – שניהם יצאו לתרבות רעה.

עתה בין והתבונן נוראות, עמד לו יהודי בתחנת אוטובוס ולתומו שאל מי.. אותו המשוגענער... ובזה גרם לחורבן הבית, האיש והאשה הושלכו ליגון ואנחה עולמית על שהוכרחו להתגרש זה מזה, שתי 'נשמות קדושת' והם הבנים של אותו ה'משוגענער' ירדו לעמקי שאול... ועד היום הזה לא ידע זה האיש מה גרם במאמר פיו...

זה לעומת זה, כתב ב'מעיל צדקה' (תתש"מ), יש נדיבות אחר – קל במעשה וגדול בשכר, והוא - נדיבות הדיבור, שיגביר לשונו לפייס לעניים ולשמח למי שהוא דואג ולהשים שלום. שכל זה תלוי ברוב דברים. ומוסיף על זה,

באר הפרשה - פרשת שלח

אין אנו יכולים להשיג מדוע פרץ המבייש ועשה מה יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנזכה כולנו יחדיו להאמין שעשה, שאין אנו יודעים אלו צרות משתרנות על בה' באמונת איתן, להתקדש בקדושה העליונה, צוואריו ומעיקות עליו... ובקרוב יאיר אור חדש על ציון בב"א.

'ובדידי הוה עובדא באדם דאוג מתוך דחקו - שהייתה כוונתו לאבד עצמו לדעת, ויקר מקרה שדיבר עמי מצער ו הרביתי עליו בדברי פיוסים ונחמות, ואחר ימים גילה לי את לבו שאילולי שפגע בי וניחמתיהו בדברים היה בדעתו לאבד עצמו, לכן יהי אדם וותרן בדיבורו במצוא כל אדם עני או דאוג - אל יקפיד דברו, וירבה עמו בדברי פיוסים. ואף אם הוא גם כן דאוג אל ימנע עצמו מלהרבות בדברים לפייס עניים ולנחם למי שהוא דאוג ולב נדכאים, עכ"ל. והרי שאותם דברי פיוסים הצילו נפש מישראל, ואותו הדיבור 'קנה עלמות'...

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצות ציצית

פרשת שלח

בס"ד | גיליון מס' 333

מה גרם לרופא רוסי להציל את חייו של חייל הונגרי?

והיה לכם לציצית (ט"ו, ל"ט)

כי חוטי הציצית אינם חוטים בלבד, יש בהם מסר, והוא 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוות השם'. אם אנחנו רוצים שלבישת הציצית תיחשב כקיום התורה צריך להיזכר במסר שבה - במצוות התורה, להבין מה אנו עושים בלבישת הציצית, ולחפוץ שהיא תזכיר לנו את מצוות השם. רק כך הציצית אכן תישא אלינו ועלינו את מצוות התורה כולן!

אחים יקרים, ציציות בכשרויות מהודרות נפוצות בשוק במחירים עממיים, ואין ספק שכל יהודי יכול, רוצה, שואף ולובש ציצית. ובכל זאת, כדי שנזכה לכל המתנות הכרוכות בחוטי הציצית, כדי שלבישת הציצית תיחשב לנו כאילו קיימנו את כל מצוות ה' - הבה נייחד מחשבה בעת עיטוף הטלית או לבישת הטלית קטן להבנה שאנו לובשים ציצית כדי לזכור לקיים את כל מצוות בוראנו, נקדיש את זמן הליבישה להתבוננות במהות זכירת מצוות ה', וכך ייחשב הדבר כאילו קיימנו את כל מצוות התורה!

הבה נייקר את מצוות ציצית, הבה נוודא ונבדוק שהיא כשירה לחלוטין ומהודרת, זכה ומושלמת. הבה נעניק גם לילדינו את הזכות להקפיד על לבישת ציצית כבר מגיל ילדות, כי כך הם יסגלו להם הנהגה מבורכת של לבישת ציצית תמיד, תוך הבנה והתבוננות במהות המצוה, ואז הציצית תגן עליהם תמיד.

וככל שנעניק לנו ולילדינו את מצוות ציצית בהידור, ככל שנקפיד לקיימה כראוי - בכל עת ובכל שעה, ככל שהציצית תהיה על גופנו תמיד ונבין מה היא מסמלת - כך נזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו מכל צרה וצוקה רוחניות או גשמיות, ונזכה לחיים טובים ומאושרים, מוארים בעסק המצוות באהבה!

הבגד שהציל ממות!

המחלקה הפנימית בבית החולים 'איכילוב' שבתל אביב, אינה מן המקומות שנעים לשהות בהם. פרודורים ארוכים שאליהם נפתחות דלתות חדרים, ובכל אחד מהחדרים - אותו מראה כואב: יהודים מיוסרים, חלקם מחוברים למכשירים שונים ומשונים, עטויי פיג'מה אחידה, נאנחים ונאנקים בדממה...

דווקא לכן, דמותו של ר' נטע תפסה את תשומת הלב של המבקרים. שני הבדלים היו בינו לבין שאר שוכני המחלקה: הראשון - שהוא היה מדבר ומדבר בלי סוף, מספר את סיפורו האישי לכל אורח שנקרה במחלקה. השני - סימן היכר שלו. הוא היה שוכב במיטה או מסתובב, ומעל הפיג'מה התנוסס בגאוה בגד ציצית גדול, שחוטיו התבררו לכל עבר...

באחד הימים, הגיע יהודי בשם ר' אריה לבקר את קרוב משפחתו ששהה במחלקה, אולם אותו קרוב ישן באותה עת, והוא פגש בר' נטע. כבר אמרנו שר' נטע נהג לספר את סיפורו באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע, והפעם - היה זה ר' אריה. ר' נטע פתח את סיפורו בשאלה: 'לבטח אתה תמיה מה פשר הציצית המתנופפת עליי בצורה כה בולטת...' - וכך ניתן האות שיספר את סיפורו האישי, וזה דבר המעשה:

מונעת כאבים ומזיקים!

לצד הזכות והחובה ללבוש את הציצית, הרי שבחוטיה כרוכים עוד אוצרות וסגולות יקרים, שכדאי כל כך להכירם. בשער הכוונות' דרושי הלילה מובא בשם האר"י הקדוש, ששנת לילה עם ציצית - היא סגולה להצלה ממזיקי הלילה. אמת, מצוות ציצית היא ביום, אבל הציצית - כסגולה - פועלת גם בלילה, שומרת על האדם הישן מכל פגעי הלילה!

עוד סגולה יקרה שכדאי לדעת, היא מה שגילה בספר 'דרך ישרה': בארבע כנפות הציצית - יש 32 חוטים, 8 בכל כנף, וכך גם לאדם מצוי יש 32 שיניים. ללמדך, שסגולת הציצית להקל על כאבי שיניים!

אחים יקרים, לציצית סגולות ומעלות יקרות רבות, כאן הבאנו רק את מקצתן. היא מזכירה לנו את כל מצוות ה', שומרת עלינו מכל יצר רע, מגינה גם בלילות מכל מזיק, ומונעת כאבי שיניים מיותרים. כל זאת - בלבישת בגד בן ארבע כנפות מצוייד בחוטים קדושים, אשרינו מה טוב חלקנו!

שיא השלימות שכל אדם נכסף להגיע אליו, הוא ללא ספק לזכות לעשות את רצון הבורא במלואו, לקיים את מצוות התורה כולן. אנו יודעים ומאמינים כי מצוות התורה הן מתנות קסומות ונפלאות המרוממות את נפשנו ומקדשות את ליבנו, ואנו חפצים להשלים את מלאכת הקודש במלואה, ולקיים את כל מצוות התורה - בלי להחמיץ אף אחת מהן.

הבעיה היא שהשאיפה הזו אינה ברת מימוש. יש מצוות הנוגעות לכהנים בלבד, ויש אחרות הנוהגות רק בזמן שבית המקדש קיים. יש יהודים המתגוררים בחו"ל ונבצר מהם לקיים מצוות התלויות בארץ, ויש מי שזכו במשפחה ברוכת ילדים - ולמרות זאת לא זכו לבכור החייב בפדיון הבן. יש עוד עשרות דוגמאות של מצוות שעם כל הרצון הטוב - פשוט איננו יכולים לקיימן.

אז מה עושים? האם באמת לא כל יהודי יכול לזכות את כל התורה בשלימות? האם ישנה דרך, בה אנו יכולים לקיים מצוה אחת - ולזכות בכך בזכות קיום כל המצוות כולן? האם משמים העניקו לנו 'מסלול מיוחד', המאפשר לקיים את כל מצוות ה' - בלי לקיים אותן למעשה?!

הבטורה היא שכן. בפרשת השבוע ניתנת לנו מצוה, שבתוכה טמון האוצר הנפלא הזה, הזכות לקיים את כל מצוות התורה בלבישת בגד אחד. זו המצוה ללבוש בגד ארבע כנפות, לעטרו בחוטי ציצית מהודרים, והמצוה הכה שגרתית ופשוטה לכאורה - היא היא המצוה שיש בה את נוסחת הקסם, היא השקולה כנגד כל מצוות התורה. כשאדם לובש ציצית - הוא כמקיים את כל התורה כולה, מדהים!

אם אדם הוא כהן הפטור מפדיון הבן, אם יהודי חפץ להקריב קרבן פסח אולם מפני חטאינו גלינו מארצנו והדבר בלתי אפשרי, אם יהודי שאינו כהן רוצה לאכול תרומה בקדושה ובטהרה - מסתבר שיש דרך, והיא לבישת הציצית. כשלושים ציצית - זוכים במצוה השקולה כנגד כל התורה כולה!

האם זה קורה באופן אוטומטי? - בוודאי שלא. האלשיך הקדוש ז"ע בפרשתנו, ממשיך את העניין במתק לשון, לאדם שחפץ לזכור דבר מה, ולפיכך הוא כורך גומי על אצבעות ידיו, כדי שבכל עת שיביט בידי יבחין בגומי הכרוך עליהן, ויזכר במשימה המוטלת עליו.

כל זאת נכון, אם בעת שהוא כורך את הגומי - הוא חושב מדוע הוא עושה זאת, מה זה אמור להזכיר לו, מה מטרת הגומי המתוח על אצבעותיו - ואזי כל אימת שיתבונן יזכר במוטל עליו. אולם אם הוא כלל לא חושב מה מטרת הגומי שעל ידיו, אם הוא כורך אותו סתם כך, כבדרך אגב - איך יזכיר לו הגומי דבר שלא התבונן בו בשעת כריכתו?!

כן הדבר גם במצוות ציצית: כדי שמצוות ציצית אכן תכלול בתוכה את כל התורה כולה, ובקיומה נזכה לקיים את כל התורה כולה, ישנו תנאי: שנדע מה אנחנו עושים בלבישת הציצית, שנוכח למטרת הציצית ולהשפעותיה, שנתבונן בפעולת הציצית ונרצה שהיא תשפיע עלינו את ההשפעות הברוכות של כל מצוות ה'.

היה זה לפני מלחמת העולם השנייה. ר' נטע זה, אז - נער יהודי צעיר בשם נטע, בן למשפחה הונגרית מעוטת אמצעים, נשלח לעיירה אחרת על מנת לעבוד ולהתפרנס קמעא, ובכך לסייע לבני המשפחה. מעת לעת היה מבקר בבית, ואביו ניצל את הביקורים כדי להשמייע באוזניו פניני חכמה ומוסר, לחנכו על ברכי התורה והמצוות, ולהטמיע בנפשו את החשיבות של קיום המצוות בכל מצב ובכל תנאי, ככל האפשר.

אז, עוד לא ידעו האב והבן ששיחות אלה הן צידה לדרך, לקראת הימים האפלים שעוד עתידיים לעבור על אירופה. לימים, כשהצורך הנאצי עלה לשלטון, וקרבות המלחמה השתוללו באירופה, גויס נטע לצבא ההונגרי, בתקופה בה ההונגרים נכנעו לגרמניה הנאצית. כך, על כורחו, הפך לחייל בצבא שעשה את דברו של הצורך הנאצי ימ"ש, צבא שאנטישמיות ושנאת יהודים היו המאפיינים הבולטים שלו.

סביבתו המתה חילים גויים, שכל העת דיברו בגנות היהודים, וחפצו להשמדם רחמנא ליצלן. והוא - יהודי, שהשתדל להסתיר את יהדותו כדי לא לעורר את חמת חבריו לפלוגה, אולם בעיניו דלק זיק של יהדות והוא חפץ בכל מאודו לקיים מצוות - ככל שיוכל. כאן עמדה לרשותו מצוה אחת מיוחדת ועילאית כל כך: הציצית.

את הציצית לבש מתחת לבגדיו, כשהוא מחביא את החוטים עמוק במכנסים. איש לא ידע, חבריו לא העלו על דעתם, שמדי יום הוא ניגש לפינה חבויה, מברך על הציצית בעיניים עצומות, ולובש אותה בהתרגשות ובדבקות. הוא חש כי זו המצוה היחידה שהוא יכול לקיים מבלי להסתכן בנפשו, ולכן דבק בה בכל מחיר וללא לאות, והיא היתה עליו ואתו, חבקה אותו והוא חבק אותה, מדי יום ביומו...

הגיעו הימים הקשים. צבא רוסיה הנחית מהלומות קרב על צבא ההונגריה שהלך ונכתש, והאספקה לחיילים שבשדה הקרב - הלכה ונחלשה. החורף כיסה את אירופה בקור מקפיא וברובד מושלג מבהיק, והחיילים ההונגרים האומללים התקשו לקבל אספקת מעילים לימים כה קרים. חבריו לפלוגה קפאו מקור, חלקם חלו ומתו, והוא זכה בשכבת צמר נוספת שחיממה את לבו - תרתי משמע, הגינה עליו מן הקור השורר בחוצות...

חלפו כמה שבועות. הפלוגה שלו עושה את דרכה ביער, עוד ועוד חיילים נופלים חללים, מתים בקור הנורא. הוא נשאר חלק מקבוצה קטנה, שבשלב מסוים גרשה ביערות פלוגת חיילים רוסיים, שלקחו את כולם בשבי. השבי הרוסי לא היה קל, החיילים השבויים נחקרו בעינויים קשים ולא זכו לתנאים מינימליים, ונטע - כמו חבריו לפלוגה, הבינו שמי שלא מת עד כה בשדה הקרב, כנראה ימות במרתפי השבי הרוסי...

כחלק מתהליך הקליטה בכלא השבויים, נשלחו החיילים לבדיקה רפואית, בידי רופא מהצבא הרוסי. נטע חשש קמעא מהמפגש של הרופא הרוסי כשהציצית שעליו, אולם הרגיע את עצמו כי לבטח הלה לא יבין מהו הבגד הלבן, ויאפשר לו להמשיך ללבושו. עם כל זאת, כשנכנס לרופא חש חרדה עזה בלבו, מי יודע מה יעלה בגורלו ובגורל הבגד היקר כל כך שנשא עמו בכל אימי המלחמה, שמא הרופא הרוסי יחליט לקחתו ממנו...

ואז, כך הרגיש, את אשר יגור ממנו בא לו. כשהתייצב מול הרופא והפשיל את חולצתו, התגלה בגד הציצית במלוא הדרו. הרופא הביט בבגד מבט עמוק, נשא עיניו אל נטע החרד ושב והביט אל הציצית. נטע היה בטוח גורלו נחרץ, ואז גחן אליו הרופא ולחש באוזניו: 'שמע ישראל!'

נטע החוויר והסמיק חליפות, לא ידע איך לפרש את ההתפתחות האחרונה. לבו הלם בחוזקה והוא חש כי ראשו סחרחר עליו, אולם מיד התעשת והשיב בהנהון רפה את המשך הפסוק. אז הבין כי הרופא - שהיה דובר רוסית בלבד - לא מצא דרך לשאול אותו אם הוא יהודי, ובחר בפסוק המלווה את עם ישראל, בכדי לברר אם החייל שלפניו הוא יהודי...

כשהרופא הבין כי אכן כן, ובגד הציצית מגלה כי לפניו יהודי כשר, מלאו עיניו דמעות והוא הרגיע את נטע המודאג, והסביר לו בסימני ידיים כי גם הוא יהודי, ומעתה - הוא לוקח אותו תחת חסותו, הוא יפעל להבריאו, וגם ידאג לכל מחסורו...

עיניו של נטע אורו בחדווה, ולפתע הבין: בגד הציצית, שהגן עליו מהקור, שהתעקש ללבוש בכל מצב ובכל תנאי, הוא הבגד שהציל את חייו. כשכל חבריו לפלוגה נשלחו לכלא השבויים ורק מתי מעט שבו ממנו, הוא זכה לתנאים נוחים, כשהרופא היהודי-רוסי דואג לו לתנאי שהות טובים ונוחים, מכלכל אותו, מבריא אותו ולמעשה מחיה אותו ממש!

ככל הסיפור הזה סיפר ר' נטע בעיניים דומעות, לר' אריה העומד ומאזין מרותק לסיפור הנפלא שלפניו. ואז המשיך ר' נטע ואמר: 'הלא תבין לפיכך, שגם עתה, בגיל זקנה מופלגת, כשכוחותיי בל עמי ואני מאושפז בבית החולים, לובש אני את הציצית על גופי בגאווה אין קץ. הן בזכות הציצית זכיתי לחיים, הציצית הגנה עליי כל חי!'

סיפור מופלא זה, אשר הופיע בקונטרס רב התוכן 'כולנו יודעי שמך' להרה"ג רבי שכנא וגנר שליט"א מפי ר' אריה, חושף טפח מיכולת הציצית להקנות שמירה והגנה - רוחנית וגשמית גם יחד - ללבושה. הנה כי כן, בכל תפוחות העולם, זכה ר' נטע לשמור על חייו ולהישאר יהודי, והציצית היא שהצילה אותו גם במצבים הקשים ביותר, שמרה והגנה עליו באופן מיטבי!

אחים יקרים, הציצית היא כמו שכפ"ץ, אפוד מגן. לא תמיד אנחנו מבינים איך ולמה, אבל תמיד יש בה סגולות נפלאות של שמירה והגנה מכל פגע רע, רוחני וגשמי. אולי זו הסיבה לכך שבעל הפלא יועץ' בערך 'ציצית' ממליץ להורים להקפיד כי גם ילדיהם הקטנים יעטו ציצית כל העת, בהסבירו כי בכח הציצית לשמור ולהגן על הילדים מכל פגע רע.

הרי אין דבר החשוב לנו מילדינו, אין דבר יקר לנו מהם. הקפדה על כך שילבשו את הציצית בכל עת ושהיא כשירה ומהודרת, היא הדרך שלנו להעניק להם 'אפוד הגנה' שישמור עליהם מכל פגע רוחני ומכל נזק גשמי. הבה נהדר במצוות ציצית, ללבושה תמיד, לוודא שהיא תקינה ומהודרת, להתבונן באוצר הטמון בה לזכור את כל מצוות ה' - ונזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו, ותלווה אותנו לחיים ארוכים וטובים!

אפוד הגנה מאלכוהול רותח!

כמדי יום ביומו, גם באותו יום הגיע הראל אטיאס למלאכתו במבשלת הערק בקריית שמונה, עליה הוא מופקד. הפעיל את המכונות, ויידא שהכל כשורה, והמשיך בשגרת היום. לפתע שמע 'בום' אימתני מכיוון חבית האלכוהול הענקית, הבניין כולו רעד והתנועע, והוא התקרב במתח כדי לבדוק מה קרה...

לחדרתו התברר כי חבית האלכוהול הרוחת התפוצצה, וגל ענק של אלכוהול זרם בעוצמה לכיוונו. הוא ניסה לברוח, אך הגל היה מהיר ממנו פי כמה. תוך שברידי שניות שטף אותו גל האלכוהול רותח, והוא הניח את ידיו על ראשו, צורח מכאבים, ומתחיל לנוס על נפשו כשבגדיו וכל גופו נספגים באלכוהול בטמפרטורת רתיחה...

הוא הצליח להימלט לחצר סמוכה, ואז הבחין כי הבגדים שעליו פשוט נמסו מחום הרתיחה, רק בגד אחד נותר לפליטה - הוא בגד הציצית. יתר הבגדים המורכבים מפוליאסטר - נמסו והתפוררו, והוא מצא עצמו שוכב על הארץ כשהוא הולך ומאבד הכרה, כשרק הציצית לגופו. בניסי ניסים, מסוק צבאי שהיה אמור לפנות חייל מרמת הגולן קיבל הוראה לנחות בקריית שמונה ולאסוף את הפצוע, והוא הובהל לבית החולים רמב"ם שבחפיה במצב קשה...

שבוע ימים שכב מורדם ומונשם, עד שהרופאים החליטו להעיר אותו ולנסות להשיב את נפשו. או אז שמע את כל פרטי התקלה שקרתה: עקב תקלה טכנית התפוצצה חבית האלכוהול בהגיעה לנקודת הרתיחה, והאלכוהול הרוחת שטף אותו בגל אימתני, כשהוא לוקה בכוויות בידי וברגליו, בצווארו ובראשו...

למרבה הנס, לבו לא נפגע, בטנו לא נכווה. בעת ששאר בגדיו נמסו מהחום וגופו לקה בכוויות קשות - הרי שהציצית המשיכה להגן עליו. בקריית שמונה עיר מגוריו התפללו לרפואתו, הרופאים היו המומים שיצא בחיים מכוויות שכאלה, והוא ידע את הסוד: זו הציצית שהגנה עליו!

לימים, כשהתאושש, ערך סעודת הודיה, ואז הזמין את כל חבריו ובני קהילתו. כשנשא את דבריו הנרגשים, הציב את הציצית בגאווה מעל חולצתו, וסיפר כי אף שלא גדל על ברכי התורה והמצוות, כשהחל ללמוד במדרשה לנוער מתחזק בקריית שמונה - החליט לאמץ את הציצית אל לבו, ומאז הוא לובש אותה בכל עת...

'והיא' - אמר ונופף בציצית שעליו - 'היא גיבורת הנס שלי. לא אני. היא הצילה את חיי, ספגה את הכוויות במקומי! אם הייתי נטול ציצית - כל גופי היה נכווה, לא היו לי שום סיכויים לחיות. הציצית ספגה את החום הרוחת הראשוני, והותירה לי את חיי לשלל!'

עדותו המופלאה של הראל, שפורסמה בספר 'האמנתי ואזמרה', מאירה באלומת אור נפלאה: לא תמיד אנו יכולים לדעת כיצד ועד כמה הציצית מגינה עלינו. ישימי שזוכים להתוודע לכך, רובנו לא תמיד יודעים. ובכל זאת, את בגד הציצית ספוג האלכוהול הרוחת כדאי לנו להכיר ולזכור, כדי לדעת:

הציצית היא שכבת הגנה, אפוד שומר ומציל, מפגעים רוחניים וגשמיים, מיצר הרע וממיתה משונה. הבה נאמץ את הציצית בכל לב, נקפיד ללבושה בכל עת, נהדר לבדוקה כראוי ונתבונן במשמעותה העמוקה - להזכירנו את כל מצוות ה'. כך היא תשמור עלינו לאורך ימים, וכך נזכה בהבטחה הכתובה בסוף פרשת ציצית: 'הייתם קדושים לאלוקים!'

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת שלח תשפ"א

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ובתרגום יונתן "כד חמא משה ענוותנותי דיהושע בן נון קרא שמי יהושע", ותמוה למה קראו כך דייקא בגלל ענוותנותו?

לכאורה היה לו למשה להתפלל על הושע - בנוסף מה שהתפלל עליו שיושע מעצת המרגלים - גם על אריכות ימים, שהרי עד שיכנסו לארץ כבר יעברו שנים רבות וישנו החשש שיהושע וכלב לא יאריכו ימים כל כך.

אבל באמת, איתא בגמ' פ"ק דחגיגה עה"פ "יש נספה בלא משפט", שאותן השנים של המתים קודם זמנם ניתנים לת"ח שמעבירים על מידותיהם. וזה מה שראה משה, "כיוון דחמי משה ענוותנותי דיהושע שהוא מעביר על מדותיו אמר יי-ה יושיעך מעצת מרגלים" דהיינו שדי לו בברכה זו שינצל מעצתם הרע ואינו זקוק לברכה נוספת על אריכות ימים, שכן מעביר על מדותיו הוא.

וזה גם מה שכתוב (יד, לח) "ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים" פ"י משנותיהם שנתקצרו - חיו הם, שנתוספו אלו השנים על שנות יהושע וכלב וחיו.

בספה"ק "אוהב ישראל" (ליקוטים חדשים - פרשת ברכה) ביאר את דברי התרגום יונתן הנ"ל בדרך זו:

איתא במדרש שלעת תחיית המתים יקראו אותם על שמם, ע"פ אלפא ביתא. אברהם בנימין. ועוד איתא שמי שיש בו מדת ענוה יעמוד תחלה בתחיית המתים. ועפ"ז יבואר התרגום יונתן (במדבר יג, טז), כד חמא משה ענוותנותיה קרא להושע בן נון יהושע, פ"י כי כשרצה לקרוא יהושע. אמר פן יתערם יהושע על דבר זה כי יאמר שגרמתי לו בזה שיתאחר לעמוד בתחיית המתים כי מתחלה היה בה"א ועתה ביו"ד. אמנם כשראה בו מדת עניות נמצא הוא יעמוד בתחלה לתחייה ואז קרא אותו יהושע, והבין: (אוהב ישראל)

ב"תורת משה" למרנא החתם סופר כתב:

ויש לפרש עוד יהושע נקרא בן נון, בן בחירק ומצינו לזה ב' טעמים אחד ללמד שהי' מתבונן בשער נון אע"ג דשער נון לא ניתן אפי' למשה מ"מ מקצת בינה הי' לו בו ממש למשה ובין לשון התבוננות וטעם שני דיי"ד של יהושע היא יו"ד של שרי ושם היתה בלי נקודה ועכשיו תהי' בנקודת שוא וגם הנקודות אע"ג שהם מתורה שבע"פ מ"מ אין להוסיף עליהם והם במספר לכך נוטל מהסגול של בן ב' נקודות וממילא לא נשאר רק חירק ולכן נקוד בן בחירק תחת סגול ופירושו בן היינו בנו של נון ולפ"ז ע"י משה שקרא לו יהושע עם יו"ד והוצרך ליטול שוא דהיינו ב' נקודות הוכרח לקרוא לבן בחירק ואינו מוכרח לפרש דידע להבין בשער נון ויש לו ע"י הוספת היו"ד גריעותא דאינו ניכר מעלה שלו שמתבונן בשער נון הי' אפשר לומר דלא ניחא לי' ליהושע בזה לכך אמר התרגום יונתן כד חמי ענוותנותו הוסיף לו: (תורת משה)

והימים ימי בכורי ענבים: (יג, כ)

במדבר, פליאה כתוב: מפני מה לא הצליחו מרגלים מפני שהימים ימי בכורי ענבים, ולכן כתיב ותצפנהו שלשה ירחים, ולכן כתיב ענבם חסר י' עכ"ל. והנראה דאיתא שהס"מ (השטן) יש לו שליטה בג' חדשים שהם טבת תמוז אב, והנה אמרו רז"ל ששילוח מרגלים הי' בכ"ט בסיון וכתוב וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום ובערב תשעה באב חזרו, והוקבע בכיה לדורות הרי משך הליכתם לרגל היה בתמוז עד תשעה באב שעיקר שליטת סמא"ל בהם. ולכן איתא ברש"י ז"ל כולם אנשים לשון חשובים ואותו שעה כשרים היו, ר"ל דוקא באותה שעה דהיינו כ"ט בסיון שעדיין לא היה שליטה לס"מ ע"כ היו כשרים ומן הזמן ההוא והלאה שלט בהם.

והנה האותיות שקודם "ענבם" הוא אותיות הס"מ (ע-ס, נ-מ, ב-א, מ-ל) ור"ל שסמא"ל שולט בהם וזה שאמר הכתוב "והימים ימי בכורי ענבם" ר"ל אותיות הבכורים וראשונים לע"נ'ב"ם דהיינו אותיות ס'מ'א'ל, שאז באלו הימים יש לו שליטה כנ"ל, ולכן כתיב "ענבם" חסר יו"ד, כדי לרמוז זה וזה רומז גם כן ותצפנהו שלשה ירחים כי בג' ירחים הנ"ל יש לו שליטה.

(לקוטי שושנים להגה"ק ר"ש מאוסטרופולי)

ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים (יג, לג)

יש להבין את כפל הלשון "את הנפילים בני ענק מן הנפילים". עוד יש להבין למה בפעם הראשונה כתוב נפילים מלא, ובפעם השנייה הנפלים חסר. גם, למה

אמר "בני ענק" וביהושע כתיב "ויכרת יהושע את הענקים" ולא כתוב "בני הענקים".

ויובן בהקדם דברי המדרש שמוכח בהדרגה זקנים מבעה"ת ר"פ שלח, ונמצא במדרש פתרון תורה פ' שלח: פעם אחת נכנסה בתו של ענק בפרדס ואכלה רמון, והשליכה קליפתו, והיו המרגלים טמונים בקליפה שסבורים המרגלים שהקליפה היתה מערה ונכנסו בתוכה י"ב מרגלים. לאחר אותה שעה נזכרה הבת שאכלה רמון, ופחדה שמא יראה אביה את הקליפה ויודע לו שאכלה רמון מהדרס, נטלה את הקליפה והשליכה אותו אל מחוץ לפרדס (תוך כדי שהמרגלים היו בפנים) ולא הרגישה שהקליפה כבידה יותר מחמת האנשים. אמרו המרגלים זה לזה ראו כמה גבורה יש בנשים וק"ו באנשים. ולכן הוציאו דיבה"ע"כ דברי המדרש.

וי"ל דזה כוונת הפסוק "מן הנפלים" היינו ממה ש'נפלנו' מתוך הקליפה, משם ראינו את בתו של הענק, והפסוק אומר כך: ושם ראינו את הנפילים בני ענק, דהיינו שראינו את הבת של הענק, והיכן ראינוה? "מן הנפלים" מהנפילה של הקליפה. ונפלים בתרא ל' נפלו הוא, ולכן נכתב חסר, ולכן כתיב ג"כ "בני ענק" שלא ראו את הענק עצמו, רק בת קטנה שלו, וכמ"ש בפ"ק דחולין "בני יונה" קטנים ולא גדולים. (טעמא דקרא)

ונהי בעינינו כחגבים (יג, לג)

פרש"י שמענו אומרים נמלים יש בכרמים. ופירש רש"י תמיה ומאי בעי הכא נמלים הא בקרא חגבים כתיב. ונראה, דאיתא בילקוט דתלמי אמר להם למה אתם רוצים לכבוש את ארץ ישראל הלא כל הארץ של הקדוש ברוך הוא והוא נתן לנו ואם כן יהיה גול בידכם. והנה חכמינו ז"ל אמרו (עירובין ק ע"ב) על פסוק לך אל נמלה כו', דאיסור גזל יכולים ללמוד מנמלה שאינה לוקחת מאחר. וזהו שפירש רש"י ז"ל שמענו אומרים שאלו אנשים אשר בכרמים רחוקים מגזל כנמלים ועל ידי כן לא יקחו ארץ ישראל כמו שכתב הילקוט שכן אמר להם תלמי. אמנם באמת אינו כן כמו שפירש רש"י בפרשת בראשית, ברצונו ניתן להם וברצונו ניתן לישראל ואינו חשוב גזל: (קדושת לוי)

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשא את עונותיכם ארבעים שנה (יד, לד)

בשם רבי יצחק חריף מובא כך: המרגלים היו בארץ ישראל ארבעים יום - שהם 960 שעות. כנגד ארבעים הימים שהיו בארץ, נעשו להיות במדבר ארבעים שנה "במספר הימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום לשנה תשא את עונותיכם ארבעים שנה", (במדבר יד, לד) ארבעים שנה הן 480 חודשים. נמצא שכל חודש במדבר היה כנגד ב' שעות שהיו המרגלים בארץ ישראל. על כל שעה שהיו בארץ ישראל נעשו להיות חצי חודש במדבר.

מתוך ארבעים השנים שהיו ישראל במדבר לא כולן ממש היו כנגד חטא המרגלים "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע" (דברים א, ב) אחד עשר יום היה מהלך הדרך מחורב לארץ ישראל ודרך זו הרי היה עליהם לעבור בכל מקרה. אם כן יש להחסיר מארבעים השנים אחד עשר יום. זאת ועוד, עם ישראל יצאו ממצרים בט"ו בניסן ונכנסו לארץ ישראל כעבור ארבעים שנה ב' בניסן, אם כן נחסרו עוד ארבעה ימים ממנין ארבעים השנים התמימות נמצא אפוא שמתוך ארבעים השנים, יש להחסיר חמישה עשר יום שלא באו כנגד חטא המרגלים. וכאמור, חמישה עשר יום במדבר - מחצית החודש - היו כנגד שעה אחת שהיו המרגלים בארץ ישראל.

וזהו שאומר רש"י: "ואותה שעה כשרים היו" - שהשעה האחת שבה היו כשרים, מתוך סך 960 השעות שהיו בארץ ישראל - שעה זו יורדת להם ממסכת ארבעים השנים במדבר, ולכן היו ישראל במדבר ארבעים שנה חסר חמישה עשר יום.

ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' (טו, לח לט)

בגמרא סוטה (יז, א) "דתניא היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונים מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו'".

מביא בספר "עלי ורדים": שאל פעם איזה "חכם" את מרן הרב מבריסק זצ"ל על דברי הגמ' האומרת שכשאדם רואה את הציצית הוא נזכר ברבש"ע, שאינו מבין את השייכות ואינו רואה דמיון בין הדברים. ענה לו הרב מבריסק זצ"ל: "חז"ל אומרים (ע"ז כ, ב) שאסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שלא

מורי ורבותי, יצר הרע של לשם שמים צריך לפחד ממנו מאוד, פחד גדול. אתם יודעים מה זה יצר הרע של לשם שמים? לכל אחד יש את החבילה שלו ב'לשם שמים'. אדם אומר לעצמו: במקרה הזה, ובנושא המסוים הזה, אני צריך להיות ה'מאן דאמר', ולהסביר ולהחליט ולהורות, ודוקא אני, כי השני אינו ראוי ולא תהיה ממנו תועלת, ורק אם אני אטפל בענין יהיה כבוד ה', לשם שמים.

ישנן דוגמאות רבות אין ספור: לפעמים מתגלעים חילוקי דעות בין גדולי ישראל, מעט חילוקי דעות או הרבה. אותו פלוני הוא חסיד של אחד מגדולי ישראל. הוא אוסף את היצר הרע של לשם שמים, ומדבר על הצד השני דברים אסורים, רחמנא לצלן, נכשל ונופל בבאר שחת.

"אבל זה לשם שמים! וכבוד התורה! איך אני יכול לשתוק וכי מותר לי לשתוק?!"... הוא בטוח שאסור לו לשתוק, ואדרבה חובה גמורה היא לדבר בגנות הצד השני, גם אם הוא תלמיד חכם. הנה לו יצר הרע של לשם שמים.

שמעתי בשם אחד הבנים של הריוני'ער, שאמר, אנו מבקשים: "זכוף את יצרנו להשתעבד לך" "יצרנו"? יצר הרע? מי שנופל ביצר הרע הוא כמעט שוטה, לא על כך מתפללים אנו. תפילתנו היא אודות היצר הרע של לשם שמים – עליו יש להתפלל "זכוף את יצרנו להשתעבד לך" במקרה שחלילה נשתמש עם היצר הרע של לשם שמים איי איי...

מורי ורבותי. מה העצה עם היצר הרע הזה, הקשה מאוד מאוד? לכאורה העצה להכיר: אני לא פוסק בשום נושא בהלכה ובהתנהגות, ברוחניות ובגשמיות, אז גם לא אפסוק בנושא הזה, ומחובתי לשאול את מי שיועד לפסוק, ואם ה'מורה הוראה' אומר שכן, כן. אם הוא יורה שלא, לא. ויכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל. ואם ישאל את הזקנים הוא יכול להיות בטוח בעזר ה'. אבל לפסוק לבד בעניינים כאלו שאני עושה באמת לשם שמים. קשה מאוד.

"כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה" (טו, לא) נפסק ב"שולחן ערוך" (יו"ד, רמג ו) עוון גדול הוא לבזות תלמידי חכמים או לשנאותן, וכל המבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא והוא בכלל "כי דבר ה' בזה".

וכתב ה"חפץ חיים" (הלי' לשה"ר כלל ח): ידוע גדול עונשו של המבזה תלמידי חכמים, שאין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין צט, ב) אך היצה"ר מסית לאדם, דלא שייך כלל דין מבזה תלמידי חכמים רק בזמן הגמרא שהיו חכמים ביותר, אבל לא על אלו שבזמננו והוא טעות גמור! דכל ת"ח הוא לפי הדור, ואפילו בזמננו, אם הוא רק ראוי להורות ויגע בתורה - נקרא תלמיד חכם, והמבזה אותו אפילו בדברים בעלמא ואפילו שלא בפניו עוון פלילי הוא, וחייב נידוי על זה וכו' ואין רפואה למכתו, כפי שאמרנו בגמרא (שבת קיט, ב) אמר ר"י אמר רב כל המבזה ת"ח אין רפואה למכתו.

"מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה"

מסופר כי זמן קצר לאחר פטירתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל נתקף אדם בארץ ישראל בכאבי ראש חזקים אשר כל רופא לא יכול היה להביא לו מזור. הוא חש בבהלה ונסע אל אחד מגדולי הרבנים בארץ ישראל לבקש את ברכתו, כאשר שמע הרב כי כאביו החלו בעת הלוויתו של רבי משה זצ"ל, שאלו אם אמר פעם משהו שיש בו משום פגיעה בכבודו של רבי משה, האיש השיב בשלילה, אז הציע הרב משהו בלתי שגורתי, במקום ליעץ לאיש לאיזה רופא עליו לפנות או באיזה טיפול רפואי לבחור, הוא אמר לו שיש להפיל גורל הגר"א, אולי באמצעותו ימצא האיש את המקור האמיתי לסבלו.

עשו גורל, והפסוק אשר עלה בגורל היה: "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" (יב, ח) במבט ראשון לא אמרו הדברים לאיש מאומה, והנה לפתע, היכה בו הפסוק מכת ברק. אין ספק! הוא היה שם בין ההמונים אשר גדשו את רחובות ירושלים ביום הלוויה, אולם הוא הוטרד משורת ההספדים הארוכה ומגודל הלוויה באופן כללי. היה זה בשושן פורים ובפתח ממתניות מצוות החג, "אין זה צודק" חשב האיש "כי לווייה של מי שלא יהיה תפוגם בשמחת הפורים של מאות ואלפי אנשים", את דעתו זו הביע האיש באזני אחרים... הרב אמר לו כי בשו"ע נפסק כיצד יש לנהוג, וזהו פתרונו היחיד לסבלו. עליו לכנס עשרה אנשים ליד הקבר, ובנוכחותם לבקש מחילה מרבי משה. עשה האיש כדבריו אסף מנין ועלו לקברו של רבי משה בהר המנוחות, וביקש מחילה על דבריו, תוך זמן קצר חלפו כאבי הראש כלא היו.

תוקף דין שמים על בזיון ת"ח

להלן אגרת החלום המפורסמת שנכתבה ע"י הגאון רבי מרדכי מאושימינא, שהיה בעל מופת מפורסם בכל גלילות ליטא. האגרת נסבה על מעשה שאירע בשנת ה' אלפים ש"ה בעיר סאלוניקי: איש בליעל אחד שהרב יוסף בן לב (המהר"י בן לב זצ"ל) הוציא פסק דין נגדו, פגש את המהר"י בן לב ברחוב וסתר לו על לחיו לעיני קהל ועדה ואף אחד לא מחה בידו, משום שהיה עשיר גדול, תקיף ואלים, כאשר הגיע המהר"י בן לב לפני חנות של בשם אחד קרע את בגדיו ואמר: שומו שמים על זאת!

באותו לילה נכנס הבשם לחנות כשנר בידו וראה שם עכבר, כאשר ניסה להתקרב אל העכבר, התלקחה הסחורה שבחנות, ופרצה דליקה גדולה.

יבוא לידי הרהורי עבירה. האם את זאת אתה כן מבין? - "כן" ענה ה"חכם". - "ובכן הראש שלך תקין, הבעיה היא לא בחוסר הבנה, אלא היכן הראש מונח... אם היית שקוע בירא"ש היית מבין גם את הקישור בין תכלת לכסא הכבוד". (עלי ורדים)

איתא ברש"י דלכן נסמכה פרשת ציצית לשבת משום ששניהם שקולים כנגד כל המצות. ונראה למצוא עוד צד השווה בשניהם, כי במשנה (שבת פרק כלל גדול) נחשבים ל"ט מלאכות, וכמו כן בציצית יש ל"ט כריכות, כמבואר במג"א (סוף סימן י"א) שכורכין ז' כריכות, ואח"כ ח' כריכות, ואח"כ י"א כריכות, ואח"כ י"ג כריכות, ובסך הכל הם ל"ט כריכות.

וכמו כן מחולקות המלאכות במשנה הנ"ל לארבעה חלקים כמו בכריכות הציצית, יש שם י"ג מלאכות הזריעה, י"א מלאכות האריגה, ח' מלאכות בעצים, ועוד ז' מלאכות בשאר דברים, וזה מקביל למספר הכריכות בהציצית. (הגר"א מוולנא זי"ע)

מאוצרות המגידים

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

פירש רש"י: "התפלל עליו י-ה וישעך מעצת מרגלים".

מדוע משה רבינו התפלל רק על יהושע?

אחד הביאורים שמבארים, כי כלפי יהושע היה לו באמת חשש גדול שידבר לשון הרע על ארץ ישראל, כי לגביה היה חשש של יצר הרע של לשם שמים, ועל יצר הרע מהסוג הזה יש צורך ברחמי שמים מרובים.

מדוע ליהושע יכול להיות יצר הרע של לשם שמים? כי יהושע ידע שמיד כשונכסים ובאים לארץ ישראל משה רבינו ע"ה לא יכנס, וכדי שרבו של ישראל ישאר לחיות, ועם ישראל יזכה להיות עם הרבי הגדול - שמא כדאי לדבר לשון הרע. וכי יש לך לשם שמים גדול מזה? - שמשה רבינו יחיה ארבעים שנה נוספות? היכן אפשר למצא כזה "לשם שמים"??...

תבנית, יצר הרע של לשם שמים - כנגדו אנו זקוקים לרחמי שמים מרובים, מולו צריך תפילה מיוחדת, ולכן עמד משה רבינו ע"ה בתפילה על יהושע. אבל יצר הרע גלוי כמו שהיה למרגלים הוא פחות קשה, ולא נדרשה עבורו תפילה מיוחדת של משה רבינו.

רצוני לומר לכם חידוש נוסף.

התרגום יונתן מביא: "וכדי חמא משה עינוותנותיה קרא משה להושע בר נון יהושע, התפלל: י-ה וישעך מעצת מרגלים".

שואלים: איזה עונה הוא ראה בו?

ומבארים על פי מה שהזכרנו. הרי במדבר היה מאורע מיוחד שאלדד ומידד התנבאו במחנה. ומה היתה נבואתם? - "משה מת ויהושע מכניס לארץ". את הנבואה הזו שמע יהושע, והדברים כאבו לו מאוד. הוא רץ למשה רבינו וביקש: "אדוני משה כלאם".

כאן ראה בו משה רבינו עונה מיוחדת: במקום שישמח מעט, שהנה הוא יזכה להיות הממשיך של משה רבינו ע"ה - שבכך הוא מקבל סגולת אדירות, וכלים אדירים עצומים, של סיעתא דשמיא - להיות המנהיג של עם ישראל בכניסתם לארץ ישראל [והוא באמת העמיד את השמש בכוחו הגדול], שום דבר לא נע ולא זע בפנימיותו. הוא קם בכאב רב ומקנא לכבוד משה רבינו: "אדוני משה כלאם" אם אתם יודעים, - המילים הללו עלו לו ביוקר ה"אדוני משה כלאם" הזה, מחיריו היה שיהושע מת בלא ולד. מדוע? כיון שהורה הלכה בפני רבו.

בקיצור, הוא היה כל כך כאוב לכבודו של משה רבינו הוא בא עם הוראה שצריכים לכלוא אותם.

עם כזו עונה, יש חשש שהוא ידבר על ארץ ישראל, כדי שמשה יחיה.

ככה אומרים 'העולם' את הפשט.

ישנה סתירה לביאור הזה. הגמרא (סנהדרין יז, א) מביאה שלש דעות, מה היתה נבואתם של אלדד ומידד. דעה אחת שהם דברו על השליו, דעה שניה על מלחמת גוג ומגוג. דעה שלישית - משה מת ויהושע מכניס.

שואלת הגמרא: בשלמא לשתי הדעות הללו - שליו וגוג ומגוג, מובן ההמשך שמשה רבינו השיב ליהושע: "ומי יתן כל עם ה' נביאים", משמע שהנבואה היתה טובה ונעימה. אבל לאותה דעה שיהושע אמר למשה רבינו שהם נבאו: "משה מת ויהושע מכניס", מה טוב כל כך, מה היה נח לו? וכי רצונו למות? מי יתן וכל עם ה' יהיו נביאים כאלו?!

עונה הגמרא: "לא סימוה קמיה" - באמת הם לא אמרו לו את פרטי הנבואה, אלא רק שהם נבאו, ללא פירוט. אם כן, נופל הפשט הנ"ל - שראה בו את העונה בכך ששמע שהם אומרים: "משה מת ויהושע מכניס" [ובדוחק אפ"ל, כי אח"כ נודע למשה רבינו ע"ה מה שהם נבאו, ויהושע ידע מהנבואה וקינא את קנאתו]. אבל בואו תשמעו דברים מתוקים - געשמאק.

התרגום יונתן חולק על הגמרא ואומר מפורש, שהדברים שנאמרו בפסוק: 'המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים' - "אמר ליה משה... שיתנבאו עלי דאנא מתכנס מן עלמא ואנת משמש מן ברתיי, אנת מקנא לי?!" - משה רבינו אמר לו מפורשות כי מחמת שאמרו כי אני ימות ואתה תהיה המנהיג אחרי, לכך אתה מקנא קנאתי, אבל: "ראה נא פון דיהון כל עמא דה' נביאן". אם כן, התרגום יונתן מציין לשיטתו שמשה רבינו ידע ענוותנותו ולכן פחד עליו.

וראיתם את הארץ מה היא וכו' (יג, יח)

בספר 'רביד הזהב' הביא את דבריו של רבי נפתלי מרופשיץ המפרש את הפסוק בלשון רמז. 'וראיתם את הארץ מה היא' - תראו האם הארץ "מה" היא, אם היא מביאה לידי בחינת "ונחנו מה", היינו ענווה; 'החזק הוא הרפה' - האם העם היושב בה הוא רפה, בבחינת לב נשבר ונדכה, אפילו בזמן שהוא חזק; 'המעט הוא אם רב' - האם העם שבתוכה חושב את עצמו לקטן, אפילו בזמן שהוא רב וגדול;

'היש בה עץ (צדיק), אם אין' - והאם הוא עניו בבחינת 'אין'. התכונות הנ"ל מאפיינות ביותר את מי שניחון במידת הענווה, והאדם העניו אינו ממחר לכעוס (כפי שמובא באגרת הרמב"ן). לכן ביקש משה רבינו מהמרגלים שיבדקו במיוחד את המידה הזו אצל יושבי הארץ, כדי לדעת האם ההתנגדות שלהם תהיה קשה וכעושה, ולהתוות לפי זה לעם את דרכי הכניסה לארץ.

מידת הכעס - מידה קשה עד מאוד היא, וקשורה בטבורה למידת הגאווה הנוראה, ועל שתי המידות הללו אומרים חז"ל שהלוקה בהן כאילו עובד ע"ז. ובאו ונשמע לא רק כמה מגונה ומכוערת היא מידת הכעס, אלא עד כמה היא אינה משתלמת.

כל המקומות תפוסים

מעשה שהיה בגנרל אמריקאי מפורסם, שהיה אמנם מצביא גדול וגיבור מלחמה, אבל היה נגוע בשתי המידות הקשות של כעס וגאווה. יום אחד שמע הגנרל שבאחת ממדינות ארה"ב מתקיים קונצרט ענק בהשתתפות מנצח נודע, ועשרות רבות של נגנים. בהיותו חובב נגינה, החליט לנסוע לקונצרט.

והנה, בהגיעו לשדה התעופה, כדי לעלות על מטוס שיביאנו אל המדינה בה נערך המופע, הודיעו לו שלמרות מעמדו הרם הם מצטערים להודיעו שכל המקומות במטוס כבר תפוסים, ואין אפשרות להטיסו בטיסה זו.

הגנרל התרחם מרוב כעס. "מה? למרות השירות בן עשרות השנים שאני מעניק למדינה, אתם תקבעו שאני לא אטוס עתה?!" - זעק. הוא ביקש לקבל לידיו את רשימת הנוסעים, ומחק שם מן הרשימה, והודיע שהוא טס במקומו...

מרוב פרסומו של גנרל זה ברבים, ובשל האהדה הגדולה שהיתה לו בתקשורת, חששה הנהלת שדה התעופה להביע את דעתה נגדו, והטיסה את הגנרל במקום הנוסע הוא.

לאחר טיסה שארכה כמה שעות הגיע הגנרל לאולם, וכאן נכונה לו אכזבה עמוקה. המארגנים הודיעו שהאירוע התבטל, מפני שהמנצח לא הגיע! הם סיפרו לקהל המאוכזב, שעל פי מידע שבידיהם המנצח היה רשום לטיסה, אלא שבעקבות דרישתו של גנרל פלוני לעלות על המטוס, נאלצה הנהלת שדה התעופה למחוק את שמו. המנצח נפגע מהמלך, והודיע שהוא לא מוכן לטוס כלל, דרש פיצויים על הנזק והצער שנגרמו לו, ולא הגיע לקונצרט... לא צריך לתאר את מפח הנפש האדיר שהיה לגנרל הכועס! גם לטוס כמה שעות, הלוך ושוב, וגם להפסיד את האירוע. והכל בגלל הכעס. (ברכי נפשי)

אפס כי עז העם הישב בארץ (י"ג כ"ה)

החפץ חיים מסביר שהתורה הדגישה במיוחד את המילה 'אפס', כביאור הרמב"ן, כי מילה זו מביעה את רשעת המרגלים, 'שהיא מורה על דבר אפס ונמנע מן האדם, שאי אפשר בשום ענין, כלשון האפס לנצח חסדו'. והמרגלים אכן ביקשו להעביר לעם את המסר הזה שלא יוכלו כלל להילחם עם יושבי הארץ.

ולעומתם, יהושע וכלב אמרו 'כי לחמנו הם' (להלן, פרק י"ד פסוק ט'), וכאומרים - וכי אדם מפחד מכבר לחם גדול המונח על השלחן? האדם המאמין בה', לא ישתמש לעולם במונח 'אפס', אלא יבטח באלוקיו ויתייחס גם לאויביו הקשים ביותר כ...לחם המונח על השלחן. זה סודו של הבטחון בה', ההופך את האדם למאושר עלי אדמות.

האספקלריה של הבוטח משדרת לו כל העת שיש לו על מי לסמוך. אם רק יפקיד האדם את 'מפתחות החיים' שלו ביד השי"ת, ויפקיר את כל כולו למען השם, הוא יוכח עד מהרה לדעת שאכן היה מי שמשמר עליו לאורך כל הדרך, גם אם בתחילה לא נראו הדברים כמי שפועלים לטובתו.

שאכן אם היו שואלים את האדם, ביחס לאירועים מסוימים העוברים עליו בחיים, כיצד לדעתו היה כדאי לנהוג עימו, הוא היה אומר שלפי ראות עיניו היה צריך לנהוג קצת אחרת... שהרי במציאות הובילו אותו ההתרחשויות למחוזות לא הכי טובים...

מי שאומר כך, אינו יהודי מאמין. אדם היודע שכל מה שעושה הקב"ה לטובה הוא עושה, הרי גם כאשר הוא איננו רואה לכאורה מה היא הטובה

באותה דליקה עלו באש כחמשת אלפים בתים של יהודים וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות. מספר ההרוגים הגיע לשלוש מאות וארבע עשר (כמנין ש - ד - י).

וזה דבר האגרת שכתב רבי מרדכי מאושמינא בשנת תרמ"א, שלוש מאות שלושים ושש שנים (!) לאחר מה שארע בסאלוניקי:

ב"ה יום ו' כ"ח שבט תרמ"א, פ"ק בוטען. לכבוד ידיד ה' וידיד נפשי, ה"ה הרה"ג החריף ובקי סיני ועוקר הרים הרב הצדיק ועניו המפורסם כקש"ת ר' פנחס מיכאל הרב דק"ק אנטטיפאלע. אחדש"ה כתר"ה הנני לספר לכם מעשה נורא, ומסתמא לא יגלה לשום אדם בעולם, רק יצינעו במקום שאין יד אדם שולטת בו או יקרע אותו לקרעים באופן שלא יתגלה זאת לשום אדם בעולם.

בליל ערב יום כיפור, בלומדי אז שיעור הקבוע לי נפלה עלי תרדמה וישנתי, בחלומי בא אלי איש הדר, בתואר פנים וזקנו מגודל. בהביטו אלי נרתעתי, אחז בידי ואמר: מה לך נרדם קום קרא אל אלוקים! ונרתעתי מאד, ואייק והנה חלום. ואמרת חלומות שוא ידברו. בכל זאת היה לבי נוקפי וחרדה גדולה נפלה עלי, והלכתי עוד לישון על מטתי. והנה בחלומי בא אלי עוד פעם איש הדר הנ"ל ועוד שני אנשים עימו. ואמרו שני האנשים תדע שזה חלום אמת ולא תאמר נואש. ונשתוממתי מאד. אז קרא אלי איש הדר הנ"ל ואמר לי: הוה מפשפש במעשיך, כי אני בשליחות מעולם העליון בא אליך. אז התחזקתי ואמרתי לו: באיזה שליחות באתם אלי. ומחמת הקול הגדול שדברתי עמו הקיצותי משנתי והנה חלום. ואמרתי עוד הפעם החלומות לא מעלין ולא מורידין. בכל זאת מחמת שהיה לבי נוקפי ונפלה חרדה עלי לא ישנתי עוד בלילה הזה.

וביום כיפור בכיתי מאד בכיה גדולה שלא הורגלתי בזה מעולם, ולא ידעתי מה זה הבכיה שאני בוכה כל כך. ואמרתי בלבי אפשר מחמת החלום הנ"ל. ולא היה לי חלום עוד עד שמיני עצרת. אז ישנתי בלילה תוך הסוכה כמנהגי, ובאמצע שנתי בא אלי עוד הפעם איש הדר הנ"ל בבגדי לבנים. ונרתעתי בהביטו אל גודל יופיו ומראהו הנורא מאד. ואז קרא האיש ואמר אלי: הבכי שבכית ביום כיפור הועיל מאד, עד ששלחוני להביך ולהגיד לך אשר תוכל לתקן ולבטל הגזירה. אז אמרתי לו לא ידעתי מה אתקן ומה זה הגזירה ושתק האיש הנ"ל ועמד בשתיקתו ערך רבע שעה.

ואז התחלתי לבכות מאד בחלומי ואמרתי: לא ידעתי מה זה החטא הגדול שחטאתי, על ששלחו לי שלוחים מעולם העליון. ובכיתי הרבה מאד בחלומי ומחמת גודל הבכיה הקיצותי משנתי, ובהקיצתי לא אמרתי עוד שזה רק חלום ודברים בטלים. כי ראיתי אשר דבר הוא, וביום שמיני עצרת הייתי בשמחה גדולה מאד, ולא ידעתי מה השמחה אשר מעולם לא הייתה לי שמחה גדולה כזאת.

ובליל שמחת תורה כאשר ישנתי על מיטתי, באמצע שנתי בחלומי והנה בא אלי עוד הפעם איש הדר הנ"ל. זיו תוארו היה נורא מאד ומעוטף בלבנים, וקרב אלי ואמר: עד מתי יהיה לי טירחא עבורך לילך אצלך ממקומי הנכבד. ואז התחזקתי ואמרתי לו: בזכות התורה ובזכות התנאים והאמוראים שלמדתי אותם ויגעתי בהם, הנני מבקש מכם להגיד לי כל ענין השליחות שלכם, ולבאר לי בביאור יפה שאוכל להבינם. ואז הלך אתי לחדר יפה ונעים מקושט בתכשיטין לא תשבע עין מלראות זאת. ואמר לי שב בני שב ואגלה לך ענין סתר וזה השליחות שלי. וישבתי על כסא אחד והוא ישב אצלי ואמר לי הנני מגלה לך מסתרים:

תדע שאני מהר"י בן לב ובעת שהייתי בחיים בזה העולם, ישבתי על כסא דין לשפוט בין איש ובין רעהו ובאו אלי שני אנשים בדבר איזה משפט ויצא אחד מהם חייב, ולא רצה לציית הדין מחמת שהיה איש אלים. ואז הזהרתי אותו באזהרה הידועה ויצאתי לחוץ. בא אלי האיש הנ"ל שיצא חייב והכה אותי על לחיי, וענין זה חקוק על עצמותיו עד היום ואין לו שום תקומה עד היום. ונגזר עליך שאתה מיוצאי צאצאי לתקן אותו ותהיה לו תקומה על זה. ואז נרתעתי ונשתוממתי ונשארתי כאבן דומם ערך רבע שעה. ולאחר זה נגע בפי ואמר לי: מה זה שתקת. ואז התחלתי לבכות מאד ואמרתי לא ידעתי במה אתקן אותו, כי אין לי ידיעה ביחודים וכוונות. אז אמר לי תדע שכן נגזר עליך אשר תקנה הספר שו"ת מהר"י בן לב ותלמד אותו בקביעות עד שיהיה שגור בפיך מראשו ועד סופו ואז תהיה תקומה אליו ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה. אמרתי לו: כמה אלמד התשובות הנ"ל עד שיהא שגור בפי. אמר לי לא פחות מארבע שנים וכו' (ואמר לו עוד, שיקנה הספר מהריב"ל דוקא אצל הרב דאנטיפאלע שיש לו תשובות הנ"ל, ושאלו, מה זו דוקא אצל הרב הנ"ל? ואמ"ל: אגלה לך ענין זה: תדע אשר גם על הרב הנ"ל יש איזה דברים למעלה כי הוא התחיל להכין א"ע להדפיס ביאור ש"ס תמורה ומעילה ולא קיים הכנתו ע"כ מוכרח הוא ג"כ לתקן זה ומהמעות שיקבל ממך עבור המהר"י כן לב יתחיל להכין א"ע להדפיס הנ"ל וכו' בסופו של דבר הלך אצל ר' פנחס מאנטיפאלא וקנה ממנו את השו"ת ולמד בו).

ידידם עוז בלו"נ הכותב מעמקי הלב בדמעות שלישי מרדכי החופ"ק הנ"ל

יש להתעורר מן העובדה שמאז המקרה בשנת ש"ה עד לתאריך המכתב בשנת תרמ"א חלפו שלוש מאות שלושים ושש שנים ועדיין דין שמים במלוא תוקפו!

המעשה שהובא לפני עסק ביהודי שהיה אמור להשיא את בתו, ובגלל ההתחייבויות הכספיות הגדולות שהיו כרוכות בכך, נאלץ לעזוב את ביתו ולנדוד לארצות נכר, ולהתדפק שם על בתי נדיבים.

את פעמיו שם לארה"ב, אבל גם לאחר שהסתובב שם במשך תקופה ארוכה לא הצליח לאסוף סכומי כסף משמעותיים. המצב הכלכלי הקשה, חדר גם אל בתי הגבירים, ונתן אותותיו על איסוף התרומות, המצטמצמות והולכות מפעם לפעם.

בשלב מסוים פגש היהודי שלנו בארה"ב את אחד מעמיתיו שיעץ לו לנסוע לקהילתו של הרב מייזליש באוסטרליה. 'בקהילה זו, אמר לו הידיד, תצליח לאסוף כסף'. היהודי החליט להיענות להצעה, ורכש כרטיס טיסה מארה"ב לאוסטרליה.

בשדה התעופה באמריקה יש כידוע הליכי בידוק מחמירים ביותר, וגם לאחר שהפקחים בדקו את כל המזוודות והתיקים, הכיסים והבגדים, הם דורשים מהנוסעים שיחלצו את נעליהם, כדי לבדוק אם הסתירו דבר מה בתוכם...

ההליך מתבצע בצורה כזו שהנוסע חולץ את נעליו, הולך כברת דרך קטנה ללא הנעליים, ומיד לאחר שהבדיקה במתקן המיוחד הסתיימה ללא בעיות, הוא מקבל את הנעליים בחזרה.

היהודי חלץ גם הוא את נעליו כמתבקש, אך בבואו אל המקום בו היו אמורות הנעליים להימסר לו, הופתע מאוד להיווכח שנעליו אינן נמצאות שם. במקביל, הגיעו לידי נעליים אחרות, וסביר להניח שקרתה שם טעות, ואחד הנוסעים האחרים לקח את הנעליים של היהודי, ובמקומן השאיר את הנעליים שלו...

הנוסעים חשדו בו שהוא מחבל

הוא מביט בנעליים שנותרו לפליטה, וכבר חשב אפילו לנעול אותן במקום הנעליים שלו, אבל כשביט בנעליים הזרות הבחין לתדהמתו בצלב קרס המוטבע עליהן. הוא הבין שאלו הן נעליו של גוי, וכיון שהיה שם צלב קרס, החליט לא לנעול אותן בשום אופן שבעולם.

האיש לא גילה לאנשי הבידוק את המניע האמיתי להחלטתו, מחשש לאנטישמיות, אלא אמר שהוא אינו רוצה לקחת את הנעליים, מפני שהן אינן שלו, והדבר נחשב לגזל.

למרות שהחלטה זו - ללכת יחף - הביאה אותו למצב מאוד לא נעים (ובהלכות תשעה באב נאמר שההולך בין הגויים צריך ללכת בנעליו, כדי שלא יבוזו לו), עם כל זה התחזק האיש מאוד, וגמר בליבו שבשום אופן הוא לא יניח על רגליו נעליים עם צלב.

ואכן, האישה עלה למטוס בדרכו לאוסטרליה, כשהוא יחף, אבל לא שיער לאן יתגלגלו הדברים. בעלותו למטוס, הבחינו הנוסעים באדם מוזר המתהלך ללא מנעלים לרגליו, והחלו לחשוד בו שהוא חבר בארגון מחבלים...

משהודיעו לו כך לדיילים, הגיבו אלו ואמרו שאין מה לחשוש כיון שמדובר באדם שהחליט לא לקחת נעליים שאינן שייכות לו, משום גזל. כל הנוסעים במטוס הביעו את התפעלותם ממעשהו של האישה, וישרו האישה.

בין הנוסעים היה גוי אחד שהתפעל ביותר מהגינותו של היהודי, וניגש למקום מושבו כדי לשמוע את הדברים שוב באוזניו, ולדעת שאכן יש אנשים כאלה בעולם שאינם מוכנים לקחת דברים שאינם שייכים להם... 'אצל גוי זה לא היה קורה', אמר ליהודי.

ומה אמר על כך מרן הגרי"ש אלישיב?

בשלב מסוים שאל אותו הגוי על מטרת נסיעתו, והיהודי סיפר לו את האמת, שבתו אמורה להינשא ואין לו פרוטה לפורטה, ועל כן הוא נאלץ להתגלגל על פתחי נדיבים.

'כמה כסף תכננת לאסוף לנישואין אלו?' - שאל.
'25,000 דולרים', השיב.

הגוי לא המתין רגע. הוא קרא לכמה עיתונאים שהיו בטיסה, ואז הוציא מכיסו את פנקס הצ'קים וכתב לו את כל הסכום הנצרך!

העיתונאים החלו לצלם את האירוע ולהנציחו מכל עבר, וההבזקים של המצלמות לא פסקו למשך דקות ארוכות. לבד מהפרסום שהיה לתורם, היה גם קידוש השם גדול באותה שעה.

זה שכרו וזו ישועתו של מי שמקדש את השם, וקובע בליבו באופן מוחלט לא לעבור על רצונו של השם יתברך, גם במחיר של אי נעימות גדולה. וכי יקשה בעיניו של אדון הכל, מלך מלכי המלכים, הרוצה לשלם לו שכר על כך, ולגלגל לידי 25,000 דולרים?

השאלה היא כיצד היה מותר ליהודי לקחת את הכסף מהגוי, הרי הגמרא (בבא בתרא, דף י' עמוד ב') מספרת שרבי אמי סירב לקבל כספים שכאלו בגלל הפסוק (ישעיהו, פרק כ"ז פסוק י"א) 'ביבש קצירה תשברנה', וכו', וברש"י שם מסביר: 'כשתכלה זכות שבידו, ויביש לחלוחית מעשה צדקה שלהן, אז ישרבו', וכך נפסק גם בשו"ע (יו"ד, סימן רנ"ב).

יוצא, שאם מאפשרים לגויים לעשות מצוות, ולהרבות את זכויותיהם, מקיימים בכך את שלטון הגויים בעולם, ומאחרים את שברונם; ואם כן כיצד היה מותר לקחת את הכסף?

בדברי תשובתו הביא הרב את הוראת חמיו, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאפשר לסמוך בענין זה על דברי ה'חסד לאברהם' הכותב שבמקרה שהגויים

שתצמח לו מהאירוע ההוא, הוא יאמין בכך בלב שלם, ויידע עם לבבו שהשי"ת אוהב אותו הרבה יותר ממה שהוא אוהב את עצמו.

'מסודר' בפרנסתו

הזדמן לידי קונטרס שכתב יהודי ניצול שואה, ובו הוא מתאר את שעבר עליו באותה תקופה, וכיצד הצילו הקב"ה פעם אחר פעם מידי הנאצים הארורים.

יהודי זה התגורר בגרמניה עצמה, ומיד כאשר החל הצורך היטלר ימ"ש להפריח את הצהרותיו המאיימות נגד היהודים - והיה זה יותר משנתיים לפני פרוץ המלחמה - נתן הקב"ה בליבו את ההחלטה למכור את כל נכסיו ולצאת מארץ הזו.

הדבר לא היה פשוט, כיון שיהודי זה היה 'מסודר' בפרנסתו ובנכסיו, והיו לו נכסים רבים, דינידי ודלא נידי. אבל, ההחלטה שהתקבלה בליבו היתה כה חזקה, שמאומה לא עמד בדרכו, והוא מכר את הבתים שהיו בבעלותו, וגם את כל יתר הנכסים.

המטבע היציב והאיתן ביותר בתקופה ההיא, היה הרובל הרוסי. כל הסוחרים עשו בו שימוש, וידעו שהרובל הוא מטבע שכדאי ושווה להשקיע בו לטווח ארוך, ואין לכאורה שום דבר שיהא בכוחו לזעזע את חוסנו של הרובל.

גם היהודי שלנו, המיר את כל הכסף שקיבל ממכירת נכסיו לשטרות של רובלים רוסיים, וכאשר הכסף היה בידו החליט להעתיק את מקום מגוריו להולנד, שהיתה מדינה שקטנה וניטרלית, והכל היו בטוחים שהנאצים יניחוהו לנפשה, ולא ירצו לפגוע בה ולהשתלט עליה.

בהגיעו להולנד, השתדל מידוענו לבנות את עצמו מחדש, ולשקם את פרנסתו, כפי שהיה בגרמניה. ואכן, בתקופה הראשונה הכל הלך למישרין.

חור ומבוהל

יום אחד מגיע היהודי לביתו, חורר ומבוהל, וכשאשתו שואלת אותו מה קרה, הוא מציג בפניה דף עיתון שבו היה כתוב שהכלכלה הרוסית התמוטטה לחלוטין, והרובל בעקבותיה... בידיעה בעיתון נאמר שהמטבע הרוסי איבד את ערכו בצורה מוחלטת, והוא אינו שווה אפילו את הנייר שעליו הוא מודפס. יוצא אפוא, אמר הבעל לאשתו, שכל האספים שחסכנו, ובעצם כל הרכוש והנכסים שלנו - אינם שווים עכשיו מאומה!

עצם המחשבה על המציאות ההזויה הזו, הביאה את מידוענו לפלנטה אחרת, ולהרגשה מוחשית בדברי חז"ל שלמדונו שהחסכוניות האמיתיים נתונים רק בבית המדרש, ולא באוצרות הכסף והזהב.

המהפך המחשבתי שהחל בו מאותו רגע, הביאו להחלטה נוספת, חזקה יותר מזו הראשונה שקיבל בהיותו בגרמניה (כשהחליט לעבור להולנד), והיא, לעזוב את הגולה הודוה, ולעלות לארץ ישראל. בתוך ימים אחדים ארוז את מה שנשאר לו בהולנד, ועלה לארץ הקודש.

ומי שמכיר קצת את ההיסטוריה, יודע שהולנד היתה אחת המדינות הראשונות לכיבוש הנאצים, שהעבירו את נתיניה היהודים לאושוויץ. כבר בימי הראשונים של הכיבוש, דרשו הגרמנים מהשלטון ההולנדי שיעביר לידיהם את שמות הנכבדים היהודיים בקהילותיהם, ואותם הרגו תחילה.

'כיון שאני נמנית על הנכבדים הללו, סיפר היהודי לבניו ברבות הימים, אין ספק שאם הרובל הרוסי לא היה מתמוטט, והייתי נשאר בהולנד עוד תקופה קצרה, גם אני הייתי נשלח לאושוויץ רח"ל'.

במזוודה מיוחדת

נכ של ממש נעשה ליהודי זה, והנס החל כבר ברגע שהחליט לרכוש את הרובלים, שכן הם היו הסיבה להצלתו בהולנד. הנס המשיך מאוחר יותר עם התמוטטותו של הרובל, כשהתברר שדווקא סיבה זו הניעה אותו לעזוב גם את הולנד, ולעלות לארץ ישראל, ולהינצל מציפירני החיה הנאצית.

עכשיו נחשוב לרגע; כשיהודי שלנו שמע את דבר קריסתה של הכלכלה הרוסית, הלא באופן טבעי הוא הרגיע מאוד מאוד רע. איך יתכן אחרת?! הלא ההתמוטטות הזו גורמת לו עתה להישאר ריק מנכסיו, ולהיות עני וחסר כל! אבל אם היה יודע שהכל לטובתו, לא היה נותן להרגשות הלא טובות שיחדרו למוחו כלל וכלל!

ואם היו שואלים אותו, במה הוא רוצה לבחור, ברובלים רוסיים או בחיים, בוודאי שתשובתו היתה שהוא מעדיף את החיים גם על פני מיליוני רובלים. וזה בדיוק מה שהקב"ה עשה לו.

היהודי שעליו אנחנו מדברים לא הסתפק בהחדרתה של האמונה הזו רק לליבו הוא, אלא התאמץ גם לחנך את ילדיו ברוח זו. מה עשה? - גם לאחר שהרובלים הרוסיים איבדו את ערכם, ולא היו שווים מאומה, לא השליך אותם לפח, אלא שמר חלק מהם במזוודה מיוחדת, וכשהגיע לארץ תלה את הרובלים במסגרת מיוחדת בסלון ביתו.

למען דעת כל עמי הארץ את הנס הגדול שנעשה לו ע"י הרובלים הללו, ולמען יידעו בניו וכדיו וכל צאצאיו את הכלל החשוב הזה שכל מה שעושה הקב"ה, לטובה הוא עושה.

אשר עין בעין נראה את ה' (יד)

שכר גדול שולם מן שמיא לאדם שהקפיד לשמור על רצונו של הקב"ה, ולא לזלזל בכך גם בעת לחץ.

תורמים כסף מפני שהם מבקשים מהש"ת 'שיחיה בני', הרי שהם עושים זאת בגדר 'עסק', היינו שהגויים יודעים שהדבר 'משתלם להם', ולכן הם תורמים, ואין בכך משום ריבוי זכויות לגויים.

ואם כן, גם במקרה הנ"ל, כיון שנתנית הצ'ק לוותה בצילומים, והגוי הנותן קיבל על כך כבוד רב, אפשר לומר שהוא עושה זאת לשם הכבוד, ולא יהיה לו בכך זכויות...

"יום לשנה" – רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

רבים היו בעלי הבתים עמי הארץ, שאיזוהי נפשם לזכות את בתם ואת ביתם בחתן בן תורה. עולים היו לשיבה ומבקשים חתן בן עליה, בהבטיחם נדוניה הגונה ושנות מזונות על שולחנם הגדוש ברוב טובה.

אחד מהם זכה בחתן לתפארת, ששקד יומם ולילה על תורתו והתעתד להיות לגדול בישראל. חותנו העריך מאוד את אישיותו ומידותיו, חוכמתו ופקחותו, אבל העריך פחות את תורתו ושקידתו. אדרבה, שמח היה אילו יצא לסחור בנצלו את חכמתו כדי להתעשר. אבל הבטחה זו הבטיחה, הבטיח עשר שנות מזונות לעשר שנות שקידה והתעלות!

כששמע קריאת התורה בפרשת שלח, אורו עיניו: המרגלים תרו את הארץ ארבעים יום, ובני ישראל נעשו בארבעים שנות נדודים במדבר, "יום לשנה יום לשנה" (יד, לד) -

"השומע אתה", אמר לחתנו, "יום לשנה – כבר אכלת עשרה ימים על שולחני, והרבה מעבר להם. זהו, כלו 'שנות' המזונות, ועליך להרויח את לחמך!"

טיעון למדני, אין מה לומר. "אין בעיה", השיב החתן השנון, מסור בידי את דמי הנדוניה, ותחפש לך חתן חדש".

"מה זה?!" "אנו מתגרשים".

"מדוע?" הזדעק הכפרי. "כי שהייתי עם בתך עשר 'שנים' ולא ילדה"...

"טוב, טוב, המשך ללמוד", הפטיר החותן, "לא אמרתי דבר"...

ידוע שאיני מספר סיפורים מבדחים סתם כך, אלא כ"מילתא דבדיחותא" לפני השמעתתא (שבת ל, ב) -

לצערינו, תופעה זו של "מוסר כפול" רווחת כל כך! חותנת אחת שפכה זעמה על חתנה, באזני חברתה: "לחתני לב של אבן!

הוא משאיר את אשתו עם ארבעת ילדים, ונוסע לו לטיול בצפון. שהיא תקרוס תחת הנטל, והוא יהנה לו עם חבריו"...

החברה גישה: "שמעתי שגם בנך מצטרף לטיול, ומשאיר את אשתו לבד"...

"לא!" מיהרה למחות, "בני אינו משאיר את אשתו לבדה, הוא משאיר אותה עם חמישה ילדים"...

אהה!

ואנחנו?! הרי כל אחד מאיתנו מלא טרוניות כרימון, על חבריו או בני משפחתו. ומדוע, כי אנו הרי עושים עבורם את המינימום, אז מדוע אינם עושים כלפינו אלא את המינימום?!

ואף אל הבורא פונים אנו בעתירה: ריבוננו של עולם, למה חסר לי דבר פלוני, ודואב לנו איבר פלוני, למה אושרינו ובריאותינו אינם מושלמים?!

ככה? ומה עושים אתם עבור הקדוש ברוך הוא?! - טוב, נכון שאיננו מושלמים. אבל את המינימום הרי אנו עושים! אז מה הטרוניה, כשגם הוא עושה את המינימום למענינו?!

(והגדת)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. פירש רש"י: "וכן היינו בעיניהם - שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרמים כאנשים".

סיכום הטיעונים שבפי המרגלים בשובם משליחותם היה כמבואר בפרשה (ג, לג): "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם".

היתה זו שפלות רוח שלא במקומה, והיא שגרמה להם להוציא דיבה רעה על הארץ ולהיכשל בשליחותם. מאלפים בנדון זה הדברים שכתב ה"שפת אמת" (תזומ) כי שני חלקי הפסוק מתקשרים היטב ביניהם, באשר קיימים קשרי גומלין בין מה שהיו נראים כחגבים בעיני עצמם לבין מה שנראו כן בעיני הענקים. כך היא המידה הנוהגת בעניינים אלו. הם לא היו יכולים להראות קטנים בעיני אחרים, אלמלא שקודם לכן איבדו בעצמם את תחושת החשיבות הבריאה, שהיתה אמורה להיות להם.

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים".

תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

העיון בדברי רש"י יעמיק עוד יותר לקח זה. רש"י מבאר (על פי הגמרא סוטה לה ע"א) את טענת המרגלים: "שמענו אומרים נמלים יש בכרם, כאנשים". תמה על כך רבי עובדיה מברטנורא, הרי הם אמרו חגבים ומדוע כתב רש"י נמלים? אלא, שאם אדם רואה את עצמו קטן כמו חגב, אחרים יראו אותו קטן עוד יותר, כמו נמלה קטנטנת!...

נחשולים של עדריות אנושיות. גם אם רבים מתנגדים לאמת הפנימית שלו, הוא יכול להתעלות מעל "כולם" לנהוג לפי צו מצפוניו.
בנידון זה למדים בעלי המוסר לקח מהלכה אחת שנאמרה אפילו אודות בעלי חיים וממנה ניתן להקיש בקל וחומר ביחס לאדם.
בהלכות טריפות נפסק להלכה שאם עוף או בהמה הושלכו מגובה, הרי הם בחשש טריפות משום "נפולה". ההלכה חוששת שמא הפלתם מהגובה גרמה לפגימה באיבריהם הפנימיים ועל ידי זה הבהמה או העוף נטרפו. אולם ההלכה קובעת שישנן צורות בדיקה מסוימות שעל ידן ניתן לוודא שבעל החיים לא נטרף.

אחת מן הבדיקות הללו היא אם עוף נפל מגובה, והנה למרות זאת הוא מצליח לשחות במים, השחייה בנהר מצביעה על כך שהעוף, האווז או הברווז, לא נפגע במאומה ואין בו חשש טריפות.

אולם ההלכה מסייגת את דבריה בקובעה שבמה דברים אמורים? אם העוף שוחה נגד הזרם, אולם אין הוא שט עם הזרם אין בכך שום ראייה לבריאותו. גם עוף פגוע וטרף, ואפילו בול עץ, עשוי לנוע עם הזרם, ואין בכך הוכחה שיש בו שמץ חיות.

ומכאן ניתן ללמוד קל וחומר לאדם שחיותו נבחנת ביכולתו לשחות נגד הזרם, כבוד שזרימה עם העדר אין בה כדי ללמד על כושרו וכשירותו של האדם, שמלכתחילה נוצר להיות עצמאי ובלתי תלוי. משורש העובדה שאדם הראשון נברא יחיד, נובעת תכונת היותו ייחודי ומכאן השאיפה הטמונה עמוק במעמדי הנפש להיות מקורי, עצמאי. אשר על כן דעת תורה גורסת שהאדם נדרש להיות עצמאי, לבל יירתע מפני "מה יאמרו הבריות". אם הוא סבור, למשל, שדיעה מסוימת היא שגויה, או שנוהל מסוים הינו פסול, הוא צריך להישאר איתן בדעתו, למרות שסביבתו אינה גורסת כן. כאמור, זו היתה, אפוא, זכותם הגדולה של יהושע וכלב, שלמרות שעשרת המרגלים שהלכו עימם הוציאו דיבה על ארץ ישראל, הם עמדו בתוקף על דעתם, ולא שיתפו עימם פעולה.

דוגמת מופת בתחום זה הראה לנו אברהם אבינו ע"ה. הוא היה סמל ומופת להתנהגות אצילית שבין אדם לחבירו, אולם כל זה לא סתר את השקפתו ואמונתו שעליה מוכן היה למסור את נפשו. אברהם אבינו מסר נפשו בשביל להכניס אורחים, ואפילו כדי להתפלל על סדום, אולם בעוז רוח הוא בעט בכל המוסכמות של החברה האילית שסביבו כדי לדבוק באמונת האמת. לא בכדי אמרו חז"ל שישמו נקרא "אברהם העברי", על שם שכל העולם כולו עמד מעבר אחד, והוא לבדו, יחיד ובודד, עמד מהעבר שמנגד. אכן זוהי עצמאות השקפתית הראויה לשמה.

(בנועם שיח)

שימו לב לסדר הפרשה – מרגלים, נסכים, חלה, עבודה זרה.
שואלים חז"ל – למה נסמכה פרשת חלה ונסכים למרגלים?
או בגלל שעם ישראל אמרו, לא נכנס לארץ ישראל, נתן להם הקב"ה שתי מצוות, התלויות בארץ, או בגלל שהם היו אכלים, אמר הקב"ה – תן להם שתי מצוות, כי מאסו בארץ חמדה, או בגלל סיבה נוספת, ותכף אנחנו נראה את הסיבה.

אומר הירושלמי, כפי שהזכרנו, סיבה נוספת – היות ובשעה שחזרו המרגלים, עסקו בני ישראל, בנסכים וחלה, לכן זה נצמד. מיד לאחר מכן, באה התורה וכתבת פרשת עבודה זרה. למה נסמכה פרשת עבודה זרה, לפרשת חלה ונסכים?
מיד אחרי פרשת חלה, מופיע אדם ששגג ועבד עבודה זרה. עיני העדה שראו והודו בעבודה זרה שמוותר לעשות אותה. מה זה קשור לחלה?
שימו לב, למה שכתוב כאן במדרש – צ-מ-ר-ו-ו-ר-ת, **אומר המדרש (ויקרא רבה, רשה ט"ז) –** אמר רבי יוחנן למה נסמכה פרשת חלה לפרשת עבודה זרה, לומר לך, שכל המקום מצות חלה כאלו בטל עבודה זרה, וכל המבטל מצות חלה כאלו קים עבודה זרה.

רבותי, למה נסמכה פרשת עבודה זרה לפרשת חלה?
לומר לך, שאדם שבביתו מפרישים חלה, הוא מבטל בכך את העבודה זרה, ובביתו שלא מפרישים חלה, כאילו מקיימים עבודה זרה.
רבותי, לא שמענו כזאת בישראל- אדם שלא מפריש תרומות ומעשרות, לא כתוב שכאילו קיים עבודה זרה. אדם שלא מפריש ביכורים, לא כתוב עליו כאילו עובד עבודה זרה.

בהפרשת חלה, אומרים חז"ל, אדם שרח"ל, בבית שלו לא מפרישים חלה, כשעושים את השיעור הדרוש (1.650 ק"ג), כאילו עובד עבודה זרה.
כל אחד שואל את עצמו – על מה ולמה עבודה זרה? איזה עוון נורא יש כאן, באי הפרשת חלה, שזה נחשב כאילו עובד עבודה זרה?
אם אנחנו נצרף לזה, את ההגהות מימוני, נימצא ברמב"ם (סוף הלכות זרעים) – חלה תרימו תרומה – ללמדך, שזכו ישראל להיכנס לארץ ישראל, כדי לקיים מצות חלה.

כל כניסתם לארץ ישראל, היתה לצורך קיום מצות הפרשת חלה. כותב ההגהות מימוני – ותרי"ג גימטריה זו מצות חלה. ללמדך, שכל הזהיר במצות חלה, ומקיימה כראוי, כאילו קיים כל תרי"ג מצוות שבתורה. אדם שמפריש חלה בבית, ביטל עבודה זרה, וקיים כל תרי"ג מצוות.

כל אחד שואל את עצמו – מה הפלא? זה לא שמירת שבת כהלכתה, שמי ששומר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלים לו על כל העוונות. אתה מדבר על אישה שלשה 1.650 ק"ג בצק, ב"ה שמה קמח עם מים, מגלגלת לבצק, מפרישה חלה, אומרת – **הרי זו חלה** – ביטלה כל העבודה זרה, קיימה כל התרי"ג מצוות.

חז"ל אומרים לנו, שהמצוה היחידה שנכנסו עם ישראל לארץ, היתה הפרשת חלה, ותרומות ומעשרות, אומרים חז"ל, רק אחרי 14 שנה. רק אחרי כיבוש וחילוק, רק אז חייבים בתרומות ומעשרות, אבל הפרשת חלה, איך שאתם נכנסים לארץ, מיד חייבים במצות הפרשת חלה.

נשאלת השאלה – למה מצות הפרשת חלה, חייבים מיד, ותרומות וביכורים רק לאחר 14 שנה?

שאלה נוספת שצריכה להישאל – כולנו יודעים שמצות הפרשת חלה, היא רק בארץ ישראל - **באכם אל הארץ מיד חייבים בהפרשת חלה.**

אף עפ"י שכתוב, שאת המצוה הזאת צריכים לקיים בכניסה אל הארץ, **אומר השולחן ערוך (יורה דעה סימן שכ"ב) –** גם בחו"ל נוהגים בהפרשת חלה, שלא תשתכח תורת הפרשת חלה מישראל.

רבותי, למה לא חוששים מהפרשת תרומות ומעשרות? למה דוקא בחלה כולם חוששים?

אני לא רוצה להיכנס לעונשים, של מי שלא מפריש חלה. חז"ל אומרים, שמי שלא מפריש חלה, מביא קללה את תוך ביתו, כך כתוב במשנה באבות (ה, ח) - **ושלא לטול את החלה – רעב של כליה באה.**

אם אנשים גמרו בדעתם, שלא להפריש את החלה, זה לא סתם רעב של בצורת, שיש על תרומות ומעשרות, אלא רעב של כליה בא לעולם.

הגמרא (מסכת שבת לב, ב) אומרת – ר' אלעזר בר' יהודה אומר בעון חלה אין ברכה במכונס ומארה משתלחת בשערים וזורעין זרעים ואחרים אוכלין שנאמר (ויקרא כו-טז) אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם כהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתי לרין זרעם ואכלוהו אויביכם אל תקרי כהלה אלא בחלה

רבותי, בואו נתקדם:

אם ככה, אדם שמקיים מצות הפרשת חלה, כאילו קיים כל תרי"ג מצוות, כאילו ביטל עבודה זרה, אומר הנביא – **להביא ברכה אל ביתך.**

אני רוצה להיכנס לעוד סוגיה אחת:
אומרת המשנה (מסכת שבת לא, ב) – על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר.

שואלת הגמרא – מ"ט? למה הם מתות דוקא בשעת לידתן?
ואומרת – א"ר יצחק היא קלקלה בחדרי בטנה לפיכך תלקה בחדרי בטנה.

שואלת הגמרא – תינח נדה חלה והדלקת הנר מאי איכא למימר? אמרת נידה, בסדר. אבל מה הקשר להפרשת חלה ולהדלקת הנר?

כדדרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא אמר הקב"ה רביעית דם נתתי בכם על עסקי דם הזהרתי אתכם ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הזהרתי אתכם נשמה שנתתי בכם קרויה נר על עסקי נר הזהרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם

טוב, נו, בסדר. אבל נשאלת השאלה – למה המצוה הזאת נאמרת רק באישה? אם אדם לא נשוי, הוא גר לבד בבית, הוא מדליק נרות. אם אדם גר לבד, הוא לבד עושה חלות ומפריש חלה. אז למה נשים לבד מקבלות את העונש בשעת הלידה, למה זה עונש של נשים?

זו שאלה שרש"י חש בה, ורש"י אומר תשובה, והתשובה מושלמת, ע"י מדרש שמופיע בבראשית רבה - כדאמרין בב"ר היא אבדה חלתו של עולם שעל ידה נטרד אדם הראשון שנתרם כחלה וכבתה נרו של עולם ושפכה דמו אומר רש"י – היא איבדה חלתו של עולם (אדם הראשון נקרא חלתו של עולם) היא תפריש חלה, היא כיבתה נרו של עולם, היא תדליק נר. אנחנו רוצים לראות מה הסוד שכתוב כאן, למה אדם הראשון נקרא חלתו של עולם, ולמה האישה מדליקה נר.

רבותי, בואו נתחיל בס"ד, נראה כמה יספיק לנו הזמן:

ישנה גמרא, ועל הגמרא הזאת ב"ה, אפשר לדבר שיעור שלם, ולא לגמור את הגמרא הזאת, אנחנו רק נשתמש בנקודה אחת מדברי הגמרא, כדי להסביר את הקשר שבין הפרשת חלה, לבין עבודה זרה:

הגמרא (סנהדרין ק"ב) אומרת, שרב אשי לימד את התלמידים שלו שיעור במסכת סנהדרין, והוא התחיל את המשנה הראשונה בפרק חלק, ואמר – כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, חוץ משלושה מלכים וארבעה הדייטות. שלושת המלכים הם ירבעם אחאב ומנשה, וארבעת הדייטות הם בלעם, דואג, אחיתופל וגחזי.

איך בלעם ניכנס כאן לענין? סיפור בפני עצמו.

רב אשי גמור את השיעור, ואמר – מחור נמשיר לדבר בחברינו. מי אלו חברינו? שלשה מלכים וארבעה הדייטות.

בלילה בא לו מנשה בחלום, ואמר לו – ממתי אני חבר שלך? מה אתה קורא לי – מחור נדבר בחברינו מנשה?

כל אחד שקורא את הגמרא הזאת, שואל את עצמו שאלה – מי אמר למנשה, שהוא ידבר עליך? אולי הוא רצה לדבר על אחאב ועל ירבעם? חברינו? שלשה מלכים וארבעה הדייטות.

בלילה בא לו מנשה בחלום, ואמר לו – ממתי אני חבר שלך? מה אתה קורא לי – מחור נדבר בחברינו מנשה? שאל ירבעם ועל אחאב, הוא לא קורא חברנו, למה?

כי חז"ל אומרים, שכל מי שמרגיש את עצמו מחובר לירבעם, עליו נאמר **חבר הוא לאיש משחית**.

יוצא, **שחברנו**, הוא לא קרה לאחאב והוא לא קרא לירבעם, חז"ל אומרים עליהם, שהם לא עשו תשובה. על מנשה יש דעה, שהוא עשה תשובה. אמר מנשה – אני רוצה לשאול אותך שאלה – תגיד לי, כשבוצעים את הפת, בשעת הברכה, מאיפה בוצעים אותה?

אמר לו – אני באמת לא יודע.
אמר לו מנשה – אתה לא יודע, ואתה קורא לי **חברנו**? חברים שלי יודעים הלכות מהסוג הזה.

אומר היד רמה – שלא תחשוב, שרב אשי לא ידע מאיפה בוצעים את הפת, הוא ידע מה שאומרת הגמרא, מאיפה **שקדים בישולה**. אבל הוא לא ידע, איפה זה **שקדים בישולה**, אם זה למעלה או למטה.

אמר רב אשי – תגיד לי, ומחר אני אגיד את ההלכה בישיבה בשמך.

אמר לו מנשה – טוב. **מהיכא דקדים בישולא דריפתא**.

שואל אותו רב אשי – אתם כאלה חכמים, ואתם יודעים מאיפה בוצעים את הפת, איך יכל להיות שהלכתם לעבוד עבודה זרה?? תסביר לי!

אמר לו מנשה – תאמין לי, אם היית בדור שלנו, היית מרים את שיפולי גלימתך, ורץ לעבוד עבודה זרה. עד כאן דברי הגמרא.

רבתי, הגמרא הזאת היא פלא מופלא, מהתחלה עד הסוף. מאיפה ידע מנשה, שרב אשי לא יודע על ההלכה??

שאל שאלה – ביננו! יופי הוא לא יודע!

זאת אומרת שמנשה ידע, שהוא לא יודע את ההלכה הזאת.

רב אשי בא אליו ואומר לו – אם אתם כאלה חכמים, שאתה יודע מאיפה בוצעים את הפת, איך עבדתם עבודה זרה??

ואם הוא לא היה יודע, מאיפה בוצעים את הפת, היה מותר לו לעבוד עבודה זרה?! מה הוא שואל אותו?

מה הקשר בין זה שאתה חכם, לבין זה שאתה עובד עבודה זרה? אם אתה לא יודע את ההלכה, מותר לך לעבוד עבודה זרה?? איזה מן שאלה זאת??

רבתי, על השאלה הזאת עומדים כל המפרשים כולם, מי שרוצה יעיין בספר **תורת חיים**, של ר' אברהם שור, על מסכת סנהדרין, ויתר הרחבה מופיע בספר **ופי יגיד תהילתך**, ביאורים נפלאים בדברי הגמרא הזאת.

רבתי, אני רק רוצה לעסוק בנקודה אחת – למי ששם לב, הוא שואל את מנשה, למה עבדתם עבודה זרה, והשאלה ששואל אותו מנשה, אם הוא יודע מאיפה בוצעים את הלחם.

משמע, בצליל של האוזן, יש קשר בין עבודה זרה, לבין הענין שאתה יודע איפה לבצוע את הלחם.

אומרים לנו חז"ל – כל מי שלא מפרשי חלה, כאילו עובד עבודה זרה.

שואל אותו רב אשי – **תגיד, אם אתה יודע מאיפה בוצעים את הלחם, איך עבדתם עבודה זרה??**

משמע, שיש קשר בין הענין של הלחם, לבין הענין של עבודה זרה.

בואו ננסה להסביר את הדברים, לאט לאט, דבר דבור על אופניו:

חז"ל מלמדים אותנו, במדרש (בראשית רבה א') – בזכות שלושה דברים שנקראו ראשית, ברא הקב"ה את העולם:

רב הונא בשם רב מתנה אמר, **בזכות שלושה דברים נברא העולם, בזכות חלה, ובזכות מעשרות, ובזכות בכורים, ומה טעם, בראשית ברא אלקים, ואין ראשית אלא חלה, שנאמר (במדבר טו, כ): ראשית ערסתיכם, אין ראשית אלא מעשרות, היך דאת אמר (דברים יח, ד): ראשית דגנך, ואין ראשית אלא בכורים, שנאמר (שמות כג, ט): ראשית בכורי אדמתך וגו'** העולם היה לו כדאי להבנות, בזכות שלושת המצוות האלה – בכורים, חלה ומעשרות, הכל זה ראשית.

מה הענין ב – ראשית?

כותב החינוך (מצוה י"ח) – משרשי מצוה זו. שרצה השם יתברך ליזכותנו לעשות מצוה בראשית פרינו, למען דעת כי הכל שלו, ואין לו לאדם דבר בעולם רק מה שיחלק לנו השם יתברך בחסדיו. ויבין זה בראותו, כי אחר שיגע האדם כמה יגיעות וטרח כמה טרחים בעולמו, והגיע לזמן שעשה פרי, וחביב עליו ראשית פריו כבבת עינו, מיד נותנו להקב"ה ומתרוקן רשותו ממנו ומכניסו לרשות בוראו.

הקב"ה רצה את כל הראשיות – בכורים, חלה, תרומות ומעשרות, בן בכור, פטר חמור, פטר בהמה. כל דבר שהוא ראשית, הקב"ה רצה אותו.

אומרים חז"ל – בזה שאתה מוציא משלך, ונותן להקב"ה, אתה נותן לו את ההכרה, שהוא ראשון והוא אחרון. הכל שייך לו!

רבתי, אם ככה נוכל להבין:

רבתינו מגלים לנו שהאבות הקדושים, היו מקיימים מצות מעשרות, שנאמר (בראשית יד, כ) ויתן לו מעשר מכל. יצחק קיים מעשר, שנאמר (בראשית כו, יב) ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים. יעקב אבינו קיים מעשרות, שנאמר (בראשית כח, כב) וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך. האימהות הקדושות קיימו מצות הפרשת חלה, **אומרים חז"ל (בראשית רבה**

ט) – כל ימים שהיתה שרה קימת היו דלתות פתוחות לרוחה, וכיון שמתה שרה פסקה אותה הרוחה, וכיון שבאת רבקה חזרה אותה הרוחה. וכל ימים שהיתה שרה קימת היה ברכה משלחת בעסה, וכיון שמתה שרה פסקה אותה

הברכה, כיון שבאת רבקה חזרה. כל ימים שהיתה שרה קימת היה נר דולק מלילי שבת ועד לילי שבת, וכיון שמתה פסק אותו הנר, וכיון שבאת רבקה חזר. וכיון שראה אותה עושה כמעשה אמו, קוצה חלתה בטהרה וקוצה עסתה בטהרה, מיד ויבאה יצחק האהלה.

רבתי, נחזור בחזרה לקרבן הראשון בבריאה, לא של אדם הראשון, אלא **קרבנם של קין והבל** – קין הביא מפרי האדמה, הבל הביא מבכורות צאנו.

אומרים חז"ל – למה קרבנו של הבל התקבל, וקרבנו של קין לא? כי הבל הביא מבכורות צאנו. הוא תפס את הענין של הבכורה, ואמר – **אני נותן לקב"ה את הראשון**.

קין לא הביא מבכורות. מאיפה הוא הביא?

אומרים חז"ל – מן הסייפות. הוא אכל בעצמו ראשון, וכשהוא גמר הוא נתן לקב"ה.

אומרים חז"ל במדרש (בראשית רבה כ"ב) – ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' (בראשית ד, ג), מן הפסולת, משל לאריס רע שהיה אוכל את הבכורות, ומכבד לבעל השדה את הסייפות. (בראשית ד, ד): והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהו

בספר המאור שבתורה (פרשת כי-תבוא), הוא מסביר מדוע קין, נתן לו את הסייפות והבל נתן את הבכורות.

אומר הספר המאור שבתורה יסוד נפלא ביותר – קין הרגיש שהוא עובד אדמה. אם הוא עובד אדמה, אז הוא הרגיש – אני עובד, אני נוטע, אני חורש, אני מנקש, אני עושה פעולות! נכון גם הקב"ה עושה – הוא מוריד גשם, הוא עושה רוח, הוא מביא שמש.

אמר קין – אבל גם אני עושה! אני עושה והוא עושה! אז אנחנו שותפים! אם אנחנו שותפים, אמר קין, אז אני לוקח ראשון והוא לוקח שני, לכן הביא לו מן הסייפות, הביא לו את הסוף, והוא לקח את ההתחלה. הבל אמר – אני לא עושה כלום. יש ולדות והולדות מתרבים, אני לא שר להם שירים והם מתרבים, הם מתרבים, כי הקב"ה מרבה אותם. אם ככה, אז הכל של הקב"ה!

נתן לו הבל מן הבכורות. אם אתה בעל הבית, אז תיקח אתה ראשון!

רבתי, הגענו לנקודה, נתחיל לקשור קצוות:

כשאדם רואה תאנה שבכרה, הוא קושר עליה גמי ואומר – **זה של הקב"ה**. אחרי זה, לאחר שהוא מביא את כל הפירות הביתה, הוא מפריש תרומות ומעשרות.

אחרי זה הוא אוכל את הפירות, הוא לא צריך לעשות שום פעולה כדי לאכל אותם – לוקח את הפרי, מקלף את הקליפה, מברך בורא פרי העץ, שהחינו ואוכל!

אין לו שום פעולה אחרי זה. אין חושש, שהוא ייחס משהו לעצמו, אחרי שהוא שם על זה גמי, ואמר הרי זה ביכורים והפריש תרומות ומעשרות.

אומרים חז"ל – זה לא ככה, בחיטה ושעורה. מה יש בחיטה ושעורה?

בחיטה ושעורה, ישנם מלאכות לאחר שהאדם גמר את הכל. מהם המלאכות?

אדם גמר את החיטה, ומכניס אותה הביתה. כדי להגיע לפת לחם, כדי להכניס אותו לפה, הוא צריך להיות זורה, דש, מנפה, לש ואופה.

כותב מרן הבית יוסף – למה מניחים עשר אצבעות על החלה לפני שבוצעים אותה?

וכותב – כנגד עשר מצוות התלויות בפת – חרישה (לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו), זריעה (שדך לא תזרע כלאים), דישה (לא תחסם שור בדישו), לקט, שכחה, פאה, תרומה, מעשר ראשון וחלה.

אומר הבית יוסף – זו הברכה היחידה מכל הברכות, שיש בה עשר תיבות. שהכל נהיה בדברו – 9, בורא מיני מזונות – 9, בורא פרי העץ – 9, בורא פרי האדמה – 9, הברכה היחידה שיש בה עשר תיבות – המוציא לחם מן הארץ.

למה?

עשר מלאכות – עשר תיבות.

אדם כבר הביא את החיטים הביתה, הוא לא יכל לקחת חיטים ולכסוס אותם, כדי לאכל.

אדם רוצה לאכול לחם, הוא לא יכל לקחת ולאכל! צריך לטחון, לזרות וכו', עד שהבן-אדם זוכה לאכל.

אומרים רבתינו – תשמע, כאן יש חשש גדול. מהרגע שהוא הביא את זה הביתה, כביכול אין התערבות כבר של הקב"ה. הכל הוא עושה.

כל זמן שזה בשדה, אז הוא מגיע להכרה שהקב"ה נותן גשם, ונותן שמש ונותן רוח, כשזה בא הביתה, הכל הוא עושה כבר. מה הוא עושה?

הוא זורה, הוא דש, הוא טוחן והוא מנפה והוא לש והוא אופה.

יכל לבוא אדם ולהגיד – אחח, כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה. אני עשיתי!

אתה עשיתי?! **אומר הקב"ה** – תשמע, החשש הזה, של כוחי ועוצם ידי, הוא חשש איום ונורא! שכל האומר כוחי ועוצם ידי, יגיע בסופו של דבר לעבודה זרה. לכן תזרה מאוד, שלא תגיע לעבודה זרה.

מה עשה הקב"ה, כדי שחם וחלילה לא נידבק בעבודה זרה?

תיקח חתיכה מהקמח ותפריש אותה.

מה יהיה כתוצאה מזה?

תזכור את הקב"ה, שזה לא אתה!
אם זה לא אתה, אתה זוכר את הקב"ה.

אומרים חז"ל, שכל מי שמפריש חלה, מבטל עבודה זרה, וכל מי שאינו מפריש, כאילו מקיים עבודה זרה!

אם אתה לא מפריש חלה, פירושו הדבר, שאתה אומר – **כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה**, אז זה עבודה זרה!

אם זה עבודה זרה, ואתה לא מפריש, אומרים חז"ל – כמוהו, כמקיים עבודה זרה. אם אתה מפריש חלה, אתה מבטל עבודה זרה.

שואל מנשה את רב אשי – תגיד, מאיפה בוצעים את הפת? רב אשי בכלל לא הבין מה הוא שואל אותו. למה?

למה זה נפקא מינה, למה בוצעים את הפת? איפה זה נפקא מינה?

זה נפקא מינה לאדם שהולך לברך, מפני כבוד הברכה, כך כותב מר"ן המחבר – **מפני כבוד הברכה, צריך לדעת איפה לבצוע את הלחם**. אם ממקום שהוא מזהיב, או מקום שזה נורמל, דקדים בישולה או דקרים בישולה, למה זה נפקא מינה?

זה נפקא מינה לברכה.

שואל רב אשי – אני לא מבין, מה אתה קשור לברכה?

בזמן מנשה לא ברכו לפני האוכל. הברכה לפני האוכל, היתה תקנת חכמים, בזמן מנשה זה לא היה.

גמרא במסכת ברכות (בתחילת פרק כיצד מברכין) – אם לפני האוכל הוא מברך, אחרי האוכל, על אחת כמה וכמה.

בזמן מנשה ברכו רק לאחר האוכל **ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך**. בא מנשה ואומר – תגיד, מאיפה בוצעים את הפת?

מה זה משנה לך??

לנו זה משנה, כי אנחנו מברכים את הברכה, אז אנחנו צריכים לדעת איך לברך – מקדים בישולה או מקרים בישולה, אבל אתה מנשה, לא ברכת לפני האוכל, בזמן עדין לא היו חייבים בזה! אז מה זה משנה לך, מאיפה בוצעים את הפת?!

אמר לו מנשה לרב אשי – אני רוצה להגיד לך - בתקופתנו, לא היינו מזיזים יד או רגל, בלי לחשוב מה יהיה לקב"ה מזה.

בכל פעולה היינו חושבים – תגיד, לקב"ה יהיה נחת רוח מזה או לא? שלקחנו לחם, לא ברכנו המוציא לחם מן הארץ עשר תיבות, אבל הרגשנו, שהיינו אוכלים לחם – תודה רבה ריבונו של עולם, שנתת לנו לאכל לחם. אמרנו תודה רבה, גם בלי נוסח של ברכה.

אומר לו רב אשי – אני לא מבין, אם אתם הייתם כאלה, שעל כל צעד הייתם חושבים איפה לקב"ה יש יותר נחת רוח, וגם כאשר היית לוקח חלה וחושב – ריבונו של עולם, מאיפה יהיה לך יותר נחת רוח שאני אקח את החלה? אם הגעתם לרמה של חשיבה כזאת בקב"ה, תסביר לי דבר אחד – א-יך ע-ב-ד-ת-ם – ב-ו-ד-ה ז-ר-ה???

אם אתם אנשים שלא מזיזים יד, מבלי לחשוב על הקב"ה, אז איך יכל להיות אנשים שמשתחוויים לעבודה זרה??

אמר לו מנשה – אין קשר. אנחנו היינו דבוקים בעבודה זרה, בגלל יצר של עבודה זרה.

אנחנו לא הזנו יד או רגל, מבלי לחשוב על הקב"ה. שאלת למה עבדנו עבודה זרה??

כי היה לנו יצר של עבודה זרה. אתה לא יודע מה עשו אנשי כנסת הגדולה, כדי לבטל עבודה זרה – שלושה ימים התענו, כדי לבטל את היצר של עבודה זרה, ומאיפה הוא יצא לבסוף?

מבית קדשי הקדשים, כמו גור של אש! כך אומרת הגמרא ביומא. משם יוצא היצר של עבודה זרה!

רבתי, אם ככה נוכל להבין יסוד נפלא:

בא רש"י ואומר – אתה יודע למה אישה מפרישה חלה ולמה היא מדליקה נר?

ועונה – היא כיבתה חלתו של עולם, היא תפריש חלה. היא כיבתה נרו של עולמה!! היא תדליק נר.

רבתי, למה קוראים לאדם, חלתו של עולם?

למה לא קוראים לו בורקס של העולם, למה לא תפוח של העולם, הדובדבן של העולם, **למה חלתו של עולם?**

אומר המהר"ל (נתיב התורה אות א', ביאורי אגדות גמרא מסכת קידושין) – הקב"ה ברא את האדם כמו שאישה עושה עוגה. הקב"ה לקח עפר ושם לתוכו מים, ועשה עיסה מעפר.

הגמרא במסכת סנהדרין אומרת – שעה ראשונה עלה במחשבה, שעה שנייה נתייעץ עם מלאכי השרת ושעה שלישית קיבץ עפרו, אומרים חז"ל, מכל העולם ושעה רביעית גיבלו. מה זה גיבלו? גיבל את הבצק.

הקב"ה עשה גם בהמות בצורה הזאת, לקח אותם עפר מאדמה. אז למה נקרא האדם חלתו של עולם?

אומר המהר"ל – כי הקב"ה את כולם ברא מהבצק אשר מעפר ומים, אבל את כל מה שהוא ברא בצק, הוא לקח חתיכה ועשה אותה קודש! בדיוק כמו שהאישה מפרישה – חתיכה בצק ועושה אותה קודש.

מי הבצק שעשה אותה קודש?

האדם הוא הבצק, שהקב"ה קידש אותו.

עשיתי היפופוטם וחזיר ופיל וג'ירפה, עשיתי עפר מן האדמה, מבצק, אבל אני מפריש חלה. מי זה החלה?

אדם הראשון הוא חלתו של עולם.

הקב"ה לקח את האדם ואמר לו – אתה חלה שלי מכל העולם! אתה קדוש מכל העיסה הזאת!

מכל מה שיש בבריאה, אתה קדוש!

ברגע שהאישה החטיאה אותו, אומרים חז"ל – היא טימאה חלתו של עולם. האדם נקרא חלה, כי הקב"ה הפריש אותו לקדושה.

היא כיבתה נרו של עולם, לכן היא מדליקה נר.

אם ככה רבתי, נוכל להבין יסוד נפלא ביותר:

יש עוד עיון אחד – **עבודה זרה**. מה מתקן את העבודה זרה?

אומר הקב"ה – את תפרישי חלה. מה קשור הפרשת חלה לעבודה זרה?

היות והיא נתנה לאדם הראשון ואמר לו – **מן העץ הזה אכל וברא עולמות** – עבודה זרה. מה התיקון??

הפרשת חלה.

למה נסמכה הפרשת חלה, לענין עבודה זרה? אומר המדרש (פרשת תזריע), שכל המפריש חלה, ככופר בעבודה זרה, וכל אדם שלא מפריש חלה, כאילו עובד עבודה זרה.

אם ככה רבתי, שימו לב למבנה של פרשת שלח – היא נפתחת בפרשת המרגלים, שאחנו חטא המרגלים, בגלל זה מגיע עונש כליה לעם ישראל??

מה קרה?? לשון הרע, על זה מתים??

וענינו - נתנה ראש ונשובה מצרימה – רצו לעבוד עבודה זרה. **וביום פקדי** – את חטא המרגלים ופקדתי – את חטא העגל – זה עבודה זרה וזה עבודה זרה.

הפרשה מסתיימת בעבודה זרה. אדם שוגה ועובד עבודה זרה – עיני העדה טעו, והורו עבודה זרה, ובתוכם, יש לנו שתי מצוות – נסכים והפרשת חלה. מה הפרשת חלה?

עם ישראל חטא. במה הוא חטא?

עם ישראל חטא בזה שהם אמרו **נתנה ראש ונשובה מצרימה** – עבודה זרה. תבואו לארץ ישראל, ותתקנו את העבודה זרה, איך?

הפרשת חלה. שלא תגידו כוחי ועוצם ידי, עשה לי את החייל הזה.

לפיכך יש לנו עבודה זרה לפנינו ועבודה זרה אחרינו, לומר לנו, שזה הענין של הפרשת חלה. הפרשת חלה בא להציל את עם ישראל מעבודה זרה.

אומרים חז"ל – חטאו בראש, שנאמר נתנה ראש ונשובה מצרימה. לקו

בראש, שנאמר וכל ראש לחולי – חרבן בית המקדש, ובע"ה יהיה תיקון לראש כשכולנו נקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן!!!

(ברוך שאמר)

בדרך הרוש

והתחוקתם ולקחתם מפרי הארץ וסמיכא ליה והימים ימי בכורי ענבים. ותמוה מה צריך התחוקות בלקיחת אשכול ענבים ובפרט שהימים ימי בכורי ענבים. ובס' לקט יוסף בשם הגאון המפור' מהר"מ גאלאנטי

תי עפ"י הרמב"ם דבדין לעשות חזקה די בלקיחת אשכול אחד של ענבים וזה שאמר הכתוב "והתחוקתם" ר"ל צריכים אתם לעשות חזקה בא"י ועל כן ולקחתם מפרי הארץ כי בלקיחת הפרי די, וזהו דוקא בברם וע"כ שפיר סמך והימים ימי בכורי ענבים. (ילקוט האורים)

סלח נא לעון העם הזה מגדל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה וגוי' (יד, ט)

צריך להבין מציא כאשר נשאת, ואטו לעולם יסלח ה' לפושעים וחטאים, ואם עד כה האריך אפיו להם עתה

שלח לך. (יג, ב)

פירש"י לדעתך וכו'. ונ"ל בדרך דרוש, עפ"י מש"כ לעיל בפ' בהעלותך [ד"ה עוד נ"ל], כי באמת היה חשש גדול בענין שליחות המרגלים שלא יוציאו דיבה על הארץ, אך שהיה סברא לומר דיקחו מוסר ממרים שלא להוציא דיבה, אבל כיון דבאמת משה רבנו ע"ה היה מבחר הברואים, וא"כ אין ראי' ממה שלקתה מרים, ואיכא חששא, רק משה לפי דעתו שהיה שפל מכל אדם, א"כ יש ראי' ממרים, וליכא חששא בשליחות המרגלים כיון שיש להם מקום לקחת מוסר, וז"ש שלח לך לדעתך כיון שאתה עניו מכל האדם. (אפריון)

והתחוקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים (יג, ב)

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

יושבי המזרח נדחקו לאחור

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה הוֹשִׁיעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ (יג טו)

דין תורה מענין הזדמנו לפתחו של רבי יעקב שמשוון משפטי טובקה:

באחד מבתי הפנסת בקשו הגבאים להרחיבו לכיוון מזרח, באמצעות הריסת כתל המזרחי ובנייתו מחדש במרחק מה ממקומו הקודם. עם סיום עבודות ההרחבה נוספו כמה שורות במזרח בית הפנסת, ואילו ספסלי המזרח המקוריים נדחקו לאחור.

יושבי המזרח הותיקים שמצאו עצמם לפתע יושבים במרכז בית הפנסת תבעו מהגבאים לקבע את מקומם בקדמת בית הפנסת כבראשונה, בטענה כי הישיבה בכתל המזרח היא בחזקתם. הגבאים טענו לעצמם כי מקומם הקבוע נותר על כנו, ואם רצונם לעבר לספסלים החדשים שבקדמת בית הפנסת, עליהם לשלם על כך טבין ותקילין פתעריף החדש שנקבע בידי הגבאים.

רבי יעקב שמשוון הקשיב בתשומת לב לטענותיהם, ולבסוף פסק לטובת הגבאים, תוך שהוא מסתייע מהפסוק שלפנינו, וכדלהלן:

בירושלמי (סנהדרין ב ו) הובא כי האות יו"ד נוספה לשמו של יהושע כפצאי על עקירתה משמה של שרה אמונו כשהשתנה משרי לשרה. והנה לכאורה היה מקום להבין: וכי מתקנים עולה בעולה? הלא מחמת תוספת זו נדחקה האות ה"א שעד כה היתה הראשונה בשמו של ה'הושע' והעברה למקום השני, אחר האות יו"ד?

אלא בודאי יכולים אנו להסיק מכך, כי אף שהוסיפו יו"ד לפניה, כל עוד נותרה האות ה"א במקומה אין היא יכולה לטעון מאומה. "אף אתם", פנה הרב לתובעים, "הרי נותרתם במקומכם הראשון, ומה אכפת לכם אם נוספו עוד כמה "יו"דים" [ההודים] לפניכם...?"

שמעונות טובות - רזין דארקיתא' ד ג ר

תפלה בשם אומרה מביאה גאולה

וַיֹּאמֶר ה' סַלְחָתִי כְּדַבְרְךָ (ד לז)

היה זה בליל יום הכפורים. עם סיום אמירת כל נדר, טרם אמירת הפסוק: "ויאמר ה' סלחתי כדברך" פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב

'אמן' שחפץ בנו ה'

"אם חפץ בנו ה' והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש" (ד ט) יש להבין הכיצד הסתפקו יהושע וכלב "אם חפץ בנו ה'" - להורישנו את הארץ אחר שהבטחנו על כך? תמיהה זו מתחדדת בפרט לפי הידוע שכל מטרת הפורגלים היתה להטיל ספק בירושת הארץ, ככתוב (דברים א כז): "בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו?"

מבאר רבי יעקב צבי מקלנבורג:

תבת "אם" שנתתה בפסוק זה אינה מתפרשת כתנאי, אלא היא משרש 'אמן', כלומר 'אמת'; "אם חפץ בנו ה'" - אמת שחפץ ה' בנו, ובודאי שיריש לנו את הארץ המבטחת.

ה'תתב והקבלה' בראשית כח כ; במדבר יד ח

וקרא לעבר המתפללים: "הן אמרו חכמים (אבות ו) כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם. הבה נאמר אפוא דבר בשם אומרו ונחיש את הגאולה, ומיד זעקו: ויאמר ה' סלחתי כדברך."

יכותא דאברהם וארא

'יום לשנה כנגד יום לשנה'

"יום לשנה יום לשנה תשא את עונתיכם" (ד לד)

מפני מה כה החמיר הקדוש ברוך הוא במשפטם של ישראל - 'שנה תמימה' - כנגד כל יום שחטאו? באר רבי אליעזר אשכנזי:

דוקא מתוך חמרתו של ענש זה השפעה טובה גדולה לישראל לדורי דורות. שכן מכת המשג 'יום לשנה' זכינו ליום הכפורים שבו ביום אחד מתפירים לישראל העוונות שעשו במשך שנה תמימה, ככתוב (ויקרא טז לד): "הייתה זאת לכם לחקות עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה."

בזאת נוכל להבין את הסבה שכפל הכתוב שלפנינו: "יום לשנה יום לשנה"; בני ישראל נענשו ב: "יום לשנה", אולם בכך זכו לטובה שתמשך לדורי

דורות; "יום לשנה", שבו "תשא את עונתיכם" - יכפרו להם עוונות השנה כלה.

על כך התפלל משה רבנו בפזמור 'תפלה למשה': "שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה" (תהלים צ טו); "שמחנו בכך שתתן לנו יום לשנה שבו יתכפרו לנו עוונות השנה כלה, כנגד שנות ראינו רעה" - ארבעים השנים שנותנו במדבר כענש בגין חטא הפורגלים - "יום לשנה".

מעשי ה'

תשובה שאינה לשים שמים אינה מתקמת

וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ הַהָר לֵאמֹר הֲנֵנוּ וְעַיִ לֵינוּ אֵל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי חֲטֵאוּנו; וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפָנֵי יְהוָה אֲתֵם עֹבְרִים אֶת פִּי ה' וְהוּא לֹא תִצְלַח" (יד מ-מא)

הן בני ישראל התחרטו והודו: "כי חטאנו, ומדוע לא התקבלה תשובתם?"

רבי יעקב אהרן יגובסקי אב"ד אלכסנדר, פרט זאת על פי יסוד ששמע מרבו הרבי ר' בונים מפשיסטה:

הנה, על דוד המלך מצינו (שמואל ב' יב ג) שמשך התודה ואמר: "חטאתי לה", מיד נענה ואמר לו נתן הנביא: "גם ה' העביר חטאתך לא תמות". ויש להבין מדוע אנו, גם לאחר שאנו מתוודים פעמים כה רבות ביום הכפורים בכמה לשונות ודי ובאופן מפורט, איננו נענים מיד בכפרה? ובאר הרבי ר' בונים: כאשר התודה דוד ואמר 'חטאתי' לא בא לנקות עצמו מחטא וענש, כי אם לקבל עליו דין שמים באהבה ככל אשר יושת עליו. אנו לעומתו מדמים בנפשנו כי באמרנו 'אשמונו' - כבר נמחלו עוונותינו, ובאמרנו 'בגדנו' כבר מכרחים אנו לקבל על טוב... לפיכך אין זו תשובה המתקבלת כראוי.

בכך נבין את הסבה שתשובת המעפילים לא התקבלה, מפני שהם הוכיחו במעשיהם כי אינם מתוודים על החטא ומקבלים דין שמים באהבה, אלא שמתוך שרצו לזכות להפנס לארץ ישראל, אמרו: "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו". בהניחם כי בזכות דוים ימחל עונם, והם יוכלו לעלות לארץ ישראל. משפך השיב להם משה: "הוא לא תצלח" - תשובה כזו אינה מתקבלת.

בית יעקב פר' פינקס

בספרו 'נדחי ישראל' (פ"ה) מחשב החפץ חיים את סך האמינים שיכול האדם לצבר מדי יום בתפלת שחרית, ואלו דבריו:

"אם יתפלל בצבור, יתרבה לו עוד כמה עשריות מצוות בכל יום מאמינים שעונה על כל ברכה וברכה ששומע, והם: ט"ז של ברכות השחר, ועוד ד' אמינים עד שמונה עשרה, וי"ט אמינים של חזרת הש"ץ, ועוד כמה אמינים של הקדישים שיש בכל תפלת צבור, שעולה קרוב לששים אמינים מתפלת שחרית לבד, וגדול זכות השומר לענות אמן על כל ברכה ששומע..."

נדחי ישראל פ"ה

נששים אמנים בתפלת שחרית...

יגדל' (ח): העקר השביעי - עליונות נבואת משה רבנו

משה רבנו - פחיר הנביאים

במלים "לא קם בישראל כמשה עוד, נביא ומביט אל תמונתו" - מבטא המפורז את העקר השביעי, הקובע שדרגת נבואתו של משה רבנו היתה למעלה מדרגת נבואתם של כל הנביאים. שכן משה רבנו השיג את המעלה העליונה ביותר במדרגות הנבואה - מדרגה שאליה איש מבין הנביאים לא זכה להגיע, הן אלו שהיו לפניו והן אלו שהיו אחריו. וכן מבאר הרמב"ם עקר זה (פה"מ סנהדרין, הקדמה לפ"ח): "והוא שנאמין כי הוא [משה רבנו] אביהם של כל הנביאים, אשר היו מלפניו, ואשר קמו מאחריו, כלם הם תחתיו בפעולה. והוא היה הנבחר מכל מין האדם, אשר השיג מדיעתו ותברך, ויתר ממה שהשיג או ישיג, שום אדם שנאמין או ישאצא."

אף מלך המשיח שלבואו אנו מצפים בכל יום, לא יגיע למדרגת משה רבנו. כפי שכתב הרמב"ם (תשובה ט"א): "שאוותו המקלף שיצמד מארץ דוד בעל חקבמה יהיה יתר משלמה, ונביא גדול הוא חקוב למשה רבנו."

עקר אמונה זה נלמד מן התורה. שכאשר דברו מרים ואהרן על משה ואמר (במדבר י"ב): "הרמק אף במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר", ובכך השוו את נבואת משה רבנו למשה רבנו. התנגדה אליהם הקדוש ברוך הוא וגלה להם כי דרגת נבואתו של משה עליונה על דרגת כל הנביאים. ככתוב (שם פס' ו-ח): "אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו; לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא; פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' ביט". באותה שעה נתגלה עקר אמונה זה, ומאז אלהים כלל מן השנים את דרגת נבואתו של משה רבנו הנביאים, הרי הוא כופר באחד מעקרי הדת (קצר הערות באורי אגדות י"ב).

על רום מעלת נבואתו של משה רבנו חוזרת התורה ומעידה אף לקראת סיומה (דברים לד'): "לא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים".

הבדלת משה רבנו משאר הנביאים

הרמב"ם (שם, ביסודי התורה י"ז) מונה ארבעה הבדלים בין מדרגת נבואת משה רבנו למדרגת נבואת שאר הנביאים:

- א. כלל הנביאים הגיעה הנבואה באמצעות מלאך, ולפיכך הם ראו את נבואתם באמצעות חיון של מלאים וחידות. לא פן משה רבנו שאליה הגיעה הנבואה מאת הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו ולא כל אמצעי, ולפיכך היתה הנבואה נגלית לפניו בבהירות גמורה, ככתוב (במדבר י"ג): "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' ביט". וכן הגדירו זאת חכמים בברייתא (בבבא מצ' ט"א): "כל הנביאים נסתפלו באספקלריא שאינה מאירה, משה רבנו נסתפל באספקלריא המאירה".
- ב. על כל הנביאים היתה הנבואה שורה מתוך שנה, וגם כאשר התנבאו בשעות היום, טרם קבלת הנבואה נפלה עליהם תרדמה. משה רבנו היה מתנבא כשהוא ער ומוקד, ככתוב (במדבר י"ז): "והוא שנאמין כי הוא [משה רבנו] אביהם של כל הנביאים, אשר היו מלפניו, ואשר קמו מאחריו, כלם הם תחתיו בפעולה. והוא היה הנבחר מכל מין האדם, אשר השיג מדיעתו ותברך, ויתר ממה שהשיג או ישיג, שום אדם שנאמין או ישאצא."
- ג. בשונה מכל הנביאים שבשעת קבלת הנבואה נתחלו לחזוניהם ואחריו אותם

מוך, רתת ורעה, על משה רבנו מעיד הכתוב (שמות לג י"א): "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו. ומבאר הרמב"ם (ביסודי התורה שם): "כמו שאין אדם נבהל לשמע דברי חברו, כך היה כח בדעתו של משה רבנו להבין דברי הנבואה והוא עומד על עמדו שלם".

ד. כל הנביאים אינם מסגלים להתנבא בכל עת שירצו. לעתים יכולות לחלף על נביא כמה שנים בלא שיזכה להתנבא כלל. לא פן משה רבנו; בכל עת שחפץ היתה הנבואה שורה עליו, כפי שמצינו שאמר לשמאים שבקשו לקים פסח שני' (במדבר ט"ח): "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם" (רמב"ם שם). הגר"ח מברסקו הוסיף ודרש מפסוק זה כי משה רבנו יכול היה לשאל את הקדוש ברוך הוא על כל ספק שהתעורר לו, מה שאף למלאכי השרת אין אפטרות לעשות (הגר"ש מבית לוי עמ' קעה).

משה עלה למרום

על ההבדלים שבין משה לשאר הנביאים רמז המפורז באמרו: "לא קם בישראל כמשה עוד" - אין עוד נביא שהיה מתנבא כמשה בהיותו קם, דהינו ער ועומד, כאשר ידבר איש אל רעהו, שכן כל הנביאים התנבאו מתוך שנתם. כמו כן אין עוד מן שיזכה למדרגת "נביא" [לשון דבור, כמו יב' שפתיים], שהיה הקדוש ברוך הוא מדבר עמו: "פה אל פה", ועוד, שנגוד לשאר הנביאים שמראות הנבואה נגלו אליהם בדרך של משלים וחידות, משה רבנו העפיל למדרגת: "ומביט אל תמונתו", ככתוב: "מראה ולא בחידת ותמנת ה' ביט" (פי' ע' יסר' שפסדור אצור הפלות).

עוד יש שבאר שהמות הנבואה נחלקת לשתי דרגות: האחת היא השנה אלמית המצטרפת ושורה על נביאים בארץ - הדרגה שלה זכו כלל הנביאים. והשניה היא הנבואה שהיה רק משה רבנו, שהנבואה מעלה את המתנבא לשמי רום, וקפי שמעידה התורה שמשה עלה למרום. העקר הקודם: "שפע נבואתו נתנו אל אנשי סגלתו ותפארתו" מתניח לדרגת כל הנביאים, שהקדוש ברוך הוא שפיע עליהם כשפע נבואתו בהיותם בארצות החיים. העקר שלפניו מתניח לדרגת משה רבנו שהיה הנבואה העליתה אותו לשמי מרום, ומביט אל תמונתו" (סדר דברי שלום עמ' ט).

כל דבריו של משה - דברי תורה

הגר"ח מברסקו אמר כי מלבד עצם עליונות השונות הנבואה שזכה משה על פני שאר הנביאים, אף לדברים שנאמרו מפי משה יש מעלה על דברי שאר הנביאים; וכפי שמצינו שבעוד שדברי הנבואה שנאמרו מפי הנביאים מכנים 'דברי קבלה', דברי נבואתו של משה מכנים 'דברי תורה' והם קיימים לעולם - עליהם אין להוסיף ומהם אין לגרע (הגר"ש מבית לוי עמ' קעו).

על פי דבריו יש שבאר כי לקד אנו מכונים בסדר בתי הפיוט: "שפע נבואתו נתנו..." - אל כל הנביאים, ואולם: "לא קם בישראל כמשה עוד נביא..." - עבדה המתבטאת אף בכך ש: "תורת אמת נתן למנו א-ל על יד נביאו נאמן ביתו" - שכל דבריו היו דברי תורה (קצר' מורה' לב-לג עמ' פ"ז).

לא קם בישראל כמשה עוד נביא שדבר עמו הקדוש ברוך הוא "פה אל פה" ואף לא נביא שזכה להגיע לדרגת ומביט אל תמונתו בבהירות גמורה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

הספור שאנו מבינים לפנינו התרחש לפני כמה שנים באחת מהקהילות החרדיות בדרום הארץ והוא ספר מפי בעל המעשה, ר' אליהו א. אברך יקר השוקד על תלמודו בעמל ובגייעה מתוך הדחק.

באחד הימים, כאשר שב ר' אליהו לביתו הקטן והצניע לעת ערב, קבלה את פניו שולית מים עכורים. מספר פניהם של בני ביתו הבין כי דבר מה התרחש. הוא התענין בעדינות, והתשובה שקבל לא נעמה לאוזניו כלל; מתברר כי מכונת הכביסה שברשותם, זו שנקנתה אף לפני כחמש שנים במחירי ההדמנות, התקלקלה והשפיתה ממלאכתה.

ר' אליהו, שהיה בעל ידע טכני מינימלי, לא התעצל. הוא התקופר מתחת למכונה ונסה לבחון את התקלה, אולי יצליח לתקן אותה בכוח עצמו. נסה בכה ובה, אך עד מהרה התברר לו כי מדרב בתקלה חמורה ב'לאגר', הלא הוא המסב שלעליו נשען תף המכונה בעת סיבוב.

כדי לסבר את האוזן נצו כי היתה זו מכונה מאיכות ירודה שנקנתה חזל וחייה הקצרים היו רווי תקלות. במהלך בולט השנים שעשתה גביהם הספיק ר' אליהו להוציא על תקון התקלות התכופות שארעו בה, סכומים שעלו לכדי כפל שויה. זאת מלבד התקלות שהצליח לתקן בכוח עצמו...

התקלה הנוכחית היתה בבחינת 'הקש ששבר את גב הגמל'. כל טכנאי מתחיל יודע כי החלפת מפסים במכונה ישנה אינה שווה בדרך כלל את מחיר המכונה, על אחת כמה וכמה כשמדובר במכונה שפזו...

לר' אליהו ארכו לא יותר מכמה דקות לעכל את העבודה; עליו להשיג מכונה חלופית ובמהירות.

במחשבה שניה, מצפוננו לא אפשר לו לשוב על השעות הקודמת ולרכש גם הפעם מכונה מאיכות ירודה. גם בני ביתו רמזו לו כי הפעם יהיו מכריחים להשקיע במכונה איכותית, כזו שפסעל כמו שצריך ולא תשבת כל פרק זמן מחמת תקלה כזו או אחרת.

ר' אליהו שחיי התנהלו בצמצום, ואך בקושי היה לו כדי כספיות היום-יום, לא ידע מאין בא עזרו. מכונת הכביסה איכותית חדשה עולה לכדי סכום שאין בגדו, ומכונה משומשת - מהיכן ישיג?

הוא המתין יום ועוד יום תוך שהוא משתעשע במחקה שאולי תפל לדין מציאה מן השמים; מכונה יד שניה במצב טוב, ואולי אפילו מכונה חדשה שתעש לו פחות מכדי שניה. אלא שלאחר שחלף שבוע והישועה בוששה מלבוא, ערמות הבגדים המללכים הלכו ונבהו, והארונות התרוקנו מכל הבגדים המכבדים, הזכירו לו בני ביתו בעדינות כי אי אפשר להתמתין יותר; עליו להשיג עוד היום מכונה חלופית.

בשעת אחר צהרים מקדמת פסע ר' אליהו ברגלים כושלות לעבר היכל הכולל שבו למד. מוח קדח ממתשבות, מהן מציאות ומהן יצירות. כל מעיניו היו נתונים לשאלה האלמותית - 'כסף מבלו?'

נותרו כמה דקות עד לתפלת המנחה הפותחת את סדר שני' ר' אליהו ישב במקומו בהיכל הכולל ראשו נתקף בידי והוא מהרהר במצבו העגום. ולפתע הביזק הברק במחו; הן תפלת המנחה היא שעה מסגלת. ומי שיענה לאליהו הנביא בתפלת המנחה, יענה גם לו, לאליהו האברך, בתפלתו.

תפלת המנחה עברה עליו בהתרוממות הנפש. הוא השקיע בה את כל כחו, ובמהלכה אף שטח תפלה זכה מעמק לב פני הכל-יכול כי ישלח לו את דירתו מקדש ומציאו לו את האפשרות לשלם את בני ביתו במכונה חדשה הראיה לשמה. כזו שתשרת אותם נאמנה לארך ימים בלי תקלות.

משפטים את תפלתו פנה לעבר מקום למודו הקבוע. לבו היה כבד אולם לולי תורתך שעשעני...; עם תחלת הלמוד החפונה דאנתו בין משעולי סורא ונהרדעא, העסוק המשפח בהיות דאבני ורבא הדחק ממחו את עיני המכונה לחלוטין.

לאחר שלוש שעות של למוד רצוף ופורה הסתים הסדר, ומדענו כמו נחת לעולם המעשה. המחשבות שבו לרוץ במחו; האם בכל זאת יקח הלאה? אולי יתעץ עם ראש הכולל פדת מה לעשות? אדוקי והכי התרוקן בית המדרש מכל הלומדים. גם ראש הכולל הפליג לביתו, ור' אליהו לא נותר אלא להתחזק במדת הבטחון. את ההשתדלות המחייבת - עשה! להתפלל - התפלל! ומסתה - ישועת ה' כהרף עין!

הגיע האברך לביתו, בפס את שלוש הקומות העולות לדיירתו, וכמו בפסוים - ליד הפתח צפתה לו הפתעה קסומה.

מכונת כביסה חדשה מהמג'לונים מפיירמה אמנה ומשבת ביתר צפתה לו ליד הבית.

המום לחלוטין הוא נקש קלות על הדלת בטרם פתח אותה. בפתח כבר צפתה לו זוגתו כשחידך נסוך על פניה, והסבר המפתיע לא אחז לבא:

"היום אחר הצהרים, כשברדתי עם הקטנים לגנה נעצרה בסמוך אלי משאית. מתא בהנה ירד איש גבוה וחסון, בידי אחי ניר שגראף היה כתעודת משלוח והוא התענין בקצר רוח במקום הכתבת הרשומה עלי."

כבר שעה אני מסתבר בין הרחובות ואיני מוצא את הכתבת, רטן האיש, אני בעל חנות למוצרי חשמל ובדרך כלל לא מתעסק בהובלת המוצרים, ספק הסביר ספק התנצל, היום נתקעתי בלי סבלים והצרכתי לעשות את העבודה בעצמי, ובסופו של דבר גם הסתבכת..."

הסברתי לו באדיבות כיצד בדיוק עליו לנסע כדי להגיע למחוז חפצו, ותוך כדי כך הבחנתי כי משאיתו טעונה בכמה וכמה מכונות כביסה.

כיון שהאיש צהיר על היותו בעל חנות, החלטתי לנסות את מזלי ושאלתי אותו: 'אולי במקרה יש ברשותך מכונת כביסה איכותית יד שניה שתוכל למכר לנו בזול?'

'לא! השיב האיש, אני מתעסק אף ורק בכירת מכונות חדשות'.

בקש הלה לפנות לדוכו, אלא שלפתע הרהר ואחר סב על גמליו ואמר:

'אברך, אצלכם זוכרים לזה השנחה פרטית... אני זוכר פתאום שמזה זמן מה מנחת בירכתי המשאית מכונת כביסה חדשה מהמג'לונים'. מדרב במכונה שהסבילים הורידו לביתו של לקוח, ותוך כדי הפריקה קבלה המכונה מפה הגונה שגורמה לשריטה מכערת לכל לבריאית...'

הלקוח התעשש לקבל מכונה חדשה, ואני נותרתי 'תקוע' עם מכונה תקינה לחלוטין אף כזו שבשום אופן לא אוכל למוכרה פחזשה. כבר אמרתי שאני מתעסק במכונות שאינן מגדרות פחדות. מכונה הזו היא נטל שבבילי ותופסת מקום במשאית הקטנה שלי. אני מכרח להפטר ממנה כמה שיותר מר. תוכלו לקחת אותה בתשלום סמלי ושיהיה לכם לבריאית...'

האיש סים את דבריו והמתין לאשרי. בקשי החלטתי להסתיי את שבתתי. שלמתי לו כמה מאות שקלים בעד מכונה ששווה כמה אלפים, והוא העלה לי את המכונה עד לביתי.

ר' אליהו ובני ביתו זכו לראות בחוש את גדל פכה של תפלה, ולא נותר להם אלא להודות לקדוש ברוך הוא, הן ומפרגס לכל, והקורב לכל אשר לקראוהו באמת. ממשנתה של תורה, בשלח תשע"ד

ר"ת	יציאה	כניסה	
20:58	20:23	19:06	ירושלים
20:56	20:26	19:23	תל אביב
21:00	20:27	19:17	חיפה
20:57	20:23	19:22	באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת שלח לך • כ"ה סיון תשפ"א • גליון 724

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

בתורה, ואתה מאמין במצוות, ואתה מאמין שאפילו ילד קטן שלומד אל"ף ב"ת בחיידר מקיים את כל העולם כולו - ואתה לא מאמין בתפילה של עצמך? אתה לא מאמין שהתפילה שלך כמו שאתה יכולה להכריע את כל העולם כולו לכף זכות?!

אתה משנה את המציאות

"תודה רבה לך על כל העדכוני, בנימין, אבל לא זו הדרך. אין לנו מה להסתכל על המציאות ולשקוע בייאוש ובכיעות. אנחנו רואים מה קורה בעם ישראל גם בלי לשמוע חדשות, ומה שרואים ושומעים ויודעים, זה כבר מספיק בשביל לתת לנו דלק לארבעים יום וארבעים לילה של תפילות. אבל לפחות לפחות, נקבל על עצמנו את המינימום, נקבל על עצמנו לְשַׁנּוֹת את עם ישראל. ותפילה משנה את עם ישראל. זו מציאות. זו האמונה. תפילה מחזירה אנשים בתשובה, ולכן חכמים תקנו לנו לבקש על זה שלוש פעמים ביום.

"גם התפילה הקטנה ביותר מצטרפת לחשבון הגדול של התפילות והזעקות והדמעות של עם ישראל. גם הבניין הגדול ביותר נבנה מלכנים קטנות. גם כשאתה חוסך לילדים שלך אתה שם בצד סכום קטן, אבל בסוף זה מצטרף לחשבון גדול מאוד. אם רק תשקיע זמן בכל יום, אתה תראה שבסוף יהיו לך עשרות ומאות שעות בשנה. כשכל יהודי עושה את החלק שלו ומתפלל חצי שעה בכל יום, אז עולות ביחד בכל יום עשרות אלפי שעות של תפילה על עם ישראל. זה מה שמקרב באמת את הגאולה, ואם רק תזכה לקחת חלק - גם לך יהיה חלק בגאולה.

"אם תזכה להתפלל על עם ישראל שיחזרו בתשובה, אתה תראה בשמיים ערמות של מצוות שלא שייכות לך, וכשתשאל מאיפה כל זה? מי ילד לי את אלה? יגידו לך: אתה רואה את משפחה פלונית? הם חזרו בתשובה בזכות התפילות שלך, וכל המצוות שלהם נזקפות לזכותך."

מאמר ראש הישיבה

עדכונים חיוניים

המאשים הוא האשם

בנימין אוהב "לעדכן" אותי בדרכו המיוחדת. בכל פעם שהוא רואה אותי הוא בא אלי ואומר לי כבוד הרב: "ראית? שמעת? מה הם עושים? מה הם רוצים לעשות?" וכך במשך כמה דקות הוא בוכה לי על המצב, ועל עד כמה הדת נרדפה, ואיפה עם ישראל מונחים; ובתוך התלונות הוא שוזר את כל החדשות האחרונות: מה עשה פלוני, וממה אמר שדרן פלוני, או חבר כנסת אלמוני.

ואני, לעצור אותו - אני לא יכול. אני רק שותק ומקשיב ומסתיין שסיים. בתוך תוכי אני מתפלל על עם ישראל, וכלפי חוץ נראה שאני מסכים לדבריו.

בפעם האחרונה זה היה שונה. אני תמיד זוכה להרגיש את עם ישראל ולהתפלל על עם ישראל, אבל מאז האסון במירון שקיבלתי על עצמי להתפלל על עם ישראל

חצי שעה ביום בקבלה חזקה ובמסירות נפש - מאז מתברר לי יותר ויותר כמה התפילה הזאת היא חובת השעה וחובתו של כל יהודי ויהודייה ומאז אני רואה הרבה דברים בצורה שונה לגמרי. ובהשפעת התפילות האלה החלטתי הפעם לענות לבנימין, וכשבנימין סיים את הדרשה שלו אמרתי לו: "לפי מה שאתה אומר אתה ממש לא בסדר. אתה אשם בכול..."

מה אתה רוצה מהקטנים?

לזה בנימין לא ציפה ואני מיד הסברתי: "אם ההורים יצאו מהבית לסיידורים והשאירו ילדים קטנים וגדולים

והקטנים עושים בלגן בבית - למי יבואו ההורים בטענות, לקטנים שלא מבינים מהחיים שלהם או לגדולים שהיו יכולים למנוע את כל הבלגן הזה אם רק היו רוצים?" "ברור שלגדולים" אמר לי בנימין אבל במבט שלו הוא גם הראה לי שהוא ממש לא מבין מה אני רוצה.

"גם אתה, בנימין, קיימת יכול למנוע את כל מה שאתה מתאר בפני, אמרתי לו. "אני?! הוא כמעט צעק "מה בן אדם כמוי כבר יכול לעשות?... שתקתי. נתתי לו להירגע. כשהרגשתי שהוא מוכן לקבל, אמרתי לו בשקט:

"להתפלל - התפללת? אתה יכול להתפלל על אותו שדרן שיחזור בתשובה, ועל אותה מפלגה, שכל הבוחרים שלה יתקרבו לה' באמת, ועל הפושעים שייצאו מהתאוות, ועל ערוצי התקשורת למיניהם שיתחילו להפיץ את האמת והאמונה במקום להפיץ כפירה ותאוות.

"אני מבין שהמצב כואב לך. זה כואב לכל יהודי. אבל השאלה היא מה אתה עושה עם הכאב. האם אתה רק בוכה ומיילל מתלונן ומתרגם, מפיץ פירוד וזורע ייאוש; או שאתה אומר 'אין הדבר תלוי אלא בי' כל אדם חייב לומר 'בשבילי' נברא העולם, ואת כל הצער שלי אני אקח לתוך תפילות על עם ישראל.

"אנחנו הילדים הגדולים. אנחנו שמענו על כוח התפילה. אנחנו באים בשם האמונה. לכן התביעה הגדולה היא עלינו ולא עליהם.

"איפה האמונה שלנו? אתה מאמין בה, אתה מאמין

תפילה משנה את עם ישראל. זו מציאות. זו האמונה. תפילה מחזירה אנשים בתשובה

המשך בעמ' 3

ממשיכים להתחזק
עם השיעורים העוצמתיים של | ניתן להזמין שיעורים
הרב שלום ארוש שליט"א | בטל: 052-8985551

ללמוד מוסר בתפילה

רש"י הק' כתב: "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שמרים לקחה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". לעיתים נראה לנו שעניין המוסר נתחדש בדורות האחרונים מזמן רבי ישראל הבעל שם טוב ותלמידיו אחריו, והגר"א ותלמידיו אחריו. אולם אין הדבר כן. הדורות הקודמים היו לומדים מוסרם מהתפילה ומלימוד התורה, מהתבוננות בגדלות ה' ובקטנות האדם ועוד, דברים המחייבים שהאדם יתעורר לקיים מצוות מלכו של עולם. כמו כן מבואר ברש"י כאן: "רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". התורה תובעת מהאדם לקחת מוסר ממאורעות הזמן, ממעשי ה' בעולם, מעושים שבאים על בני אדם אחרים בעוונם - מכל אלו האדם צריך ללמוד מוסר שלא יעשה כעוונתם. אלא שבדורות האחרונים נחלשה הסתכלות והתבוננות האדם בדברים אלו, ולכן הוצרכו גדולי הדורות לתקן את סדר לימוד המוסר, שכל אדם יקציב מעט זמן ביום בו ישים ליבו להתבונן במעשי אדם ישרה דרכו אם לאו. החזון איש אמר כי גם בתפילה אפשר לקיים את עבודת לימוד המוסר. אם האדם מתבונן בתפילתו ומכוון בה כראוי, ממילא הדברים מעוררים אותו ללמוד מהם ליישר דרכו. אם "רוח סערה עושה דברו" קל וחומר, שהאדם צריך לקיים רצון בוראו, "וקנים עם נערים היללו את שם ה'". באופן זה ביאר הסבא מקלם זצ"ל את מאמר חז"ל הידוע (ברכות דף ו'): "אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן, זו תפילה", כוונת חז"ל ב"דברים העומדים ברומו של עולם" היינו

שהם מסוגלים לרום את האדם הנקרא 'עולם קטן', ולהביא אותו לתכלית עבודתו. ובאמת, אילו יקדיש האדם מזמנו לעסוק בלימוד המוסר ויכול להתרומם ולהגיע לתכלית, אבל לכל הפחות ישתדל האדם להתבונן במוסר הנלמד מתפילתו אותן ממילא אנו מתפללים בכל יום, ויעצ את התפילה שתהיה בה תועלת של השגת שלימות האדם (אור יחזקאל, אמונה עמ' קפ"ג). רבי נתן מברסלב מסביר בליקוטי הלכות (הל' נדרים ה"ה) שעיקר פגם המרגלים היה שהם פגמו בעניין האמונה שזה עניין התפילה, ובגלל זה הגיעו לכפירות נוראות בקב"ה, כי עיקר מה ששולחנו לעולם הזה, הוא דווקא להעלות את הדרגות הנמוכות שזה בחי' לקשר עולם עליון בעולם תחתון, וזה נעשה ע"י ארץ ישראל ששם נמצא בית המקדש, שער השמים מקום בו זוכים לקשר העולמות. וזכה פגמו הפרגלים שפסקת שראו בעצמן שיש להם דעת גדול והם גבוהים מבחינת אמונה, כי אמונה היא סדרה האחרונה והם כבר באו למדרגות הדעת שגבה יותר על-כן דברו סרה על ארץ ישראל ולא ידעו ולא הבינו שיעדו דעתם אינם כלום כפי מה שהיו זוכין אם היו קבילים דעתם והיו מאמינים לדברי ה' יתברך ולדברי משה רבנו שקדשת ארץ ישראל גבה מאד, כי סדת האמונה שזוכין בארץ ישראל אף-על-פי שהיא סדרה האחרונה, אף-על-פי-כן על ידה דיקא עולין על כל הפדרגות כן, כי אמונה היא בבחינת אכן מאסו הבנים היתה לראש פנה כידוע. וכמו שאמר רבנו ז"ל בשו"תיו הקדושות שדבר עמנו (אחר התורה של בן ותלמיד ה"ל) שאמר אז שאמונה היא סדרה האחרונה אצל על ידה זוכין לעלות על הכל ולהגיע לבחינת רצון

דבר פעם-אחת מוהר"ן ת"ת מהד"ר הקדוש של "העור בלינה", שגילה אדמ"ר זצ"ל ("לקוטי מוהר"ן" סימן נ"ב), ואמר אז בזה הלשון: עוד יהיה זמן שתהיה הדרה הזו דרך כבאשה לרבים, [כמו עכשיו היא דרך כבאשה לרבים להיחל טלית ותפילין בכל בקר]. ואודות הפחדים שיש בזה, אומר: ששעל זה נאמר מה דאיתא בזהר הקדוש פ' שש שש"ח: "ח"ג דף קנח:), בענין הליכת כלב לחברון להשתטח על קברי האבות ולא יתירא מהענקים; ואיתא שם על זה: "מאן דאיהו דווקא לא אסתכל מידי. כף כלב, בגין דהוה דווקא, לא אסתכל מידי ואתא לצלילה על קברי אביו וכו'". וכן כל אדם, מי שיגיע ומחשב עצמו היטב, שיהיה ר' ירחמי' סיו ויצטרף לתו דין וחשבון מכל מעשיו, ולא יתרו לו על שאם דבר וכו'; מי שפחשט את עצמו על כל זה, בודאי לא יבטי על שאם מניעה מהפחדים וכי'א. ואכל-שכן שפאקת אין בזה שאם פחד כלל, כמו שאמר אדמ"ר זצ"ל בפראש, בעת שדברו לפניו מזה ואמר, שאם היה לו בן יחיד, היה משלחו יחידי בלילה לשדה ולא היה חושש לשום דבר, ואמר זאת על כל אדם, שאין לפחד כלל משום דבר, [כי שלוחו מזה אין נזקין (פסחים ח', ב'), בפ'ט מזהו פ'אח]. (א-שעט).

מפליג וכו' שעולה על הכל... ה' יזכנו שנזכה לאמונה בשלמות להאמין בתמימות ופשיטות ולקחת מוסר מכל דבר שאנו רואים בזה העולם ולהתקרב ע"י זה להקב"ה.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: *3030

חלב, הכלי צריך הכשר מחמת השירים של החלב שהיו על השקית ויש לערות מים רותחים על הסיר ולהכשירו.

בית כנסת המתקיימים בו מניינים רבים והנה במנין של שעה 6 לא הגיעו אלא תשעה אנשים, ובשעה רבע לשבע הגיע מתפלל נוסף למנין של 7 אמנם המתפללים של המנין הקודם הפצירו בו שיתפלל עימם וידלג את פסוקי דזמרה וידע שאם לא ישלים להם המנין חלקם יתפללו ללא מנין, ומאידך חפץ להתפלל כפי הסדר, וכעת שואל האם עליו לדלג התפילה ולהשלים מנין או שיתפלל בשלימות במנין הבא וישאיר את המנין הזה לגורלו?

עליו לדלג את פסוקי דזמרה ולהתפלל במנין הזה ואח"כ ישלים את החסר. טעם הדבר: מבואר בשלחן ערוך (סימן נ"ב) שהבא לבית הכנסת ומצא שהציבור התקדמו מדלג על כמה מזמורים וכו' ואח"כ משלים את התפילה, ואף שמבואר בכך החיים שתפילה שאינה מסודרת מבלבלת את ציבור השופע, מכל מקום אין זה מעכב את התפילה בדיעבד, ומאידך תפילה בציבור יש לה חשיבות עצומה, ויש פוסקים שנוקטים שזה חיוב מעיקר הדין להתפלל במנין

(תלוי בסתירה שבשע"י סימן צ' סעיף ט' - ט"ז, ועי' באגרות משה חלק א' סימן כ"ח ל"ט). ובפרט שמצאנו בגמרא ברכות (דף מ"ז) שרבי אליעזר שחרר את עבדו כדי לקיים מצווה של תפילה במנין, ולכן נראה שעדיף שיזכה את הרבים להתפלל במנין ועדיף יותר מאשר להתפלל אח"כ מתחילה ועד סוף.

ועלול מחמת כן להתבטל מהשיעור תורה, אפשר להקל ולשמעו השיעור גם בלא כיסוי ראש. (ביע אומר חלק ו' אורח חיים סימן ט"ז אות ז')

אדם שהלך במקום הפקר וראה עץ שהבשילו פירותיו וקטף מהפירות והביאם לביתו האם חייב במעשרות?

כלל בידינו שפירות הפקר פטורים ממעשרות (שלחן ערוך יורה דעה סימן ש"א), ולכן אם לקח מעט פירות אינם חייבים במעשרות, אבל אם הניח הפירות בארגז באופן שזה נחשב כמו שרגילים לקבץ לצורך מסחר חייב לעשר. ראב"ד (הלכות תרומות פרק ב' הלכה ב').

שקית חלב קפואה שהניחו אותה בכלי בשרי שבישלו בו בשר בתוך 24 שעות, וכעת עירו מים רותחים על שקית החלב, האם נאסר החלב או הכלי?

אם השקית חלב היתה נקיה, יש להתיר את הכל, משום שלהלכה אנו נוקטים שעירוי של מים רותחים שאינם על גבי האש מבשלים "כדי קליפה" וא"כ השקית נתבשלה לבדה ולא החלב, וממילא לא היה מגע של חלב ובשר זה בזה, אמנם אם על גבי השקית היו שיירי

שו"ת של חסד
ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

מקבץ שאלות מ"קו ההלכה"

האם מותר לקנות ברוט או קפה בחנויות שמצהירים שהמוצרים כשרים אבל החנויות עובדות בשבת?

אסור לקנות במקומות אלו כל מוצר שהוא בלי אריזה, כי אינם נאמנים לומר שהמוצר כשר, ובפרט בעניינינו שהמכונה נאסרה עקב העבודה שעבדו בה בשבת והיא צריכה לעבור הגעלה. (אף שיש המקילים שאין המכונה צריכה הגעלה כמ"ש בהליכות עולם חלק ד עמוד ל"ט, מכל מקום יש להחמיר ולהרחיק כי יש עוד כמה סיבות נוספות).

ודברים באריזה סגורה וחתומה מעיקר הדין מותר לקנות, אבל ראוי להרחיק ולא לקנות ממקומות אלו כל דבר, כדי שלא לסייע בידי עוברי עבירה.

אדם ההולך בגילוי הראש, האם מותר לו לשמוע ולדבר דברי תורה, או שצריך לכסות ראשו?

ראוי מאד להקפיד לשים כיפה וכיסוי ראש כדי שתהיה עליו יראת שמים בשעה ששומע דברי תורה (שו"ת זכרון יהודה סימן כ') וכמו שמובא בגמרא שבת (דף ק"ו) שכיסוי ראש גורם ליראת שמים, אמנם אם אין בידו כיפה

בכל מצב יישאר יהודי

פני היהודי וכל גופו החל לרעוד. הוא ניסה לומר מה שחש, אבל לשונו כמו דבקה לחיכו. נתן בו הפריץ תקיף, כנושה התובע את שטר החוב שבידו. "אל תהסס מהבטחתך לעשות ככל שאבקש ממך. בתוך יממה עליך להמיר את דתך". היהודי האומלל הנהן בראשו לאות הסכמה ויצא חפוי-ראש מהמסיבה. נאמן לבקשת הפריץ ומחוייב למילתו-שלו, המיר כבר למחרת היום את דתו. קרנו של הפריץ - שזכה ביהודי נאמן כל-כך - עלתה בעיני חבריו ברמות רבות, הם נכחו לדעת כי נאמנו דברי חברם הפריץ, והוא זכה ל"יהודי" הנאמן ביותר.

מבט פירעון

ואל תחזור בך ואל תהסס

"לכן בנימיין היקר, בוא נתחזק ביחד. גם את כל מי שאיתה רואה, תחזק אותו להתפלל על עם ישראל. תיקח כל צער וכל כאב - רק לתוך תפילות, ואם יותר כואב לך, אז תצעק לה'. בגאולה הראשונה צעקנו ונושענו, וגם בגאולה האחרונה נצעק כולנו וניושע במהרה".

"כבוד הרב, אני מקבל על עצמי, מהיום בכל פעם שאני אראה אותך, אני אתן לך דיווח שעות לכמה שעות כבר הגעתי..." אמר בנימין, ונפרדנו בשמחה. לעדכונים כאלה אני אצפה בכליון עיניים.

הפתעה למחנכים

לא פעם ניגשו לרב מרדכי אליהו מחנכים להתייעץ על תלמיד מסוים שהסב להם קשיים לא רגילים, הם ציפו לעצה או להדרכה, והם הופתעו מאוד שהרב היה שואל אותם: "הם התעצבנו על הילד? האם קיבלת על עצמך יום של צום ותפילה בשבילי?" וזו הייתה דרכו שלו. כאשר היה מלמד דרדקי, היה מתענה ומתפלל על כל בעיה שהייתה לאחד הילדים. שכל ישר של גדול בישראל אומר שלפני כל העצות והתחבולות ישנה תפילה.

תפילה משנה את הטבע. תפילה משנה ילדים. תפילה משנה בעיות התנהגותיות. תפילה מחזירה אנשים למוטב. תפילה עוזרת לך ולכל עם ישראל להתגבר על התאוות, להתגבר על היצר הרע, לתקן את המידות, לשמור את הברית ואת העיניים, להתנתק מהמכשירים ומכל הדברים המושכים של העולם הזה. תפילה מגלה את מלכות ה' בעולם, מגלה את האמונה בעולם, מעלה חן על יראי ה' שכל בני העולם ירצו להיות כמותם.

תפילה זו אמונה פשוטה. תפילה היא מצווה, תפילה היא חובה, ותפילה היא זכות גדולה. ולהימנע מתפילה זה בדיוק ההיפך גמור מכל זה. לכן שמואל הנביא למרות שעם ישראל עשו לו חיים לא קלים, לפני פטירתו הוא מבטיח להם: "גַּם אֶנְכִי תְּלִילָה לִי מִחֲטָאֵי לְהַתְּפַלֵּל בְּעַדְכֶם". "אם אני אפסיק להתפלל עליכם, אני חוטא לבורא עולם" אומר להם שמואל הנביא שהיה שקול כמשה ואהרן. על פי זה אומר רבי נחמן בספר המידות: "מִי שְׁאַיִן מִתְּפַלֵּל עַל צַרַת יִשְׂרָאֵל, נִקְרָא חוֹטֵא".

רבי נחמן אומר לנו: "כי צריך כל אדם לומר: 'כל העולם לא נברא אלא בשבילי'. נמצא כשהעולם נברא בשבילי, צריך אני לראות ולעניין בכל עת בתיקון העולם. ולמלאות חסרון העולם, ולהתפלל בעבורם". זו גמרא מפורשת וזו והמסקנה המתבקשת והפשוטה מדברי הגמרא.

אחים יקרים, חייבים להבין שהמצב בידיים שלנו. אין לנו מה להתלונן. נקום ונתעודד. נתחזק להאמין בתפילות שלנו. נקבל על עצמנו להתעורר מהאסון הגדול ולקבל על עצמנו תפילה על עם ישראל במסירות נפש, ונרבה בתפילה כי הגמרא קובעת עובדה שכל המאריך בתפילתו אין תפילתו חוזרת ריקם. ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה ברחמים גדולים במהרה בימינו אמן.

ברכת שבת שלום ומבורך

יהודי פשוט בני אחד הכפרים נכנס אל הצדיק רבי שלום רוקח מבעלז על מנת לקבל את ברכתו. הוא פנה אל היהודי הכפרי טרם יברכנו, ושאל ברוך אבהי: "ומה בדבר השבת? האם אתה שומר על קדושתה, או שמא חלילה...?". השפיל הכפרי את עיניו במבוכה. לבסוף אף נאלץ להודות בפה מלא כי לדאבונו אין הוא שומר שבת. ביקש הרבי לקרבו בחן דבריו, ולהעמידו על קדושת השבת ועל חומרת חילולה. דבריו הכניסו של הרבי שנאמרו מתוך לב אוהב וכואב נכנסו הישר אל ליבו של הכפרי. "הריני מתחייב בזאת לרבי, כי מהיום והלאה אהיה זהיר בכבוד השבת ולא אחללנה", הכריז בהתרגשות. למשמע הדברים אורו עיניו של הצדיק. אלא שכמעט באותה נשימה הוסיף הכפרי ואמר: "אבל בימות הקציר, שאז המלאכה בשדה מרובה, אנוס אני לבעוד גם ביום השבת, ואני מקווה כי הרבי ימחל לי על כך". חיוך מריר נמתח על שפתי הרבי. לאחר ההרהור קצר, שבו נראה היה כבורר את מילותיו, פתח הרבי ואמר: ראשית, עליך לדעת כי לא אני 'בעל-הבית' על השבת, אלא הקב"ה, נתן התורה ומצווה המצוות בכבודו ובעצמו. לא אני הוא שצריך למחול לך, אלא הוא לבדו. לעניות דעתי אין שום סיכוי שהוא יסכים למחול לך על פגיעה כלשהי בקדושת השבת. והמשיך הרבי: ובאשר לדברך על תקופת הקציר אספר לך סיפור.

אחד הפריצים המכובדים החליט באחד הימים לערוך משתה לכל רעיו הפריצים בכל אזור סביבתו. לאחר ששתו הפריצים לשוכרה, נתקיים בהם 'נכנס יין יצא סוד', והם החלו לספר, איש-איש בתורו, בשבחי היהודי 'שלהם', זה המכונה בפיהם של הפריצים בשם 'מושקה' החוכר מאת פריץ הכפר פונדק. נענה הפריץ המארח ואמר: "היהודי שלי, אין דומה לו ביושר ובאמנות. כבר ניסיתיו בעבר בכמה ניסיונות, ובכולם עמד בכבוד מעורר השתאות. מובטחני בו כי לעולם לא ימרה את פי ולא יהיה דבר שאבקש ממנו ולא יעשה". נדהמו חבריו הפריצים למשמע שבחיו בנין העם היהודי השנוא עליהם, קם אחד הפריצים ושאל בהשתאות: "ואפילו, אפילו אם תבקש ממנו להמיר את דתו יסכים לכך?". "כן", השיב המארח בביטחון מוחלט, "מובטחני שגם בכך ימלא את רצוני". "הבה נבחן הדבר מקרוב". בקשו רעיו הפריצים. מיד צויה הפריץ לקרוא ל"יהודי" שלו. היהודי המסכן, שהובהל במפתיע למסיבת ההוללים הגדולה והועמד לפני מעסיקו וחבר מרעיו, נבון מעצם המעמד. "האם אתה נאמן לי?", ניגש הפריץ ישר לעניין ושאל. "בהחלט!", השיב היהודי, כשהוא תמה על עצם השאלה. "האם תעשה ככל שאבקש ממך?", הוסיף הפריץ לפרוש את המלכודת לרגלי היהודי, בעוד חבריו מביטים בהם בשעשוע. "בכל ליבי ובכל נפשי מוכן אני ללכת אפילו באש ובמים בעבור אדוני הפריץ". להצרת נאמנות חזקה יותר לא היה אפשר לצפות. נתן בו הפריץ מבט חד ואמר: "אם-כן, רוצה אני כי תמיר את דתך". חיוורון עד כיסה את

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

קשה זוגים...

של האיש והאישה היא קשר של הנשמות, שלחבר אותן זה דבר שהוא מעל הטבע. וכל אחת תעשה את החשבון: האם לחבר בין שני הפכים זה קל?

זה דבר שרוב העולם לא יודעים ולא מבינים, ולכן הם חושבים ששלום בית זה עניין של מה בכך, וממילא מצפים שהכול "ילך חלק", וכאשר זה לא כך, והם נתקלים בקשיים, בניסיונות וכו', הם מתייאשים, וחושבים שיש כאן איזו טעות או תקלה בסדר הנכון של הדברים. כאמור, זה לא נכון לחשוב כך, כי באמת הקשר בין בני הזוג הוא דבר על טבעי, ולכן עד שמגיעים לחיבור אמתי ואהבה אמיתית בין בני הזוג צריכים להשקיע הרבה מאמצים, ובעיקר בתפילה, כי מאחר שצריכים שני הטבע, לכן רק תפילה יכולה לעזור, כמובא לעיל: כי הטבע מחייב כן והתפילה משנה את הטבע.

המסקנה עד כה היא, שאם הבעל והאישה לא עוסקים בתפילה, זה בלתי אפשרי שיהיה להם שלום בית. ועל זה אמר דוד המלך בתהלים (קכז): "אם ה' לא יבנה בית, שווא עמלו בוניו בו". דוד המלך לא דיבר רק על בניית בית בגשמיות, לבנות קירות, חדרים וכו', אלא בעיקר על הבניין הרוחני, שיהיה הבית מלא בדעת ובאמונה, כמו שכתוב (משלי כד): "בדעת חדרים ימלאו וגו'". כי אם לבנות בית בגשמיות צריכים את ה', כל שכן שצריכים את ה', כדי לזכות שיהיה הבית מלא בתוכן רוחני והשכינה תשרה בו.

את כל הנ"ל - בלי תפילה לא יהיה להם שלום בית. מדוע? מכמה סיבות. הראשונה: שלום בית הוא מעל הטבע! כמו שאמרו חז"ל: קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. כלומר - כמו שלקרוע את הים לגזרים ולהפוך אותו ליבשה זה נס מעל הטבע, כך זיווגו של האדם הוא נס מעל הטבע. וזה משום שבני הזוג הם שני הפכים מנוגדים לגמרי, ולחבר את שני הפכים הללו בחיבור אמיתי ותמידי ויציב צריכים נס - שינוי הטבע, ובשביל לשנות את הטבע צריכים תפילה, כמובא (ל"ט ז): כי התפילה למעלה מהטבע כי הטבע מחייב כן והתפילה משנה הטבע.

כי בניגוד למה שהתועים חושבים, שהקשר בין האיש והאישה הוא קשר טבעי של התאמה נפשית של בני הזוג, או שחושבים שזה קשר מקרי ח"ו, שכך סתם מסתדרים יחד, או אף גרוע מזה, חושבים שזהו קשר של משיכה גופנית וכד', באמת אין זה כך, אלא האהבה

על פי פנימיות התורה מקובל, שהבחינה של האיש היא תורה - שמש, והבחינה של האישה היא תפילה - לבנה (ירח), שזו הבחינה של דוד המלך. ונמצא, שכל אישה היא הדוד המלך של הבית 'המשיח' של הבית. לא פעם אמרתי לנשים שלא היה להן קל עם הבעל: את הכהן של הבית - את מגנה על הבית. את מחזיקה את הבית. תחזיקי מעמד - ואת עוד תראי שבעלך ילמד בישיבה, וכל מידותיו ישתנו ללא הכר, וגם הילדים שלך ילמדו בישיבה, ויהיו לך חיים מתוקים, וכך היה בכמה וכמה מקרים.

התפילה אינה רק עזר וחיוזק לשלום הבית, אלא היא הכרחית, כי בלא תפילה זה פשוט בלתי אפשרי שיהיה שלום בית. בלא תפילה לא תועיל שום עצה או תחבולה - גם אם האישה תלמד את כל הספרים שיש בעולם בנושא שלום בית, ותקים את כל העצות הטובות ביותר, ותנסה להיות בעלת מידות מושלמות ולהתנהג כמו האישה הכי טובה וכו' וכו', וגם הבעל יעשה

הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצ"ל כ"ה סיון

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

אוכל טריפה, הוא בעד זה שיהיה אוכל כשר ותהיה גם שבת... תודה לאל, אין כיום אפיקורסים...הכל הם עושים מתוך בורות וחוסר ידע. פשוט, לא למדו ואינם יודעים יהדות אמת מהי ליחיד ולכלל היהודי. לכן, אני חוזר ומבקש, שבכל בית ספר ממלכתי יוכנסו שינויי תורה, יהדות והלכה על ידי רב בישראל, שלא יימצא יהודי שלא יידע מהי שבת, מה טלית ותפילין, מהות החגים ומועדי ישראל.

ענוותנותו הייתה להפליא, סיפור קצר מיני רבות בסיפורים יעיד על כך, אדם אחד שנתקע עם רכבו ברחוב כנפי נשרים ליד הבית של הרב זצ"ל ניסה להניע את הרכב, אך לא הצליח. הוא גם לא ראה שום אדם באזור שיכול לעזור לו לדחוף מעט את המכונית כדי שיוכל להניע אותה בדחיפה. נכנס הלה למכוניתו, וחיכה שמישהו יבוא לעזור לו. והנה מגיעים שני אנשים שעזרו לו לדחוף את המכונית, אחד מבוגר ואחד צעיר. כשיצא להודות להם על העזרה, ראה שבעצם מי שעזר לו לדחוף את רכבו היו הרב אליהו זצ"ל והעוזר שלו. האיש התנצל מייד ואמר: סליחה, לא התכוונתי. הרב צחק ואמר: האם אני לא חייב במצווה "עזב תעזוב עמו"? סיפורים רבים יעידו על ענוותנותו ואהבת ישראל העצומה של הרב, חלקם מהסיפורים נמצאים בספרי "אביהם של ישראל". הרב היה אהוד על כל גווי הציבור ורבים נהנו ממנו עצה ותושיה, כ"כ היה פועל ישועות גדול ורבים נעשו מברכותיו. הרב השאיר לעם ישראל את ספריו ומורשתו, והשאיר אחריו דור ישרים מבורך ההולך בדרכיו זכותו תגן עלינו אמן.

הרב מרדכי אליהו נולד בירושלים לאביו המקובל הרב סלמאן אליהו תלמיד מרן רבינו יוסף חיים (ה"בן איש חי"), מצד אמו היה משפחת צדקה, אחותו של הרב יהודה צדקה ונכדת אחותו של ה"בן איש חי". רבינו התייתם בגיל צעיר מאוד בתחילה היה מוכר חומסו מבושל בשוק הירושלמי. מאוחר יותר היה מתייג מזוזות שכתב אחיו הרב נעים בן אליהו. מילדותו התבלט בכישרונו. כיוון שבבית משפחתו לא היו מצויים ספרים רבים, קיבל מהרב בן ציון חזן מפתח להיכל ישיבת פורת יוסף ושם היה לומד מדי ערב. בצעירותו למד אצל הרב עזרא עטניה בישיבת פורת יוסף ואצל הרב צדקה חוצין.

הרב היה מקורב לגדולי הדור בהם ה"חזון איש", הרב הראשי הר' יצחק נסים, המקובל הרב מרדכי שרעבי, הבבא סאלי ועוד.

בכ' באייר ה'תש"ך הועלו עצמותיו של רבינו החיד"א מליבורנו שבאיטליה לישראל. הרב יצחק נסים מינה את הרב מרדכי אליהו לטפל בקבורתו בהר המנוחות בירושלים. הרב התמנה לד"ר הצעיר ביותר בארץ כשהיה רק בן שלושים, בבית הדין הרבני בבאר שבע. לאחר ארבע שנים עבר לבית הדין הרבני האזורי בירושלים ובשנת תש"ל התמנה כחבר בית הדין הרבני הגדול, ובשנת ה'תשמ"ג נבחר לתפקיד הראשון לציון והרב הראשי לישראל.

הרב היה ידוע כאוהב ישראל, ואף על אחינו הרחוקים מתומ"צ התבטא ואמר: אין בלבי שום מחשבת ייאוש. אני מעודד מכל סוג של ציבור. אני רואה גם ב"חילונים" אלה צמא וחיפוש מה שהוא חייבי. גם זה שמחלל שבת או חלילה,

קו האמונה
02-6444250

כשנסגור את הפה הלב יפתח

עכשיו יותר מתחיל
אהבת ישראל בחסירות נפש

לרכישת מוצרי אני אוהב:
050-9931931

הרבה אמונה

זה כל מה שעם ישראל זקוק עכשיו!

הספר

בגן אמונה

שום דבר לא יחדור
לשלווה שבפנים

מבית היוצר של הרב שלום ארוש שליט"א

מבצע מיוחד ל-10 ספרים

טל: 052-2240696

מסר מיוחד בעקבות המצב!

בס"ד

לא נניח לו!

יהודי יקר, יש באפשרותך לעצור את המשחית והצער מעל עם ישראל, כמו שאמר רבי נחמן מברסלב (שיחות הר"ן ע') "הייתכן שאנו מניחין את השם יתברך שיעשה ויחשוב לגזור גזרות בעולם..." במה דברים אמורים? רבינו אמר שכאשר עומד יהודי לפני ה' יתברך ומתפלל ורוצה להתקרב אליו, באותו רגע משליך הקב"ה את כל עסקיו, פונה להקשיב לאותו יהודי ובאותו זמן חרון אף לא נמצא בעולם.

ולכן בימים אלו אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, יוצא מו"ר ראש הישיבה בקריאת קודש לעצור את הגזרות ע"י "אהבת ישראל במסירות נפש" שמתבטא ע"י שרשרת תפילה והתבודדות שלא תיפסק במשך 24 שעות בהם יעמדו יהודים מכל רחבי העולם ויתפללו לפניו יתברך ובכך יעצרו את המשחית.

מו"ר התבטא ואמר: שכל יהודי ויהודיה, ילד וילדה, שיקחו חלק בשרשרת תהיה להם חלק בגאולה וכשיבוא משיח הוא יצביע על אלו שזכו לקחת חלק בגאולה.

יהודי יקר! הצטרף עוד היום וקח חלק בשרשרת התבודדות להתפלל על עם ישראל במסירות נפש שלא להניח להקב"ה לגזור גזרות.

להצטרפות חייגו לקו האמונה : 02-6444250 שלוחה 26

ויה"ר שנזכה בקרוב לגאולה ברחמים אכי"ר.

חיזוקון

לומדים הלכה

הלכות לימוד תורה

מי שלא זכה לעסוק בתורה כל היום וטרוד בעסקיו, לפחות יתמוך בישיבות ומוסדות תורה, או יחזיק בתלמיד חכם השוקד על לימודו, ובזה יהיה שותף בזכות לימוד התורה (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מסרים מחזקים 052-6672221

בשמחה שלך

הענייך כמקום הראשון!

סעודת עניים
ביום שמחתך
מבטיחה לך
שמחה שלמה
סעודת עניים עבור
אברכי כולל (מהודר):
02-5308000

צדקה

ילדון חידודון

כמעט את כל דבר שבקדושה אנו לומדים מהמרגלים, האם תדע מהו?

תשובה פרשת במדבר: לא כתוב בתורה באיזה תאריך יצא חג השבועות, כי חג השבועות יהיה תמיד 50 יום אחרי חג הפסח, והטעם שלא כתוב כי זה תלוי בעיבור של החודשים, שאם ניסן ואייר יהיו חודשים מלאים זה יצא בה' סיון, ואם שני החודשים יהיו חסרים זה יצא בד' סיון, ואם ניסן מלא ואייר חסר זה יצא בו' סיון.

זוכה: תמי טליה כהן, אשקלון

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

בכח התודה פעלנו לרכוש דירה

אנחנו משפחה מהמרכז, משפחה של חמש נפשות. גרנו בדירה של חדר וחצי- 30 מטר, אתם בטח לא יודעים כל כך איך נראית דירה של 30 מטר אז אני ינסה להסביר- זה נראה בגודל של מכולת קטנה.

ובנוסף לדירה הקטנה והצפופה- הדירה הייתה ישנה מאוד.

יום אחד בעלי הדירה ביקשו מאבא שלי שנפנה את הדירה מכוון שהם רוצים לשפץ, וברוך השם עברנו לדירה בת ארבעה חדרים גדולה ומרווחת והדירה התאימה לנו מאוד ואפילו הורי רצו לקנות אותה כדי שלא נצטרך לשלם שכירות או לעבור לשכירות אחרת. רצינו שהדירה הזאת תהיה שלנו ודי!

אז החלטתי להגיד תודה לה', היה לי הרבה על מה להודות- קודם כל שעזבנו את הדירה הישנה והקטנה שגרנו בה, ואז אמרתי תודה על הדירה שאנחנו גרים בה היום, ותודה שכ"ף

לנו עם השכנים ועם הסביבה ושהכל מאוד מתאים לנו, אחר כך אמרתי תודה שהדירה לא שייכת לנו ותודה שאנחנו צריכים מידי חודש לשלם שכירות...

והאמת שלא הייתי היחיד שאמרתי תודה, שמתני לב שגם הורי אומרים תודה לה' ומתחזקים באמונה.

ואז באורך פלאי, בעל הדירה מספר לאבי שהדירה לא שייכת רק-לו- הדירה שייכת לכל האחים שלו גם, שהם קיבלו אותה בירושה.

מייד אבי בירר אם הם מעוניינים למכור את הדירה ומיד השיב לאבי- שיברר עם אחיו.

אנחנו המשכנו לומר תודה. ואחרי כמה ימים- הוא השיב לאבי תשובה חיובית והם מוכנים למכור את הדירה,

ואפילו הציעו לנו מחיר יותר זול ממה שהדירה שווה. וכך -בדרך נס קנינו דירה

אמרנו תודה וקנינו דירה

מזל החודש תאומים
- קבלת התורה -

סיון

התורה לנפש

כמטר לארץ

(א.ב. של החיים)

לקבלת מטרים סחוקים- 052-6672221

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים

שעשועון מגוון

פיצוח ישראלי

11 4 6 29 10 1 2 45 29

9 3 20

6 10 30 20 7 1 2 5 9 3

1 30 27 29 1 14 4 30

5 30 29 3 7 6

45 2 7 1 7 6

לפנכם תמונות של אתרים בארץ ישראל, עלכם לפענח כל תמונה, ולהשתמש בקודים שמתחת לאותיות על מנת לפתור את הפסוק המתקבל למטה. (הפסוק מפרשתנו, וכתוב בכתיב חסר)

1 2 20 30 7 4 6 9 1 14 7 2 4 7 20 1 5 4 10 2 3 11 1 6 9
1 2 2 3 9 29 2 9 3 6 6 3 1 5 4 9 29 14 30 6 9 1 2 20 29

זוכה פרשת במדבר: יואל אהרוני, רחובות.

בדיחות הדעת

אחד בא לרב ושאל אותו שצריך להבין מדוע שמעון ולוי היו צריכים למול את אנשי שכם ורק אחר כך להרוג אותם? השיב הרב: שאם הם היו הורגים את אנשי שכם לפני המילה היו אומרים בעולם שיהודים הרגו גויים.

העלון מוקדש

להצלחת

משפחת גרינפלד הי"ו

להקדשת העלון: 02-5308000

בכוח האפרוח שלא רצה לצאת מהביצה. (מצורף בזאת תקציר לסיפור המדגים כיצד ניתן לפתור בעיות ולא בדרך הכוח)

האפרוח של צ'יקי התרנגולת

צ'יקי התרנגולת הטילה ביצה. דגרה ודגרה, אך כלום לא קרה. "תנקרי אותה..." "תצעקי עליה..." "תטלטי אותה..." סייעצות לה חברותיה התרנגולות אך ללא הצלחה! (בקיצור-סיפור ובמרכזו בעיה מטרידה על אפרוח שלא רוצה לצאת מן הביצה) במהלך הסיפור ישנו ניסיון בלתי נלאה לפתור את הבעיה ע"י רעיונות כוחניים מה שגורם לאפרוח להתבצר יותר ויותר בקליפתו, (ולילדים השומעים להיכנס יותר ויותר למצוקה) האפרוח הסתגר בביצה וסרב לבקוע את הקליפה ולצאת. אך אל דאגה- המצוקה באה על פתונה בדמותה של תרנגולת זקנה וחכמה שהדריכה את אמא תרנגולת להיות יותר עדינה ולשכנע את האפרוח המפוחד לצאת מהביצה. הסיפור מלמד אותנו: כי ישנן עוד הרבה אפשרויות בעולם מלבד צעקות, ניקורים וטלטולים, לדוגמא: אפשרויות שמגיעות עם עדינות, עם המילה בבקשה, עם לטיפה, עם חיבוק ושיר. אפשרויות עדינות, שמראות לנו כי הפתרון לסיפור לא טמון בכוח אלא באהבה! וכמובן סוף טוב, האפרוח שמרגיש שמחכים לו בחוץ חברים אוהבים, מנקר את הקליפה ובוקע מהביצה.

בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

מצורפים בזאת רעיונות העשויים לסייע ולהפחית את רמת או כמות התופעות האלימות בגן.

הקדמת התרופה למכה:

בשום אופן אין לאפשר לאיש צוות אחד להיות עם קבוצת ילדים גדולה, זה מתכון בטוח לבעיות. לעולם בגן צריכים להיות מספר אנשי צוות, חלוקת תפקידים וחלוקת עבודה ברורים. גן מרווח, חצר מעניינת, נהלי בטיחות, היגיינה וצוות מקצועי. נתכנן את פינת הגן ואת משחקי הגן, בדרך כזו שימנעו חלק מן המריבות עוד לפני התחלתן. לדוגמא: נמנע מהכנסת משחק בודד אטרקטיבי במיוחד אשר יגרום בעקבותיו מריבות. במידה ואנו רוצים משחק מיוחד, נדאג שיהיו מספר פריטים נוספים בגן. נקבע סדר יום ברור וקבוע. כאשר הילדים מודעים לסדר יום הקבוע, הם רגועים ובטוחים. נעבוד בקבוצות קטנות על מנת להגיע לתוצאות אפקטיביות וכדו'.

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק טז'

גם השבוע, אנו בע"ה בהכוונה וטיפול, בסיפור עם דודי שמכה ונושך ילדים בגן. הזכרנו, שאפילו שעל פניו, צריך לבדוק ולשוחח עם דודי על בעיית האלימות שלו כלפי חבריו בגן. שהרי אם הוא מכה ונושך ילדים בגן, כנראה שיש לו בעיה חברתית... הדגשנו, כי התנהגות חריגה היא לפעמים הדרך היחידה העומדת לרשותו של ילד כדי להביע את קשייו ומצוקתו. יכול להיות שההתנהגות החריגה של הילד כלפי חבריו היא תוצאה ולא סיבה. יכול להיות שברמה העקרונית, אין לילד שום בעיות עם חבריו, אין לו רצון לפגוע בהם ובוודאי שלא לנשוך אותם, והמריבות והנשיכות הן תוצאות של מועקות פנימיות הבאות לידי ביטוי במריבות עם חברים, אך הם בפרוש אינן מטרה בפני עצמה.

כמו בלש מיומן

איתור הסיבה להתנהגות החריגה אצל הילד, דומה לעבודת בלש ועשויה להיות קשה למדי. לעיתים אין סיבה אחת בלבד אלא כמה, מה שמקשה עוד יותר על המשימה. לרוב, מגוון בעיות רגשיות, הם אלו אשר גורמים לילדים להתנהג בצורה כזו, לדוגמא: חוסר ביטחון, הרגשת דחייה, תסכול, חוסר בתשומת לב ועוד. הסיבות לרגשות אלו גם הן מרובות ומגוונות ולא תמיד הסיבה המשוערת היא הסיבה "השורשית". מאחר והבנת הסיבה היא בדרך כלל מחצית הדרך לטיפול ולהצלחתו עלינו לחקור היטב ולהבין מה היא שורש הבעיה, לא תמיד נדע מהי הסיבה השורשית ולכן עלינו להיוועץ במחנך, בגנת, ביועץ בית הספר או באיש חינוך/טיפול.

תוכנית עבודה בנושא, במסגרת הגן

טוב, עד שנגיע למסקנה מהי הסיבה, מה עושים בינתיים בכדי למנוע את החרפת הבעיה? בינתיים אם נתייחס לבעיית האלימות כאלימות בלבד, עלינו לדעת כי התנהגות אלימה, כעס, מריבות וויכוחים הם מנת חלקם של רבים מגילאי הגן (בעיקר הבנים) ולא רק של הילדים החריגים, ולכן עלינו להורים, הגנות, הרבנים בגנים וצוות הנהלת הגן, להתייחס לבעיות האלימות כמכלול הבעיות שעלולות לצוץ בגן וליצור "תוכנית עבודה מניעתית" שתיתן מענה לבעיות אלו.

פעילות מרגיעה וממתנת:

נשלב מוסיקה מרגיעה כרקע לפעילות. נקבע שיעור בוקר בפעילות גופנית מרגיעה כמו: שכיבה על מזרנים וגלגולים לצדדים, תרפיה בתרגילי נשימה עמוקה, ישיבה או שכיבה בעצימת עיניים ועוד. נשוחח בנעימות ובהנמכת טון הדיבור בשיחה או סיפור במשך כל היום ובמיוחד כאשר מרגישים כי האווירה מתחילה להתחמם. כאשר אנו מרגישים שאנו מתחילים לאבד שליטה, נשב, ננשום עמוק, נשתה כוס מים ונרגיע קודם את עצמנו.

עיסוק בנושא הרגשות בקביעות:

חשוב להקדיש לנושא "הרגשות" חשיבות מיוחדת. אפשרי ע"י פינות תוכן בגן המוקדשות לנושא, מדרשי תמונה, משחקי דרמה ומשחקי תפקידים, שילוב אומניוטי, שיחות והעלאת הנושאים במפגש (בריכוז), נספר סיפורים המביעים רגשות וחוויות חיוביות, נספר סיפורי צדיקים, נשמיע קלטות ודיסקים עם מסרים חינוכיים ישרים ועקיפים (כמו נחמן הקטן, דוד יפה עיניים, מרדכי ואסתר, יוסף הצדיק, אברהם אבינו, רבי לוי יצחק- של מו"ר הרב שלום ארוש שליט"א ועוד רבים אחרים) אפשרי בהחלט גם להמציא סיפורים ולספר אותם לילד, למשל יש סיפור יפה שנקרא: "אפרוח לא

מ ר ב י ם - אהבת ישראל

כל אחד מקבל על עצמו להתחזק באהבת ישראל במסירות נפש

לא חוזרים לשגרה ולא שוכחים!

מדליקים אור של

אהבה

יהודי יקר, זכור לדרוש ולבקש גאולה בכל יום: "ריבונו של עולם יהי רצון שכל עם ישראל יאמינו שהכול לטובה ויאמרו על הכול תודה"

לע"נ מ"ה קדושי מירון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

"שלח לך" (יג, ב)

ברש"י איתא לפי שמרים לקתה על עסקי דיבה, ורשעים הללו "ראו" ולא לקחו מוסר, ולכאורה קשה מה חסר המילה "ראו" די היה לו לכתוב 'ורשעים הללו לא לקחו מוסר', ויש לתרץ שבגמרא ברכות כתוב שיש לפעמים ייסורים לצדיקים גם אם לא חטאו, כי ה' אוהב אותם ורוצה לנסותם אם אוהבים אותו גם כשהוא נותן להם ייסורים, ולראות אם הם מקבלים את הייסורים באהבה, וזה נקרא "ייסורים של אהבה" והסימן לזה שהייסורים של אהבה הם בצנעה, בגוף במקום שאחרים לא מרגישים ולא רואים, אבל אם הייסורים במקום שכולם מרגישים ורואים סימן שזה לא ייסורים של אהבה, אלא על עבירות שעשה וזה כפרה בשבילו, והרי כאן אצל מרים היה הייסורים והנגעים בפרסיה, א"כ בוודאי זה בשביל עבירה שעברה - לשון הרע, וזה הפירוש 'ורשעים הללו' "ראו" ואם ראו סימן שזה לכפר על חטא לשון הרע, והיו צריכים ללמוד מזה מוסר לא לדבר לשון הרע, ולכן נענשו. (חנוכת התורה)

חיו מן האנשים" פי' משנותיהם שנתקצרו - חיו הם, שנתווספו אלו השנים על שנות יהושע וכלב וחיו. (חתם סופר)

"וילכו ויבואו" (יג, כו)

על חזית בניין "שיבת חכמי לובלין" היה חקוק באותיות זהב מתחת לשם הישיבה "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם". באחת הפעמים הסביר הגאון רבי מאיר שפירא מדוע בחר דווקא בפסוק זה: לכאורה מן הדין היה לכתוב "בואו בנים שמעו לי", האמירה "לכו בנים" ואז "שמעו לי" - היא כעין סתירה. אם ילכו - איך ישמעו?

אלא שהקו העיקרי שבין ישיבה לבין מוסדות חינוך אחרים, כגון אוניברסיטה - הסביר ראש הישיבה לתלמידיו - שגם כאשר "לכו בנים", שעוזבים התלמידים את הישיבה, עדיין "שמעו לי", הלימוד חקוק בקרבם והם מיישמים אותו הלכה למעשה, והסיבה לכך? "יראת ה' אלמדכם", אם משרישים יראת שמים בלבבות התלמידים, הרי שהיא הופכת אצלם לקניין נצח.

(על אף חשיבות היראה, הוסיף הגר"מ תוך כדי דיבור שלאחר מכן נאמר "מי האיש החפץ חיים - אוהב ימים לראות טוב", שעליו לעבוד את ה' גם במידת האהבה.)

כתובת זו נותרה חקוקה שנים רבות על קיר הישיבה, אף לאחר שזרים באו נחלתה והאוניברסיטה הקתולית פלשה לבניין המקודש. אחד הפרופסורים הבכירים התנגד למחיקתה באומרו "היסטוריה אי אפשר למחוק..." (במחשבה תחילה)

"ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (יג, ל)

"מלמד שהסיתן בדברים, אמר להם וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם, סברו כי בגנותו קא משתעי אשתקו, אמר להם הרי הוציאנו ממצרים עלה נעלה וירשנו אותה" (סוטה ל"ה)

"אמר הקב"ה לישראל בני פתחו לי פתח אחר של תשובה כחדה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו" (שיר השירים רבה פרשה ה)
דוקא מחט, קזו שדוקרת ופוצעת ומכאיבה ומינסרת, דוקא היא תפתח לנו פתח כפתחו של אולם' להתקרבות לבורא, לחיים מלאים בקשר עם הבורא!
אמר הרה"צ ר' אשר פרינד, בשביל ההתמודדות הזו נבראנו! בשביל מעברים וקשיים באנו לעולם, על מנת לפרק את הגאון ולהרגיש חסרי אונים!
רק כך אפשר לחיות את יחודו יתברך! רק כאשר דוקר וכואב, אנו זוכרים ונזכרים במציאות הבורא ית"ש.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג, טז)

בתרגום יונתן "כד חמא משה ענוותנות" דיהושע בן נון קרא שמ"י יהושע".

ותמוה למה קראו כך דווקא בגלל ענוותנותו?

אלא, לכאורה היה לו למשה להתפלל על יהושע - בנוסף מה שהתפלל עליו שיוושע מעצת המרגלים - גם על אריכות ימים, שהרי עד שיכנסו לארץ כבר יעברו שנים רבות וישנו החשש שיהושע וכלב לא יאריכו ימים כל כך.

אבל באמת, איתא בגמ' פ"ק דחגיגה עה"פ "יש נספה בלא משפט", שאותן השנים של המתים קודם זמנם ניתנים לת"ח שמעבירים על מידותיהם.

זה מה שראה משה, "כיוון דחמי משה ענוותנות" דיהושע שהוא מעביר על מידותיו אמר "י-ה יושיעך מעצת מרגלים" דהיינו שדי

לו בברכה זו שינצל מעצתם הרע ואינו זקוק לברכה נוספת על אריכות ימים, שכן מעביר על מידותיו הוא.

זה גם מה שכתוב (יד, לח) "ויהושע בן נון וכלב בן יפונה

לעי"נ הרה"צ

**ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

ודיבורים אסורים, ולא תהיה לו אפוא כל תועלת מספר זה. כששמע החפץ חיים את דבריו, גילה לו ששאלה זו ניקרה במוחו והוא העלה אותה לפני רבי ישראל סלנטר ורבי ישראל אמר לו שכדאי לו להביא ספרו זה לעולם אף אם לא יצליח אלא להוציא אנחה מליבו של יהודי אחד בגלל לשון הרע, והרי בזה בלבד יש ערך רב והישג חשוב.
(קול מצהלות - לתתך עליון)

"ארץ אוכלת יושביה היא" (יג, לב)

רבי יעקב ישראל קנייבסקי, ה"סטייפלער", מצביע על נקודה מעניינת: כאשר שלח יהושע שני מרגלים לתור את הארץ טרם שעברו ישראל את הירדן, הם התגלו באותו יום! ואילו כאן עשרה מרגלים מגיעים לארבעים יום, תרים את הארץ, מסתובבים בכרמים, לוקחים מפרי הארץ ואף אחד לא רואה אותם! הלא דבר הוא. זה נגד הטבע.

***

מפעל הנעליים המשפחתי באירופה, גדל והפך לפירמה בין-לאומית.

הימים היו בין מלחמת העולם הראשונה לזו השנייה, היו כאלו שהפסידו במלחמה את כל רכושם והיו כאלו שדווקא בשל החורבן מצאו להם מקום להתגדר ועשו חיל בעסקים.

מנהלי הפירמה כבשו נתח אחר נתח בשוק הנעליים האירופי, מינו סוכני מכירות, פתחו חנויות שמכילות אך

ורק את נעלי המותג היוקרתי ומסחרם הלך ופרץ לרוב. באחד הימים החליטו מנהלי המפעל לבחון אפשרות להקמת סניף של המפעל ועשרות חנויות חדשות באפריקה. שם עדיין הציביליזציה לא התפתחה כראוי, הם יכולים להיות בלעדיים - לפחות בתקופה הראשונה - ולגרור הון רב. שני סוכנים נשלחו ליבשת השחורה, הם היו אמורים למשש את הדופק ולחזור עם תשובות. חמישה שבועות חלפו ואחד הסוכנים חזר בחזרה. לתמיחת המעסיקים כיצד שב כל כך מהר, פרש הסוכן את ידיו

לצדדים והודיע בקול נכאים: "נסעתי לחינם. אין סיכוי להרוויח שם אפילו מטבע אחד. אף לא אחד יקנה ממנו סחורה, כי כולם שם הולכים בלי נעליים..."

צריך להבין, מה היה סבור כלב להרוויח בפעולתו, הרי הוא ידע היטב שמיד כשיתחיל לספר בשבחו של משה רבינו ישתקוהו כולם, אם כן מה הרוויח בזה שהשתיקם לרגע, בפרט שהשבחים שדיבר על משה רבינו, הלא ידועים היו לכל בר בי רב דחד יומא? ביאר הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל שבאותה העת היו כלל ישראל נתונים בסערת המחלוקת והכעס על משה והיו מצויים במורד תלול של כעס ורוגז על משה רבינו ע"ה, וממילא בתוך הסערה לא היו סיכויים שישבו בתשובה, שכן אפילו הדברים הפשוטים והידועים נשכחים מהלב ורק על ידי שכלב השתיקם לרגע ועצר את שטף המחשבות לתת להם רגע מחשבה להיזכר בדברים הפשוטים האמיתיים, בזה ראה סיכוי שיעצרו לרגע ויראו את האמת ויחזרו בהם. ואולי באמת היו מבני ישראל שחזרו אז בתשובה.

בפעם אחרת ביאר רבי חיים זצ"ל שכלב הועיל להם שלא יהיה חטאם בהתלהבות. דהיינו, אפילו אם לא יחזרו בהם, לכל הפחות יצנן את התלהבותם, שלא תהיה עבירתם בוערת כאש, שכן עיקר כוח היצר הרע הוא הכח הראשון שלו שהוא עז ועצום, ובכך שהזכיר להם את האמת, העביר את חטאם מכלי ראשון שהוא קשה מכולם לכלי שני וכלי שלישי שאז חלים עליהם כבר דינים אחרים וחשבון העוון משתנה, כי עבירה הנעשית בהתלהבות ומתוך אש בוערת של כלי ראשון וכח ראשון בלי הפסק בנשימה ובכל התוקף והוודאיות, עבירה כזו מביאה

חרון אף גדול ונידונה בעונשים קשים, אבל עבירה הנעשית בלי התלהבות, הדין פחות חמור. ידוע מה שהיה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל אומר, שעבירה שעשה אדם רח"ל עם אנחה ועבירה בלעדית, בדין שמים הינם בחשבון אחר לגמרי.

אחד מנכבדי העיר וורשא סוחר ידוע ותלמיד חכם בא לפני הגאון רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל והזמין אצלו את כל ספריו מלבד הספר "חפץ חיים".

רבי ישראל מאיר תמה על זה ושאל את הקונה לסיבת הדבר, השיב לו הסוחר כי בהיות ויש לו קשרים ומגע תמידי עם אנשים רבים ושונים לרגל עסקי מסחרו, אינו יכול בשום אופן להיזהר מלשון הרע

הוֹסִיף כ"ק אד"ש מְסַפֵּינְקָא שְׁלִיט"א, אֵל תַּחֲשׁוּבוּ שְׁמִסְפִּיקָה פְּעַם אַחַת הַהֶסְכְּמָה לְהַפִּיר בְּחֶסֶר הָאוֹנִיָּם! זוּהִי עֲבוּדָה שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, שׁוֹב וְשׁוֹב וְשׁוֹב!
וּכְפִי שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ בְּעֶצְמוֹ מְסִים אֶת סֶפֶר הַתְּהִלִּים:
פֶּל הַנְּשִׂמָה תְּהַלֵּל ק-ה, בְּכָל נְשִׂמָה וּנְשִׂמָה צְרִיף לְהֶלְחֵם לְהַפִּיר מִי נִתֵּן לִי אֶת הַפֶּחַ לְנֶשֶׁם!!!
אֵל תּוֹתֵר פֶּל כֶּף מֵהָר עַל הַפְּאָבִים שְׁלֶךְ! אִם הֵם יִכְאַבוּ כְּחֶדָה שֶׁל מַחֲט, הֵם יוֹכְלוּ לְפַתֵּחַ פְּתָחִים שֶׁל אוֹלָם.
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

והיה מגדולי התומכים ביישוב היהודי בארץ ישראל, ואף למעלה מיכולתו.

אם היה מגיע לידיו פרי או תוצרת אחרת של הארץ, היה משתעשע בהם באהבה עזה ומתמוגג משמחה.

פעם אחת העמידו על שולחנו בקבוק יין מארץ ישראל. לאחר שעשה עליו קידוש הורה לסלקו מן השולחן. הגבאי תמה לפשר הדבר.

לאחר מכן הסביר לו רבי חיים-שמואל: "כששתיי מהיין גיליתי כי טעמו חמוץ. חששתי שאם המסובים ישתו ממנו, יבואו להוציא את דיבת הארץ ופירותיה רעה; וחלילה לנו מלדבר סרה על ארץ הקודש, כי גם אם תוצרתה חמוצה, מתוקה היא לנו".

"ויאמר ה' סלחתי כדברך" (יד, כ)

בליל יום כפור פתח הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א ואמר: אבא שבשמים, חכמינו אמרו "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם", ואם כך הריני אומר בשמן הגדול, מה שאמרת "סלחתי כדברך" ותסלח לנו ותביא גאולה גם לנו.

"וימלא אחריו" (יד, כד)

יסוד מוסד ב'וימלא אחריו' הוא: לעשות הכל בכל רק על פי ה', שכן הבחירה מה כן ומה לא ממוטטת לגמרי את השמיעה בקול ה', כי כאשר האדם בוחר מה כן ומה לא, הרי הוא עובד את עצמו, ולא עובד ה' כלל.

לגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל היה גבאי נאמן שפעל על פי הוראותיו.

פעם הורה דבר מה והגבאי חלק על דעתו. נענה רבי מאיר שמחה מעולם לא שמעת בקולי! מחה הגבאי ואמר מדוע כבוד הרב כך נוזף בי? הרי זו פעם ראשונה שאני חולק על דברי הרב. תמיד קיימתי את דברי הרב ללא סייג!

ענהו רבי מאיר שמחה אכן כך הוא אבל פעם זו מורה כי תמיד עשית כהוראותי משום שסברת כך גם אתה, והראיה כשדעתך שונה אינך מקבל הידיעה. אם כן כל חיך לא ציית אלא לצו שכלך לא לציווי...
(מן המים משיתיהו)

מהסוכן השני לא נשמע שום אות חיים. חלף השבוע השישי והשבוע התשיעי, השבוע השנים עשר והשבוע החמישה עשר, כאשר כולם דאגו ממש לחייו, הגיע מכתב נרגש: "שלחו לי בבקשה חמש עשרה אלף זוגות נעליים! יצרתי קשר עם כמה מקומיים מוכשרים וממולחים, דיברנו על פתיחת סניפים בכל האזור ומפעל שיספק עבודה.

"הפוטנציאל? אדיר! כולם פה יחפים, אנחנו נמכור כמויות עתק!..."

הרי לנו שני אנשים, עם מטרה זהה שמגיעים לאותו מקום. הראשון מסתכל על העובדות היבשות ומתייאש: הם לא צריכים נעליים, ממילא לא נמכור כלום וחבל על הטרחה. השני מסתכל על העובדות היבשות ומתמלא חיים: אם לא אחת אין נעליים - נוכל לעשות את עסקת חיינו ברווחים אדירים...
***

כאשר המרגלים חוזרים מן הארץ ומספרים מה הם ראו בה, הם מתחילים לספר בשבח ארץ ישראל, אבל כאשר הם מגיעים לחלק הרע הם מוציאים דיבת הארץ רעה. "הארץ אשר עברנו בה לתור אותה, ארץ אוכלת יושביה היא". הם מספרים לשומעים שבכל מקום שהלכו הם ראו את יושבי הארץ קוברים את מתיהם.

הבה נתבונן: מגיעים מרגלים לארץ חדשה ורוצים לבחון אותה, בכל מקום הם רואים לוויות, אנשים בוכים, מעמדי הספדים וארונות קבורה.

האם לא טבעי שסיקו מכך שיש מגפה - לכל הפחות - באותו מקום ולכן הוא מקום שלא כדאי לגור בו? מדוע אם כן נענשו המרגלים על שסיפרו את האמת?

כאן נבחנו המרגלים. תתבוננו! תבדקו את שני הצדדים. הרי אם זו ארץ אוכלת יושביה, הם רגילים כבר ללוויות, הם לא עושים מזה עסק ובטח שלא בוכים. אם אתם רואים שאף אחד לא שם לב אליכם, תנסו לשים לב ל'פוטנציאל', להשגחה הפרטית שעשה הקב"ה ליושבי הארץ במיוחד בשבילכם: "לטורדם באבלם כדי שלא יתנו לב לאלו".
(במחשבה תחילה)

"טובה הארץ מאד"

מאד" (יד, ז)

רבי חיים-שמואל שטרנפלד מחנטשין נמנה עם גדולי מחבביה של ארץ הקודש

"בְּהֵמוֹת הַיְיִתִּי עִמָּךְ" (תְּהִלִּים עג, כב)

בְּהֵמָה, גַּם אִם הִיא נוֹפֶלֶת בְּאֲמֻצֶעַ עֲבוּדְתָהּ, בְּאֲמֻצֶעַ הַחֲרִישָׁה, מִיָּד הִיא קָמָה וּמִמְשִׁיכָהּ, כִּי אֵין לָהּ שִׁכָּל לְהִשָּׁבֵר.

כִּךְ גַּם הָאָדָם צָרִיךְ לְעַצֵּר אֶת מִחְשָׁבוֹת הַשְּׁבָרוֹן, לְסַגֵּר אֶת הַמֶּחֶה, לְקוֹם וּלְהִמְשִׁיךְ.

'כָּל אֶחָד וְאֶחָד חָיָב לִוְמַר בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם' (סִנְהֶדְרִין לז, א).

'וּמִוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הִבָּל' (קִהְלֶת ג, יט).

(א נְקוּדָה'לָה - סְפִינָקָא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

"ואמרת אליהם ועשו להם ציצית" (טו, לח)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע היה מעורר את הנערים שהגיעו למצוות והחלו להניח תפילין, שיקבלו על עצמם שלא לשוחח בדברי חולין כל עוד התפילין עטורים לראשם.

אחד הבחורים שהצליח לשמור על קבלה זו, והגיע בסייעתא דשמיא ליום נישואיו, נשאל ע"י הרבי האם יהיה מוכן לקבל על עצמו שלא לשוחח בדברי חולין גם בהיותו מעוטף בטלית לאחר החתונה.

החתן הסכים, והקפיד מאוד שלא לשוחח שיחת חולין עם הטלית והתפילין, ואז סיבר הרבי את אוזנו של החתן ההוא, ואמר לו דבר נורא! כאשר תגיע לבית דין של מעלה, ויתחילו לדון בעניינך, ואימת הדין תהיה נוראה, תוכל להשיב כדלהלן: כדרך כל נפטרי ישראל (כמובא בשו"ע יו"ד סימן שנ"א) גם אנוכי עטוף בקברי בטלית שבה התפללתי כל ימי חיי, וכיון שבחיי חיותי הקפדתי שלא לשוחח בדברי חולין בעת שאני עטוף בה, רק בדברי תורה, הרי גם עכשיו אני מבקש מבית דין של מעלה לא לשוחח עימי אלא בדברי תורה, ואבקש רשות שלא לדבר על יתר המעשים שעשיתי בעולם התחתון!...

כן מסופר על הט"ז ז"ע שכאשר הטלית גדול שלו נתבלתה, החליטו בעלי הבתים בעיר לבוב להחליפה בטלית חדשה, אך כאשר הביאו לו את הטלית החדשה סירב הט"ז להתעטף בה, ונימק זאת בכך שהטלית הישנה תוכל להעיד עליו בבית דין של מעלה שלא היו לו מחשבות זרות בתפילת שמונה עשרה.... (פנינים)

"וזכרתם את כל מצוות" (טו, לט)

אמר הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל, עליכם לזכור את המצוות שזכיתם לעשות, ובזה תוכלו להתגבר על פיתויי היצר. שהרי לא כדאי להפסיד את כל המצוות בעבור הנאה רגעית של התאוה - "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

(טו, לט)

אמר פעם המגיד הירושלמי הנודע הגאון רבי שלום שבדרון ז"ע אם ראית משה שלא ראוי לראות, עזוב, תשליך, ואל תחפש לתור למה, מה ומדוע. די לך, אתה כבר "אחרי", אל תתור "אחרי" לבבכם "ואחרי" ראיית העין...

לא לחשוב במה שכבר ראית, לא לעסוק בו, להשליכו, לא לתור עוד "אחרי" עיניכם... (פנינים)

"הננו ועלינו אל המקום" (יד, מ)

למחרת חטא המרגלים מתעוררים חלק מבני ישראל לתשובה, עולים לראש ההר ומצהירים שהם חטאו והם מוכנים לעלות אל ארץ ישראל ולהיכנס אליה.

משה מזהיר אותם "למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח".

סופם המר היה "וירד העמלקי והכנעני היושב בהר ההוא ויכום ויכתום עד החרמה".

ב'העמק דבר' דייק: "רצו לשוב מעין החטא וקיבלו על עצמם למסור נפשם על הכניסה לארץ".

יש להבין מפני מה אמר להם משה שברצונם להיכנס לארץ הם "עוברים את פי ה'".

דוד המלך אמר לנתן הנביא "ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'" (שמואל ב, יב ג), בתגובה משיב לו נתן הנביא "גם ה' העביר חטאתך ולא תמות".

הקשה הרה"ק מפשיסחא מפני מה מיד כשאמר דוד "חטאתי" נענה שה' העביר חטאתו, ואילו אנו מתוודים וידוי המיוסד על אותיות הא' ב', אשמנו-בגדנו וכו', ואין אנו מתבשרים שה' העביר חטאתנו...

ותירץ הרה"ק, כאשר דוד המלך אמר "חטאתי", במילה בודדת זו הכניע את עצמו לחלוטין לפני הבורא יתברך וקיבל על עצמו את הדין באהבה.

אולם כאשר אנחנו מתוודים וזועקים "אשמנו", אנו בטוחים שהקב"ה מוכרח למחול לנו על כל עוונותינו, שהרי הואילנו בטובנו להתוודות בפניו.

כאשר אנו ממשיכים לתיבת "בגדנו", אנו בטוחים שכעת נזכה לכל ההשפעות הטובות בעולם, שכן אנו צדיקים כה גדולים שכבר נמחל לנו הכל ואנו עדיין ממשיכים להתוודות...

לפי זה, ביאר בספר 'בית יעקב' את טעותם של המעפילים: הם הבינו שטעו בכך שהאמינו למרגלים שסיפרו בגנות הארץ, ובכך כפרו בטובתו של מקום שרצה לתת להם ארץ זבת חלב ודבש. משכך, התוודו לפני ה' ואמרו "הננו ועלינו כי חטאנו". בטוחים היו שעתה פתוחה הדרך בפניהם, שהרי הוציאו בפייהם מילות וידוי.

לכך - הגם שהיו מוכנים למסירות נפש בכיבוש הארץ - אמר להם משה "והיא לא תצלח".

(במחשבה תחילה)

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" (טו, לח)

מברכים 'להתעטף בציצית' ולא 'להתעטף בטלית', אף-על-פי שמתעטפים בטלית. משום שהציציות תלויות למטה, כלפי הארץ, בשפלות, ולכן הן העיקר.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

א לטו שבת

{ אז נדברו }

פרשת שלח תשפ"א | לסדר: "למען תזכרו ועשיתם" | גליון מספר: 515

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

היום אין הנהגה... אין!! אין הנהגה... רגע ופעם היה??

אם אתה זוכר... לפני הרבה זמן היה איזה אסון במירון... היו גם טילים בדרום... היה גם אסון בקרלין... כן... היה משהו כזה פעם... אבל הלאה... מאז היו עוד כמה כותרות בעיתון...

אז זהו שלא!!! האסונות האלו צריכים להמשיך להיות הכותרת הראשית... מסיבה אחת פשוטה: כי אנחנו הרי לא רוצים ח"ו עוד כותרות האלו! ואם לא רוצים... אז צריך להמשיך לשים את זה בכותרות ולחשוב במה אפשר להתחזק... ובמה אפשר להשתנות לטובה...

מישהו הראה לי מכתב עוצמתי וסוער שמישהו כתב בדם לבו ומעומק לבו. התוכן של המכתב היה: ש... שאחרי כאלו נוראים שקרו... אי אפשר להישאר שאנן!! גם לא מספיק לשלוף את החיזוקים הקבועים והנדושים... ההנהגה של הציבור החרדי צריכה לקום ולעשות איזה שינוי פנימי יסודי!!! היהדות החרדית צריכה לעשות חשבון נפש מעמיק ולהסיק מסקנות משמעותיות ולעשות משהו רציני... אי אפשר להישאר עם אותם עצרות התעוררות... ולהגיד שצריך להתחזק ולהסתפק בזה... צריך משהו מטלטל!!! צריך איזה מהפך בגישה ושמישהו פה ידפוק על השלחן ויתבע שינויים ביחס לכל מיני עוולות או דברים שדורשים תיקון בציבור החרדי...

עד כאן התוכן של המכתב פחות או יותר...

עכשיו... אני באופן אישי מאוד מזדהה עם הסגנון הזה... תמיד!!! תמיד הפריע לי... קורה איזה אסון... קורה משהו דרמטי שכולם מבינים שהקב"ה מדבר איתנו... ותכל'ס... בשטח שום דבר לא אז באמת!!! גם כשכבר עושים עצרת התעוררות... מגיעים רבנים ומחזקים ומעוררים... אבל אין איזה דפיקה דרמטית על השלחן... זהו! רבותי!! הסוף לעוול מספר אחד... סטופ לבעיה מספר 2... למה?? למה אין את הבום הזה?? למה אין את הדפיקה על השלחן?? אני מתאר לעצמי שיש הרבה אנשים שמזדהים עם התחושות האלו... נו... למה הציבור החרדי לא באמת מזיז את עצמו?? הרי אנחנו אחרי שנת קורונה מאוד מטלטלת... האם משהו?? כלום!!! כלום!!!

ואז!!! מה התגובה שמתבקשת... מה המשפט הבא שנשלף כמעט מעצמו???

אנחה עמוקה... תשמע... אין מה לעשות... **אין היום הנהגה!!! אין!! אין הנהגה!!** אין מישהו שבאמת יכול לדפוק על השלחן ולהגיד אחד שמים שלוש... לא... מה... אתה לא רואה? אין הנהגה... כל רב אומר שצריך להתחזק במשהו אחר... ותכל'ס... אין משהו ברור... פעם!!! פעם היתה הנהגה... פעם גדולי ישראל היו מתאספים... מחליטים החלטות... וזהו... דופקים על השלחן ומבצעים שינויים... פעם היו מבצעים מהפכות... אבל היום... אין... אין... כצאן בלי רועה...

אלו משפטים מאוד מוכרים בדורנו!!! מכיר את המשפטים האלו?? אז כעת אני רוצה לגלות לך סוד: אני יכול להעיד... שאני לבד מכיר את המשפט הזה **לפחות שלוש שנה!!** מאז שאני זוכר את עצמי... כבר ידעו להגיד את זה... אז פעם אמרו את זה אחר פטירתו של החזון איש והבריסקער רוב... אח"כ אמרו את זה לאחר פטירתו של הרב שך... ועכשיו אומרים את זה אחר פטירתו של הרב שטיינמן... ואני מציע לך לשאול יהודי בן שמונים... ואתה תתפלל לשמוע שאת המשפט הזה אמרו גם בדורו של החפץ חיים... וגם לפני כן...

בקיצור: התברר לי להפתעתי שהמשפט הזה כבר עובר בירושה במשך דורות ע"ג דורות... שאין הנהגה... ואין מי שיעמוד בפרץ... דא עקא שכל דור לוקח את זה בנימה אישית... כאילו אתמול זה קרה... כאילו הגדול בישראל האחרון שהיה איתנו... בימיו הייתה הנהגה... ומכאן ואילך... זהו... אין הנהגה!!! בקיצור: בשורה התחתונה אנחנו חיים באיזשהו חלום... מדמיינים על איזה דודה אחת שקוראים לה "הנהגה"... יושבים ומחכים לה במלל... מדברים עליה שהיא אמורה להופיע והיא איננה... ואז מרימים ידיים ואומרים... מה לעשות... אין הנהגה... **ואני מנסה בהזירות ובחשש לשאול שאלה כפרנית:** מי אמר בכלל שיש כזה דבר שנקרא הנהגה???

אז רגע רגע... לפני שאתה סוקל אותי באבנים...

ברור שיש!!! ברור שיש כזה מושג שנקרא הנהגה!!! אבל השאלה היא **ביחס למה???**

לדוגמא: חסיד שנכנס לרבי שלו בהכנעה ומוכן לקבל ממנו דרך בעבודת ה'... פה יש הנהגה!!! לחסיד הזה יש הכנעה!! אם לי יש רב שאני מוכן לשמוע להוראותיו לי יש הנהגה!! אבל לשבת רגל על רגל ולדבר על איזושהי הנהגה שאמורה להגיע כאן ולהזיז את העניינים... מי אמר שיש כזו דודה?? אני יודע שיש מכונת שחולפת כאן... יש גם מטוס שחולף כעת מעל ראשי... אבל הנהגה?? מי אמר שיש איזה הנהגה שאמורה לפעול!!! אולי... אולי אתה צריך להיות הנהג??

המילה הנהגה... זה... זה סוג של רכב ללא נהג... אני יושב לי בחיבוק ידיים ומדבר על איזה הנהגה שאמורה לפעול ואיפה היא?? **ואני פה מנסה להטיל פצצה ולשאול: מי אמר שיש כזה דבר???** והשאלה הזו מאוד קריטית... כי... כי אם יתברר שבאמת אין כזו דודה שנקראת הנהגה... אז הגיע הזמן להפשיל שרוולים ולהתחיל להזיז את עצמנו ולהפסיק לחכות למישהו שלא קיים שיעשה את העבודה במקומנו... ושוב: אם אתה תתפוס את הרגלים ותכנע לרב... בטח שיש פה הנהגה!!! אתה קבלת על עצמך הנהגה... אבל לחכות שיהיה איזה נהג של הנהגה שידפוק לנו בדלת ויאסוף אותנו ויעשה לנו פיזור בשכונות הצפון בירושלים... מי אמר...

ההמשך בעמוד 3-4 בגליון זה... על דעתו של העורך בלבד...

למה שאני לא אאמין למרגלים... הרי משה בעצמו שלח אותם...??

ישנה תמימה גדולה בפרשת השבוע: בקשנו ממשה רבינו שישלח מרגלים... משה רבינו מינה שנים עשר אנשים!! משה רבינו בכבודו ובעצמו סומך עליהם!! מינה אותם בשביל שילכו ויגידו ומה שהם יגידו נעשה... והנה הם הלכו... וחזרו... ואמרו מה שהם אמרו...

אז למה יש עלי תביעה שהאמנתי להם?? הרי זה מה שסוכם!!! משה רבינו בכבודו ובעצמו החליט לסמוך עליהם ולשלוח אותם לרגל את הארץ... שהמשמעות היא שברגע שהם חוזרים אז מה שהם יגידו מקובל עלינו... אז למה ברגע שהם חזרו והוציאו דיבה אני פתאום אמור לחזור בי ולא לסמוך עליהם?? הרי תסכים איתי שאם יש לשנינו יכוח והחלטנו ביחד על איזה בורר מסוים... שנינו הסכמנו שהפשרה שלו מקובלת על שנינו!!! והנה פתאום הבורר פסק נגדי... אתה מסכים איתי שאם כעת אני פתאום אתנגד ואגיד שאני חוזר בי ולא אוחד ממנו והוא בכלל לא מבין ולא צודק... אתה מסכים איתי שזה לא הגון??

כי... כי סיכמנו מראש שאנחנו כן סומכים עליו... זאת אומרת: שנינו לקחנו בחשבון את שתי האופציות... שהבורר יגיד או ככה או ככה... אז לא יתכן שברגע שהבורר אמר מה שלא מוצא חן בעיני... פתאום אני לוקח אחורה ולא אוחד ממנו... **אם ככה על אותו משקל**: ברגע ששלחנו מרגלים!!! והחלטנו שאנחנו סומכים עליהם... המשמעות היא שמה שהם יגידו אנחנו מקבלים... או כך או כך... אז למה יש עלי תביעה שברגע שהם הגיעו ואני קיבלתי את דעתם... אז אני לא בסדר... למה?? הרי אני פה זה הולך לפי הספר...??

ומה התשובה?? אמת ויציב!!! לפי הספר אנחנו צודקים!! אנחנו מכבדים הסכמים... סיכמנו סומכים על הדיאגנוזה של המרגלים... והנה הם הגיעו והוציאו דיבה... זכותי לקבל מהם... אבל!! כאן מגיע האבל הגדול!! סו"ס לכל אחד מאיתנו יש **דעות מוקדמות!!!** גם כשקבלתי על עצמי לקבל את הפשרה של הבורר... סו"ס אתה מבין לבד שעד לפני רגע קיויתי שהוא יפסוק לטובתי... סו"ס אני רוצה את הכסף אצלי... וברגע שהבורר פסק נגדי... יש את התגובה הראשונה!!! את התגובה המאוזבת... את התגובה המכחישה לכה"פ ברגע הראשון... התגובה הטבעית שמוחסת לדעה הקדומה!! עד הרגע השבתי שאני יצא צודק... ופתאום מתברר שהוא יצא... אז אאוף... למה... זו תגובה טבעית שמתפרצת... זו הנקודה!!! זה מה שלא היה בחטא המרגלים!! ברגע שהמרגלים הגיעו והוציאו דיבת הארץ... עם ישראל מיד קיבלו את זה... מיד פרצו בבכי... נתנה ראש ונשובה מצריימה...

רגע... איפה הדעות הקדומות?? איפה ההלם הטבעי... עד הרגע חשבנו שהיא ארץ זבת חלב ודבש... אז איך יכול להיות שכעת אומרים לנו שהיא אוכלת וישביה?? אני בהלם!!! עד השניה ידעתי שהיא ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם... ופתאום אומרים לי שממש לא... איפה האאוף הזה... איפה התגובה הטבעית של בן אדם שעד הרגע חשב משהו אחד וכעת הוא באמצע לעכל את הגלולה... ואת האכזבה שזה לא כמו שהוא חשב...

על זה עיקר התביעה!!! זה שהתגובה של עם ישראל היתה כ"כ מידית!!! זה שהם כ"כ הזדהו ברגע הראשון עם מה שהמרגלים טענו ומיד התחילו לבכות... מה זה אומר??

שזה לא המרגלים... אלא אנחנו!!! וזה מה שמשה רבינו חושף את הקלפים בפרשת דברים: ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו!! זאת אומרת: עוד הרבה לפני שהמרגלים הלכו... כבר אז אנחנו לא באמת נתנו אימון לה' אלוהינו... מהרגע הראשון שמשה רבינו אמר לנו "אעלה אתכם אל ארץ זבת חלב ודבש..." כבר אז חשדנו שהולכת להיות פה איזה עקיצה... לא יכול להיות שהקב"ה כל כך מפרגן לנו... וברגע שהמרגלים חזרו ורק הוציאו מילה אחת של דיבה רעה מהפה... הופה!!! בבת אחת כולנו הזדהינו איתם בכל מילה!!! מיד עיכלנו את זה...

אפשר לומר על דרך המליצה: זו הסיבה שליל תשעה באב נקבע לבכיה לדורות... כי אם עם ישראל היו מתחילים לבכות למחרת בצהרים או למחרת בערב... טוב... נו... הם כעת קלטו את הברור... הם כעת מתחילים לעכל את הבשורה הקשה... נו... אפשר להבין למה הם בוכים... אבל איך יכול להיות שבשניה שהמרגלים הגיעו... במשפט הראשון כל כלל ישראל כבר עיכלו את הבשורה, כבר למדו את המפה חדשה וכבר כיוונו את הויז חזור למצרים

על זה התביעה!!! התביעה היא שמראש כבר "בדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוהיכם"

לכל אחד מאיתנו יש רגעים של זעזוע מוח... רגעים של משבר שפתאום יש כל מיני תהיות... כל מיני שאלות... ודווקא אז מגיע רגע המבחן הנוקב ביותר: מה הדעות המוקדמות שלי...

אתה יודע מה הדעה המוקדמת של יהודי?? "י"ג עיקרי אמונה!!!

זו הנקודה של "י"ג עיקרי... תמיד לא הבנתי: מה ההבדל בין האמונה בתחיית המתים לבין האמונה במלחמת גוג ומגוג?? שני הערכים האלו כתובים בפירוש שהם יהיו! וממילא מה ההבדל בין האמונה בגוג ומגוג לבין האמונה בתחיית המתים?? במה זה מתבטא שזה אחד מ"י"ג עיקרים וזה לא?? כמדומני שזו שאלה מתבקשת...

אני חושב שנקודת ההבדל היא בייחס **לדעה המוקדמת!!!** לדוגמא: אם בגמ' כתוב משהו והגאון מוילנא אומר אחרת... אז על מי פה הקושיה... האם הקושיה היא על הגמ' או על הוילנא גאון... פשוט שהקושיה היא על הוילנא גאון... כי הגמ' היא ההנחת יסוד!!! כבודה במקומה מונח... והגאון צריך להעמיד את שיטתו איך הוא מסתדר עם הגמ'...

אותו דבר כאן: אחד מעיקרי האמונה שמשה רבינו הוא אב לנביאים! מה שמשה רבינו אומר זה אמת!!! נקודה!!! אה... אבל שלחנו מרגלים... משה רבינו בעצמו שלח אותם... ופתאום הם מדברים במנגינה אחרת... הם סותרים את דברי משה רבינו...

נו... כעת מי ההנחת יסוד ומי הקושיה... זה החידוש של "י"ג עיקרי האמונה... היות והאמונה במשה רבינו זה אחד מעיקרי האמונה... אז מה שמשה רבינו אומר זו הנחת יסוד... ואם המרגלים אומרים אחרת... על עליהם יש קושיה... אותם צריך לתרץ... הם צריכים ליישב את הסוגיה ולהסביר איך זה מסתדר עם משה רבינו... לא משה רבינו צריך להביא עורכי דינים שיסבירו אותו... אלא הכדור אצלם... הם נשאו בתיובתא...

זה נראה לי המשמעות של עיקרי אמונה!!! שעיקרי האמונה זה הנחת יסוד!!! וזו הסיבה שלמרות שהיהדות מעודדת משא ומתן... והגמ' מלאה בקושיות ובפירושות... אבל כשזה מגיע לעיקרי האמונה אנחנו לא מעודדים שאלות... למה?? כי איזה קושיה שתשאל... בסופו של דבר עיקר האמונה על מקומו יעמוד!! הוא ישאר הנחת יסוד... ואתה תצטרך לשבור את הראש ולקבל תשובות... כן!!! ביהדות לא כל דבר אובייקטיבי... לא כל דבר נתון לדיון... ודו"ק...

לקראת ימי הקיץ הבאים עלינו לטובה

ניתן לקנות את הספר "וימאן"

העוסק בנושא התמודדות בשמירת העיניים והמסתעף.

כמו כן את הספר "אהבתי" (כי ישמע ה')

קולי... העוסק בענייני תפילה ופתיחות רגשית בנימה אישית מול אבינו שבשמים עד בא הישועה בע"ה.

ואת הספר "ואהבת" (את ה' אלוהיך)

העוסק בקבלת מלכות ה', כיצד לקבל ולשמוח ולגדול מתוך הנתונים שה' מעמיד בפני כל אחד מאיתנו

כל זה במוקדים הרגילים של גיליון זה.

ובפלא': 0527683095 0556728458

חוות יאיר או "כפרני" יאיר??

כן... בימים אלו מרחפת על העם היושב בציון ברית ידועה לשימצה בין שני... שרועים שוב לכפות עליו את חוות יאיר... שהתרגום מפרש: כפרני יאיר...

נלך נא בעקבות השם יאיר... יאיר זה לא שם מודרני!!! זה שם אחד מקדושי עליון... הגמ' בבבא בתרא אומרת: שיאיר בן מנשה היה שקול כנגד רובה של סנהדרין!! לא... לא מדובר פה ברוב כ"כ בשביל להקים קואליציה אלא רוב סנהדרין!!

ומה היה הסוד של יאיר בן מנשה? שהוא היה משבט יהודה ושבט מנשה עשו במשך השנים שטייגן באהבת ישראל... והם הבינו שהדבר הנכון ביותר הוא לקח את עין אפרים ואת עין יהודה וקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידיך... והם פשוט הסכימו להקצות שלושים ושתים עיר משלהם ולו בשביל לזכות לקחת חתן משבט יהודה... ואכן הם לקחו את חזרון משבט יהודה והוא התחתן עם נכדה של מנשה והנכד המשותף הראשון בין יהודה ליוסף הלא הוא הליגער יאיר בן מנשה!!!

מה הפלא שהוא היה אדם כ"כ גדול ששקול כנגד רובה של סנהדרין... בטח כשיהודה ויוסף מתחברים... מיד ותחי רוח יעקב אביהם... כשיש צאצא משותף לשני מרכיבי התיקון השלם... מיד מגיח אור עצום בסדר גודל של יאיר בן מנשה... מי יודע אם שני השותפים האלו ששוב פעם רוצים להתחבר... מי יודע אם זה לא בא לנו כרמז...

יהודה ויוסף... הגיע הזמן שתתחברו!!! הגיע הזמן שתבינו שאתם צריכים אחד את השני... הרי ברגע שתקום כזו ממשלה הרי אתם בטח תהיו אחד עם השני... יהיה לכם צרה משותפת... המעיקים לשכינה בודאי יצליחו לאחד אתכם... אז אולי ברגע האחרון ננסה למנוע את זה... אולי נלמד מהם... הרי מפרידים ביניהם כאלו תהומות של אידאולוגיה... אבל מה לא עושים בגלל שנאה שמקלקלת את השורה... אם ככה... יש לנו ממי ללמוד!! גם אם בינינו יש תהומות אידאולוגיים שמפרידים בינינו... אבל יש לנו אהבת ה' שמקלקלת את השורה... למען בית ה' אבקשה טוב לך... למען האבא המשותף שלנו שמחכה לבא לשכון בתוכנו... והוא מחכה שנבין אחד את השני... הוא מחכה שניקה אחד אל אחד והיו לאחדים... אה... אנחנו לא יודעים איך להיות יאיר בן מנשה?? אז הנה... הגיע הזמן שנקבל החלטה: את מי אנחנו רוצים?? את כפרני יאיר או את יאיר בן מנשה...

עמוד עמוד עמוד... אתה הרכוב...

אתה המנהיג.

המשך: אבל אני אגלה לך סוד: באמת מאיפה מגיעה מילת הקסם הזו שנקראת **הנהגה???** הרי סו"ס אנחנו לא לגמרי מדמיינים... אין עשן בלי אש... אם כולנו מאשימים ומחכים לאיזושהי הנהגה... סימן שיש משהו...

אז אני אגלה לך על מה אנחנו מדברים בלי לשים לב:

במשך הדורות קרו כל מיני מהפכות חיוביות דרמטיות בכלל ישראל... מדובר במהפכות שהצילו את עם ישראל!!! לדוגמא: יום אחד בהיר קמה תנועת בית יעקב!!! יום אחד קם "ועד הישיבות." יום אחד קם המושג הקדוש שנקרא "אברך כולל..." וגם לא צריך להגיע רחוק... יום אחד קמה קופת העיר וועד הרבנים... יום אחד קם עזר מציון ולב מלכה... ו... ויום אחד גם קם המושג שנקרא "איגוד בני הישיבות..."

עכשיו מה המכנה המשותף בין כל הארגונים שהזכרתי כאן??

שכל הארגונים האלו קמו ע"י **אדם אחד בודד!!!** תנועת בית יעקב קמה ע"י **אשה אחת בודדת** שהיה אכפת לה כבוד שמים... היה איכפת לה מחינוך בנות ישראל וקמה ועשתה... המושג שנקרא כולל אברכים... התחיל מאי"ש אחד חלוש וחולה... שהיה לו חזון להקים דור של תלמידי חכמים והוא פתח את הכולל הראשון ודחף את המושג כולל אברכים... וכן הלאה וכן הלאה... גם קופת העיר זו יוזמה של בן אדם אחד מקסימום שנים... וכנ"ל הארגון הטרי שנקרא איגוד בני הישיבות זה גם יוזמה של יהודי אחד שהיה איכפת לו מהרוחניות של בחורי ישיבות בבין הזמנים... הוא קם ופתח וכולם הגיעו בעקבותיו... **עד כאן ברור???**

אבל מעתה!!! אחרי שאותה אחת בודדת פתחה את בית יעקב... לאט לאט... לאחר הרבה שנים... היא הצליחה ליצור מהפכה שקטה והארגון הזה הלך והתעצם... הלך והתקבע והתמסד!!! וברגע שהוא התמסד... כעת הנהגה באמת עומדת מאחורי זה... כיום כשאתה רואה את תנועת בית יעקב... כולנו יודעים שהנהגה של היהדות החרדית עומדת מאחורי זה עם כל העוצמה!!! נכון... אבל מי פתח את זה?

מי יזם את זה?? מי התחיל?? אשה בודדת...

וככה זה בכל דבר... גם כשאתה רואה את כל גדולי ישראל עומדים ומעיתרים בשביל קופת העיר... וכולנו יודעים לדקלם שהיא הקופה של גדולי ישראל... אמת ויציב!!! נכון... זו קופה של גדולי ישראל... אבל מי פתח את הקופה הזו?? **יהודי אחד בודד!!!** כמה שגדולי ישראל מעודדים את הקופה הזו ותומכים בה בכל הכח... בסופו של דבר היה צריך פה את היהודי הבודד שיקום ויזום את זה!! שיהיה משוגע על הדבר... ואחרי שהוא יזם ופעל ופתח כזו קופה... כעת הנהגה תומכת בזה ועומדת מאחורי זה עם כל העוצמה... **ומכאן נובעת הטעות שלנו!!!**

כי היות ואנחנו רואים שהנהגה מאוד תומכת ועומדת מאחורי איגוד בני הישיבות וגם בבית יעקב וגם בועד הישיבות... אם ככה: מתקבלת מין תחושה שהנהגה היא זו שפתחה את זה!!! הנהגה פתחה את איגוד בני הישיבות... הנהגה פתחה את בית יעקב... הנהגה פתחה את הכוללים ואת ועד הישיבות...

וזה טעות!!! למה זה טעות?? **כי בשביל לפתוח משהו ? ? ? ? ?** בשביל ליזום מהפכה חיובית?? **זה דבר שיכול להגיע רק מלמטה!!!**

מהפכה רוחנית אף פעם לא יכולה לצמוח מלמעלה... רק מלמטה!!!

ופה הטעות שלנו... אנחנו רואים שהנהגה ראתה את מצב החינוך של בנות ישראל והיא פתחה את בית יעקב... הנהגה ראתה את המצב של הבחורים בבין הזמנים ופתחה את איגוד בני הישיבות... נו... אם הנהגה יודעת ליזום כאלו מהפכות רוחניות... אז נו... הנהגה... איפה את היום...? למה את לא מגיעה גם עכשיו ויוזמת מהפכות??

ומה הנהגה עונה?? קינדלרען... הנהגה היא לא מילת קסם!!! הנהגה היא בסה"כ כלל ישראל... בשביל להזיז משהו... צריך פה מישהו אחד שאיכפת לו ויקום ויעשה מעשה... **וזה אתה!!!** אם אתה תזיז את עצמך ותחליט לעשות מהפכות... אתה תתחיל... אתה תעשה את שלך... תדחוף עם כל הכח ולאט לאט תתחולל פה מהפכה... ואז הנהגה תבא ותתן לך תמיכה גבית ותעמוד מאחוריך... אבל אתה תתחיל... כי אם אתה מחכה לאיזה גוף כזה מסתורי שנקרא הנהגה שהוא יבא ויפתח את הדלת ויגרור אותך... **אז זהו שלא!!!**

פה אנחנו תקועים!!! אנחנו יושבים כל היום בחיבוק ידיים ומחכים לאיזה הנהגה שתבא ותטפל בעיות... לא אדוני!!! זה אתה!!! אתה תהיה המהפכן... אתה תקום... אתה תזיז עניינים... אתה תחליט לעשות מה שאתה יכול... ואח"כ הנהגה תאמץ את ההצלחה שלך...

וההסבר הטכני פה הוא פשוט: הרי מי זה בדרך כלל הנהגה?? הנהגה ע"פ רוב זה כמה מגדולי ישראל שהם בעצמם עשו מהפכות רוחניות... אם זה בהעמדת ישיבות... אם זה בהרצאת תורה... או בפסקי הלכה או בהרמת קרן ישראל... בקיצור: לכל אחד מגדולי ישראל יש את הזיכוי הרבים היחודי והמהפכות שהוא תרם לכלל ישראל...

וכעת לצורך העניין אותם גדולי ישראל נקראים הנהגה!! בשביל מה?? בשביל לתת לך את כל הגיבוי והדחיפה... שאתה כעת תגיע בתורך אתה!!! ותתרום אתה את חלקך למען כלל ישראל... אל תחכה שהם יעשו את המהפכות בשבילך... כי את המהפכות שלהם הם כבר עושים... וכעת הם הניחו לך מקום להתגדר בו ולשמש לך כרוח גבית!!!

עכשיו באמת למה?? למה מהפכות יכולות להגיע רק מלמטה??

למה באמת הנהגה לא יכולה ליזום מהפכות רוחניות??

מסיבה פשוטה: יש כלל ברזל: את היחיד אפשר לכפות!!! אבל את הציבור אי אפשר לכפות (שנאמה: "לרצונכם" ואכמ"ל)!!! הנהגה היא ציבורית... אם כלל ישראל יחליטו ח"ו לעשות שביתה... לא רוצים לבנות את בית המקדש... לא רוצים לשמור שבת... יש מה לעשות?? אין!!! אם היחיד לא רוצה... פה יש מלקות... פה יש ד' מיתות בית דין... יש דרכי אכיפה כיצד

לאכופ את היחיד... אבל את הציבור אי אפשר לאכופ נגד רצונו... ומעתה: היות והנהגה היא הנהגת הציבור... אם הציבור מחליט לא לשתף פעולה אין מה לעשות!! הנהגה משותקת... הידיים שלה כבולות... זה כמו כלה שלא מעוניינת ללכת לחתונה... מה יעשה הצד של החתן?? אין!!! אין לצד של החתן מה לפעול בנידון...

אבל!!! אם אחותה של הכלה... האח של הכלה... או כל אחד אחר שעומד מצד הכלה... אם הוא יבא וישכנע וידבר על לבה של הכלה ויגרם לה לרצות את השידוך... כאן יש סיכוי... כאן אפשר להחיות בחזרה את השידוך מחדש... אבל כזה דבר לא יכול להגיע מהצד של החתן!!!

על אותו משקל: הנהגה עומדת מלמעלה!! זה העומד מצד החתן!!! כל זמן שהציבור משתף פעולה... מעוניין... רוצה לשלוח לבית יעקב... רוצה לתרום לקופת העיר... כאן הנהגה מגיעה ותומכת בכל הכח...

אבל אם הציבור לא משתף פעולה... כאן הנהגה לא יכולה לפעול... כאן רק מישהו מלמטה יכול לפעול... רק איש פרטי יכול ליזום התעוררות מלמטה... ולכן כל המהפכות הרוחניות התחילו רק מלמטה... ואכמ"ל

ולכן אסור להתבלבל! גם אם אתה רואה שהנהגה עומדת מאחורי כל מיני מהפכות רוחניות הכי דרמטיות שיש בכלל ישראל... אסור לשכוח שזו תחנה שניה!! כי המחולל הראשון היה יהודי בודד בדיוק כמוך... ---כל ההבדל ביך לבינו הוא הבדל אחד ויחיד!!!

שהוא **לא** שילב ידיים וחיכה להנהגה שתעשה את העבודה במקומו... ו... ו... ואילו אתה...?? אתה?? אתה כעת תחליט האם אתה ממשיך להיאנח בשברון מתנים ולשאול איפה הנהגה שתפתור את הבעיות במקומך... או ש-עמוד עמוד עמוד ר' יענקל חתן תורה!!! אתה ואתה!! כן... אתה... אני מצביע כעת עליך... אתה קריינא דאיגרתא... אתה גם תהיה הפרונוקא... אתה ש"כ כואב את השנאת חינוס... מאוד אכפת לך המצב הרוחני של בחורי ישראל וכן הלאה וכן הלאה... **קום!!! עמוד עמוד עמוד!** אתה תתחיל את המהפכה... אתה תקום ראשון ותיזום את הצעד הראשון שאתה יכול לעשות... ואח"כ יגיע "אור מקיף" ותרגיש איך שאתה מתמלא בעוד כוחות ותעצמות נפש... ואז לאט לאט אתה תראה איך שאתה בעצמך יצרת מהפכה... ומכאן ואילך זה כבר יתגלגל מעצמו... והזכויות שמורות לך...

אני רוצה להשתמש בדוגמא מרתקת שיכולה להחכים אותנו:

דוד המלך!! כשדוד נהיה מלך הוא מיד רצה לבנות את בית המקדש!!! דא עקא שעם ישראל לא שיתף פעולה... עם ישראל לא רצו לבנות את בית המקדש... (לא משנה כעת למה... כבר כתבתי על זה כאן בגיליון פעם...) וכפי שסיכמנו אם ישראל לא רוצים

לסלק... לאיים... אבל להשפיע מבפנים... ליצור אוירה שמורה וטהורה... זה רק אתם יכולים לעשות!! אז מה אתם נאמרים ומתלוננים על מה שהצוות לא עושה???

קומו!! קומו אתם בעצמכם ותפעלו... אתם צריכים לבא... בלי חתימות... בלי עצומות... בלי הפגנות... להגיע כמה בחורים בני עליה מבוגרים ולהחליט שאיכפת לנו מהרוחניות של הישיבה!! תנצלו את המעמד שלכם כבחורים מבוגרים ונחשבים בישיבה... (ואם יש צורך תצרכו לשרתכם עוד כמה בחורים חשובים... רק בלי עצומות ובלי שמות מבצעים ולא מטה מפלגה) ותתחילו ליצור אוירה של אכפתיות ואפס סובלנות מול בחורים שהורסים לא את השם של הישיבה... אלא את **השראת השכינה** של הישיבה... (האמת היא שלא הייתי מעיז ליצור אוירה כזו בישיבה... אבל היום יש מישהו שכבר הקדים אותי... היום יש לכל ישיבה את הרשם שלה שהתפקיד שלו לדאוג לקוסמטיקה של הישיבה... יש לו את המשתפיי"ם שלו שצריכים לדאוג בצורה אלגנטית שזה יראה טוב... להזיז לצד כל מיני בחורים שלא עושים רושם מספיק טוב... ואת זה אתם מכילים!! אתם מבינים שהישיבה צריכה את הפוטוגניות הזו... אז זהו!! שאם לרשם מותר... אז גם לך מותר... גם לך מותר לדאוג לפוטוגניות הרוחנית שלא יראה בך ערוות דבר ושם מאחוריך...)

הגמ' בשבת אומרת שהראשונים שנענשו בירושלים... מי זה היה?? **"אנשים שקיימו את כל התורה כולה מאלי" עד תי"ו"**...

רק מה??? למה הם נענשו?? מה היה החטא שלהם??

הנביא אומר הגדרה שקולעת ישר ללב של הנקודה:
"האנשים הנאמרים והנאנקים על התועבות הנעשות בתורה"
שמעת הגדרה?? שמעת מי היו האנשים האלו?? מדובר בבחורים הכי טובים בישיבה... כאלו שקיימו את כל התורה כולה... למדו שלוש סדרים בהתמדה... הגיעו לתפילות בזמן... נו... אז מה היה החטא שלהם???

שהם נאנחו ונאנקו על התועבות הנעשות בתוכה!!
כל כמה ימים היית שומע אותם נאמרים על סמארטפונים שיש בישיבה ועל הרמה הרוחנית של הבחורים... **ותכל'ס הם לא עשו כלום!!** למה הם לא עשו?? כי הם חיכו שהנהגה תעשה את זה... נו... ומה קרה בסוף?? וממקדשי תחלו!! הם היו הראשונים שנענשו... כי גם אם הנהגה אשמה במחלל... אבל אתם שנמצא בשטח... בזירה... אתם עוד יותר אשם... מה אתם נאנח?? מה אתם נאנק לראות תועבות?? קום ותתפוס יוזמה ותזעזע את אמות הסיפים... הנהגה היא תמיד יותר מוגבלת מכם... אתם בשטח!! אתם בזירה!! איך אתם רואה תועבות ונאנח וממשיך הלאה?? קומו!! עמדו!! ותפסיקו לשלב ידיים ולחכות להנהגה... אתם תביעו את האכפתיות שלכם!! אתם תזעזעו את אמות הסיפים עד שהצוות של הישיבה יגיד לכם סטופ... (ברור שזה צריך להיות מתואם עם הנהגה הרוחנית של הישיבה... גם אם לא בהסכמה רשמית... לה"פ בקריצת עין... או יותר נכון בשתיקה והתעלמות... אל תצפו לשיתוף פעולה גורף... מהסיבות שהזכרתי...) זו דוגמא אחת... אם ירצה ה' בשבוע הבא נמשיך לדוגמאות הבאות שמחוץ לישיבה...

הבנת את הדוגמא?? לא משלבים ידיים ומחכים לציבור החרדי שיזיז את עצמו... כי כל ישות שהיא לא תלויה בך... אתה לא יכול להזיז אותה...

כאן לא נותר לך אלא להתניע את המנוע האישי שלו!! שזה כן תלוי בך... ולדהור קדימה... לא לחכות שהציבור החרדי יתעורר... כי הציבור החרדי מחכה לך... שאתה תעורר אותו...

כמה דוגמאות פרקטיות: ניגש לאחד הנושאים הכאובים...

בישיבות שמותר בהם פלאפונים... ישנה לדאבוננו תופעה שישנם כאלו שמחזיקים פלאפון שנראה כשר ותכל'ס זה לא... לא בדיוק כשר...

עכשיו ככה: הראשי ישיבות שוברים את הראש מה לעשות עם הפירצה הזו!! איך לתקן את זה... וזה באמת כאב ראש... **אבל למי?? לראש ישיבה!!** כי סו"ס ראש ישיבה מייצג את הנהגה הרשמית של הישיבה... ולכן כל נקיטת פעולה מצידו צריכה להיות מחושבת... **וכאן מגיע המקום שלכם!!** אתם הבחורים שאכפת לכם!! הגיע הזמן שתבינו: ישנם דברים שהראש ישיבה לא יכול לעשות ואתם כן יכולים לעשות... סליחה אתם... לא אתם... **אתה!!** אתה כבחור שאיכפת לך ש"היה מחנין קדוש ולא יראה בך ערוות דבר..." אתה לבד!! יכול ליצור אוירה שמורה וטהורה בישיבה... בלי חתימות... בלי עצומות... בלי הפגנות... אתה פשוט מחמם את האוירה ומחליט יחד עם עוד שני בחורים טובים ומובילים בישיבה שאנחנו לא מוכנים שבחורים יחזיקו כאן "תואם כשר..." נקודה!! לא יקום ולא יהיה!! וברגע שאתה רואה בחור שמחזיק כזה פלאפון... אתה ועוד שני חברים שלך "מרימים" אותו בצעקות... לא ממקום של צוליי"ם שצועקים גוואלד שודדים אלא ממקום של בחורים מכובדים ומבוגרים שאיכפת להם מהישיבה ומעבירים מסר מכובד חד משמעי ולא מתפשר שאנחנו לא מתכוונים לעבור על זה בשתיקה... עכשיו שתבין: הראש ישיבה לא יכול לצעוק על הבחור הזה... (למה?? כי תקלוט בחור שמחזיק כזה פלאפון לא צריך לצעוק עליו... אלא לזרוק אותו מהישיבה על טיל... ולזרוק אותו מהישיבה אי אפשר מכל מיני סיבות שאתה יודע ולא צריך לדעת... וממילא הראש ישיבה בחיים לא יצעק עליו!! כי... אם הוא יצעק עליו יתקבל רושם שמי שיש לו "תואם כשר" מקבל דו"ח עם נקודות ויכול להמשיך לנסוע הלאה בלי שלילה... אתה מבין שזה בלתי אפשרי?? כעת הכנסתי אותך פה על קצה המזלג לשיקולים נוסח מערכת... בקיצור: יש כל מיני שיקולים רב מערכתיים שאתה צעיר מידי להבין אותם...) אבל אתה וחבר שלך מהקיבוץ.. אתם כן יכולים וכן צריכים לצעוק עליו!! זה מתבקש!!! ואיך אפשר שלא... **אתה מכיר את הפחה המוכרת הזו שיושבים כמה בחורים בני עליה בישיבה... יושבים ונאנחים על המצב הרוחני הירוד של הבחורים בישיבה... נאנחים וכואבים על המכשירים שיש בפנימיה... ואז כמובן מותחים ביקורת למה הצוות לא עושה כלום... למה המשגיח יודע שיש בחדרים כך וכך ולא עושה כלום... ואני אחז שמיגיע לכם מכות!!!**

אתה יודע למה?? כי מה אתם רוצים מהנהגה?? מה אתם רוצים מהצוות של הישיבה?? למה אתם חושבים שלהם יש השפעה יותר מכם??

הרי בינינו... לצוות של הישיבה אין באמת את הכלים להשפיע מתוך הישיבה... הם יכולים במקרה הטוב

ביהמ"ק... אז אי אפשר לזוז קדימה... כי צריך "לשכנו **תדרשו...**" ואם כלל ישראל לא דורשים וחפצים בביהמ"ק אז הכל תקוע... **נו... מה עושה דוד המלך???** דוד בהתחלה מנסה להשפיע... להסביר... אבל דוד רואה שעם ישראל לא... לא איתו... לא משתכנעים... לא משתפים פעולה... **נו... מה עושים בכה מצב???**

נו... תגיד אתה... מרימים ידיים ונאנחים... אוי... הדור שלנו... דור ירוד... ונכנסים למיטה... ובבקשה... תעדכן אותי מתי הדור שלנו יחליט לזוז...

אז זהו שלא!! דוד רואה שאין שיתוף פעולה מצד כלל ישראל...

אין בעיה! לא צריך!! אני אסתדר לבד... דוד מפסיק לדבר על הנושא... והוא מתחיל לעבוד בשקט... לבד... באופן עצמאי... **מה עושה דוד??** הוא מתחיל לא פחות ולא יותר לעשות מלחמות... מדובר במלחמות הרשות... הוא יוצא עם הגיבורים שלו... עם העובדי ה' שכן סרים למשמעת... והם יוצאים וכובשים מדינות שלימות... וחוזרים עם כמיות של שלל וביזה... כמיות אסטרונומיות של זהב ונחושת וכסף... ואת ההכל דוד המלך מקדיש לבית המקדש!! וככה דוד שוב הולך למלחמה ושוב חוזר עם אוצרות בלתי נדלים של כסף וזהב והוא מוציא לכולם את העיניים... אוה... כמה כסף וזהב... למי כל זה? להון האישי של דוד המלך??

מה פתאום!! ההכל ישירות לבית המקדש!!
אסור לנגוע... אסור ליהנות אפילו בשווה פרוטה... זה מעילה... עם ישראל כבר מסונוורים לגמרי מההון האדיר שנצבר כאן... ודוד שותק... לא מדבר!! לא משכנע... רק ממשיך בדרכו... ממשיך להגדיל את ההון של אוצרות בית ה'...

נו... תנסה כעת לדמיין לבד לאן זה מתפתח... לאט לאט נוצר מהפכה תדמיתית שקיטה... הנושא של בנין בית המקדש מתחיל לקבל איזושהי יוקרה... העויילם קולט שבית המקדש זה כבר לא עוד איזה עמותה צולעת עם חובות שכולם בורחים ממנה... לא... מדובר פה **בעמותה שמגלגלת מיליארדים!!** וככה... בלי לדבר מילה דוד המלך יוצר מהפכה תדמיתית... בית המקדש מתחיל ליצור עניין רב... ואז בסוף ימיו של דוד הוא מתחיל לקצור את הפירות... "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך..."

הנה לך דוגמא מאוד ממחישה של מהפך ציבורי שצריך לקרות!! דוד המלך עומד חסר אונים מול ציבור עקשן שלא משתף פעולה... מול אנשים מתון המערכת שתוקעים מקלות בגלגלים ולא נותנים לזה לקרות... אז מה אנחנו היינו עושים?? היינו נאנחים... מאשימים את הדור הזה וזהו... נסוגים לאחור... מה אעשה... זה לא תלוי בי... זה תלוי בציבור... בהנהגה... אז זהו שלא!! דוד לא נעצר מול הקיר הזה!! הוא יוצא לדרך לבד!! הוא פועל מזוית עצמאית... וחותר אליה לבד... הוא מפעיל את כל האנרגיות האישיות שלו ואת כל המשאבים שתלויים בו... הוא מכוין אותם לשם... וכך הוא יוצר מהפכה ציבורית מלמטה!!

מאיפה התחיל הכאוס של חטא המרגלים??

בשבת הקרובה אנחנו נפגוש שני סוגי מרגלים... יש את השנים עשר מרגלים ששלח משה לתור את הארץ ואוי אוי מה קרה... איזה אסון קרה מזה... ולעומת זאת יש את המרגלים של ההפטרה... שיהושע בן נון שולח שני מרגלים חרש לתור את ארץ כנען... הכל הולכים... חוזרים עם מידע... והכל מסתיים בלי פרץ ובלי יוצאת וברי צווחה ובכי ברחובותינו... **מעניין לעשות בדיקת עומק:**

מה ההבדל בין המרגלים של משה למרגלים של יהושע?

אז כמובן שיש את ההבדלים הפשוטים... (סוף סוף מדובר בכלב ופנחס) אבל בכל זאת!!! לא זו ההנהגה... אתה יודע מה הנקודה??

נקודת ההבדל היא: שהמרגלים של הפרשה שלנו... זה מרגלים שלנו!!! אנחנו לא סמכנו על משה רבינו... אנחנו דרשנו מה שנקרא ועדת חקירה ממלכתית... אנחנו רצינו להיות בעניינים ולפקח על העסק מקרוב ולכן "תקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו..." ממילא כשמגיעה כזו דרישה, כאן יש צורך בשקיפות מלאה!!! כאן כל שבת שולח משקיף יצוגי מצידו... וממילא כשהמרגלים חוזרים יש פה שימוע רשמי ומתן עדויות פומבי שכל נציג שבת ומוסר את עדותו מול משה רבינו... שכך זה נראה מה הפלא שהעסק יוצא מכלל שליטה... אבל!!! אצל יהושע בן נון זה עולם אחר לגמרי... כלל ישראל בכלל לא בתמונה... אנחנו סומכים על יהושע בן נון בעניינים עצומות... "כל אשר תאמר אלינו נעשה וכל אשר תשלחנו נלך..." רק מה??? ליהושע בן נון בעצמו יש איזה בידור טכני נקודתי כיצד לתכנן את פני החזית... בשביל זה יהושע בן נון שולח את האנשים שלו... את האנשים שנאמנים עליו והם פועלים על פיו והוזרים אליו עם המידע המבוקש... מכאלו מרגלים חרש לא יכול לצאת שום נזק... כי אין פה איזה חוות דעת חיצונית וביקורת של העם מול יהושע בן נון... אז אמנם מצידו של משה רבינו לא היתה בעיה... אדרבה... "וייטב בעיני הדבר..." משה רבינו דווקא בעד שתהיה שקיפות מלאה... שאף אחד לא יחשוב שמסתירים משהו מתחת השלחן... אבל עליונו!!! עלינו היתה התביעה... למה אתם לא סומכים על משה רבינו... תחליטו... האם "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" או לא?? אם אתם מאמינים במשה... אז תתנו לו... תתנו לו לשלוח את האנשים הנאמנים אליו... תנו לו לשלוח את כלב ופנחס חרש... שהם יגידו לו... הם יתנו לו את כל הפרטים ושם הנושא יסגר... **ואם נתרגם את זה למושגי דורנו:** יש כאלו שחוששים מאנשי חצר שמסתובבים בביתם של גדולי הדור ויש להם אולי השפעה על שיקול דעתו של הרב... ולכן מה?? מה אתה רוצה?? שהרב לא ישלח את המרגלים חרש שלו... אלא תהיה שקיפות מלאה... שאתה תשלח את ה"איש אחד לשבט" שלך... והוא יגיש את הדיאגנוזה?? אז זהו... שזה לא בא בחשבון...

בא לא ניכנס כעת לחשש הזה... מה שבטוח דבר אחד: רב שאתה לא סומך על האנשים שלו... במילים אחרות אתה לא סומך עליו!!! אני לא הולך כעת לחנך אותך... אני רג אומר לך: לרב הזה אל תתן! כי הרי תכנים איתי: שאתה לא הולך לרב שאתה לא סומך עליו... רק מה? אני כן סומך עליו... אני רק לא סומך על האנשים שלו... **אז זהו שלא!!!** אם אתה לא סומך על מי שהוא סומך... המשמעות היא שאתה לא סומך עליו וממילא עדיף יותר שלא תלך אליו... שתביך: בפרשת חוקת כלל ישראל אומרים למשה בפירוט: למה העליתו ממצרים להמית אותי... אנחנו לא סומכים עליך... בסידור... כמה שזה היה חמור וזה הסתיים בנחשים השריפים... אבל זה עדיין היה פחות גרוע מחטא המרגלים... לא להאמין במשה זה גרוע... אבל כשה מגיע בצורה מפורשת ובכנות אפשר לסיים את זה מהר... אבל כשמסתחיל פה מערבולת... אנחנו סומכים אבל תגיש מסמכים ותתן לנו להביא משקיפים מצידו... זה עלול להסתיים בחטא המרגלים... תחפש לעצמך את הרב שאתה סומך עליו בעניינים עצומות...

אזעקה נשמעת כעת (בצומת) 'גילת' ברנן, ב'פדוים' -- לציון ברנה...

אזעקה נשמעת כעת בחולית, כרם שלום, תלמי יוסף, שדה ניצן, בני נצרים... אבל הלו... לא להיבהל... הפעם זה קול תרועת חצוצרות... כי יש יום קראו **נצרים**... קומו ונעלה ציון בית ה' אלוקינו... עולים יחד להבאת הביכורים... כולם מתאספים ויוצאים יחד בשמחה רבה... ניב עם ביכורי התאנים... ו' שלמה עם ביכורי החיטה... כל אחד עם הביכורים שלו... ומתחילים בתהלוכה בשמחה גיל ורג... והשור מהלך לפניו וקרניו מצופין זהב ועטרה של זית בראשו והחליל מכה לפניו... עד שהם מתחילים להתקרב לעין הבשור!!!

לבנתיים אזעקה נשמעת כעת באופקים, תפרח, פדוים, פטיש, אורים, האמת היא שברגע הראשון יענקי נבהל... יש לו סיטוים מאזעקות... קולות חזקים מידי מזכירים לו ריצה מבוהלת למקלטים... אבל לא יענקי!!! זה בסה"כ קולו של ראש המעמד שמכריז קומו ונעלה ציון בית ה' אלוקינו... כן... פעם אזעקה היתה נשמעת כשהטיל מעזה מתקרב... והיום אזעקה נשמעת כשהתהלוכה בית ה' מתחילה להתקרב לאזורנו... כל תושבי אופקים והסביבה יוצאים בשר וגם גילת ורנן... ופדויים (ה' ישובו ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם... ואז בצומת אורים!! שם היה המפגש המרגש... שלום עליכם, תושבי אופקים מה לכם פה ומי לכם פה?? והם עונים: לעלות לבית ה' אלוקינו... רגע... ומי אתם?? אנחנו מישוב ניר עוז ועין השלושה... אוהו... ברוך מחיה המתים... כמה דאגנו לכם... כמה פעמים נשמעו אזעקות באזורכם וחששנו לגורלכם... והנה שמתי פקודתך שלום לא ישמע עוד חסם בארץך שוד ושבר בגבולייך...

והנה לפתע מצד ימין... אי שם מרחוק נצפים המוני המוני אנשים עומדים מרוחק... קול צופיך נוטלים את המשקפת ומשקיפים... מי זה שם מתקרב מרחוק??? אוהו... לא יאומן!!! אתם יודעים את מי אנחנו רואים שם מרחוק??? כל תושבי חאן יונס - "הולכו אליך שחוח בני מענייך והשתחוו על כפות רגליך כל מנאציין וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל..." הם עומדים מרחוק... שחוחים... מבויישים... כנועים ומכבדים... כן... הם יודעים בדיוק לאן אנחנו עולים... אנחנו עולים ל-מה שפעם היה נקרא מסגד אל אקצא... אוי אוי אוי... פעם רק היית אומר מילה בהקשר הזה... כל הדרום היה בוור... "ותפחד תמיד מפני חמת המציק כאשר כונן להשחית" ואילו היום?? "איה!!! איה חמת המציק" איה הוא... שחוח...

והתהלוכה שהולכת ומתעצמת... כעת מתקרבת לצומת שער הנגב... שם מצטרפים אלינו כל תושבי שדרות... נתיבות... כמובן שתושבי שיבולים וגבעולים ומלילות... הם מופיעים עם ביכורי החיטה שלהם... ואז מפתיעים אותנו תושבי תדהר תאשור וברוש... בטח!!! פסוק מפורש בבניא: "כבוד הלבנון אליך יבא, ברוש תדהר ותאשור, לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד", אז זהו!!! כעת הגיע ארבע אחרי צהרים...

כעת צריך לעצור את התהלוכה... כעת נחים מעמל הדרך... כידוע: בעליית הביכורים הולכים רק שתי ידות ביום... כלומר: רק שתי שלישי מהיום הולכים... ובשליש האחרון נחים... כולם מתמקמים בשוקים... כן... אנחנו בסה"כ נחים כאן לאסוף כוחות לקראת המשך התהלוכה... הגיע שעת דמדומים... כולם יושבים בקדושה ובטהרה באבהו ואחוה ושלוה ורעות... תושבי הישוב כיסופים מתחילים לשיר נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וכולם נסחפים אחריהם... תושבי אופקים מתחילים לערוג כאיל תערוג על אופקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים... באה השמש וכולם פורשים למנוחה... חחר יש לנו עוד יום של מסע בדרך לבית חיינו...

יענקי שלוימי ומוישי מתמקמים וכמובן ישנים רק תחת כיפת השמים!! מפני אוהל הטומאה... אל תשכח שיש לנו פה עסק עם ביכורים שיש לזה קדושת תרומה והיא נפסלת בשלישי לטומאה... לכן אנחנו לא לוקחים סיכונים... יענקי נשכב בתוך השק שינה... ולפתע הוא נבעת!!! רגע רגע... ומה יקרה אם פתאום תהיה אזעקה... לאיפה נברח?? איפה יש לנו מרחב מוגן?? אבא מלטיף את ראשו של יענקי... שכחתי?? אנחנו במרחב הכי מוגן שיכול להיות... וברא ה' על כל מוכן הר ציון ועל **מקראיה** (כל הקרואים והמוזמנים אליה...) ענן יוסם ועשן (להגין עליהם מן העכו"ם-רש"י) ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה (ושבע חופות יש כאן ענן, ועשן, נוגה, אש, להבה, חופה, שכניה-רש"י) אל תדאג יענקי... זה בסדר... כי לא בחפזון תצאו ובמונסה לא תלכו... נגמר הפאניקה... הסתיימה ההיסטוריה, הסוף לבהלה ולריצה למקלטים, כי הולך לפניכם ה' ומאסיפכם אלוקי ישראל... די יענקי... תצא מזה...

זה בסדר אבא של יענקי... אל תהיה מוטריד מהפוסט טראומה של יענקי... אנחנו כעת בדרך לטיפול רגשי הכי מקיף ומשלים... אנחנו בדרך ליפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירנתי צפון... ברגע שיענקי יגיע לשם הכל יסתדר... עד אבא אל מקדשי קל אבינה... הכל נהיה חובן... הכל פתאום מסתדר בראש...

--השעה כעת ארבע לפנות בוקר... והניצנים נראו בישוב ניצנים עת הזמיר הגיעו וקול התור נשמע בארצנו... האם אנחנו שומעים נכון?? אנחנו שומעים קולות של אזעקה מכיוון עזה... כן... קול אומרים הודו את ה' צבקות... התאנה חנטה פניה והגפנים סמדר נתנו ריח קומי לך רעית, והביאי ביכורים לה'...

תושבי אשדוד מתעוררים לעוד בוקר... מי יודע האם יש לימודים היום או לא? מה מצב ההסלמה בעזה?? אבל לא!!! ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה... כן... ס"ס הגענו לאשדוד!! אשדוד זה כבר בשורה... זה אומר שאנחנו מתחילים להתקרב לירושלים עיר הקודש!!! אשדוד היא כבר הגבול המערבי צפוני של נחלת יהודה... (עוד מעט התהלוכה תפנה ימינה ואנחנו נחצה את שפלת יהודה ומשם נתחיל לטפס בהרי יהודה עד רגע לפני הפיסגה... יהודה כידוע קיבל בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים, אשדוד היא בחוף הים, יסודות והמושבות בשפלת יהודה, ירושלים בהרי יהודה, ואנתו- תושבי הדרום הגענו מנגב יהודה...) עכ"פ תושבי אשדוד מה לכם פה ומי לכם פה?? שמחתי באומרים לי בית ה' נלך... חסידי אשדוד נפגשים עם ליטאי אופקים תפרח ונתיבות כאיש אחד בלב אחד... ששם עלו שבטים שבטי י-ה באבהו ואחוה ושלוה ורעות-- היא היא עדות ישראל להודות לשם ה'... ואז מתנגנת לה המנגינה של סוף המזמור למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך... למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך... כן... למען בית ה' אלוקינו!!! ולו למענו!!! ולו בשבילו!!! ורק בשבילו אדברה נא שלום בך... למען הטאטע זיסער המשותף לכולנו... למען ההר סיני המשותף שלנו שממנו ירדה שנאה לעכו"ם עליו והם לא מבדילים בינינו... הם שונאים את כולנו כאחד... זורקים על כולנו טילים... הם לא מבדילים בין צבע גרביים וקאפלשו... למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך... אל דאגה תושבי הדרום המבוהלים והסחופים... אל דאגה אחינו שבוערים המעורבות שעברתם תקופה לא פשוטה, אוטוטו יתקיים בנו מקרא שכתוב: הנה לקחתי מיידך את כוס התרעלה את קובעת כוס חמתי לא תוסיפי לשתותה עוד, ושמתיה ביד מוהיך אשר אמרו לנפשך שחי ונעבורה ותשימי לארץ גוון... עורי עורי לבשי עוזך ציון... חשף ה' זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו!! כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון!!! כן... שום פסוק לא בדיתי מלבי... את כל זה התנבא עלינו ישעיהו הנביא לפני אלפיים חמש מאות שנה!!! והנה... זה קרוב... קרוב מתמיד... עוד קצת נשימה עמוקה... ועוד קצת המתנה... אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר... עוד נגש עם עם סלסלאות הביכורים... ושמחת עולם על ראשינו... נא לשכוח מצלמות... אין צורך להנציח... מדובר בשמחת עטעעולם!!!

תרופת הפלא שנקראת פרופורציות!!!

מסע ההלוויה התחיל מבית המנוח בשעות הערב... כל בני המשפחה הלכו אחריו... בכיות והתייפחויות מכל עבר... כולם צועדים אחריו... ואז הגיעו סמוך לבית הקברות וכן נעצרו... והתחיל ההספד... הספד אחד ויחיד!!! מי המספיד??? לא תאמינו... הנפט בבעצמו!!!

אבי המשפחה נטל את המקורפון ופתח ביבבה חנוקה ומתמשכת וכולם אחריו גועים בבכיה... ארכו כמה דקות ממושכות עד שהוא הצליח להוציא מילה מפי... ואז הוא פתח ואמר: אשתי בני ובנותי נכדי ונכדותי ניני ונינותי היקרים... כן... זה היה לפני שלושים ושתים שנה בדיוק!!! בערב הזה ישבתי ובכיתי... התלוננתי... התמרמרתי למה ה' שונא אותי... כי בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו... ישבתי ובכיתי בכי של חינוס... ולכן!!! לכן אנחנו פה מידי שנה בוכים בכי לדורות... בעוד כמה דקות אני אפרד מכם... אני אכנס לקברי בכוחות עצמי... אכסה את עצמי בגולל ודופק... ובמשך לילה שלם אני אשכב שם ולא אתלונן!!! אני רק אגיד תודה רבה לה' על המשפחה הנפלאה שהוא נתן לי שמקפה אותי כעת באהבה... אני אודה לה' על זה שהוא זיכה אותי בעוד שנה של חיים... ואם חלילה וחס באמצע הלילה מלאך המוות לפתע יופיע אני לא אתלונן... אני אומר שמע ישראל ובידו אפקיד רוחי... אנא מכם בני ובנותי: לא להתלונן!!! מתחנן לפניכם!! לא להיות כפווי טובה... אם אתם חוזרים מכאן ואתם נשארים בחיים תלמדו להגיד תודה על מה שיש...

תודה על המים המתוקים של בארה של מרים... תודה על המקרר העמוס במן שיש בו את כל הטעמים שבעולם... תודה על ענני כבוד שמקיפים אתכם... והכי הכי: ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו וחיי עולם נטע בתוכנו... תבינו שאבא שבשמים הוא הכי טוב... ואם משה רבינו אומר לכם שבארה עולם החליט כך וכך אל תחשבו פעמיים... תדעו מיד שזה הדבר הכי טוב והכי נכון ותרוצו לעשות אותו...

סבא סיים את הספדו האיש... וכל בני המשפחה נפרדו ממנו בדמעות של צער... ויצאו משם מלאי חיזוק בעבודת ה'!!!

סבא נשכב בקברו, ויאסוף רגליו זו אצל זו... הניח ידיו זו על זו והתייחד עם קונו!!! סבא כבר לא בוכה... סבא רק מבקש סליחה מה' על מה שהיה ובמשך כל הלילה הוא מודה לה' על כל הטובות והחסדים... ולפתע בום!!!! סבא מרגיש שמשוה נופל עליו... סבא פוקח עין אחת... אוהו... אני לא מאמיני!!! זה מה? נפל עלי מן... זה אומר שהגיע הבוקר ואני חי!!!! אבל זה לא רק זה... זה אומר גם שה' אוהב אותי... הוא נתן לי מן... ולא סתם נתן לי... אלא נתן לי לפתח הבית... לא סתם לפתח הבית אלא לתוך הבית... לתוך הקבר... סבא פוץ בבכי נורא ואומר: מודה!!! אני!!! לפניך מלך חי וקיים!! ש ה ח ז ר ת !!! בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך... סבא עדיין קצת חושש... אולי אני חולם... מנסה להזיז אצבע... אוה... זה זז!!! הוא מניח את היד על הלב... כן... זה דופק... סבא ממשיך לשכב והוא פוצח בשבח והודאה: אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת, אתה יצרת, אתה נפחת בי, ואמנם אתה עתיד ליטלה ממני!!! אבל גם להחזירה בי לעתיד לבא!!! ואם ככה... אז כל זמן שהנשמה בקברי... כל זמן שאני חי... בשביל מה נשארת בחיים?? בשביל להודות לך!!! שכן חובת כל היצורים לפניך ה'... להודות ולהלל לשבח ולפאר... בא"ה המחזיר נשמות לפגרים מתים... סבא מרים את הראש בהיותו מנסה להתיישב בקבר... כן... ה"דבר" הזה ב"ה מצליח להתיישב... ברוך אתה ה' מתיר אסורים!!! סבא מנסה להמשיך לחייו... רגע... אני אצליח גם לעמוד??? כן... ה"דבר הזה" גם מצליח להיעמד לי... ברוך אתה ה' זוקק כפופים!! חצקל מתחיל ללכת בזהירות... אל תשכח שיש פה עוד קברים... יש פה עוד חברים שמן הסתם נשארו כאן...

---חצקל חזר הבייתה מאושר... שמח... ולא מפסיק להודות לה' על שהחזיר את נשמתו בחזרה לעוד שנה של חסד... אבל!!! אל תמהר לשמוח... אתה חושב שחצקל חזר לחיים אז זהו זה? אזוזה? אזוזה? מעכשיו הכל טוב??? איפה... הוא רק חוזר הבייתה ומה הוא רואה??? בלגן... סקנדל... הכל מלוכלך... נו... הוא פותח את המקרר... רוצה לשתות חלב??? אין! בדיוק נגמר החלב... רגע ואיפה העיתון??? לא יודע... בזמן האחרון יש למערכת ההפצה כל מיני פיקשוסים... הם מגיעים מידי מאוחר... טוב... נו... אחרי חצי שעה סו"ס הגיע העיתון... הוא פותח את העיתון ותנחש מה כתוב?? שמקמים ממשלה שמאלנית נגד החרדים... יקצצו לנו בקצבאות... יצרו את דרכינו... אוי אוי אוי...

נו... מה אתה אומר על כזה בוקר שהתחיל על רגל שמאל... גם אין חלב... גם אין עיתון... וגם כשיש עיתון אתה שומע שאנחנו "בחופ" האם חצקל יצליח לחייך הבוקר או לא??? ---אחרי חצי שעה חצקל רואה בחלון את יענקלה... יענקלה הוא אלטער בחור... הוא כבר בן עשרים ושבע!! הוא הספיק לעשות תיפח לפני חטא המרגלים ומבילא גם עליו חל גזירת תיפח ממדבר... והנה... ב"ה הוא איתנו... גם הוא כעת חזר מבית הקברות בערי חל ושלם... אבל מוזר!! משום מה הוא מחייך!!! אני לא מבין איך הוא מצליח לחייך... הרי שלשום הוא אמר לי שהייתה הצעה טובה שבדיוק ירדה... אז איך הוא מצליח להסתובב מאושר??? מה... יכול להיות שהם כבר החזירו את ההצעה... לך תדע... אולי הם הורידו בגלל שהם רצו קודם כל לראות את התוצאות של הדור ישירים של ליל תשעה באב... אולי... מה אתה אומר??? האם יש היגיון למה יענקלה שמח ומאושר למרות שהוא עדיין רווק מתבגר? ומה תגיד על מקרה עוד יותר עצוב... יש פה את געציל שהוא כבר היה נשוי... אבל הוא היה צריך להתגרש מאשתו בגלל שהיא הייתה משבט אחר... ולפני כמה ימים ראיתי אותו איך שהוא בוכה למשפחותיו... ופתאום היום הוא מאושר ושמח... מה קרה??? מה... הוא שכח שהוא אמור להיות עצוב וממורמר??

---בקיצור: התאריך של תשעה באב בדור המדבר!!! זה היה יום מאוד מאוד מכוון!!! זה היה אמנם יום קשה... אבל גם מאוד מעצים ומחזק... מה יש? בתחילת הלילה זה מתחיל עם מתח לא נורמלי... לוויית חיות ומצמררות... אנשים נפרדים מיקיריהם... בכיות ויללות קורעות לב... במשך הערב כל אחד מוסר לבני משפחתו צוואות ברורות על איזה טעויות לא לחזור... ואז מגיע רגע הפרידה... זהו... עד כאן ליל תשעה באב... ואז!!! ברגע שמגיע הבוקר... הבוקר של תשעה באב... פתאום מהפך מאה שמונים מעלות!!! פתאום ככככככככ מאושרים... כולם מחויכים עד לב השמים... כולם שמחים וצוהלים...

מרוגשים... ועל מה?? על כלום!!!! לא קרה כלום!!! שום דבר מיוחד לא קרה היום!!! (אם כבר קרה... קרה דבר נורא שיש הרבה אנשים שנשארו שם בקברים) אבל בכל זאת... מה כן קרה עכשיו שכולם כ"כ מאושרים ושמחים ואדיבים?? מה קרה שיש פתאום כזו אוירה טובה ברחוב?? מה קרה שכולם רגועים ושלוים... לא צועקים... לא מתעצבנים?? מה הקסם של היום הזה?? איזה צ'ק שמן נכנס לכולם בחשבון שכולם ככה רגועים?? התשובה היא: מתנה אחת!!! אחת בלבד עם ישראל קיבל

באותו קרא עלי מועד... למתנה הזו קוראים במילה אחת: פרופורציות!!!! פרופורציות זו ההתרופה בה"א הידיעה לכככל הצרות ביחד... אתמול הסתובבו פה אנשים ממורמרים משלל סיבות... זה מחכה לשידוך... זה מחכה לילדים... זה עצבני שהולכת לקום ממשלה שמאלנית... זה- חם לו... וזה- מישוה נגע לו בכבוד... זה חלם על איזה שטעלע והוא מאוכזב מעצמו... לזה המשכורת מתעכבת... וכמובן החלב שנגמר והחולצות הלא מגוהצות והתורים הארוכים במכולת... ובפרט הנתונים המשפחתיים שלא עומדים בקצב או ביוקרה החברתית... (וזה עוד הרשימה הקצרה...) לכל אחד יש את הסיפור שלו למה הוא מסתובב עם פרצוף ממורמר ועצבני... ואז מגיע לילה אחד ומסדר את כככל העניינים ביחד!!! ליל תשעה באב... ליל איפוס הגדרות!!! כולם נשכבים בקברים... ומי שיוצא משם... תודה שאני חי... והשאר בנוס...

---כן... למרבה האבסורד תשעה באב היא ה"חגים" בעם ישראל!!! למה?? כי אם עברב ילין בכי... אזי אוטומטית לבוקר רנה!!!

ברגע שבן אדם מאפס הגדרות בבת אחת הוא מבין שהכל מתנה!!! אני מוכרח לומר שזו לא חכמה לומר את זה... כבר הזכרתי כמה פעמים בגיליון זה... שהבני אדם בעולם מתחלקים לשני סוגים... יש את הסוג האופטימי שהכל בסדר והכל ורוד וטוב... ויש את האופי הפסימי... שכל מי שלא עונה יותר משעתיים הוא בחזקת נעדר שמי יודע... כל בדיקת דם הכי קטנה היא מי יודע ה' ישמור... וכל פלאפון שמצלצל במוצאי שבת מי יודע איזה בשורה רוצים להגיד לי... ומי שחי כך הוא חולה!!! הוא צריך ללכת לפסיכולוג והלכת!!! הלכתי לפסיכולוג ובי"ה אני כבר הרבה פחות פסימי... אבל לכה"פ אני מאושר... אני מאושר שב"ה אני חי והוא ב"ה ענה לי בפלאפון והתברר שהוא חי... המטוס ב"ה לא התרסק... ובמוצאי שבת אמנם הגיע איזה טלפון בהול אבל זה היה מישוה שרצה לדבר איתי בקשר לעלון... אז הוא צעק קצת... בסדר... העיקר שכולם בריאים... להגיד לך שזה בריא??? לא!!! לא בריא!! הרב שלי שלח אותי לטיפול והלכתי... אבל!!! גם לי יש זכות דיבור... חבר שלי... בגיל שלי... שיש לו בלע"ר שמונה ילדים... וב"ה כולם ילדים טובים ומחונכים והכל בסדר... ב"ה גומרים את החודש והמקרר מלא... ואין בעיות ולא צרות במשפחה... והוא בכל זאת ממורמר? הוא מחלה הגדול ביותר!!! כולו ממורמר עכשיו שאולי תקום ממשלה שמאלנית... ואם הוא לא עבר בטסט השני אי אפשר לדבר איתו... הוא מחלה אמיתית!!! ומה אני אעשה שאני לא רוצה לקלל אותו... אני לא מאחל לו שיעבור לו בראש את התסריטי אימה שהיו לי פעם... אני לא מאחל לו שיהיה לו את הפחדים והחששות והפסימיות שהייתה לי... אבל אם היה לו רבע מזה הוא כבר היה מאושר!!! הוא היה מסתכל ימינה ושמאלה ויודע להעריך את החיים... ואני אומר לך עם יד על הלב: אני לא מאחל לאף אחד!!! מניסיון אישי אל תהיו פסימיים!!! אני אומר את זה בשם כל הפסימיים וההיסטריים... האמת היא שבהתחלה חשבתי שאולי זה כדאי... נכון... אני משוגע... יש לי פחדים ואני היסטרי מכל מיני חששות רחוקות... אבל בזכות זה אני הרבה יותר כנוע לרבש"ע... ואני בעל כרחי נאלץ להיות עניו ושפל ברך כי אני פשוט מפחד על העור שלי... והכי הכי: אני יודע להעריך כל דבר!!! אני יודע להעריך שקמים בבוקר וכולם בריאים ושלימים... אז אולי כדאי ככה לחיות... אבל לא! מו"ר שליט"א הורה לי שלא!!! איך אומרים?? "לא בריא להיות חולה" התורה לא מעודדת אנשים חלשים בנפש שלהם... התורה רוצה שתהיה חזק ובריא ומהמקום הזה תכניע את הנפש שלך!!! ה' היה יכול לברא עולם של יתושים ונמלות חלשולים ולמשול עליהם... אבל לא!!! זה לא כבוד ה' להיות חזק על חלשים!! אדרה... ה' ברא את שור הבר והלוייתן הגדולים והעצומים ועלם!!! עליהם הוא מולך... (אגב: זה הסוד הנורא של עורו של לווייתן ואכמ"ל) על אותו משקל... אם כולנו חלילה וחס היינו נכנסים למצב מאוזן ברוב תשעה באב והיינו יוצאים משם בבוקר... כולנו היינו הרבה יותר כנועים... היתה פחות בתלוננים... היתה לנו פרופורציות... אבל הקב"ה לא מחפש את זה... הקב"ה רוצה שיהיה לך טוב!!! שיהיה לך חוזק והעצמה אישית... שלא תזדקק לבריות... ה' יתברך מצידו גם מאחל לך שתהיה עשיר ומלא בנכסים ויהיה לך ברמה העקרונית את התכונה של עשיר ידבר עזות ובכל זאת תכניע אותה!! ה' מעדיף שתהיה חכם לקחת את כל החוסן והחוזק הנפשי הזה ולשעבד ולהכניע אותו מתוך הבנה שהוא הנותן לך כח לעשות חיל ולית לי מגרמי כלום... זה המצב האידיאלי... בלכתחילה ה' לא רוצה אנשים שפופים ושבורים... דא עקא!!! שכשאין ברירה... ברגע שיושמן ישורון ויבעט... אז הקב"ה נאלץ להטיל סנקציות ולספק פרופורציות... אז אנא ממך: תשאר חזק!!! ותדאג בכוחות עצמך ליצור אצל עצמך פרופורציות... כן... יש מקומות שצריך אותך בדחפיות... יש אנשים שסובלים והם צריכים את התמיכה שלך... ודווקא את החוזק שלך... בשביל מה אתה חזק אם לא בשביל לתת להם מצד אחד כח... ומצד שני לקבל מהם פרופורציות... עכ"פ בין כך ובין כך... לא משנה מי אתה... חזק או חלש... האמת האובסולוטית היא שיש פרופורציות בחיים!! כל תלונה שלנו בחיים נובעת מחוסר פרופורציות... אבל אסיים במילה אחת: בתפילה!!! בתפילה זה המקום היחיד שמותר להזיז את הפרופורציות לפינה ולמקד את הזום מול המצוקה הנקודתית... אבל רק בתפילה לא בשבח שלפני כן ולא בהודאה שאח"כ ואכמ"ל...

גיליון מס' 432 פרשת שלח
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה יוצא לע"נ
הרב משה בן הרב יוסף דוד הגר ז"ל
נלב"ע כ"ז סיון תשמ"ז
תנצב"ה
נדבת ידידינו החשוב
הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (י"ג ט"ז)

חביב בעיני רבינו לחזור על פירוש נאה, אותו ראה בספר 'פנינים יקרים' בשם ספר אוהב ישראל. איתא כאן בתרגום יונתן בן עוזיאל, כאשר ראה משה את ענוותנותו של הושע קרא לו יהושע. מה ענין ענווה להוספת האות י' לשמו? כתוב בספר בית אלוקים להמב"ט (שער היסודות פרק נ"ה) בשם מקובלים, שסדר תחיית המתים יהיה לפי אלפא ביתא, אבל מי שעניו יקום ראשון. ומשה רבינו רצה לשנות את שמו של הושע ליהושע, כדי שינצל מעצת מרגלים (סוטה ל"ד ב'), אבל חשש שעל ידי זה יפסיד ויקום מאוחר יותר בתחיית המתים, שידחה מאות ה' לאות י'. אבל כאשר ראה שהוא עניו, לא חשש, כי לא יפסיד כלום, שענווים קמים ראשונים בתחיית המתים. תחת אחד השיחים סח רבינו: מנהגו של מרן החזון איש צוק"ל בשנותיו האחרונות היה ללכת לטיול קצר מדי יום, על פי ציווי הרופא. פעמים הייתי מתלווה אליו בדרכו. היה לו מסלול הליכה קבוע מביתו ועד לסוף הרחוב. באחד הימים הבחין בו תושב המקום שלא הכיר אותו, וכשראה את החזון איש מטייל לדרכו, חשב שהוא יהודי חסר תעסוקה, המהלך להעביר את הזמן... גער בו האיש: 'מה אתה הולך סתם כך לבטלה, תעשה משהו'. החזון איש לא ענה כלום, רק שאל ברוגע: מה אני צריך לעשות? האיש לא התבלבל, וענה מיד: תגידי לכל הפחות תהילים... מספרים, אמר רבינו שליט"א, שמאז החל החזון איש לומר קפיטל תהילים בכל יום. כי כך היא דרכם של גדולי ישראל. בענווה ושפלות הרוח. (שבענו מטוביד)

הפרס שרבינו היה נותן לילדים שהיו שומרים שלו בליל שבת בבית הכנסת מחשש שמא יטה

מספר לנו ידידינו הר"ר אהרן כהן שליט"א (גבאי בית הכנסת לדרמן) היה זה לפני כמה עשרות שנים כאשר בליל שבת כשהיינו ילדים רבינו היה לומד במקומו בבית הכנסת בזמן שבין קבלת שבת למעריב והיה מקפיד על החשש שמא יטה שכידוע בלדרמן לא משתמשים בחשמל בשבת אלא במנורות "לוקס" שעובדים על פתילייה עם נפט והיה תורנות בין הילדים מי יהיה שומר לרבינו וכפרס על השמירה היה זוכה כל ילד בתורו לקבל מרבינו ווארט מיוחד על פרשת השבוע ומספר לנו ר' אהרן על הווארט המיוחד שזכה לקבל כפרס לפרשת שלח:
ושם ראינו את הנפילים בני ענק מהנפילים (י"ג ל"ג)

יש מדרש (מובא בהדר זקנים לבעלי התוספות ר"פ שלח ומובא עוד) המראה מעט על גדלם של הענקים, וכך מובא:
פעם אחת נכנסה בנו של ענק בפרדס, ואכלה רימון. והשליכה קליפתו, והיו מרגלים טמונים בקליפה, וסבורים (המרגלים) שהקליפה הייתה מערה, ונכנסו בתוכה י"ב מרגלים. לאחר אותה שעה נזכרה הבת שאכלה רימון, והשליכה קליפה חוץ לפרדס שלא יראה אביה הקליפה, ולא הרגישה מן הי"ב מרגלים שהיו בתוכה. אמרו (המרגלים) זה לזה: 'ראו כמה גדולה גבורה יש בנשים, קל וחומר באנשים'. ולכן הוציאו דיבה.
על פי מדרש זה כתב רבינו (בספרו טעמא דקרא) לתרץ ג' קושיות שיש בפסוק:
הראשון: מדוע הפסוק כופל תיבת נפילים, השני: מדוע 'נפילים' ראשון מלא והשני חסר, והשלישי: שכאן קרא אותם בני ענק, וביהושע (י"א כ"א) כתיב ענקים ולא 'בני' ענקים.
ההסבר:

'ושם ראינו את הנפילים', הכוונה ממה שנפלנו מתוך הקליפה ראינו את הנפילים, לשון נפילה. על ידי 'בני ענק', ביתו של הענק. אבל נפילים השני חסר, שהוא לשון נפלו מן השמים, וכמו שכתב רש"י: "ענקים, מבני שמחזאי ועזאל שנפלו מן השמים בימי דור אנוש".

במלאת עשר שנים להסתלקותו של מרן ראש הישיבה הגרמ"י ליפקוביץ צוק"ל

מובא כאן קטע מתוך מאמר, מלא תוכן שנכתב ע"י מקורבו ואהובו של רבינו, הרה"ג ר' שמעון הכהן ברכר זצ"ל

נכתב בתוך ימי השלושים להסתלקות רבינו. תורגם מהמקור שנכתב בשפה האנגלית)

הייתי אצל מרן הגר"ח שליט"א לאחר ההלויה של רבינו, וכשדיברתי אתו על רבינו בכה והזיל דמעות. כשחזר מההלויה, הורה לבנו רבי שאול, שהוא נכד של רבי מיכל יהודה - דרך נישואיו, להתפלל מנחה לפני העמוד, "ואני יאמר קדיש" הוסיף מרן רבי חיים. (זה היה לפני שהקבורה הושלמה). וכשהגיע מרן הגר"ח לנחם את האבלים, שוב בכה ולא יכל לדבר במשך כמה דקות, מוקדם יותר כתב מכתב תשובה בדברי תורה לאחד הנכדים של רבי מיכל יהודה ובתוספת למכתב התשובה הוסיף וכתב: המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, והמזכה את הרבים אין חטא בא על ידו והוא מזומן לחיי עוה"ב, והענווים קמים בתחיית המתים ראשונה.

כשרבינו מרן רבי חיים שליט"א למד אצל רבינו רבי מיכל יהודה זצ"ל, למד עמו גם רבי נפתלי טפלי זצ"ל שהיה בעל יסורים ונסתלק לב"ע בערך בגיל נ', חברו יבדלחט"א מרן הגר"ח ערך ספר מדברי תורתו, הנקרא "זכר נפתלי" היות ולא השאיר אחריו זש"ק, לפני ההוצאה לאור נתן רבי חיים את הספר לרובם רבי מיכל יהודה שיעבור על הספר ויבקר אותו, וכשראה רבי מיכל יהודה בהקדמה לספר שרבי חיים שליט"א מזכיר שהנפטר סיפר לו שהימים היפים ביותר בחייו היו בפרק הזמן שהוא למד אצל רבי מיכל יהודה, ביקש רבי מיכל יהודה בענוותנותו שימחוק קטע זה. (עם תלמיד זה רבי נפתלי זצ"ל בא רבי חיים יבדלחט"א להבחן אצל רבי מיכל יהודה על מה שלמדו אצלו, בהיותם נערים צעירים, בחינה שארכה כמה שעות כאשר הוא עובר עמם דף אחר דף).

(המאמר המלא מובא השבוע בחוברת "קובץ גליונות" ניתן לקבלה מדי שבוע בכתובת: k.gilyonot@gmail.com)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

קרבה שנת השבע (י)

קיצורי דרך אמונה

הרב ספטימוס, במחיצת מרן שליט"א

בשמיטה הקודמת התפרסמו מספר ספרי לימוד בהלכות שמיטה המיוסדים על פי ספר דרך אמונה. המפורסם שבהם הוא ספר 'שיח השמיטה' – קיצור פסקי הלכות למעשה, מספריו ותשובותיו בכתב ובעל פה של רבינו, מסודר לפי פרקים. (חלקים מתוכו פורסמו בגיליונו 'דברי שי"ח', בשמיטה החולפת).

אך לא רק. הגאון רבי יוסף דוב ספטימוס שליט"א, ממושב 'תפרח' זוכה במשך שנים לכתוב מכתבי הלכה ולקבל תשובות מרבינו שליט"א. לפני עשרים שנה, בשנת השמיטה תשס"א הוא הוציא לאור את ספרו 'טוב הארץ', והוא קיצור מספר דרך אמונה על הלכות שביעית, ובראש הספר מצורף מכתב הסכמה נלהב מרבינו שליט"א.

מרגישים עיר של בני תורה

מרא דאתרא דקרית ספר הגר"מ קסלר זצ"ל עם גדולי הדור ז"ע (תודתנו לבנו הגאון רבי משה שליט"א)

במסעותיו ברחבי הארץ לשמש כסנדק בבריתות, היה מבקר רבינו כמעט בכל שבוע בעיר מודיעין עילית, קרית ספר, בחזרתו הוא היה אומר בהנאה, 'מרגישים לפי השאלות, כי זו עיר שגרים בה בני תורה'. כי בכל ברית היו מתקבצים סביבו אברכים בני עליה ומנצלים את הרגעים המועטים בקרבתו, לשאול כמה שאלות שעל הפרק.

בשנת השמיטה, השיג והשיח הטבעי של אברכי קרית ספר היה בעניני 'שמיטה'. בני העליה היו שואלים את רבינו על כל תג ותג שבדרך אמונה, ועמלים לרדת על סוף דעתו, ולהבין את עומק הכוונה. לא פעם היה משיב, שזו שאלה הצריכה עיון וקשה לענות עליה על רגל אחת.

מדוע לא ערך קיצור

התקבל אצל כל החוגים. רבי גדליה שליט"א בביקור אצל האדמו"ר מצאנז בנתניה.

הגאון רבי גדליה הלוי הוניגסברג שליט"א, שזוכה לשהות בצל קורתו של רבינו במרבית שעות היום, מספר בספרו ('הספרים, כ"ח) כי בעקבות ההצלחה הגדולה של הספר דרך אמונה, אשר התקבל בכל קהילות ישראל, ביקשו כמה תלמידי חכמים מרבינו שיאות לערוך בעצמו קיצור מספרו דרך אמונה, כדי להקל על המעיינים למצוא הלכה ברורה בחיפוש מהיר.

רבינו שליט"א סירב. הוא נימק את זה בכך, שאם הוא עצמו יערוך את הקיצור אנשים יבואו לסמוך על החיבור הלכה למעשה, והוא חושש מאחריות, ולכן לא ערך את זה.

וכאמור לעיל, זכה נעשית מלאכתו על ידי אחרים ומספר קיצורים כבר נערכו מדרך אמונה הלכות שביעית.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310